

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İSTANBUL VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**İSTANBUL İLİ 2024 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
İSTANBUL ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜDÜRLÜĞÜ**

İSTANBUL-2025

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ.....	10
A. HAVA.....	11
A.1. HAVA KALİTESİ	11
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLETİCİLER.....	16
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR.....	19
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları.....	19
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI.....	21
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ.....	91
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	93
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK.....	96
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	97
B. SU VE SU KAYNAKLARI	99
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ.....	99
B.1.1. Yüzeysel Sular.....	99
B.1.1.1. Akarsular	99
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	102
B.1.2. Yeraltı Suları.....	103
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri.....	106
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ.....	108
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	108
B.3.1. Noktasal kaynaklar.....	108
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	108
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar.....	109
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar.....	105
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	105
B.3.2.2. Diğer.....	105
B.4. DENİZLER	106
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	106
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu.....	107
B.4.3. Acil Müdahale Planları.....	107
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri.....	107
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri.....	108
B.4.6. Deniz Çöpleri.....	108
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ.....	109
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	109
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti.....	109
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti.....	110
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.....	110
B.5.2. Sulama	111
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	111
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	111
B.5.3. Endüstriyel Su Temini.....	111
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	112
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı.....	112
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI.....	112
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri	112
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	118

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Alınan Önlemler	119
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	121
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirletilmiş Sahalar	121
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Yönetimi	122
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	123
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	124
C. ATIK	125
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	125
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	131
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	131
C.3.1. Eğitimler	131
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	132
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	133
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	134
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	137
C.6. ATIK YAĞLAR	137
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	138
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	139
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	139
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	140
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	141
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	142
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	142
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	143
C.13. TIBBİ ATIKLAR	143
C.14. MADEN ATIKLARI	145
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	145
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	147
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	147
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	147
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	148
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	148
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	148
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	149
E.1. FLORA	149
E.2. FAUNA	152
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	154
E.3.1. Ormanlar	154
E.3.2. Milli Parklar	154
E.3.3. Tabiat Parkları	154
E.4. ÇAYIR VE MERA	157
E.5. SULAK ALANLAR	158
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	158
E.6.1. Tabiat Anıtları	158
E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	160
E.6.3. Anıt Ağaçlar	161

<i>E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	163
<i>E.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	164
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	167
F. ARAZİ KULLANIMI	168
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	168
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	170
F.2.1. Çevre Düzeni Planı	170
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	190
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	191
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	191
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	192
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	193
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	194
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	194
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	195
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	195
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	197
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	197
I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI	198
İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	201

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1– Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri	14
Çizelge 2- Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	15
Çizelge 3- Ulusal hava kalitesi indeksi	15
Çizelge 4–2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri.....	16
Çizelge 5–2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	18
Çizelge 6-2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	21
Çizelge 7-2024 yılı hava kalitesi istasyonlarına ait parametrelerin aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları (AGS*), sınır değerin aşıldığı saat sayıları (ASS*)	83
Çizelge 8- Gürültü Denetim Faaliyetleri ve İdari Yaptırım Sayıları.....	92
Çizelge 9– Tamamlanan Gürültü Bariyerleri.....	93
Çizelge 10- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	96
Çizelge 11–Tamamlanan Bisiklet Yolları.....	96
Çizelge 12– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları.....	97
Çizelge 13– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak.....	97
Çizelge 14-İlimizin Akarsuları (DSİ 14.Bölge Müdürlüğü, 2024)	101
Çizelge 15-Mevcut Göl, Gölet ve Rezervuarlar	102
Çizelge 16- İstanbul İlinin Yeraltısuyu Potansiyeli.....	106
Çizelge 17-Endüstriyel Tesis Sayılarının ve Debilerinin Sektörlere Göre Dağılımı	108
Çizelge 18-Su Kaynaklarının Biriktirme Hacmi, Su Miktarı ve Doluluk Oranları (İSKİ-2024)	1
Çizelge 19-İstanbul İli Tarım Arazilerinin Dağılımı	105
Çizelge 20– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	106
Çizelge 21–2024 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı .	107
Çizelge 22–2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	113
Çizelge 23–2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	118
Çizelge 24–2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı	119
Çizelge 25– 2024 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	120
Çizelge 26- 2024 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	121
Çizelge 27– 2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	123
Çizelge 28– 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	123
Çizelge 29– 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	123
Çizelge 30– 2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	124
Çizelge 31-2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	130
Çizelge 32–2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	131
Çizelge 33– 2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	132
Çizelge 34– 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı.....	133
Çizelge 35– 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	133
Çizelge 36–2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	135
Çizelge 37- 2024 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	135
Çizelge 38-2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	136
Çizelge 39-2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	136
Çizelge 40-2024 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*	137

Çizelge 41–2024 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları.....	138
Çizelge 42– Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	138
Çizelge 43–2024 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	139
Çizelge 44–2024 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	139
Çizelge 45– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl).....	139
Çizelge 46–2024 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	141
Çizelge 47– İSTANBUL İlde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet).....	141
Çizelge 48– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)	141
Çizelge 49– 2024 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	142
Çizelge 50– 2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	142
Çizelge 51–2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	143
Çizelge 52- Yıllara göre tıbbi atık miktarı	144
Çizelge 53– 2024 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	145
Çizelge 54– 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	146
Çizelge 55–2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	147
Çizelge 56–2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı	147
Çizelge 57– 2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	148
Çizelge 58– Arazi kullanım sınıflandırması	169
Çizelge 59–Meri 1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Değişiklikleri	171
Çizelge 60– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	191
Çizelge 61– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 01/01/2024-31/12/2024 tarihleri arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı.....	192
Çizelge 62–01/01/2024 – 31.12/2024 tarihleri arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı.....	192
Çizelge 63–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	192
Çizelge 64– 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı*	194
Çizelge 65–2024 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	195
Çizelge 66- İlde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı*	198

GRAFİKLER DİZİNİ

	Sayfa
Grafik 1- 2024 yılında Aksaray istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	22
Grafik 2-2024 yılında Aksaray istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	23
Grafik 3-2024 yılında Aksaray istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	23
Grafik 4-2024 yılında Aksaray istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	24
Grafik 5-2024 yılında Aksaray istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	24
Grafik 6 - 2024 yılında Aksaray istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	25
Grafik 7-2024 yılında Alibeyköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	25
Grafik 8-2024 yılında Alibeyköy istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	26
Grafik 9-2024 yılında Alibeyköy istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	26
Grafik 10 - 2024 yılında Alibeyköy istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	27
Grafik 11-2024 yılında Alibeyköy istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	27
Grafik 12-2024 yılında Alibeyköy istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	28
Grafik 13-2024 yılında Arnavutköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	28
Grafik 14-2024 yılında Arnavutköy istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	29
Grafik 15-2024 yılında Arnavutköy istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	29
Grafik 16-2024 yılında Arnavutköy istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	30
Grafik 17- 2024 yılında Arnavutköy istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	30
Grafik 18- 2024 yılında Arnavutköy istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	31
Grafik 19-2024 yılında Avcılar istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	31
Grafik 20-2024 yılında Avcılar istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	32
Grafik 21-2024 yılında Avcılar istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	32
Grafik 22- 2024 yılında Avcılar istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	33
Grafik 23-2024 yılında Avcılar istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	33
Grafik 24-2024 yılında Bağcılar istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	34
Grafik 25-2024 yılında Bağcılar istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	34
Grafik 26-2024 yılında Bağcılar istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	35
Grafik 27-2024 yılında Bağcılar istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	35
Grafik 28-2024 yılında Bağcılar istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	36
Grafik 29-2024 yılında Bağcılar istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	36
Grafik 30-2024 yılında Beşiktaş istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	37
Grafik 31-2024 yılında Beşiktaş istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	37
Grafik 32-2024 yılında Beşiktaş istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	38
Grafik 33-2024 yılında Beşiktaş istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	38
Grafik 34-2024 yılında Beşiktaş istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	39
Grafik 35-2024 yılında Beşiktaş istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	39
Grafik 36-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	40
Grafik 37-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	40
Grafik 38-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	41
Grafik 39-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	41
Grafik 40-2024 yılında Büyükada istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	42
Grafik 41-2024 yılında Büyükada istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	42
Grafik 42-2024 yılında Çatladıkapı istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	43
Grafik 43-2024 yılında Çatladıkapı istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	43
Grafik 44-2024 yılında Çatladıkapı istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	44
Grafik 45-2024 yılında Çatladıkapı istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	44
Grafik 46-2024 yılında Çatladıkapı istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	45
Grafik 47-2024 yılında D-100 istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	45
Grafik 48-2024 yılında D-100 istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	46
Grafik 49-2024 yılında D-100 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	46

Grafik 50-2024 yılında Esenler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	47
Grafik 51-2024 yılında Esenler istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	47
Grafik 52-2024 yılında Esenler istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	48
Grafik 53-2024 yılında Esenler istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	48
Grafik 54-2024 yılında Esenler istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	49
Grafik 55-2024 yılında Esenler istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	49
Grafik 56-2024 yılında Kadıköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	50
Grafik 57-2024 yılında Kadıköy istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	50
Grafik 58-2024 yılında Kadıköy istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	51
Grafik 59-2024 yılında Kadıköy istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	51
Grafik 60-2024 yılında Kadıköy istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	52
Grafik 61-2024 yılında Kadıköy istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	52
Grafik 62-2024 yılında Kağıthane istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	53
Grafik 63-2024 yılında Kağıthane istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	53
Grafik 64-2024 yılında Kağıthane istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	54
Grafik 65-2024 yılında Kağıthane istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	54
Grafik 66-2024 yılında Kağıthane istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	55
Grafik 67-2024 yılında Kağıthane istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	55
Grafik 68-2024 yılında Kandilli istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	56
Grafik 69-2024 yılında Kandilli istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	56
Grafik 70-2024 yılında Kartal istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	57
Grafik 71-2024 yılında Kartal istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	57
Grafik 72-2024 yılında Kartal istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	58
Grafik 73-2024 yılında Kartal istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	58
Grafik 74-2024 yılında Kartal istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	59
Grafik 75-2024 yılında Kartal istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	59
Grafik 76-2024 yılında Kumköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	60
Grafik 77-2024 yılında Kumköy istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	60
Grafik 78-2024 yılında Kumköy istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	61
Grafik 79-2024 yılında Kumköy istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	61
Grafik 80-2024 yılında Kumköy istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	62
Grafik 81-2024 yılında Maslak istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	62
Grafik 82-2024 yılında Maslak istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	63
Grafik 83-2024 yılında Maslak istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	63
Grafik 84-2024 yılında Maslak istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	64
Grafik 85-2024 yılında Maslak istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	64
Grafik 86-2024 yılında Sancaktepe istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	65
Grafik 87-2024 yılında Sancaktepe istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	65
Grafik 88-2024 yılında Sancaktepe istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	66
Grafik 89-2024 yılında Sancaktepe istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	66
Grafik 90-2024 yılında Sancaktepe istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	67
Grafik 91-2024 yılında Sarıyer istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	67
Grafik 92-2024 yılında Sarıyer İstasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	68
Grafik 93-2024 yılında Sarıyer istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	68
Grafik 94-2024 yılında Sarıyer istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	69
Grafik 95-2024 yılında Selimiye istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	69
Grafik 96-2024 yılında Selimiye istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	70
Grafik 97-2024 yılında Selimiye istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	70
Grafik 98-2024 yılında Selimiye istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	71
Grafik 99-2024 yılında Selimiye istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	71
Grafik 100-2024 yılında Sultangazi 1 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	72

Grafik 101-2024 yılında Sultangazi 2 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	72
Grafik 102-2024 yılında Sultangazi 3 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	73
Grafik 103-2024 yılında Tuzla istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	73
Grafik 104-2024 yılında Tuzla istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	74
Grafik 105-2024 yılında Tuzla istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	74
Grafik 106-2024 yılında Tuzla istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	75
Grafik 107-2024 yılında Tuzla istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	75
Grafik 108-2024 yılında Tuzla istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	76
Grafik 109-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	76
Grafik 110-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği	77
Grafik 111-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	77
Grafik 112-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	78
Grafik 113-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	78
Grafik 114-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	79
Grafik 115-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	79
Grafik 116-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu PM ₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği	80
Grafik 117-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	80
Grafik 118-2024 yılında Yenibosna istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	81
Grafik 119-2024 yılında Yenibosna istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	81
Grafik 120-2024 yılında Yenibosna istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	82
Grafik 121-2024 yılında Yenibosna istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	82
Grafik 122-2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	92
Grafik 123-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	109
Grafik 124-2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	122
Grafik 125-2024 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	122
Grafik 126-İstanbul Geneli Belediye Atığı 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	129
Grafik 127- Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	132
Grafik 128- Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen Belediye Sayısı	134
Grafik 129- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	135
Grafik 130- Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	136
Grafik 131- 2022 yılı Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi	137
Grafik 132- Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &	138
Grafik 133- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)	140
Grafik 134- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	140
Grafik 135- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	141
Grafik 136- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	142
Grafik 137- 2024 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	145
Grafik 138- Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	168
Grafik 139- 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	191
Grafik 140- 2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	192
Grafik 141-2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	193
Grafik 142- ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı,	194
Grafik 143-2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	195
Grafik 144-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	196
Grafik 145-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı	196
Grafik 146-..... İlinde Kirletici Salın ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı	199
Grafik 147- İlinde Kirletici Salın ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Endüstriyel Faaliyet Dağılımı	199

HARİTALAR DİZİNİ

Sayfa

Harita 1-HEY Portalı Ulusal PM ₁₀ Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	12
Harita 2-NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli	13
Harita 3-İstanbul ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	21
Harita 4- Marmara Havzası İstanbul Bölgesi'nde bulunan 21 adet yeraltısuyu kütlelerinin konumsal dağılım haritası	105
Harita 5– Meri İstanbul 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	170
Harita 6-Tadilatları Gösterir İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Bütünleşik Bilgi Paftası*	171
Harita 7– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (E20 Paftası)	181
Harita 8- İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F19 Paftası)	182
Harita 9– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F20 Paftası)	183
Harita 10– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F21 Paftası)	184
Harita 11– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F22 Paftası)	185
Harita 12– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F23 Paftası)	186
Harita 13– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (G21 Paftası)	187
Harita 14– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (G22 Paftası)	188
Harita 15– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (G23 Paftası)	189
Harita 16-..... İlinde Kirlletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Harita üzerinde gösterimi	200

GİRİŞ

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hazırlamış olduğu 2024 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre İstanbul'un Toplam Nüfusu 15.701.602 kişidir.

İstanbul'un il bütünüünün yer aldığı alandaki iklim tipini, belirgin bir iklim tipi içinde değerlendirme imkanı yoktur. Coğrafi konumu ve fiziki coğrafya özellikleri nedeniyle aynı enlemde yer alan birçok yerleşmelerin ikliminden daha farklı iklim özelliklerine sahiptir. Yerkürenin hareketleriyle kış ve yaz mevsimlerinde farklı iklim şartları oluşur. İstanbul, tarihi abideleri ve şahane tabii manzaraları ile çok önemli bir megapoldür. Asya ile Avrupa Kıtaları'nın dar bir deniz geçidi ile ayrıldığı yerde, iki kıta üzerinde kurulu ve dünya üzerinde içinden deniz geçen tek şehirdir.

2500 yılı aşan bir tarihe sahip olan İstanbul, deniz ve karaların kucaklaştığı bu stratejik bölgede kuruluşunu takiben önemli bir ticaret merkezi olmuştur. Tarihi İstanbul şehri üç tarafını Marmara Denizi, Boğaziçi ve Haliç'in sardığı bir yarımada üzerinde yer alır. İstanbul 28001' ve 29055' doğu boylamları ile 41033' ve 40028' kuzey enlemleri arasında bulunur. İstanbul Boğazı, Karadeniz'i, Marmara Denizi'yle birleştirirken; Asya Kıtası'yla Avrupa Kıtası'nı birbirinden ayırmakta ve İstanbul kentini de ikiye bölmektedir. İli kuzeyde Karadeniz, doğuda Kocaeli Sıradağları'nın yüksek tepeleri, güneyde Marmara Denizi ve batıda ise Ergene Havzası'nın su ayırım çizgisi sınırlamaktadır.

İlimizde ekimi yapılan ürünlerin başında buğday, ayçiçeği ve arpa gelmektedir. Ayrıca yine İstanbul'da domates, marul, fasulye, karpuz ve ıspanak gibi sebzelerin üretimi ağırlıkta olmakla beraber, hemen hemen diğer tüm sebzeler de yetiştirilmektedir. Ancak tarımsal ürünler İstanbul halkına yetmediğinden dolayı, Türkiye'nin diğer yörelerinin tarımsal ürünleri için İstanbul çok önemli bir pazardır.

Eşsiz coğrafi konumunun kazandırdığı doğal güzellikleri ve Dünyanın en eski kentlerinden biri olma özelliği gösteren İstanbul'da çok sayıda tarihsel yapılara ya da anıtlara rastlanabilmektedir. İstanbul İlinde Saraylar, Köşkler ve Kasırlar, Camiler, Türbeler, Çeşmeler, Müzeler gezilip görülmeye değer tarihi ve turistik yerlerdir. İstanbul'un idari olarak 14'ü Anadolu Yakasında, 25'i Avrupa Yakasında olmak üzere toplam 39 ilçesi vardır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile İstanbul ili mülki sınırları Büyükşehir Belediyesi sınırları olmuştur.

İstanbul Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği bünyesi çevre kısmında Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü, Çevre Denetimi Şube Müdürlüğü, ÇED Şube Müdürlüğü, Çevre İzin Şube Müdürlüğü ve İstanbul Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Şubesi, Sıfır Atık Şube Müdürlüğü olmak üzere 6 Şube Müdürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca İl Müdürlüğümüzde Sıfır Atık Şefliği bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirleticiler konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge 1’de verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan “Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirleticiler kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

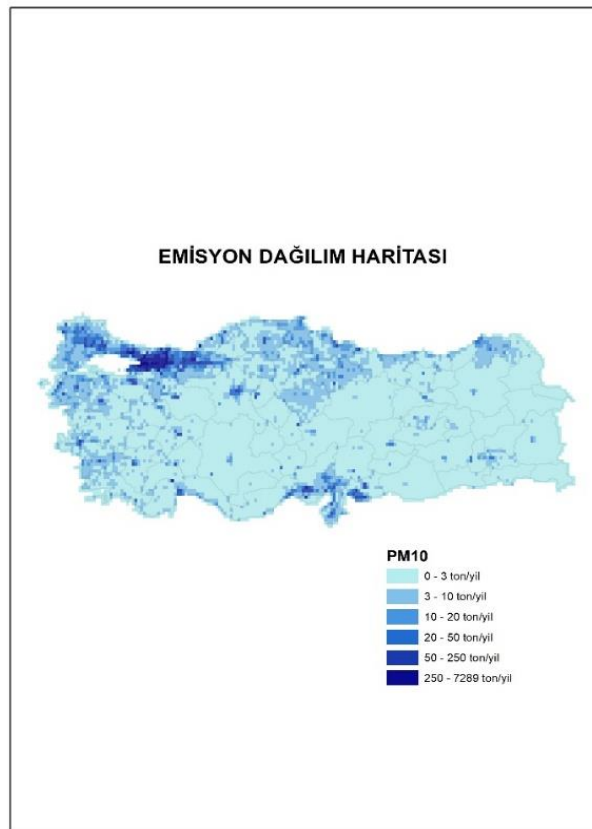
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirleticiler seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1-HEY Portalı Ulusal PM₁₀ Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2-NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri 81 ilimiz için ortaya konulmaktadır.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmalar 81 ilimizde yaygınlaştırılmıştır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak hava kalitesi tahmin sonuçlarını üretmektedir.

Çizelge 1– Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2- Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3- Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge 4–2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(İÇŞİDİM, 2025)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma	1	1
Cam		
Çimento	1	3
Enerji	3	9
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç	1	2
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	6	15

Bu bilgiler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden – (<https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO 'ın global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO 'ın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO 'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve

solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

****Yukarıdaki metin örnektir, ihtiyaca göre kısaltılabilir veya geliştirilebilir.***

İlde gerek evsel ısınmada, gerekse sanayide ve araçlarda kullanılan yakıt miktarları ve cinsi aşağıdaki bilgiler doğrultusunda ilgili kurum/kuruluşlardan toplanarak çizelgelere işlenir. Ayrıca konuya ilişkin gerekli yorumlar çizelgelerinin altına yazılmalıdır.

Çizelge 5–2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(İBB, 2025)

Kaynak Cinsi		Tüketim Miktarı (ton)
Konut	İthal	38.351,44
	Yerli	24.143
Sanayi	Yerli (tozkömür)	29.143

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

5491 sayılı Kanunla değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun Ek 6ncı maddesinde "Hava kalitesinin belirlenmesi, izlenmesi ve ölçülmesine yönelik yöntemler, hava kalitesi sınır değerleri ve bu sınır değerlerin aşılmaması için alınması gerekli önlemler ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine ilişkin çalışmalar Bakanlıkça yürütülür. Bu çalışmalara ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği" 06 Haziran 2008 tarihli ve 26898 sayılı ResmiGazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 02/11/1986 tarih ve 19269 sayılı ResmiGazete'de yayımlanan Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. 05/05/2009 tarihli ve 27219 sayılı ResmiGazete' de yayımlanan "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile de Yönetmeliğin Ek-I A'sında değişiklik yapılmıştır.

Yönetmelikle mevcut hava kalitesi sınır değerlerinin 01/01/2014 tarihine kadar kademeli olarak azaltılması ve o tarihten sonra Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerleri artı tolerans değerlerine başlanarak kademeli bir geçiş ile AB limit değerlerine uyum sağlanması hedeflenmektedir.

Tüm Türkiye için hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının tamamlanması, bölge ve alt bölgelerin belirlenmesi ve listelenmesi, ölçüm istasyonlarının kurulması, bölgesel ağ merkezlerinin oluşturulması, laboratuvar alt yapısının oluşturulması, güvenli ve kaliteli ölçüm verilerinin sürekliliğini sağlayarak raporlanacak düzeyde temininin sağlanması, yönetmelikteki kirletici emisyonlara ilişkin emisyon envanterlerinin elde edilmesine yönelik çalışmaların yapılarak hava kalitesinin değerlendirilmesi ve yönetimine ilişkin altyapının oluşturulması ve Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerlerine uyum sürecinin başlatılması gerekmektedir.

Yönetmelikte belirtilen hava kalitesi standartları yıllara göre eşit olarak azaltılarak uygulanacaktır. Bu kapsamda gerekli önlemlerin alınarak yıllık olarak azalacak limit değerlere uyulması gerekmektedir.

Yıllar itibariyle azalan hava kalitesi limit değerlerine uyum çerçevesinde, öncelikle ildeki kirlilik kaynaklarının belirlenmesi (hava kalitesi ölçüm sonuçlarının analiz edilmesi, emisyon envanteri çalışmaları vs.) ve HKDY Yönetmeliğinde belirtilen limit değerlerin aşılp aşılmaması durumu göz önünde bulundurularak alınması gereken önlemlerin uygulanması konusunda zamanlama, maliyet ve fizibilite çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir.

Yönetmelikte 2014 yılına kadar belirtilen hava kalitesi limit değerlerini ve 2014 yılından sonra AB limit değerlerini sağlamaya yönelik Temiz Hava Eylem Planlarının hazırlanması ve illerde hava kirliliğini azaltmaya yönelik uygulamaların hava kalitesi konusunda ilde çalışan ilgili kurum/kuruluşlarla görüşülüp karara bağlanması Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizden talep edilmiştir.

Bu çerçevede, Valiliğimiz ve ilgili kurum/kuruluşlarla koordinasyon içerisinde (Büyükşehir belediyeleri/belediyeler ve hava kalitesi konusunda ilgili diğer kurum ve kuruluşlar) belirtilen süre

içinde limit değerlere ulaşılmasını sağlamak için ilimizdeki genel durumun ve alınması planlanan önlemler için Temiz Hava Eylem Planı hazırlıkları yapılmıştır.

İstanbul İline ait 2025-2029 Temiz Hava Eylem Planının hazırlanması ile ilgili olarak 06.02.2025 ve 17.02.2025 tarihlerinde iki adet hazırlık toplantı yapılmıştır.

Bu toplantılara;

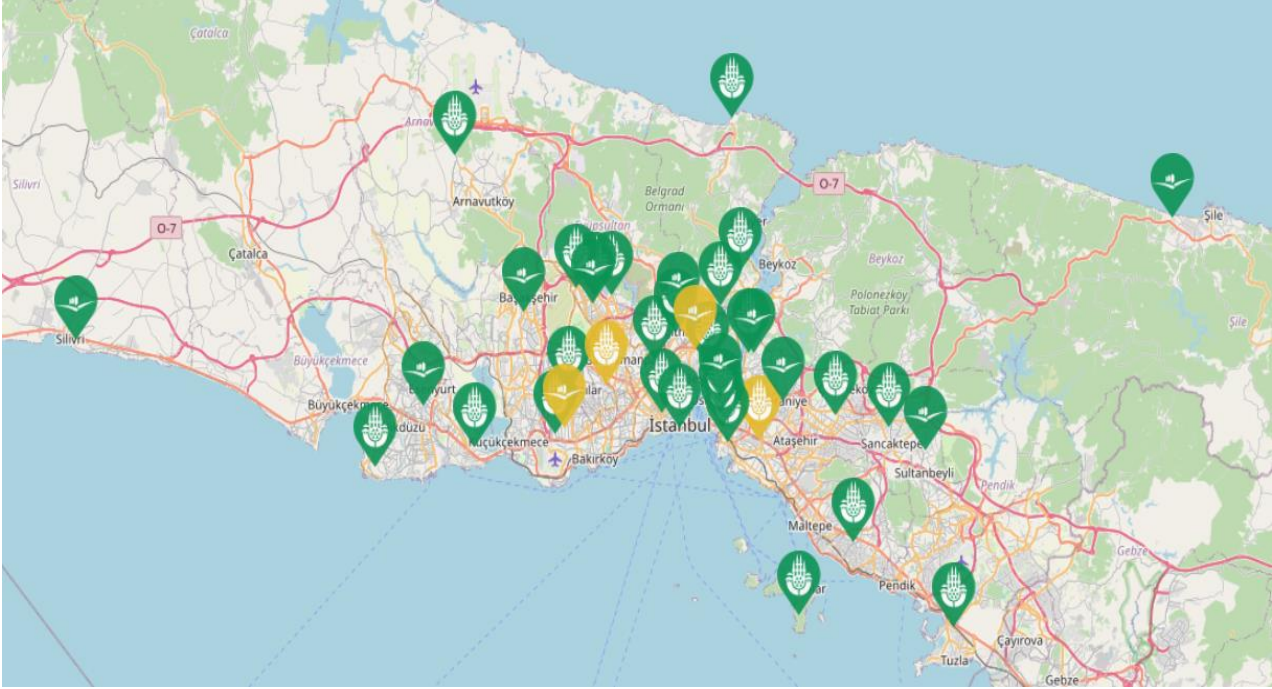
- İl Müdürlüğümüz (Çevre Yönetim Şube Müdürlüğü),
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İspark A.Ş., Metro İstanbul A.Ş., İsbak A.Ş., İETT İşletmeleri A.Ş., Ulaşım Planlama Müdürlüğü, Park Bahçeler Dairesi Başkanlığı),
- Devlet Hava Meydanları İşletmeleri (DHMI),
- İGA İstanbul Havalimanı İşletmeleri A.Ş.,
- İstanbul Liman Başkanlığı,
- İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa,
- Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü,
- İstanbul Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü,
- Orman Bölge Müdürlüğü,
- Meteoroloji 1. Bölge Müdürlüğü,
- İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Yatırım Yapım İşletme A.Ş.,
- Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD),
- Havaalanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri A.Ş. (HEAŞ),

nin ilgili idari, teknik personeli ile üniversitelerimizin öğretim üyeleri katılım sağlamıştır.

Bu kuruluşlara ek olarak duyulan ihtiyaç üzerine İstanbul Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Karayolları1. Bölge Müdürlüğü, Avrasya Tüneli İşletme ve İnşaat Yatırım A.Ş., İstanbul Sanayi Odası Başkanlığı, Ticaret İl Müdürlüğü, İlçe Belediyelerinden yazılı olarak bilgi talebinde bulunulmuştur.

Toplantı ve bilgi edinme aşamalarından sonra, Bakanlığımızın “Temiz Hava Eylem Planı Hazırlık Şablonu” baz alınarak 2025-2029 yıllarında İstanbul’daki hava kalitesini etkileyecek olan İstanbul Havaalanı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Avrasya Tüneli ve Raylı Sistem Projeleri gibi yeni projeleri de dikkate alarak 2025-2029 Temiz Hava Eylem Planı hazırlanma çalışmaları sürdürülecektir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

Harita 3-İstanbul ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

Çevre Koruma Şube Müdürlüğü faaliyeti olarak 1995 yılında 2 mobil hava kalitesi ölçüm istasyonuyla başlayan ölçümler, bugün itibariyle İstanbul'un 27 noktasında sabit ve 1 adet mobil ölçüm istasyonuyla devam etmektedir.

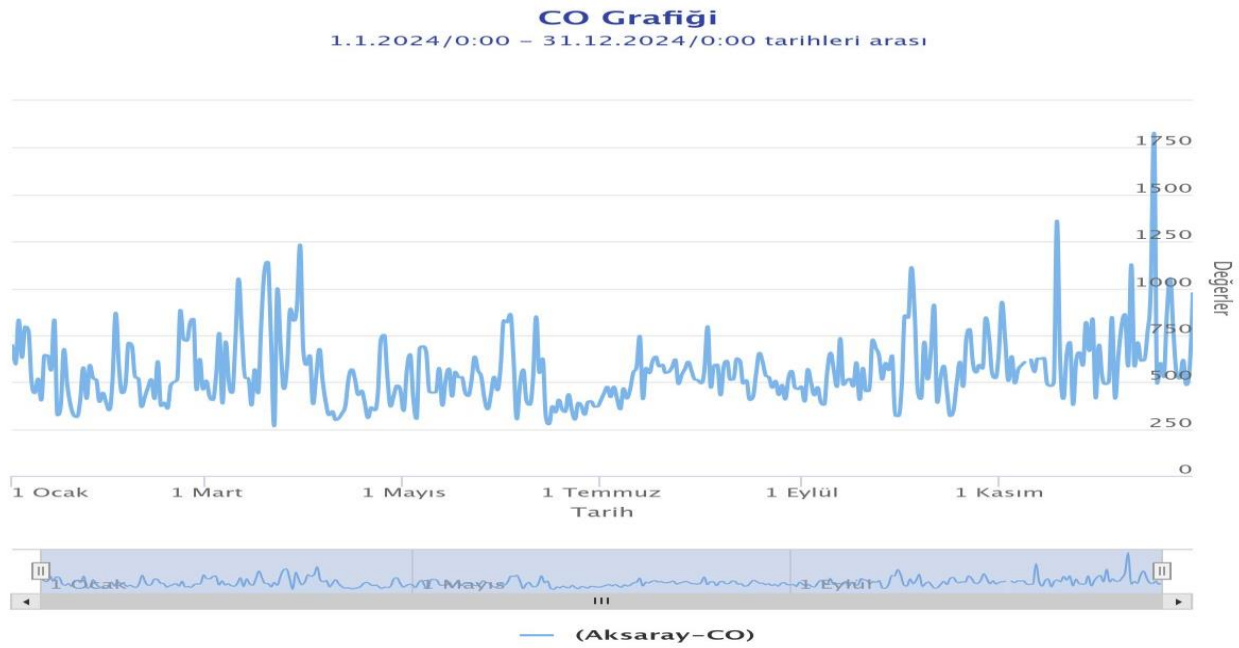
Tüm istasyonlarda tam otomatik cihazlarla ölçüm yapılmakta ve ölçüm sonuçları merkezden izlenmektedir. Tam otomatik cihazlarla elde edilen veriler on-line olarak İBB Çevre Koruma Şube Müdürlüğü hava laboratuvarındaki merkez bilgisayar sistemine saatlik ortalamalar halinde gelmekte ve internet ortamında İstanbul halkının erişimine sunulmaktadır.

Çizelge 6-2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

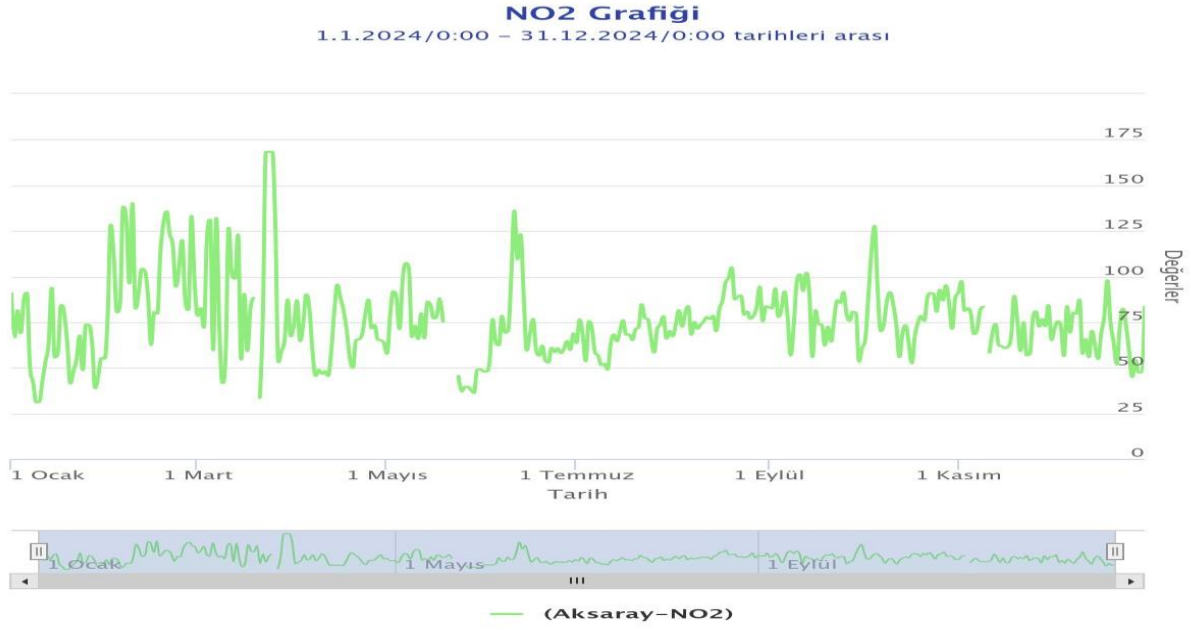
İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	PM25	PM10
Aksaray	Trafik	X	X	X	X	X	X
Alibeyköy	Kentsel	X	X	X	X	X	X
Arnavutköy	Kırsal	X	X	X	X	X	X
Avcılar	Şehir-Arka Plan	X	X		X	X	X
Bağcılar	Kentsel	X	X	X	X	X	X
Beşiktaş	Trafik	X	X	X	X	X	X
Beylikdüzü	Kentsel		X		X	X	X
Büyükkada	Arka Plan				X		X
Çatladıkapı	Trafik		X	X	X	X	X
D-100	Trafik		X	X			X
Esenler	Kentsel	X	X	X	X	X	X

Kadıköy	Kentsel	X	X	X	X	X	X
Kağıthane 1	Kentsel-Trafik	X	X	X	X	X	X
Kandilli 1	Şehir-Arka Plan				X		X
Kartal	Kentsel	X	X	X	X	X	X
Kumköy	Arka Plan		X	X	X	X	X
Maslak	Şehir-Arka Plan	X	X		X	X	X
Sancaktepe	Kentsel	X	X	X	X		X
Sarıyer	Kentsel	X	X		X		X
Selimiye	Trafik		X	X	X	X	X
Sultangazi 1	Taş Ocakları						X
Sultangazi 2	Kentsel-Trafik						X
Sultangazi 3	Taş Ocakları						X
Tuzla	Kentsel	X	X	X	X	X	X
Ümraniye 1	Şehir-Arka Plan	X	X		X	X	X
Üsküdar 1	Kentsel-Trafik	X	X			X	X
Yenibosna	Kentsel	X	X	X			X

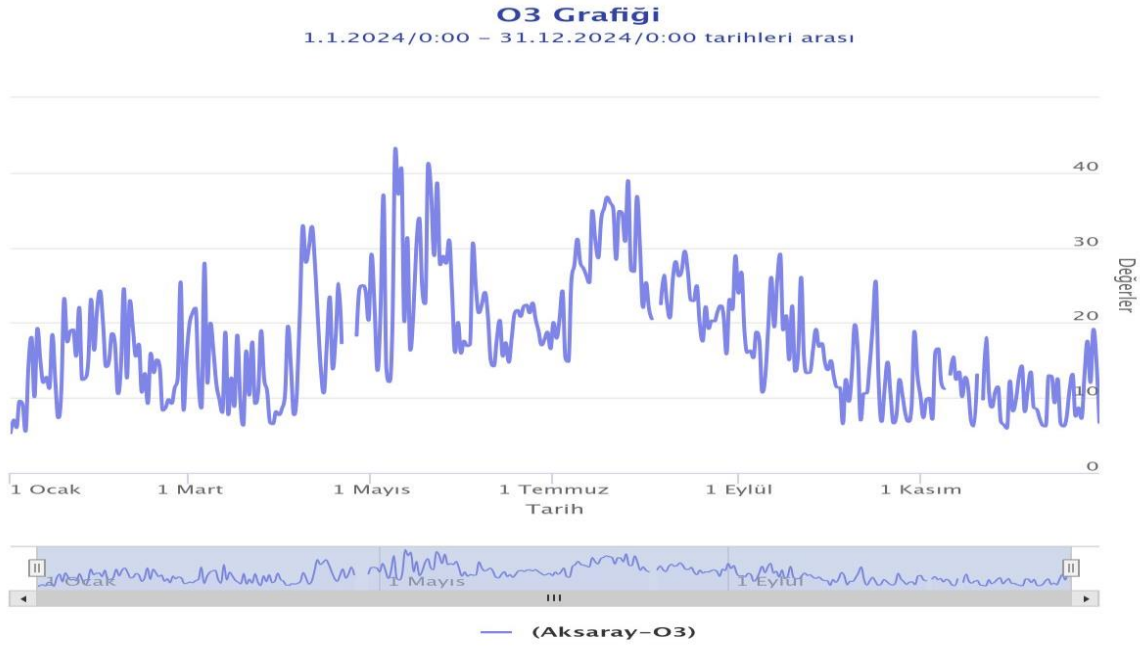
(havaizleme.gov.tr, yıl)

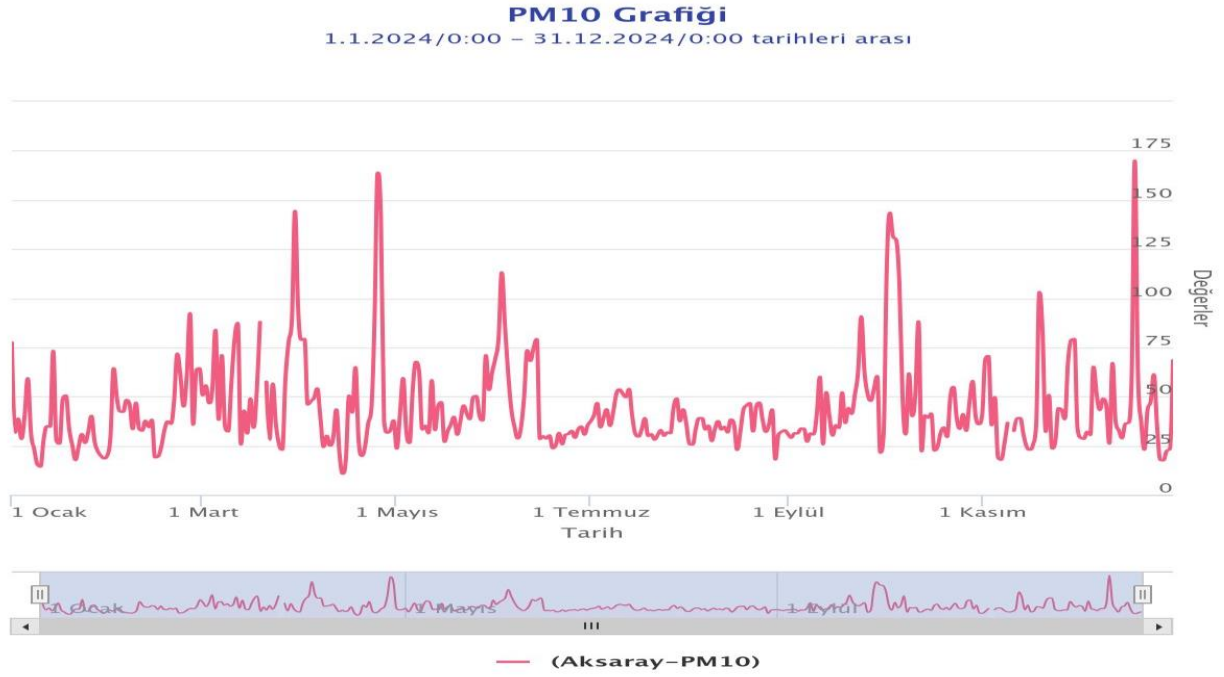
Grafik 1- 2024 yılında Aksaray istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

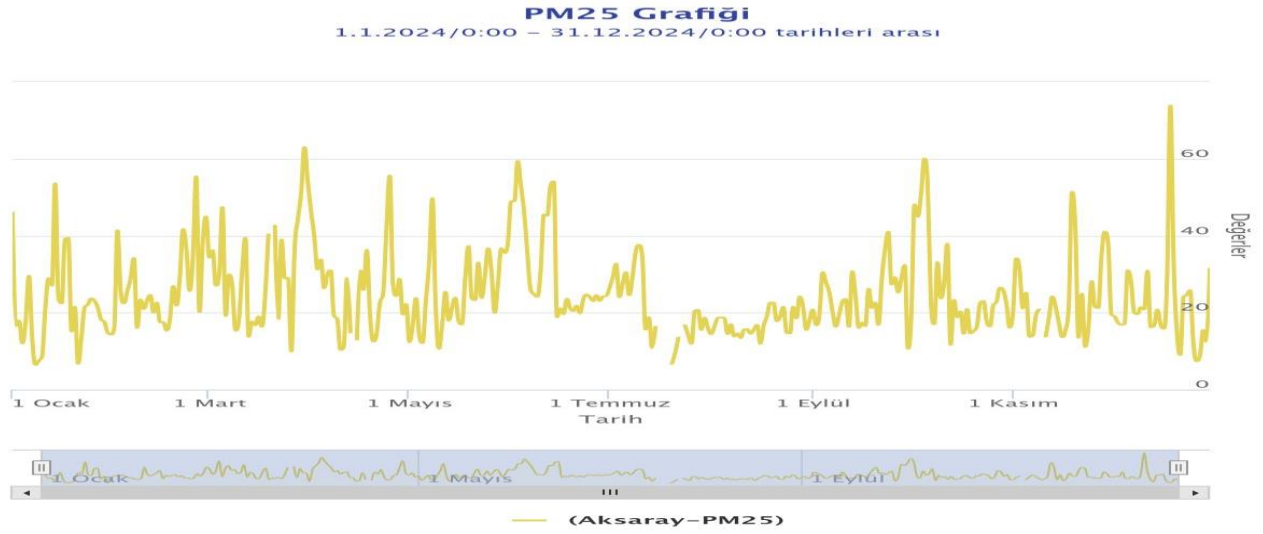
Grafik 2-2024 yılında Aksaray istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

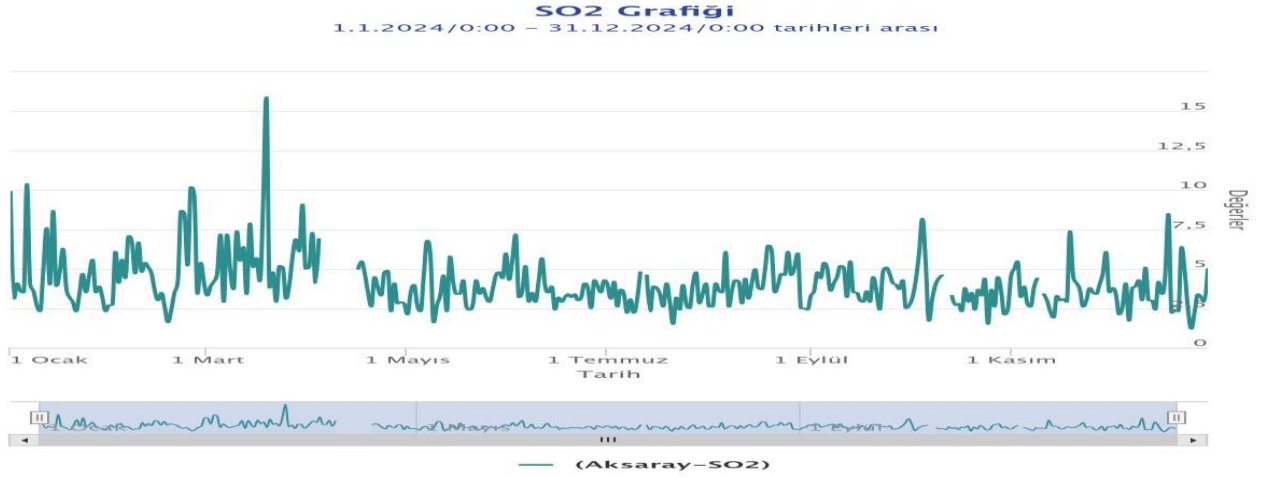
Grafik 3-2024 yılında Aksaray istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

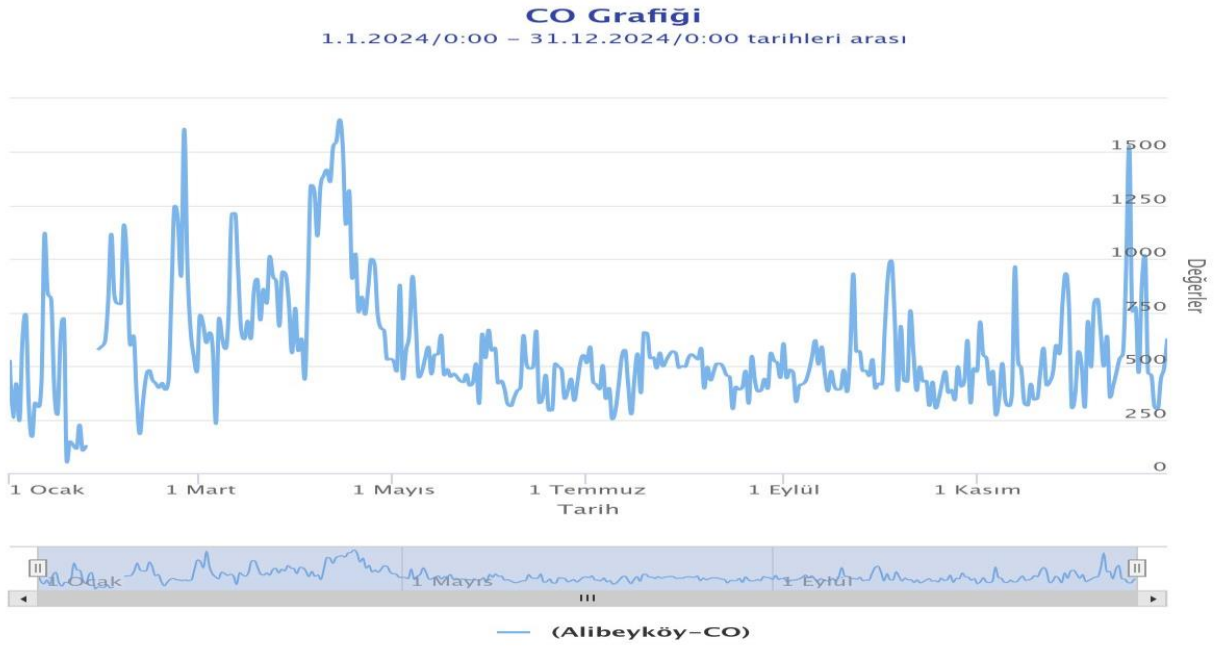
Grafik 4-2024 yılında Aksaray istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

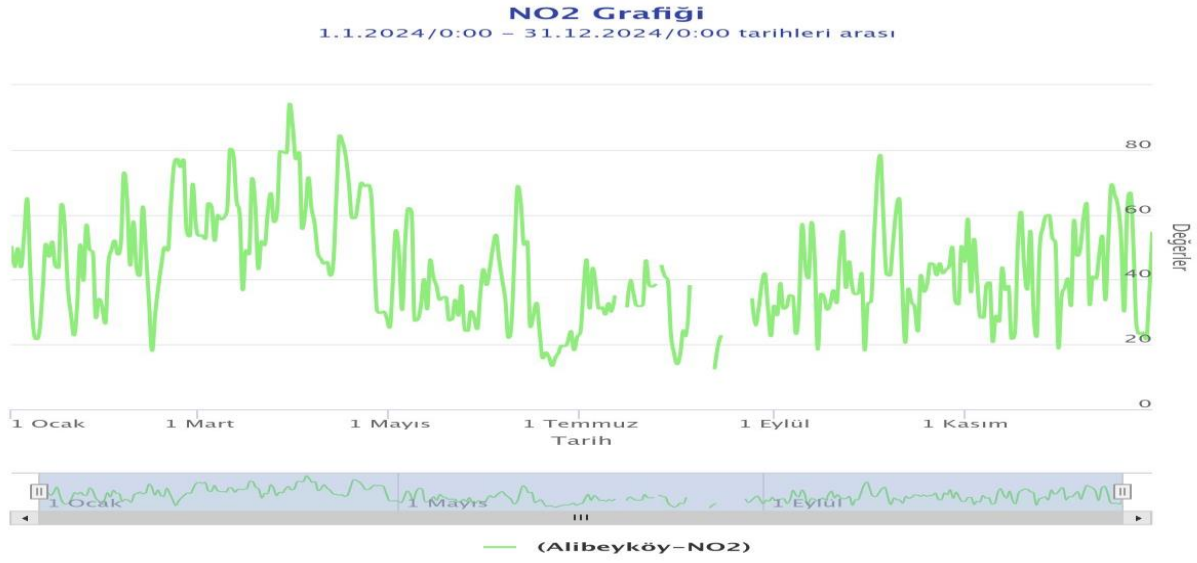
Grafik 5-2024 yılında Aksaray istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

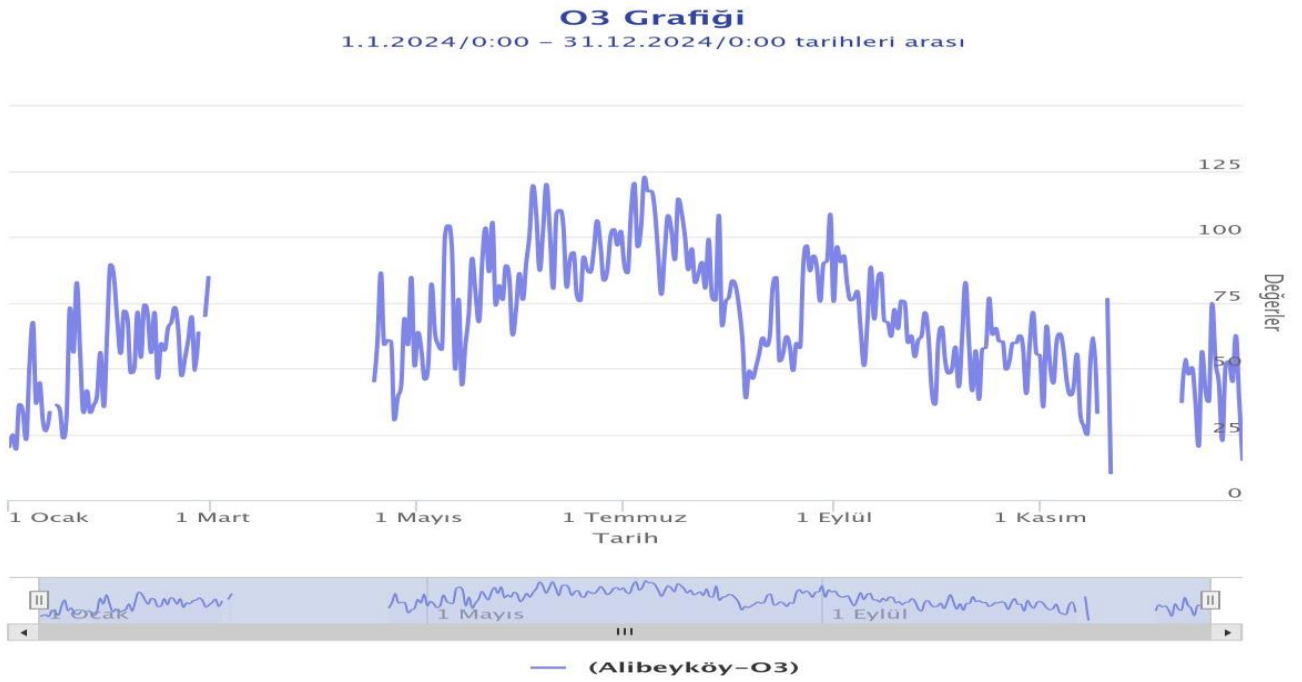
Grafik 6 - 2024 yılında Aksaray istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

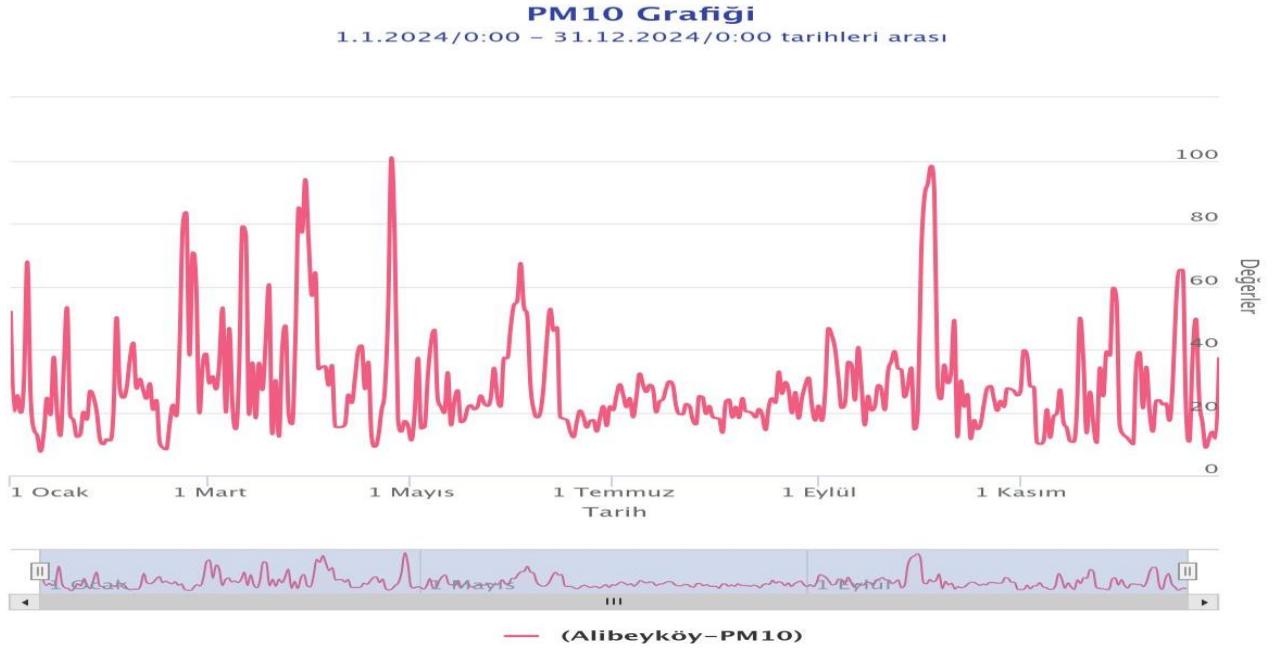
Grafik 7-2024 yılında Alibeyköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

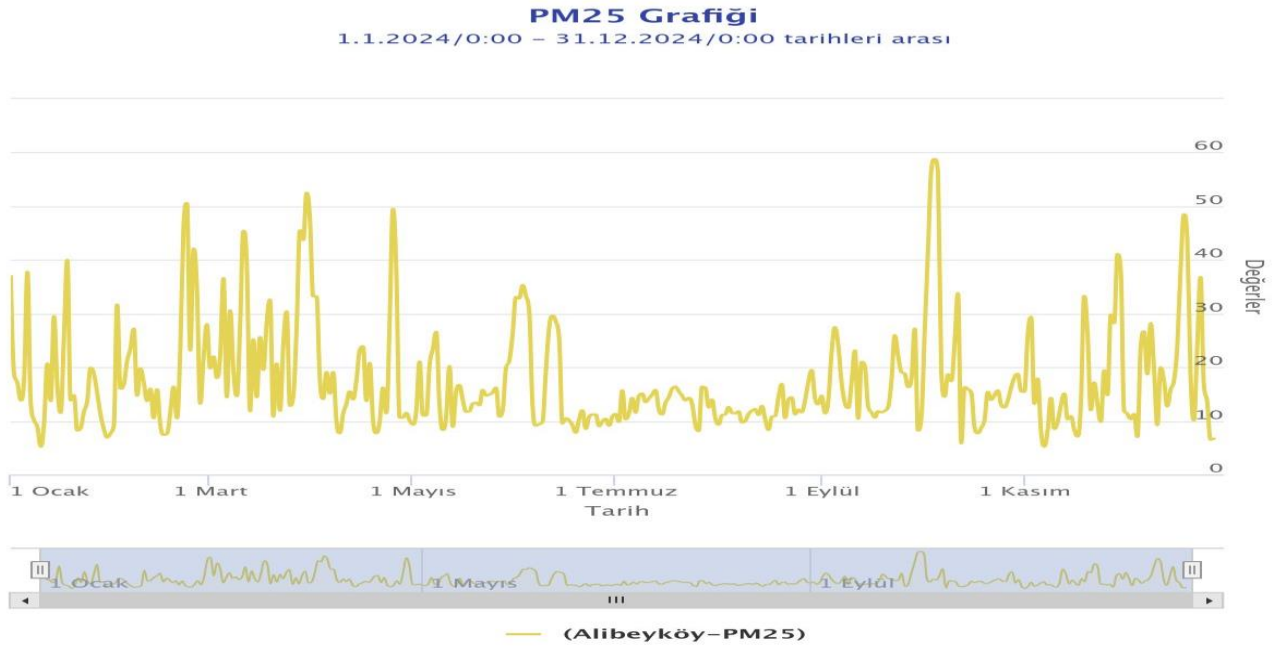
Grafik 8-2024 yılında Alibeyköy istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

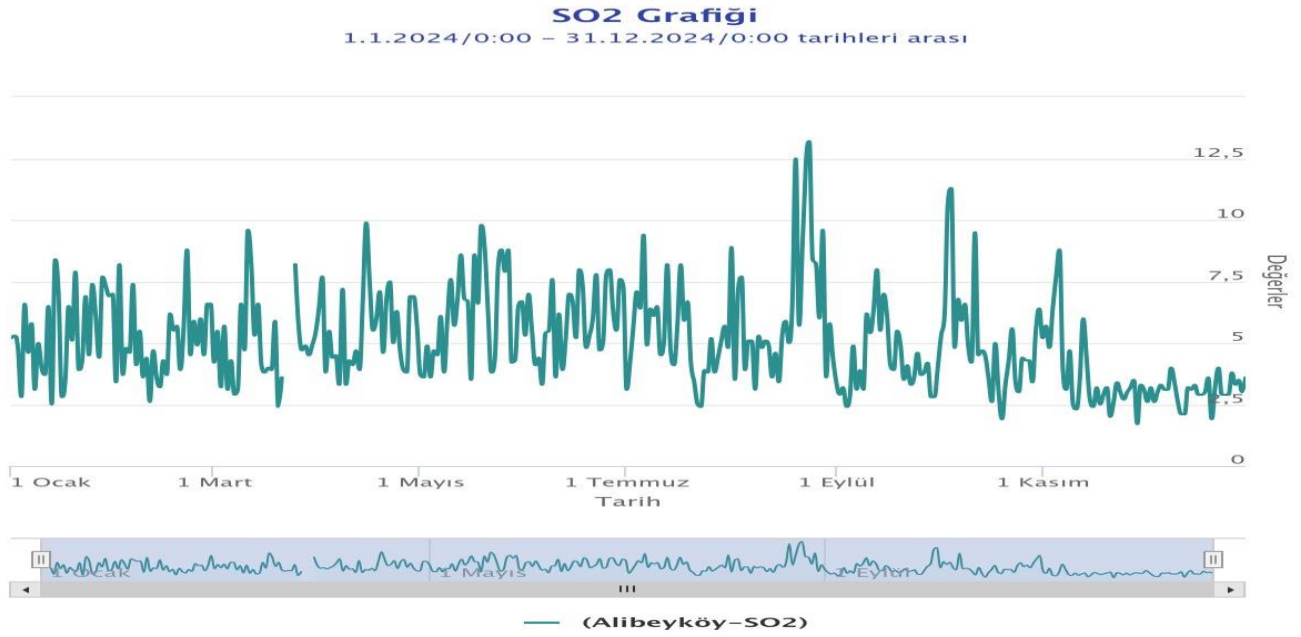
Grafik 9-2024 yılında Alibeyköy istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

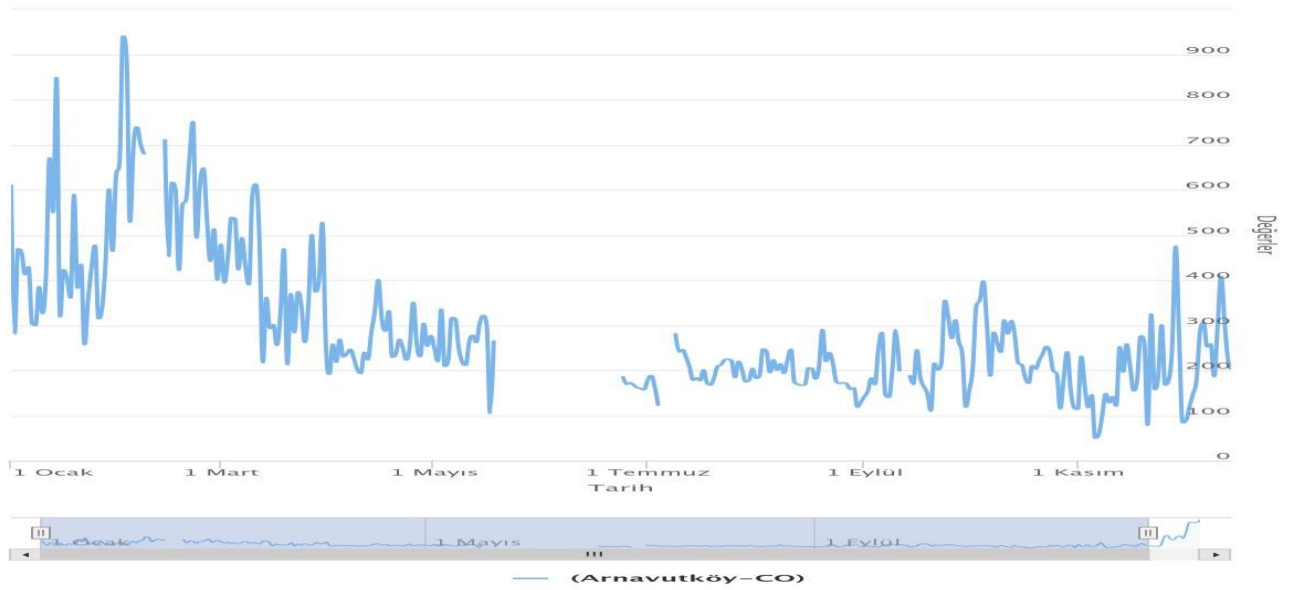
Grafik 10 - 2024 yılında Alibeyköy istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

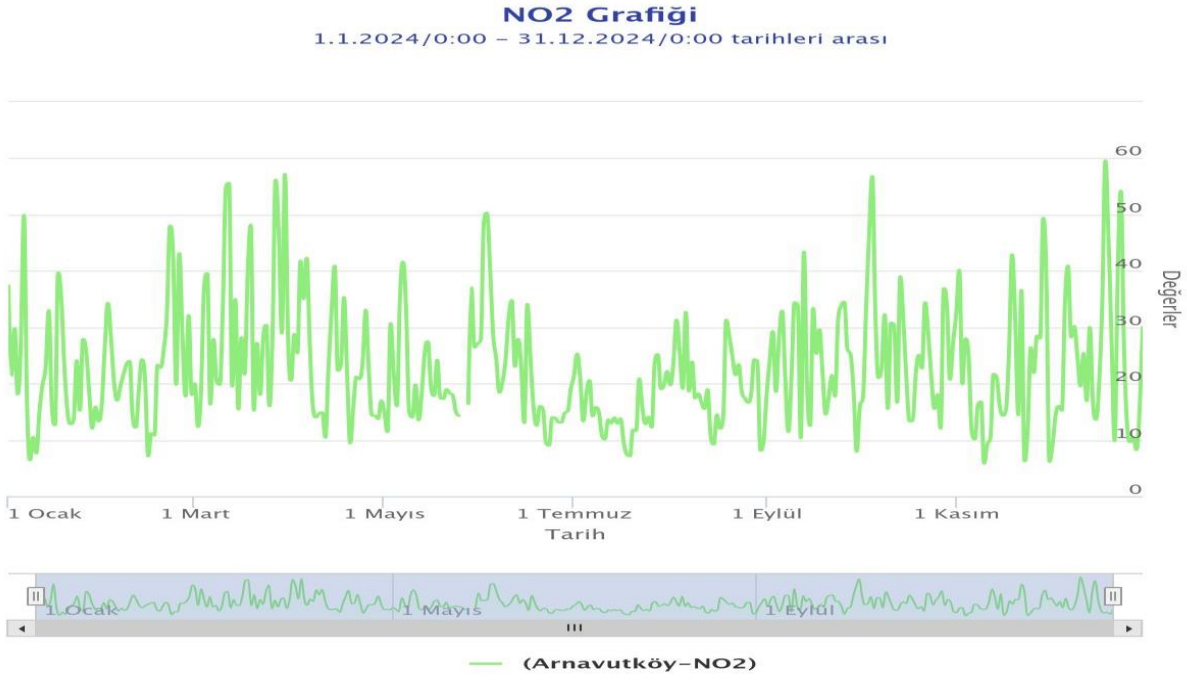
Grafik 11-2024 yılında Alibeyköy istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

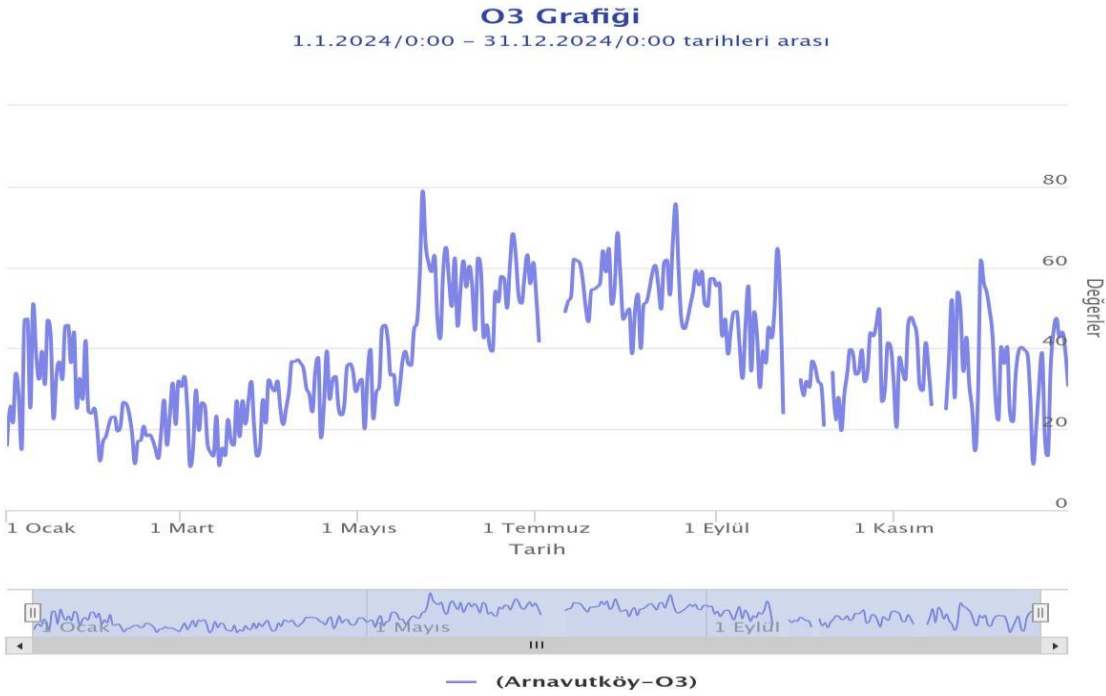
Grafik 12-2024 yılında Alibeyköy istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

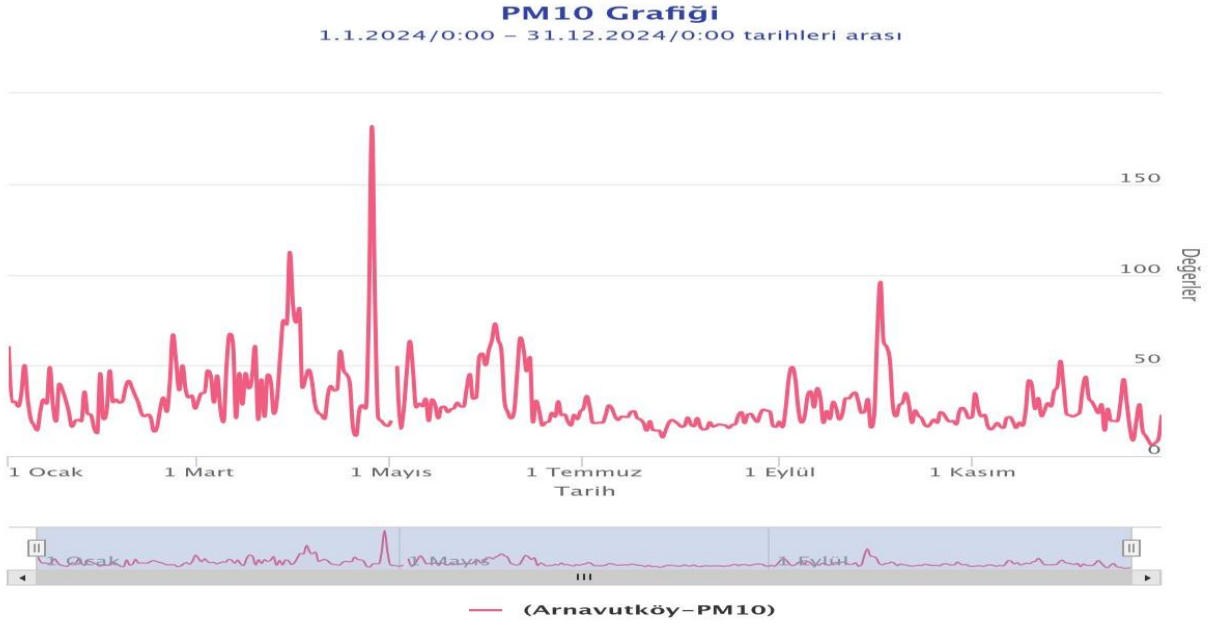
Grafik 13-2024 yılında Arnavutköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

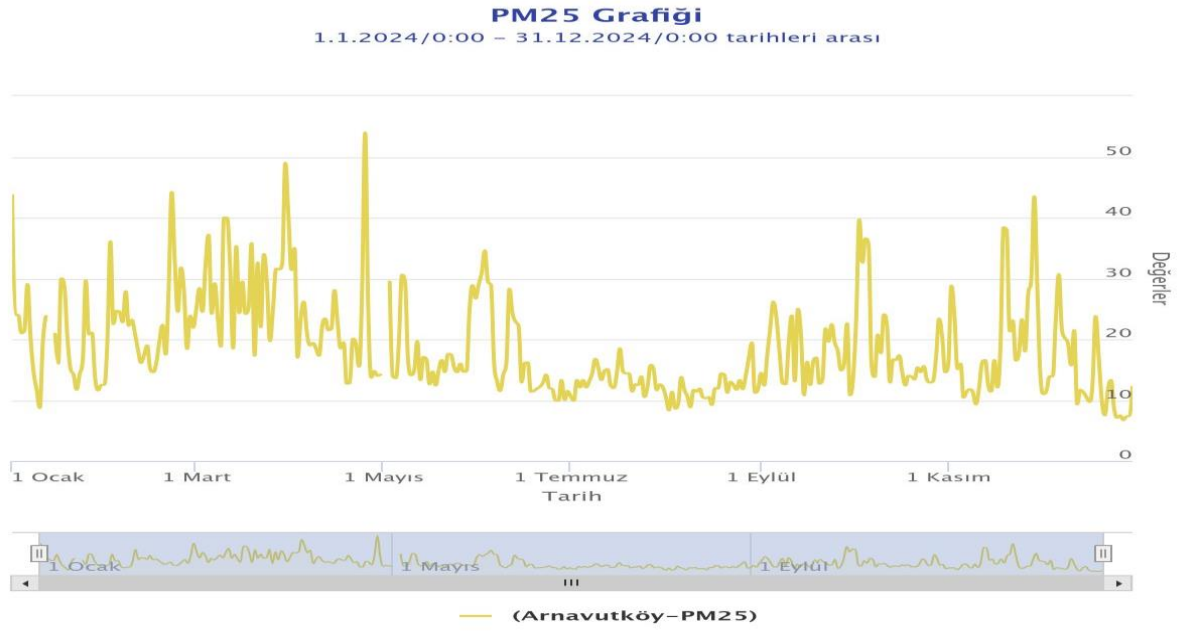
Grafik 14-2024 yılında Arnavutköy istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

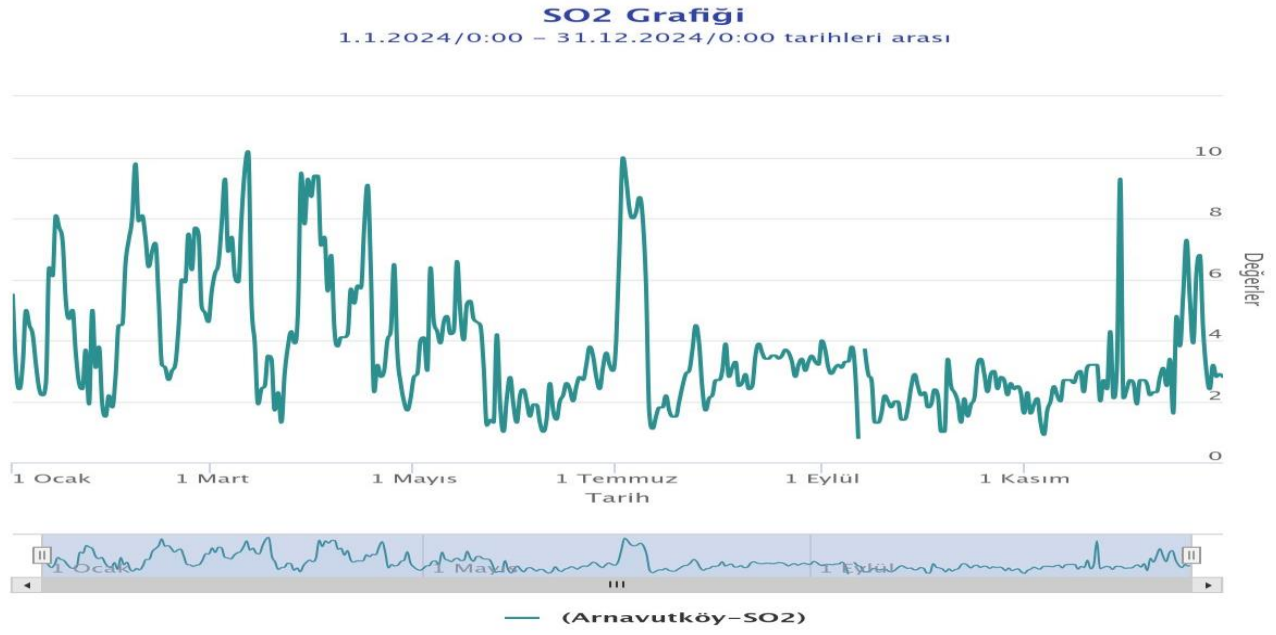
Grafik 15-2024 yılında Arnavutköy istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

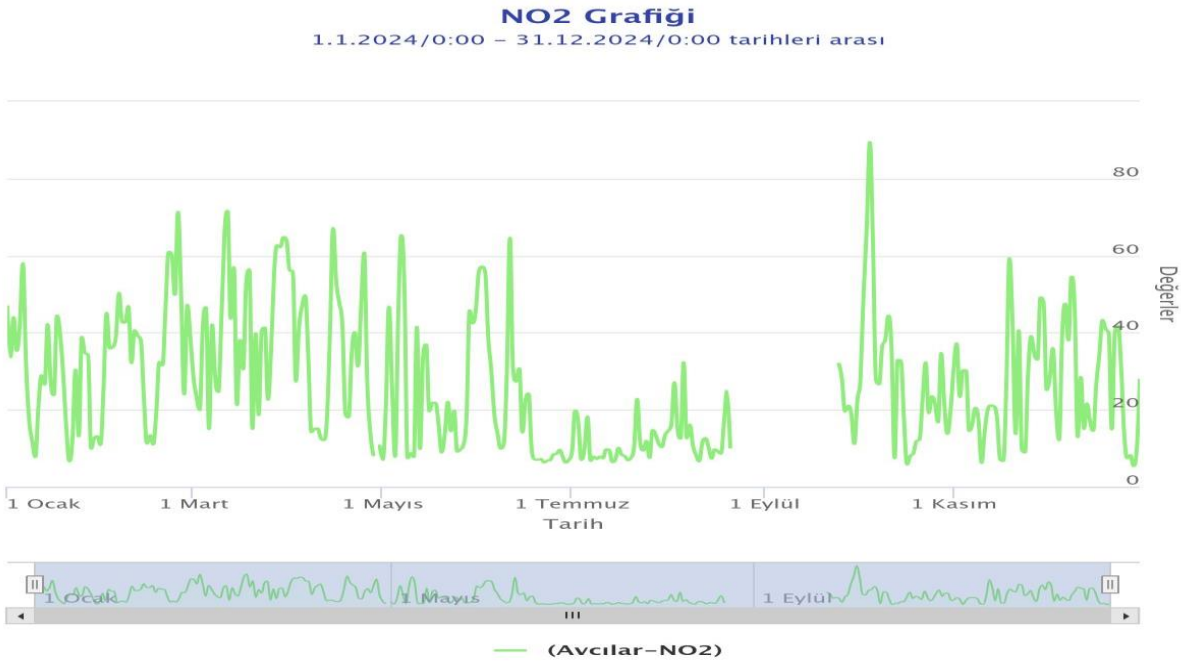
Grafik 16-2024 yılında Arnavutköy istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

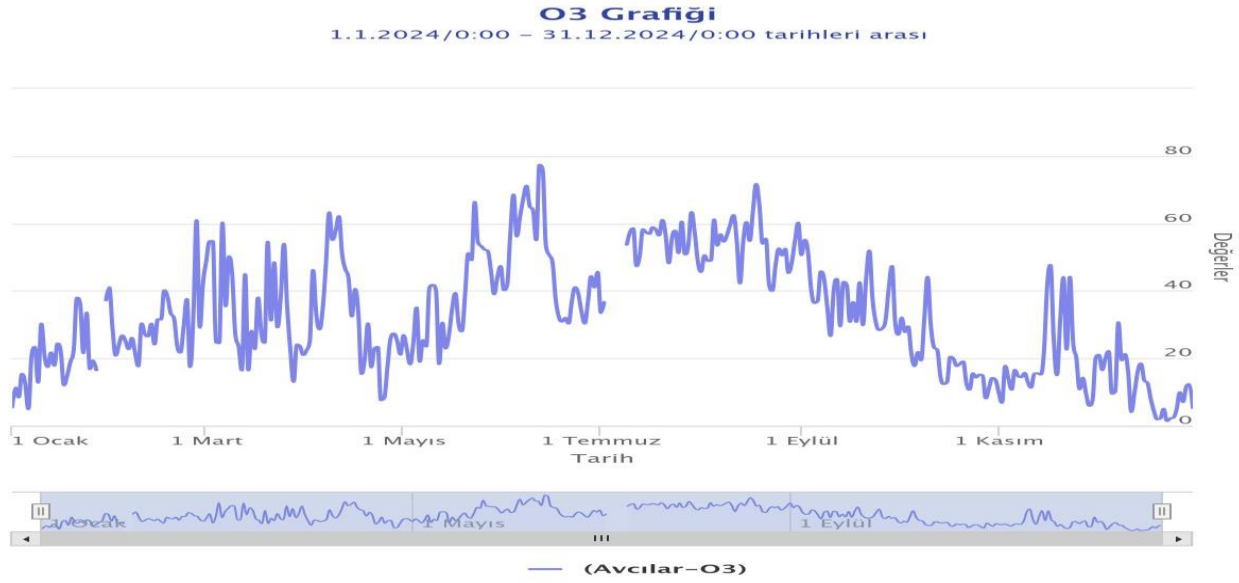
Grafik 17- 2024 yılında Arnavutköy istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

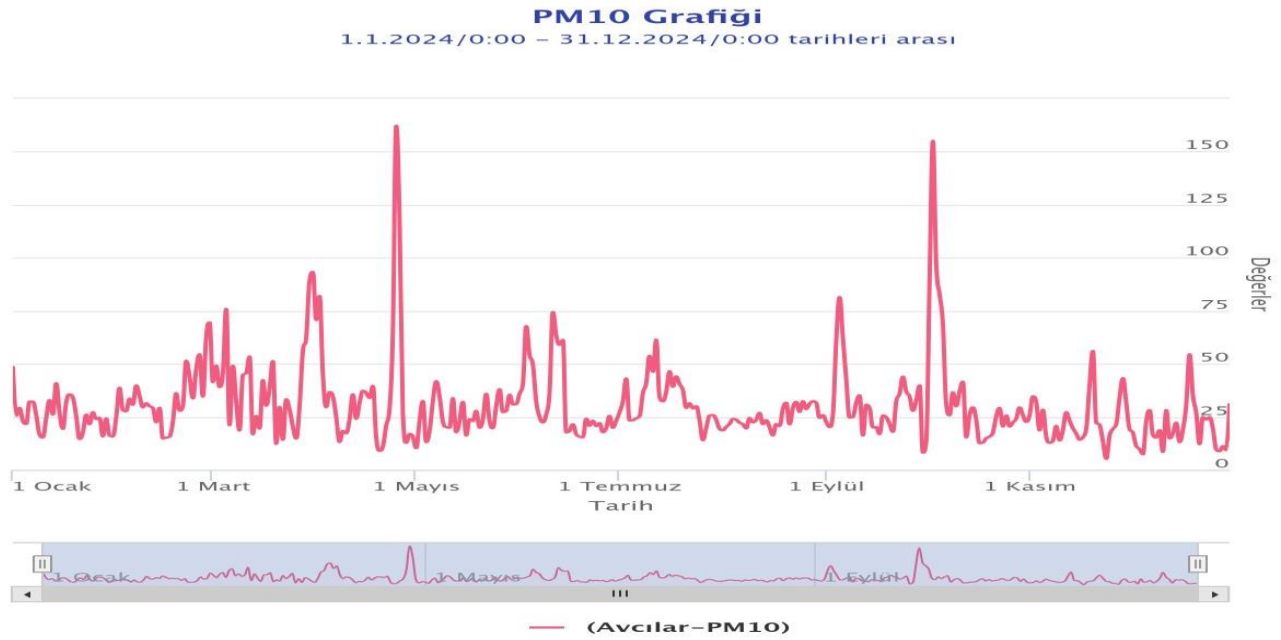
Grafik 18- 2024 yılında Arnavutköy istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

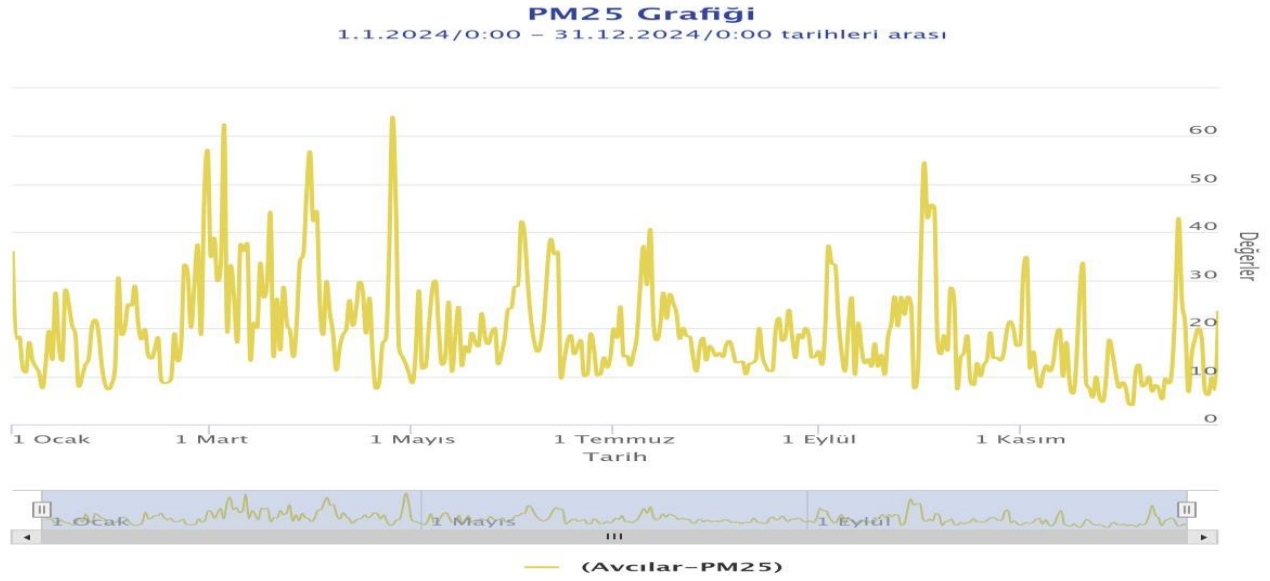
Grafik 19-2024 yılında Avcılar istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

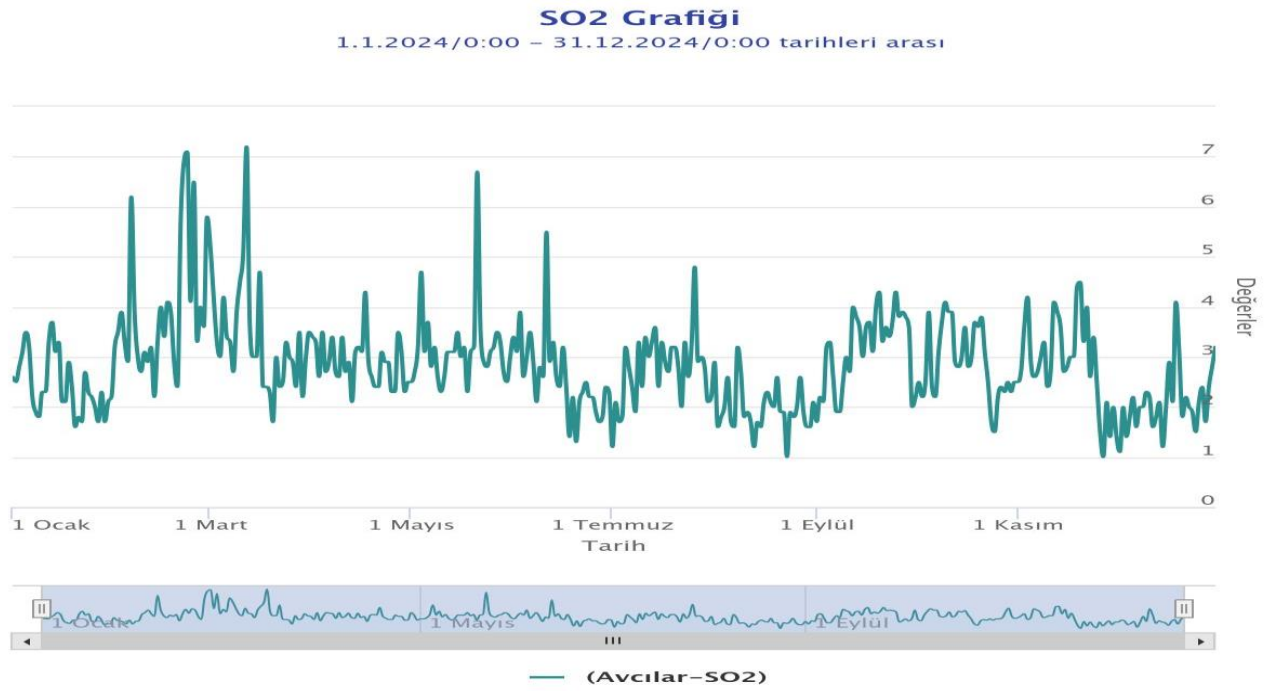
Grafik 20-2024 yılında Avcılar istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

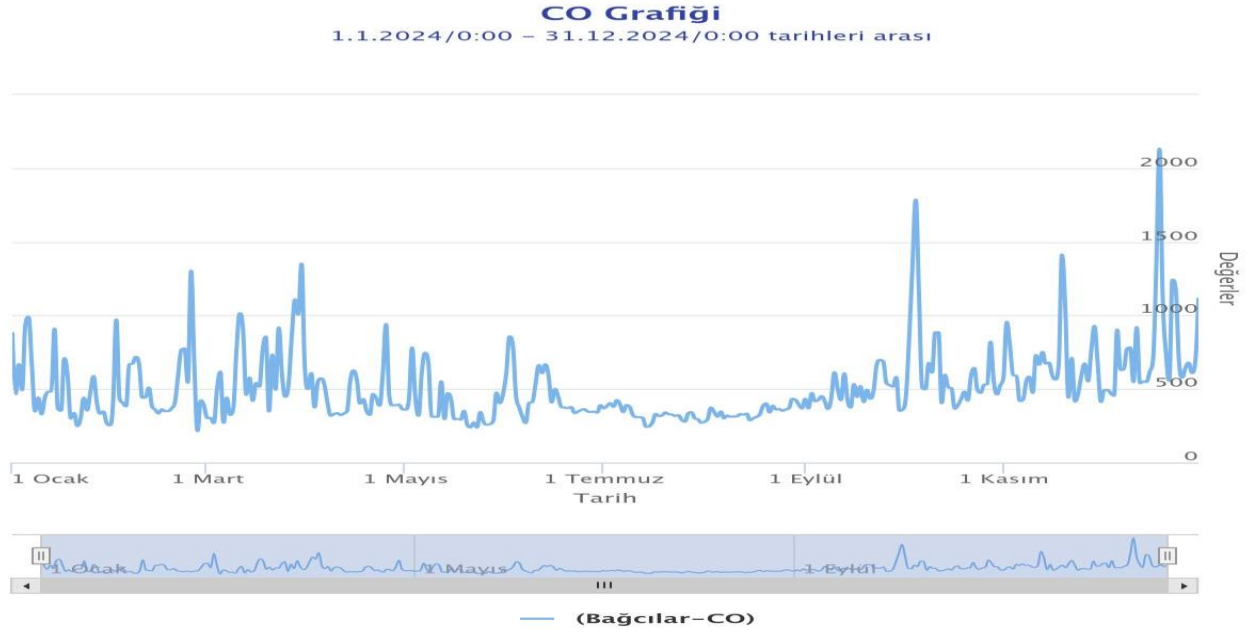
Grafik 21-2024 yılında Avcılar istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

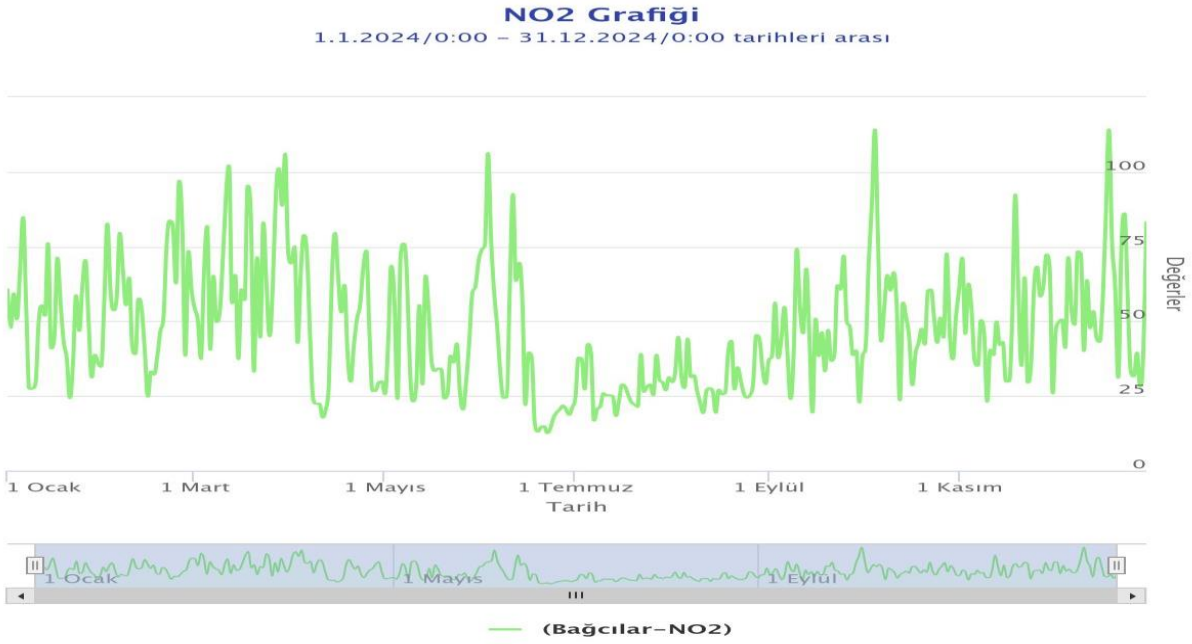
Grafik 22- 2024 yılında Avcılar istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

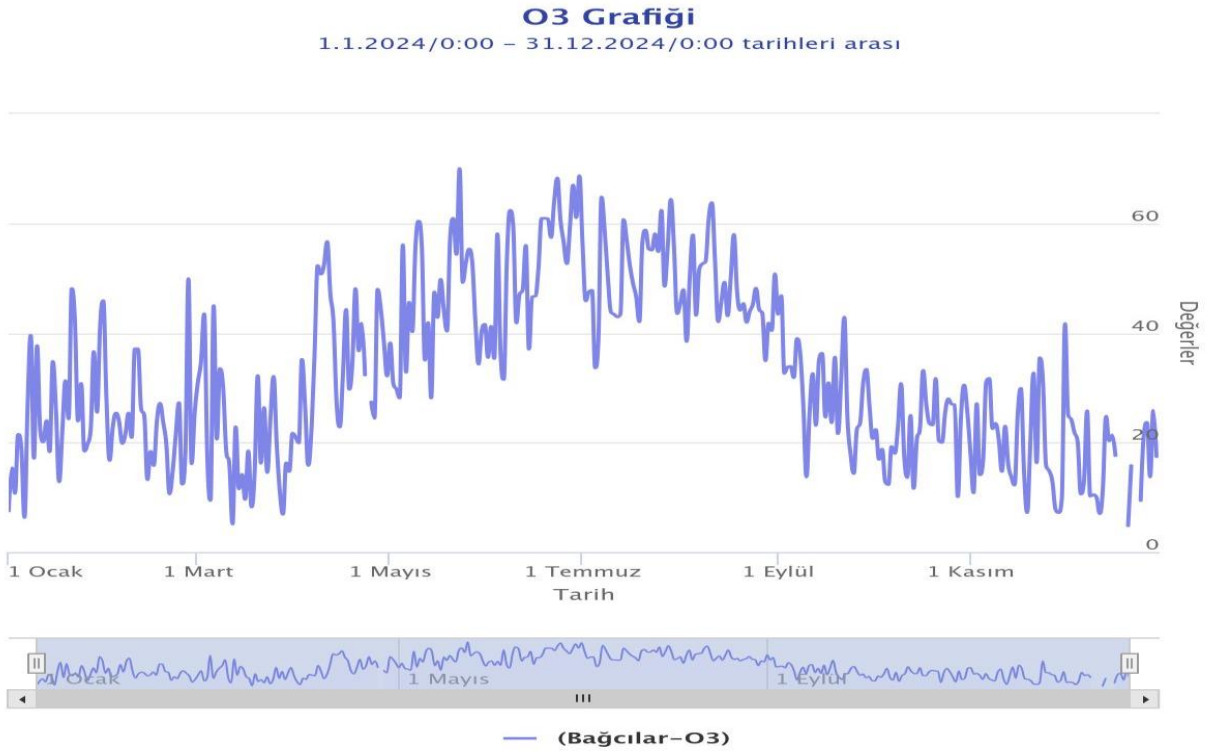
Grafik 23-2024 yılında Avcılar istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

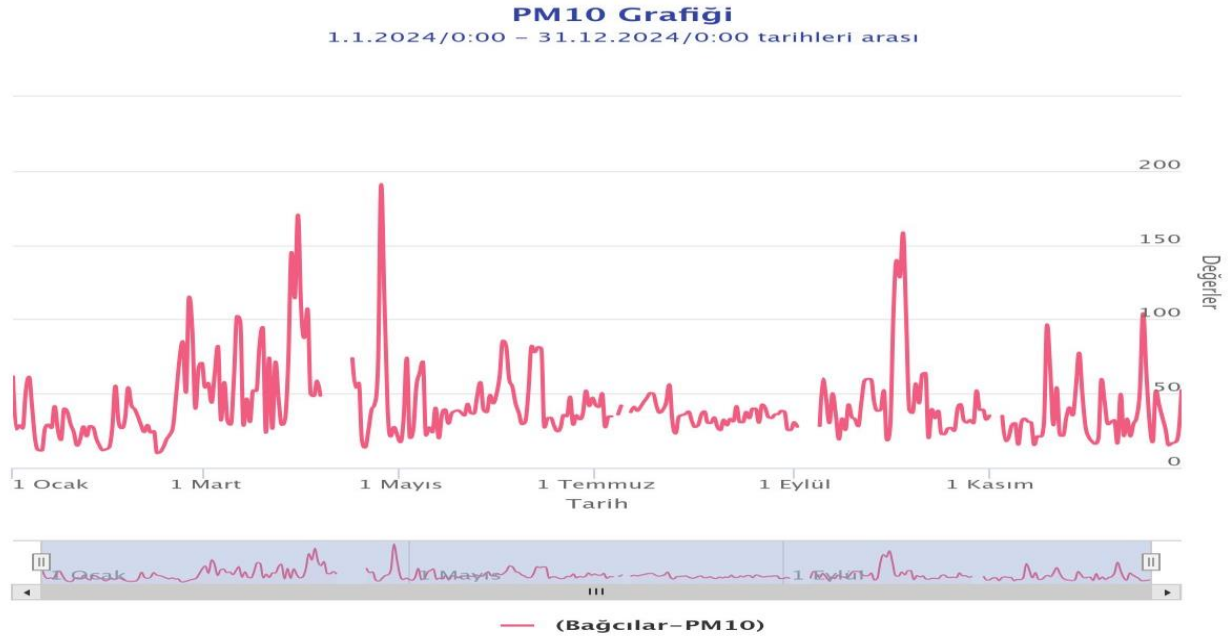
Grafik 24-2024 yılında Bağcılar istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

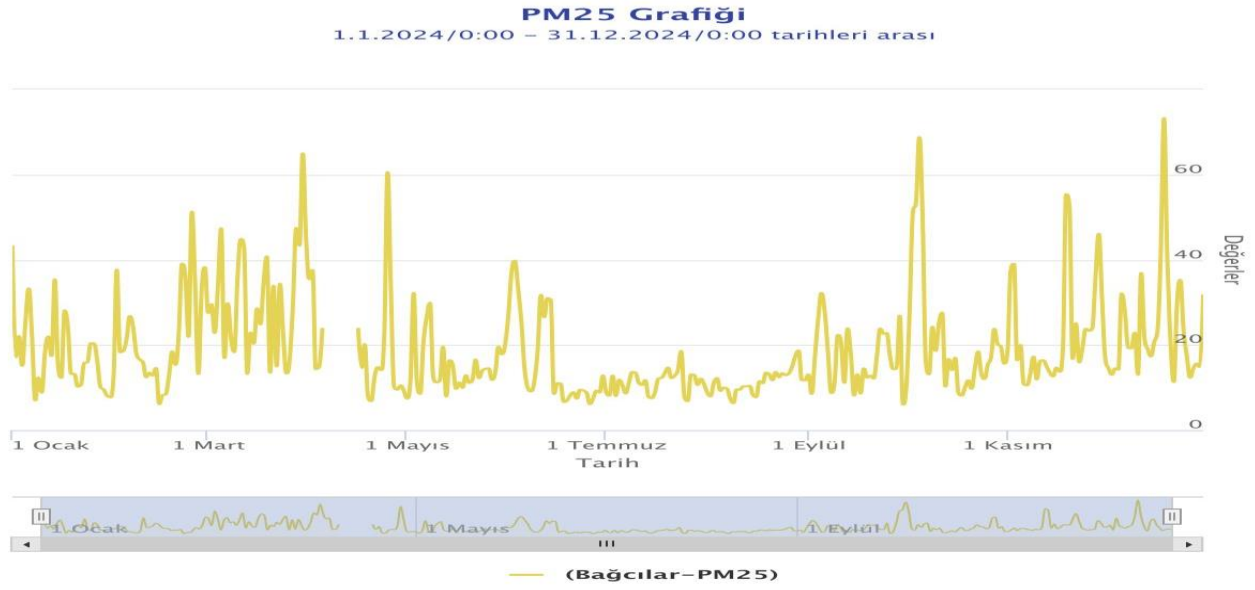
Grafik 25-2024 yılında Bağcılar istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

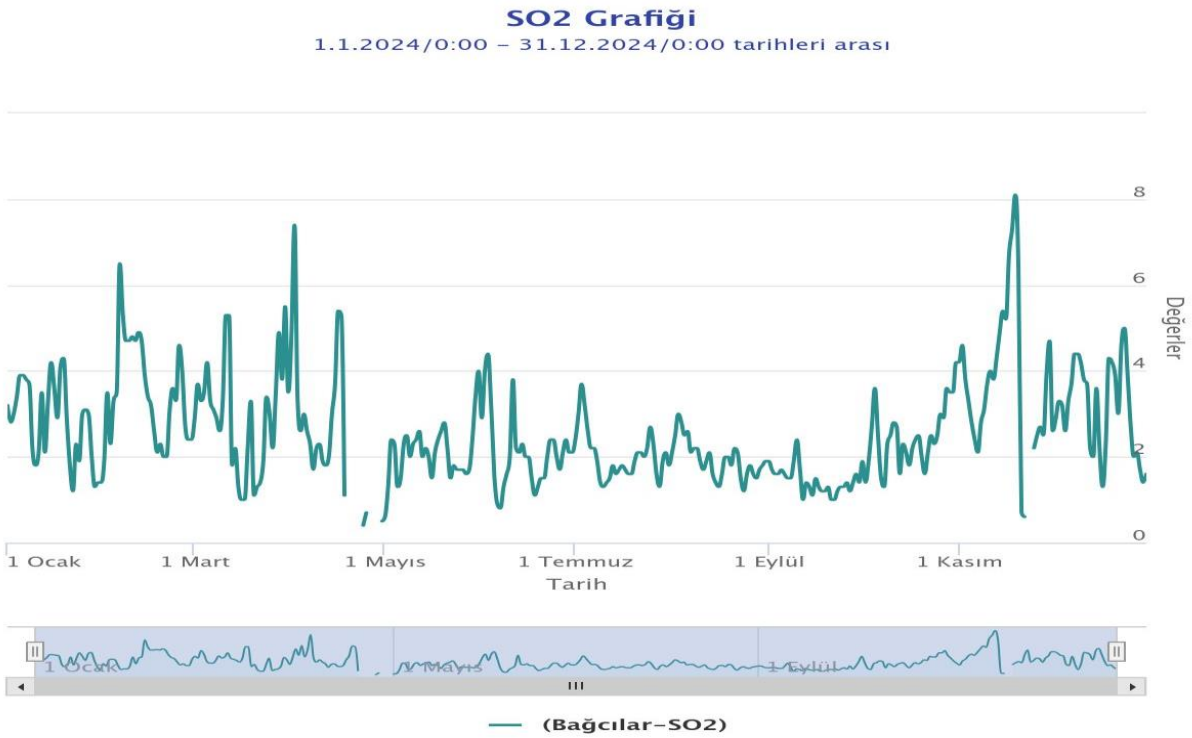
Grafik 26-2024 yılında Bağcılar istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

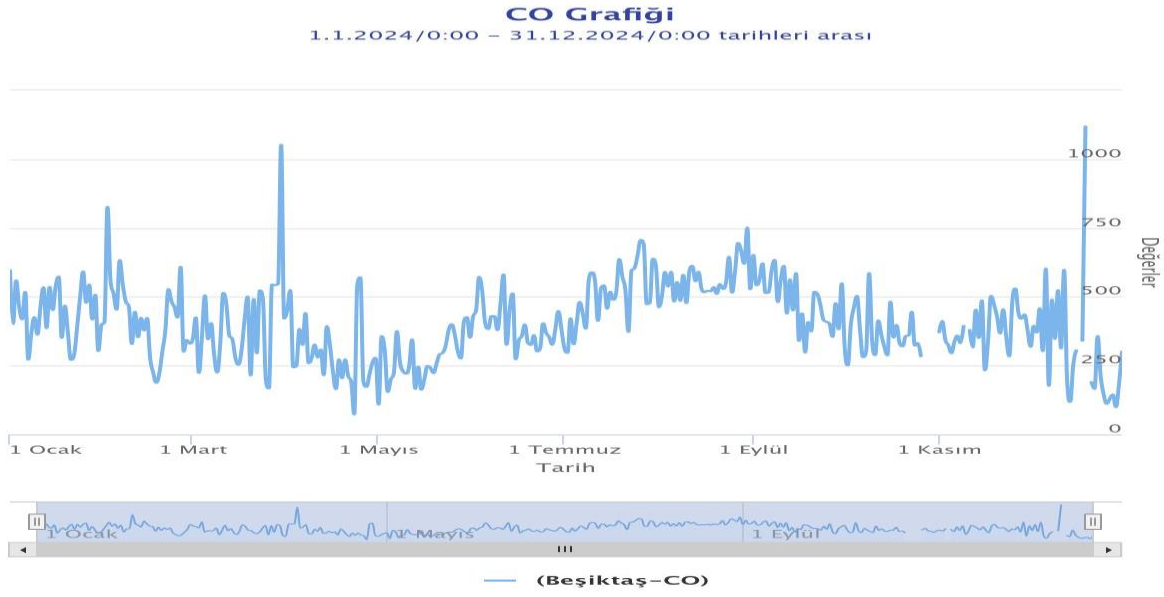
Grafik 27-2024 yılında Bağcılar istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

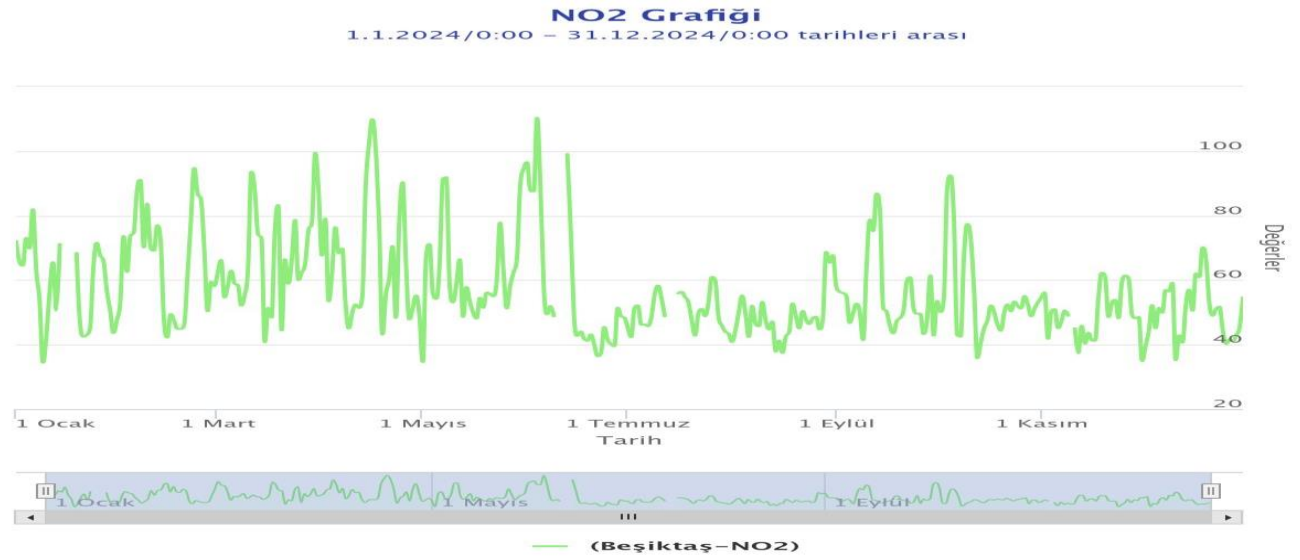
Grafik 28-2024 yılında Bağcılar istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

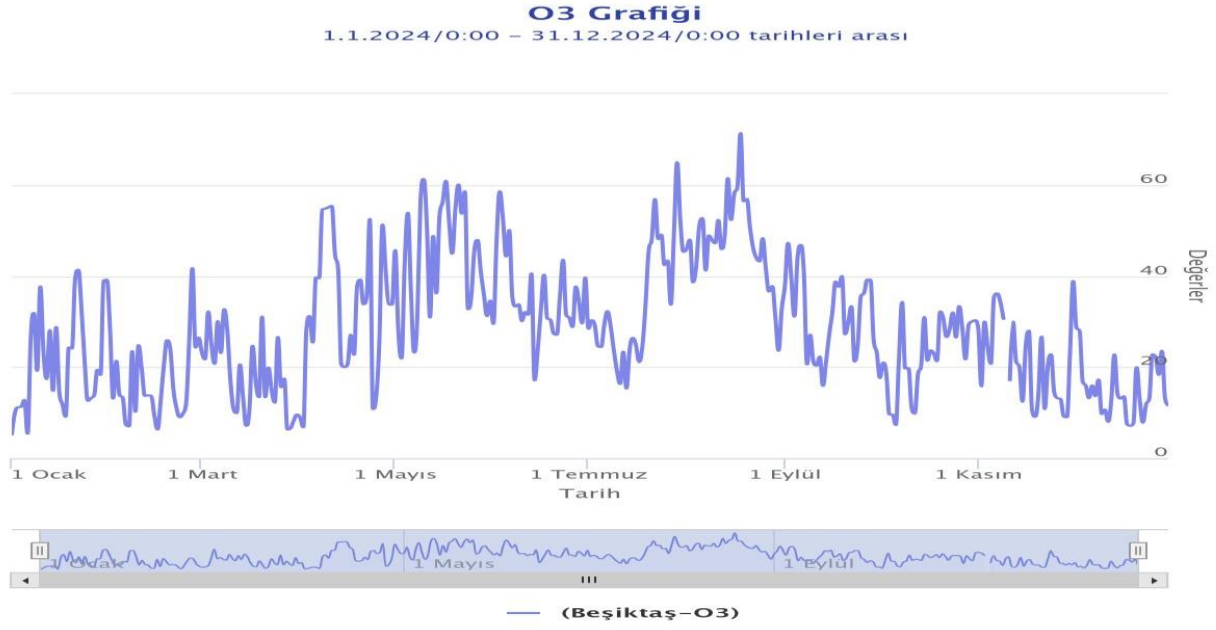
Grafik 29-2024 yılında Bağcılar istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

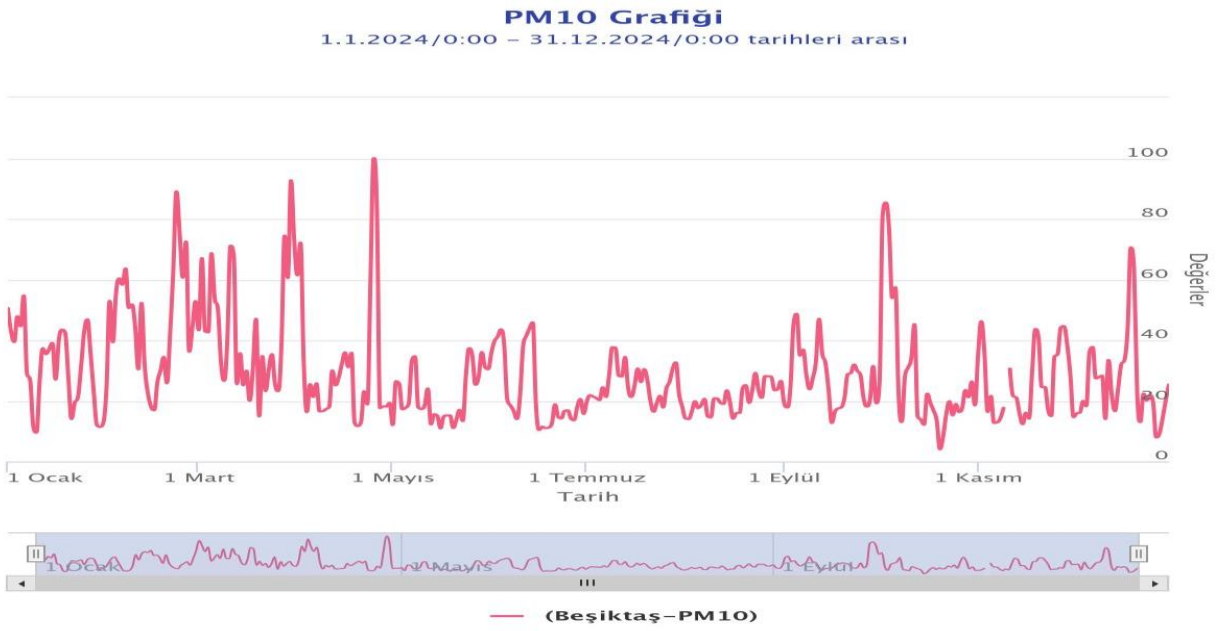
Grafik 30-2024 yılında Beşiktaş istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

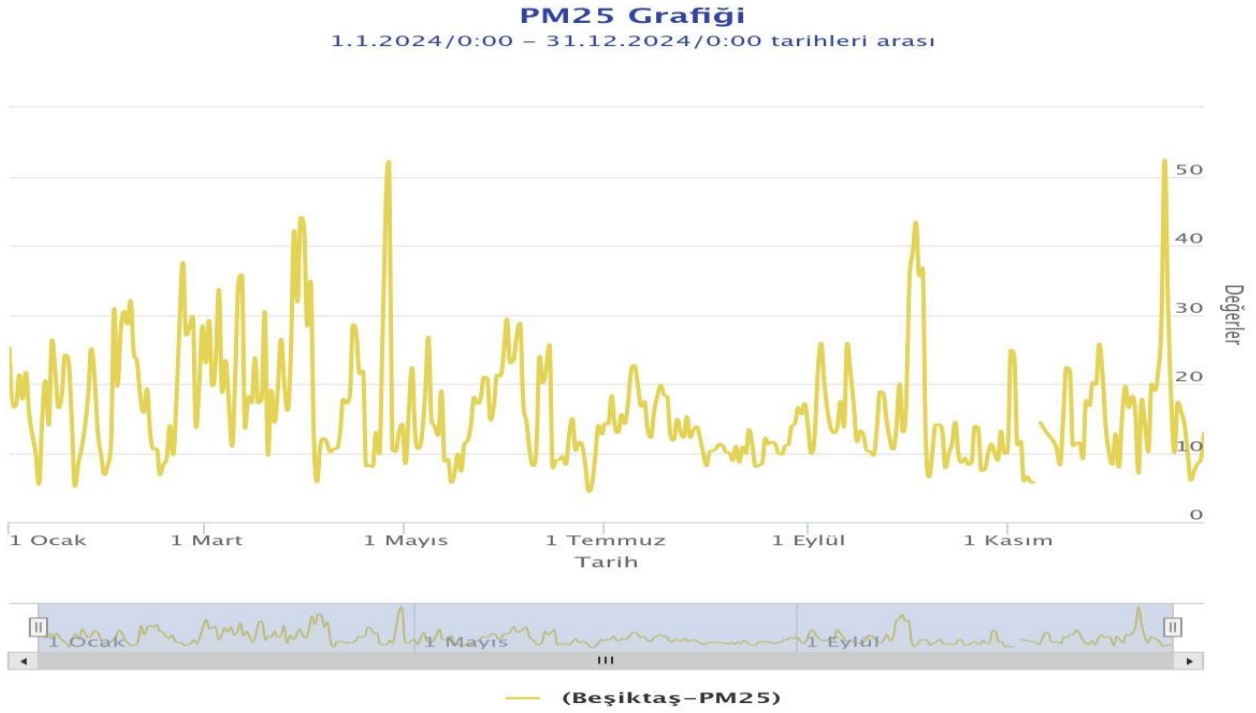
Grafik 31-2024 yılında Beşiktaş istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

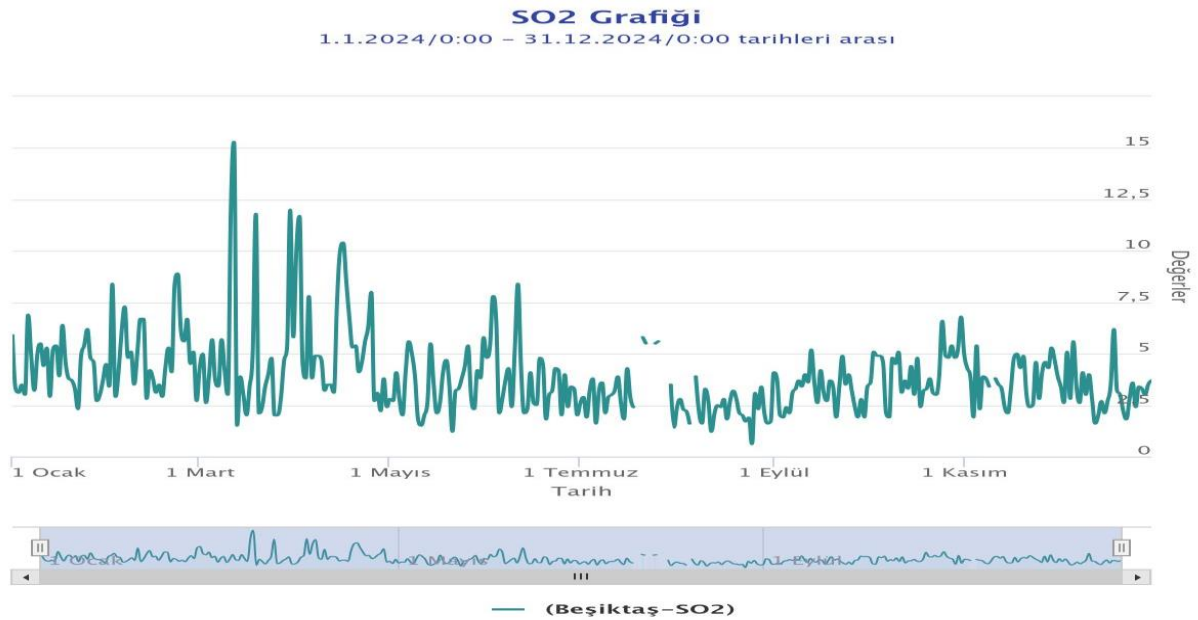
Grafik 32-2024 yılında Beşiktaş istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

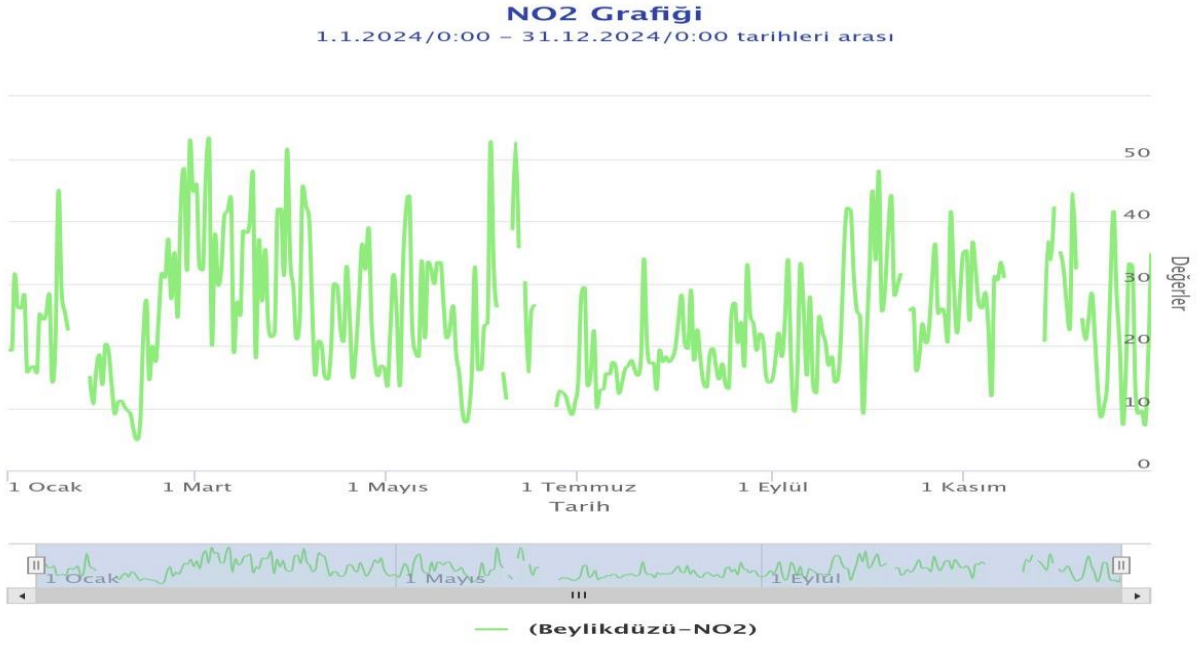
Grafik 33-2024 yılında Beşiktaş istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

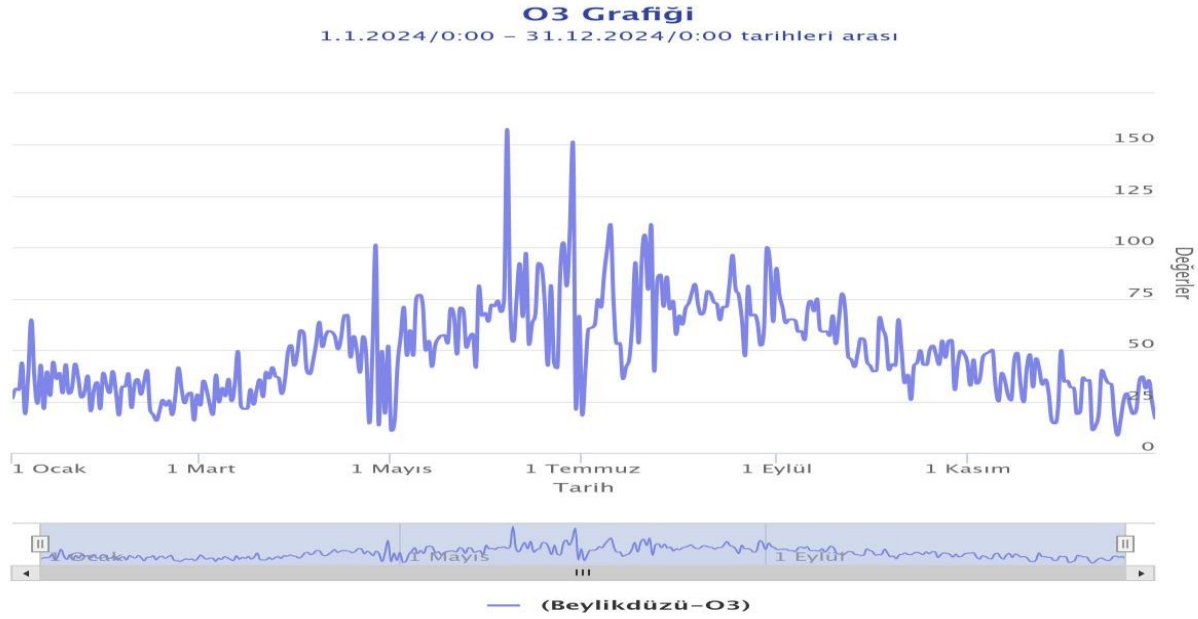
Grafik 34-2024 yılında Beşiktaş istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

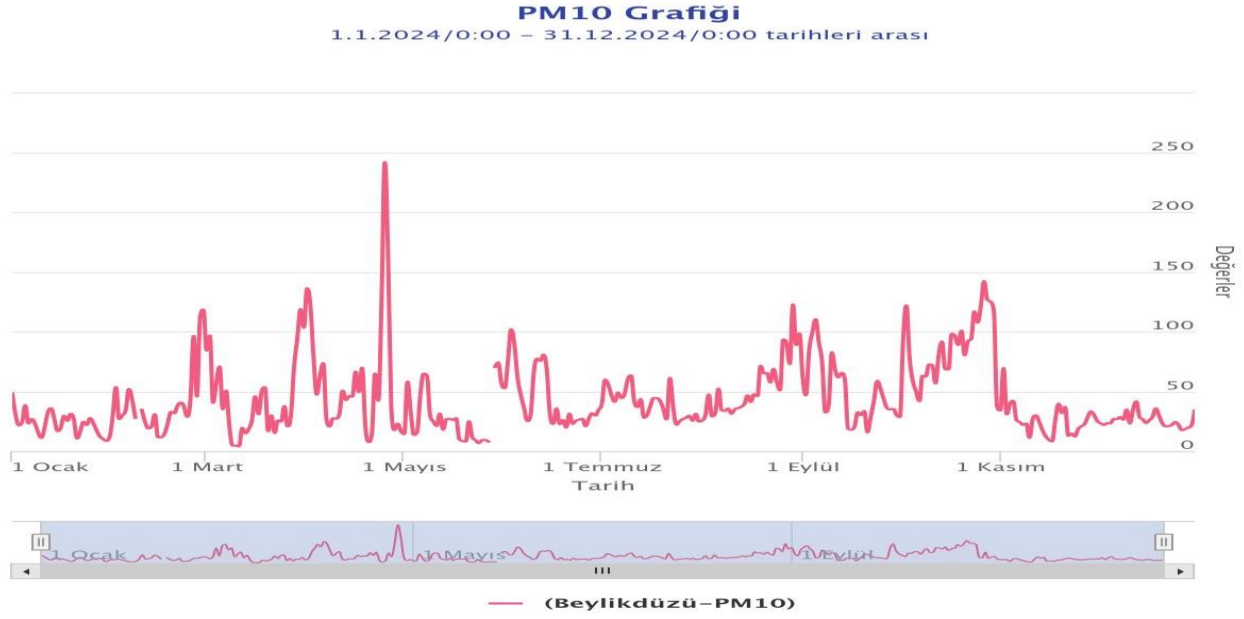
Grafik 35-2024 yılında Beşiktaş istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

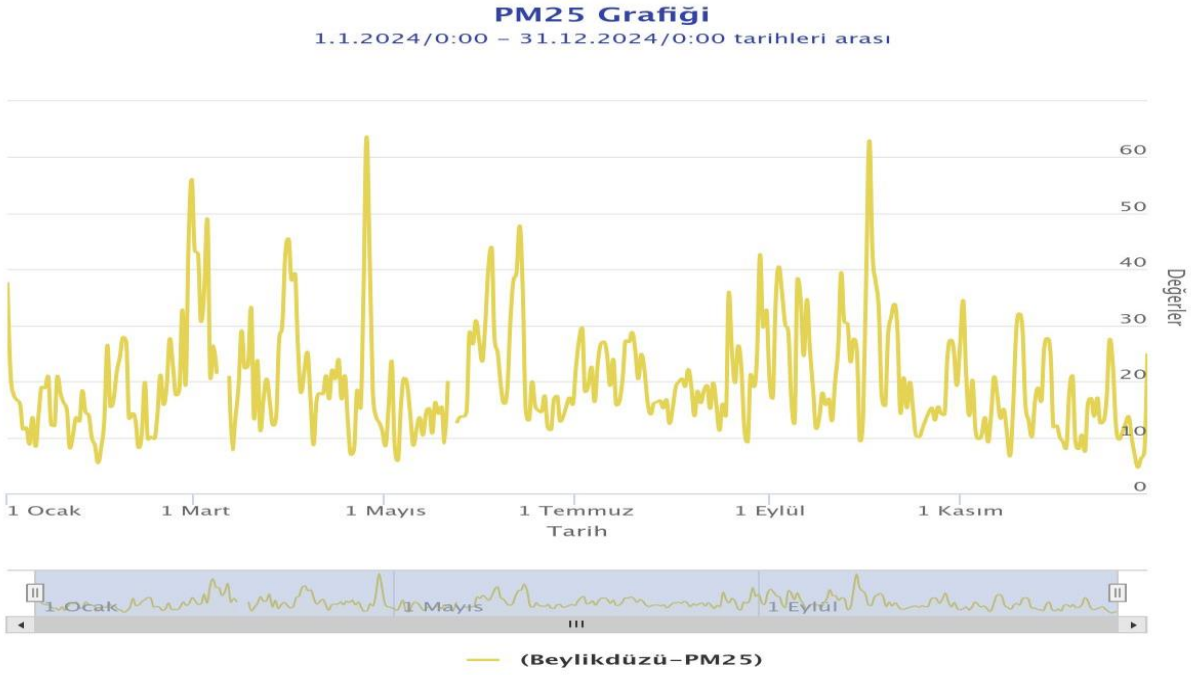
Grafik 36-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

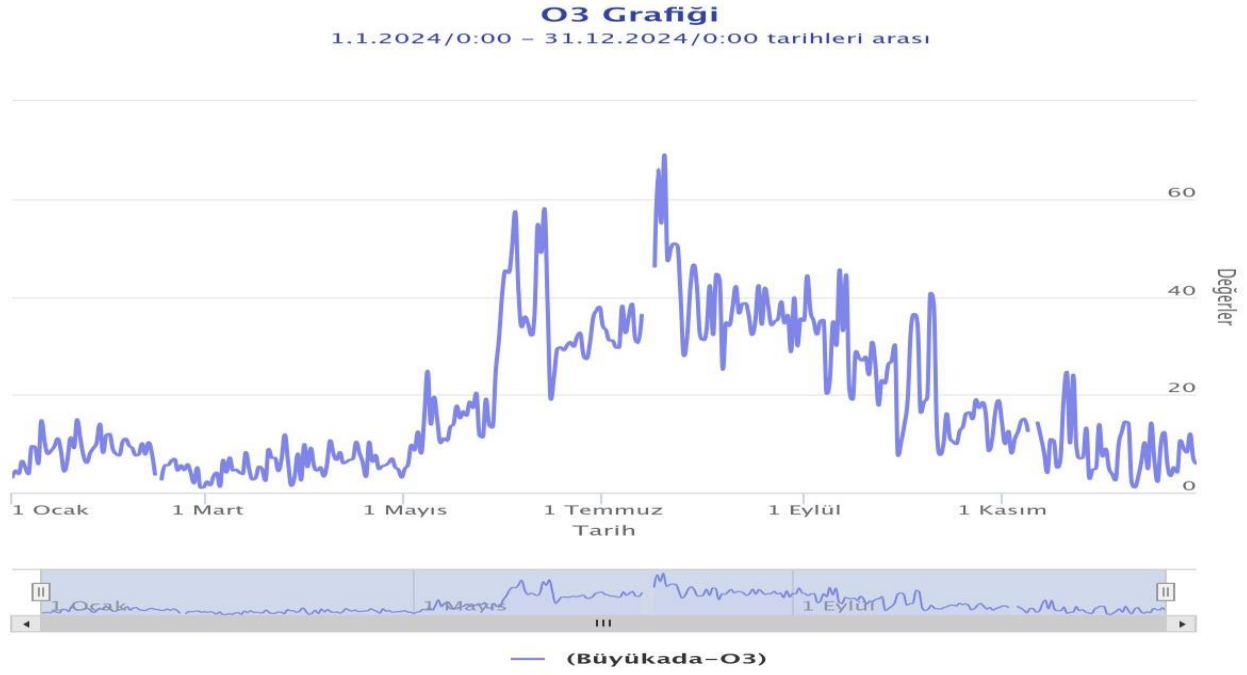
Grafik 37-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

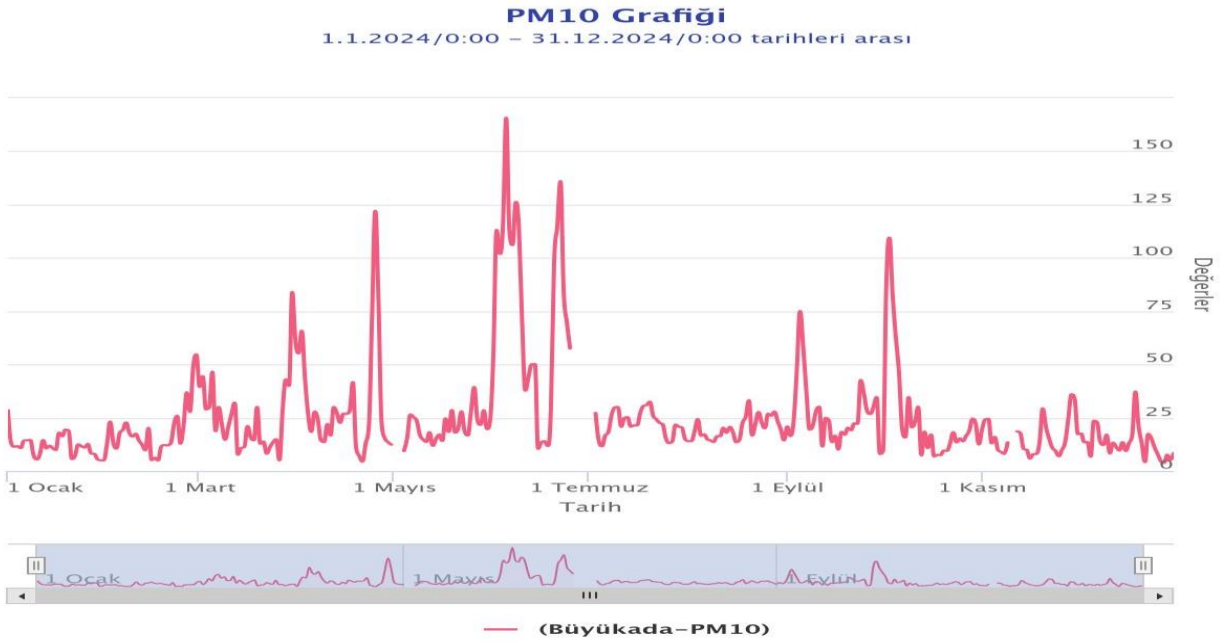
Grafik 38-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

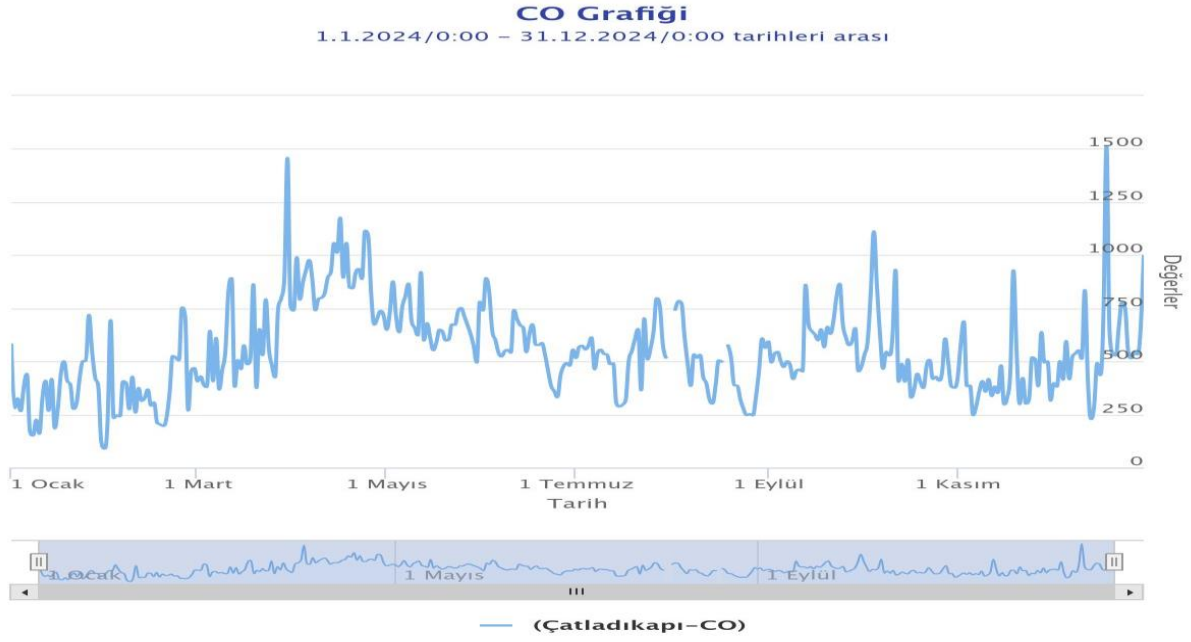
Grafik 39-2024 yılında Beylikdüzü istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

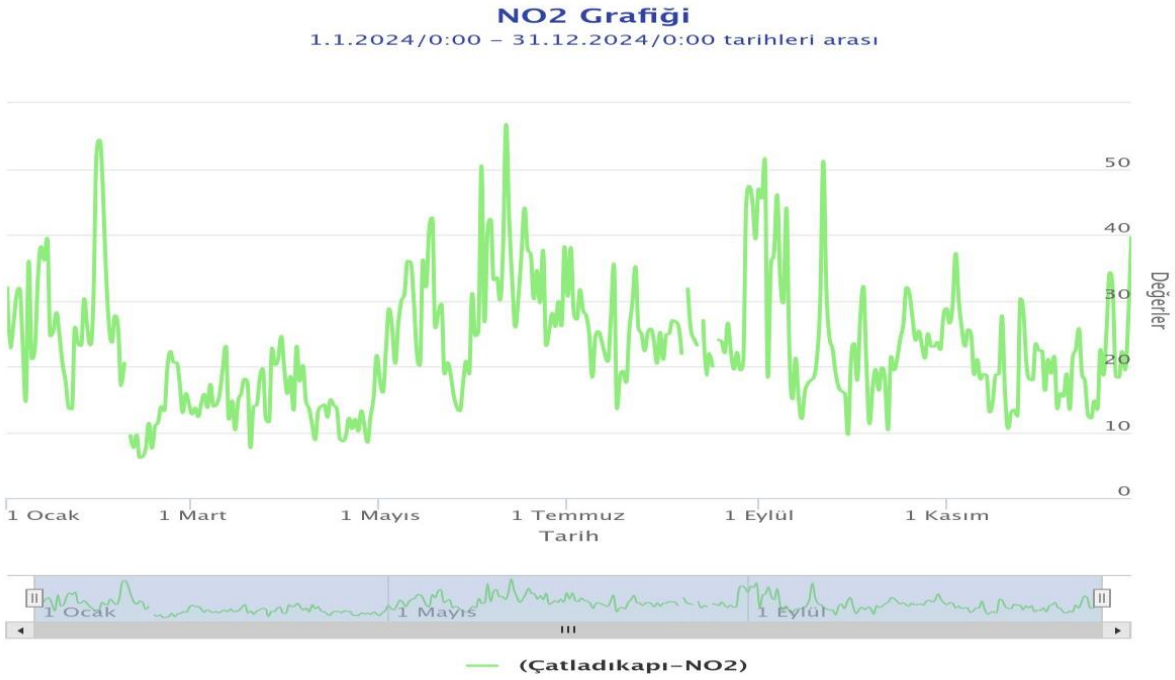
Grafik 40-2024 yılında Büyükada istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

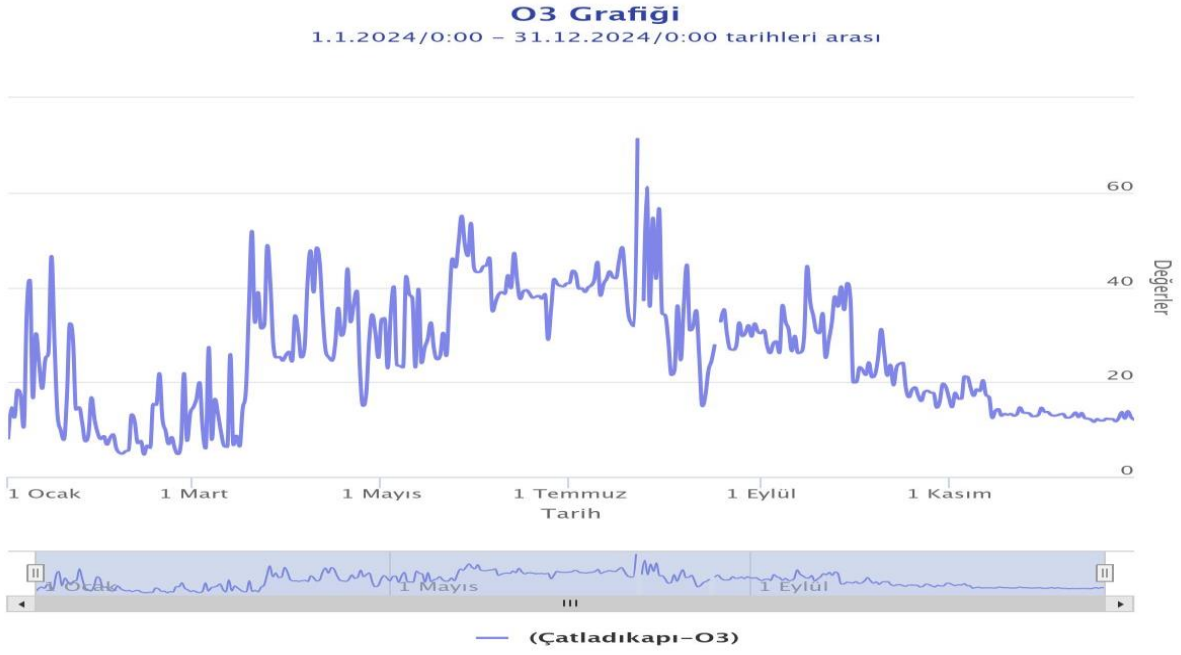
Grafik 41-2024 yılında Büyükada istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

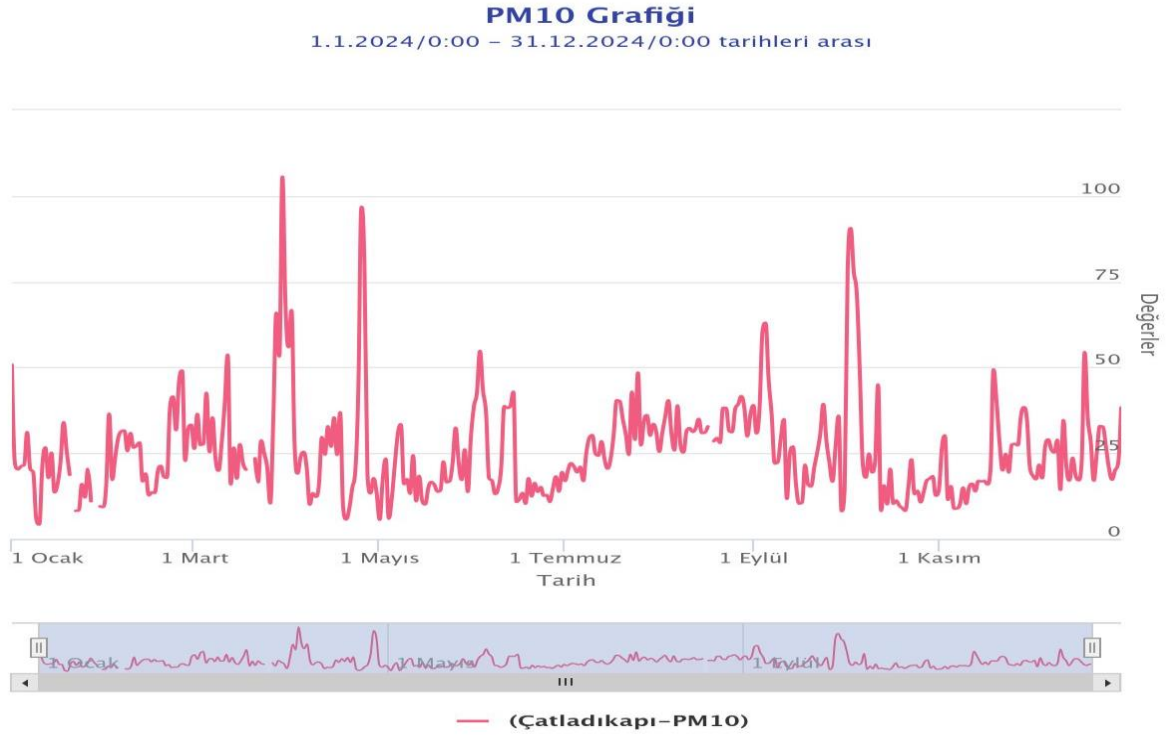
Grafik 42-2024 yılında Çatladıkapi istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

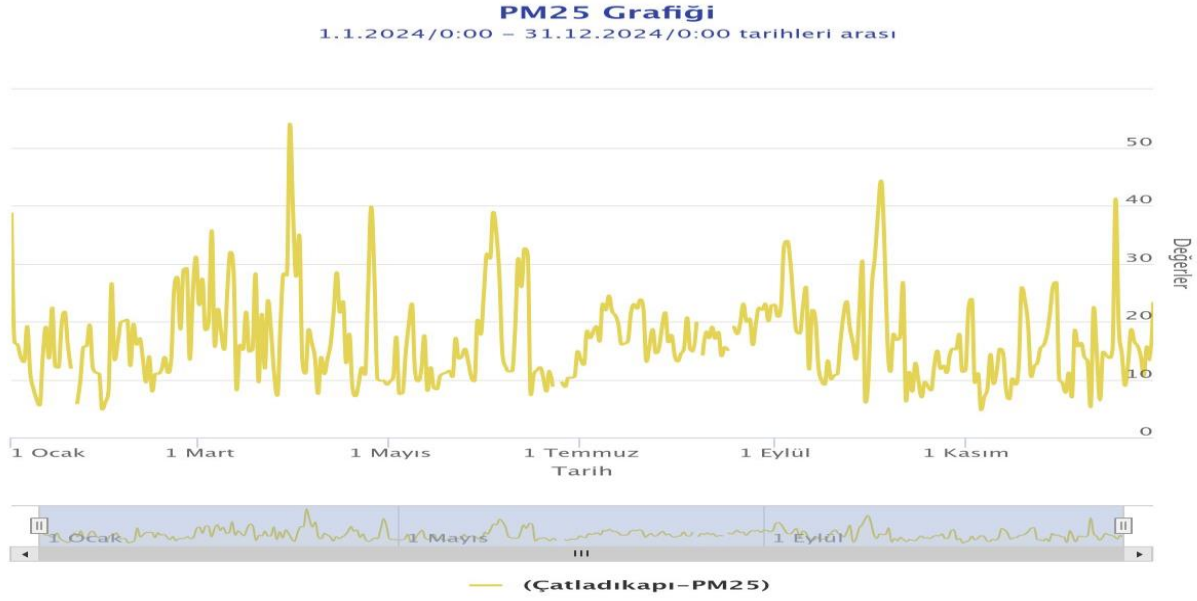
Grafik 43-2024 yılında Çatladıkapi istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

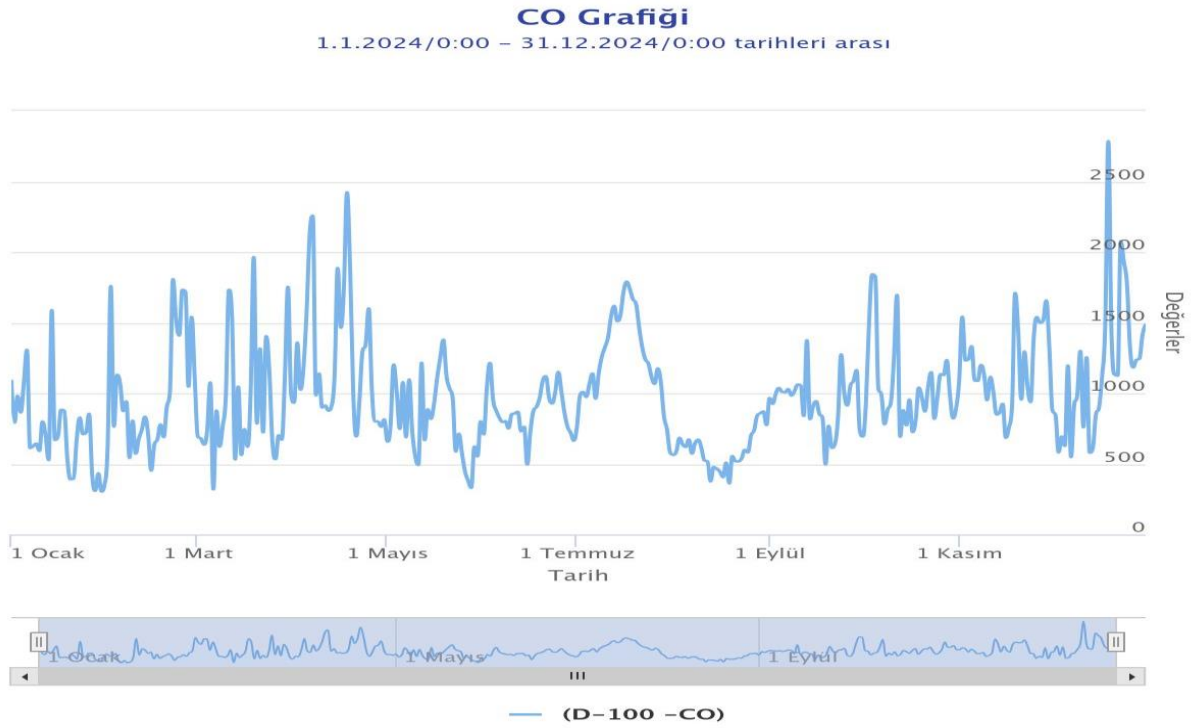
Grafik 44-2024 yılında Çatladıkapi istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

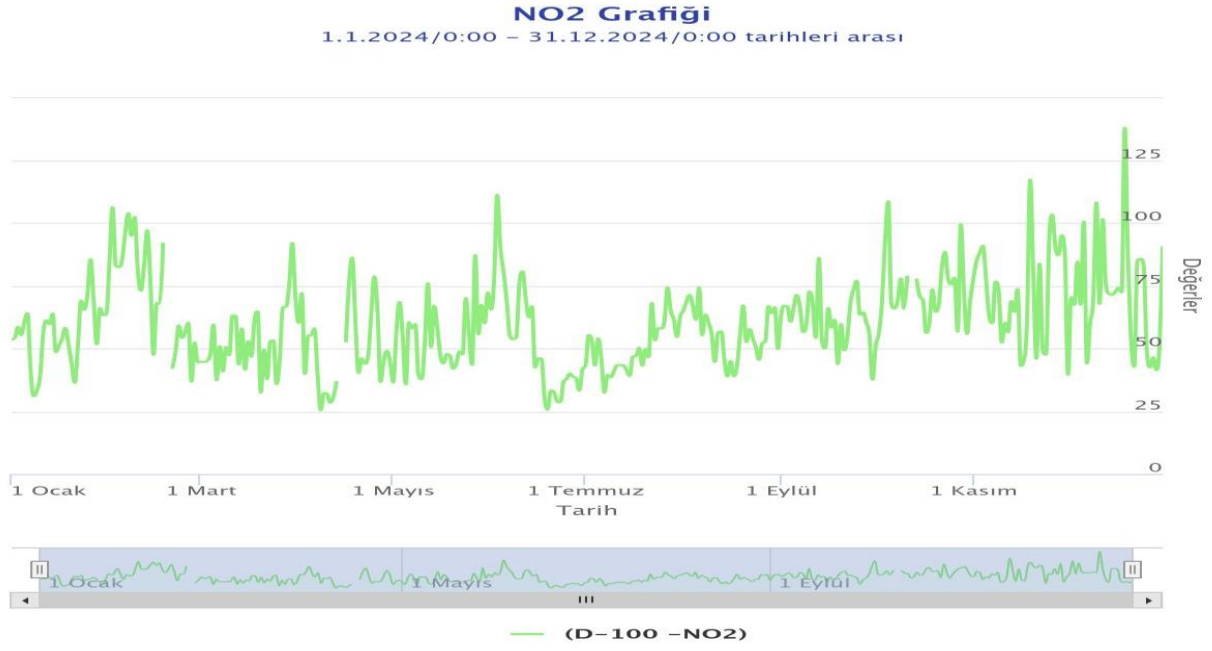
Grafik 45-2024 yılında Çatladıkapi istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

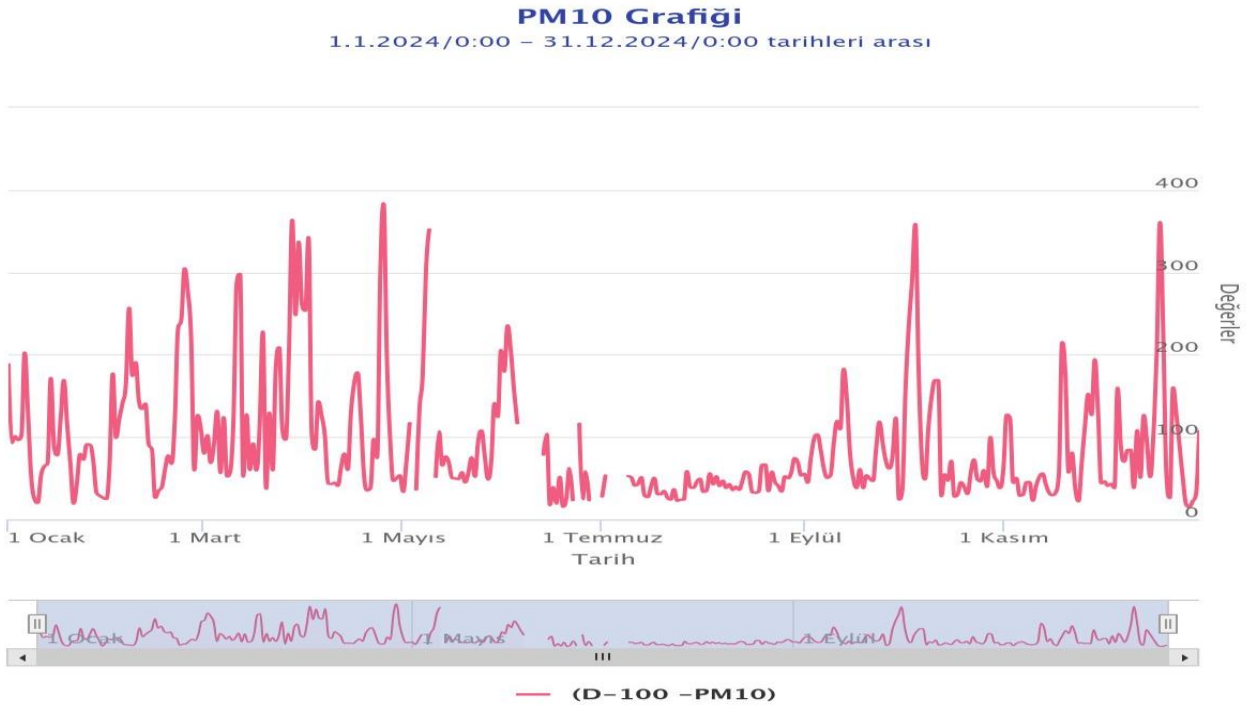
Grafik 46-2024 yılında Çatladıkapi istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

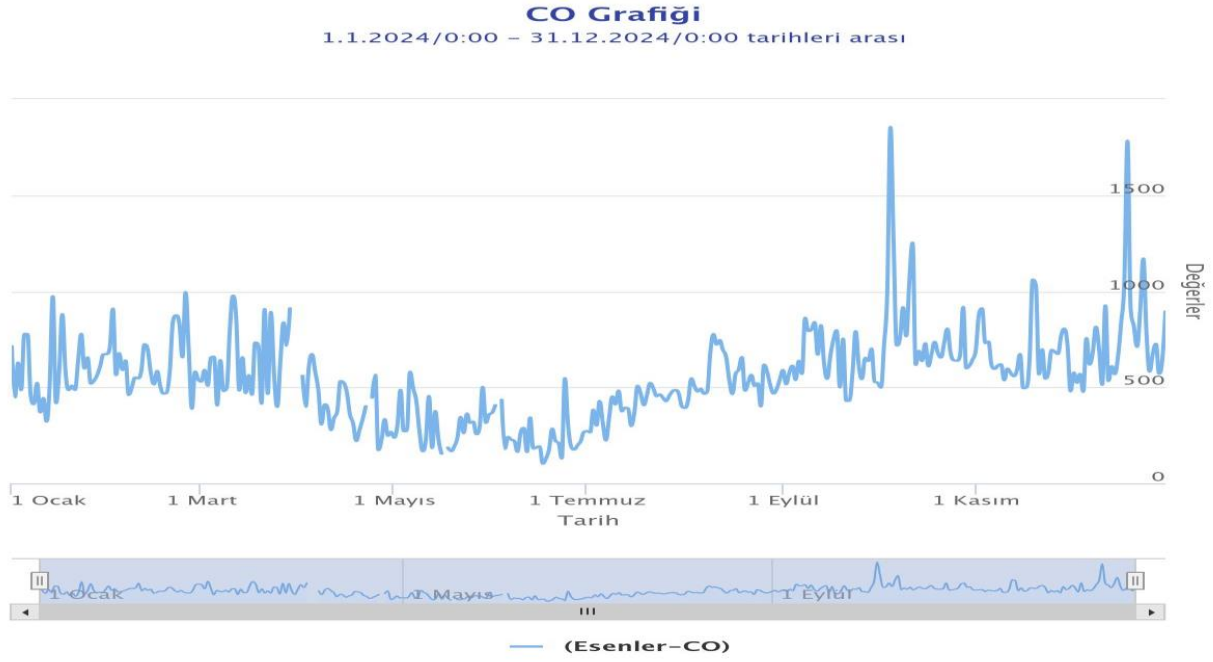
Grafik 47-2024 yılında D-100 istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

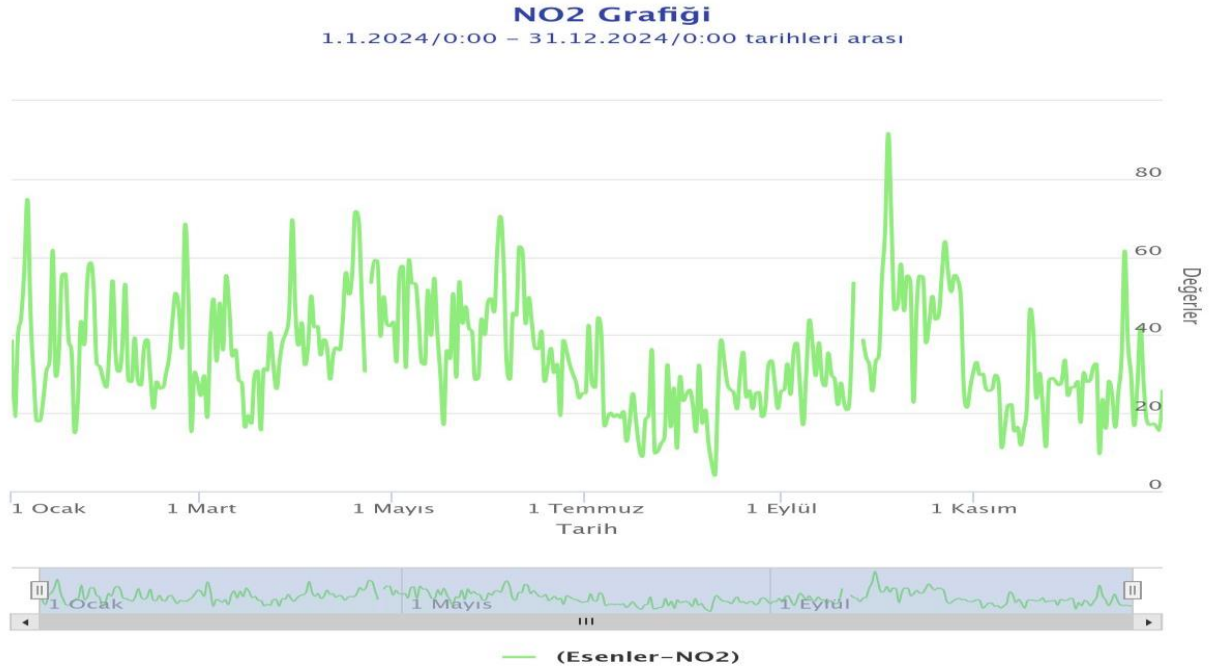
Grafik 48-2024 yılında D-100 istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

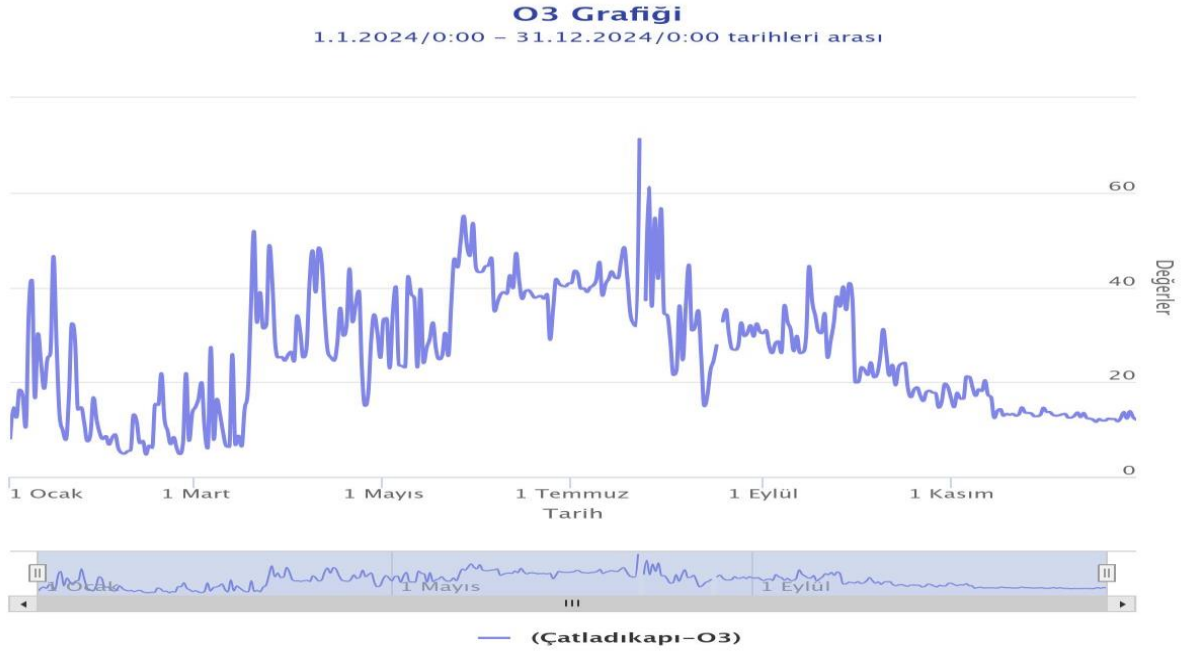
Grafik 49-2024 yılında D-100 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

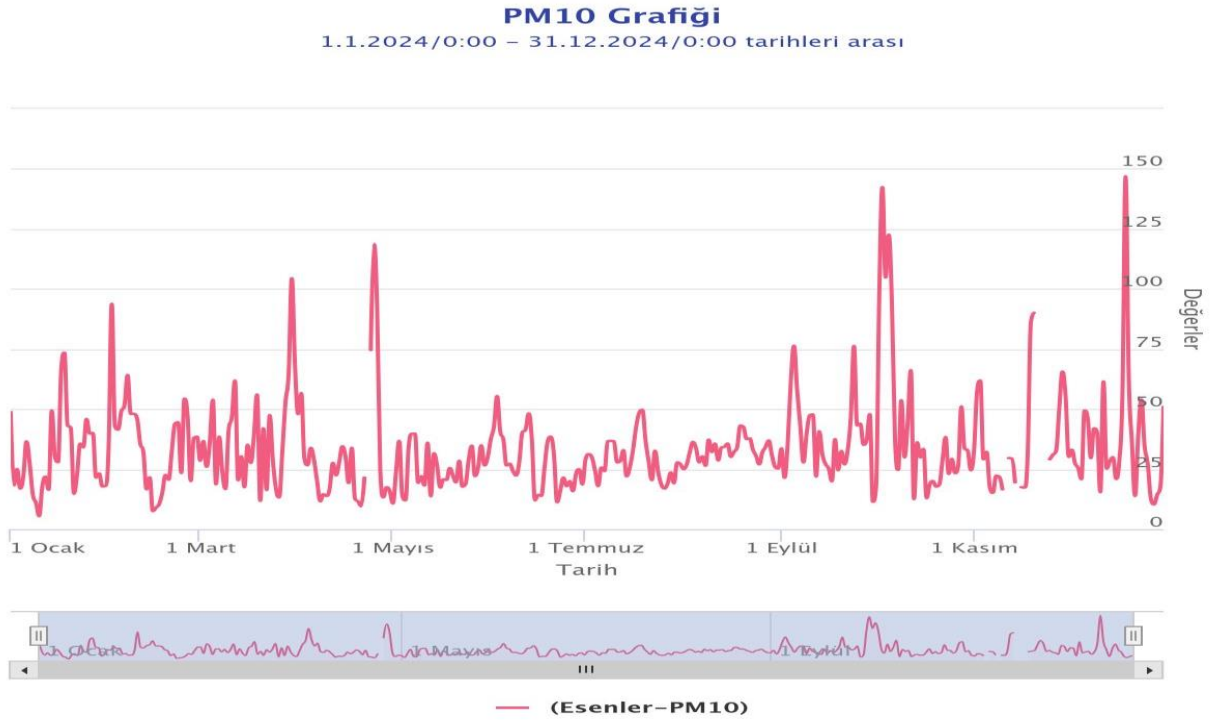
Grafik 50-2024 yılında Esenler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

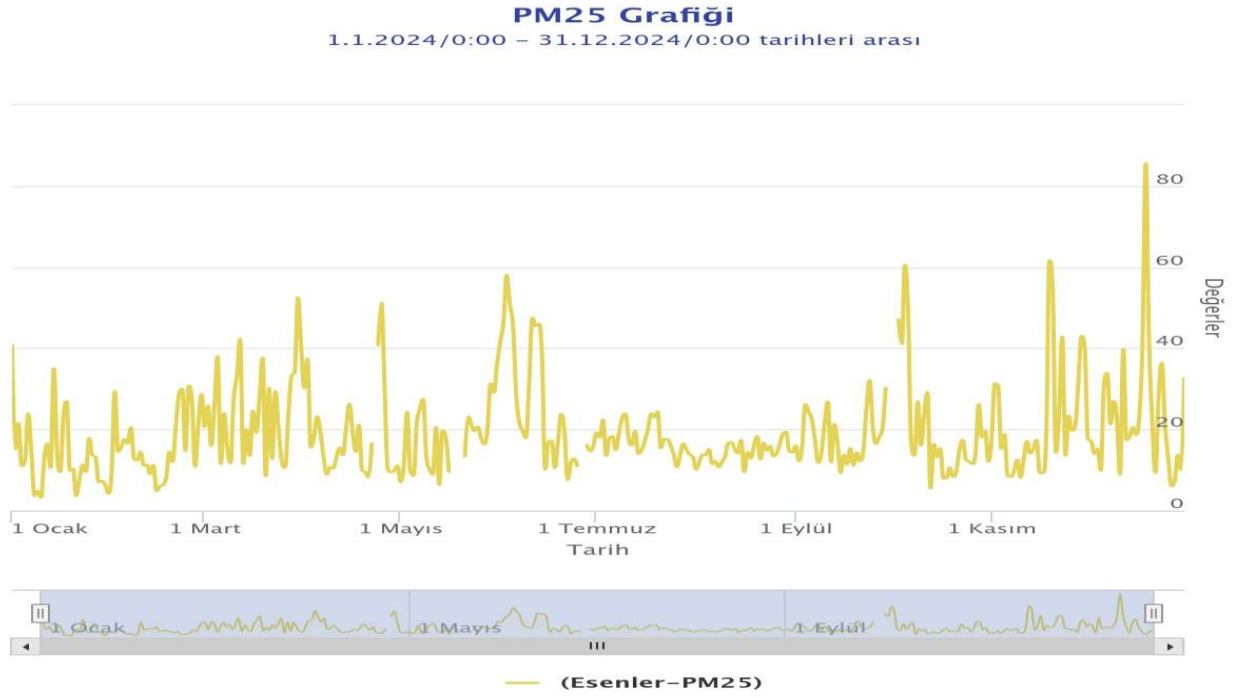
Grafik 51-2024 yılında Esenler istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

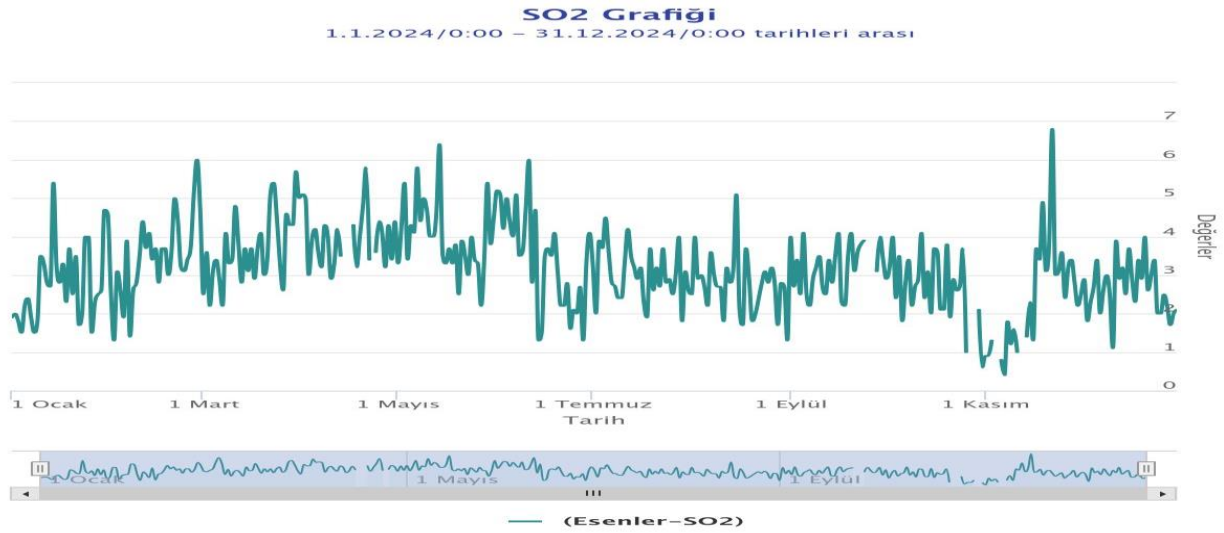
Grafik 52-2024 yılında Esenler istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

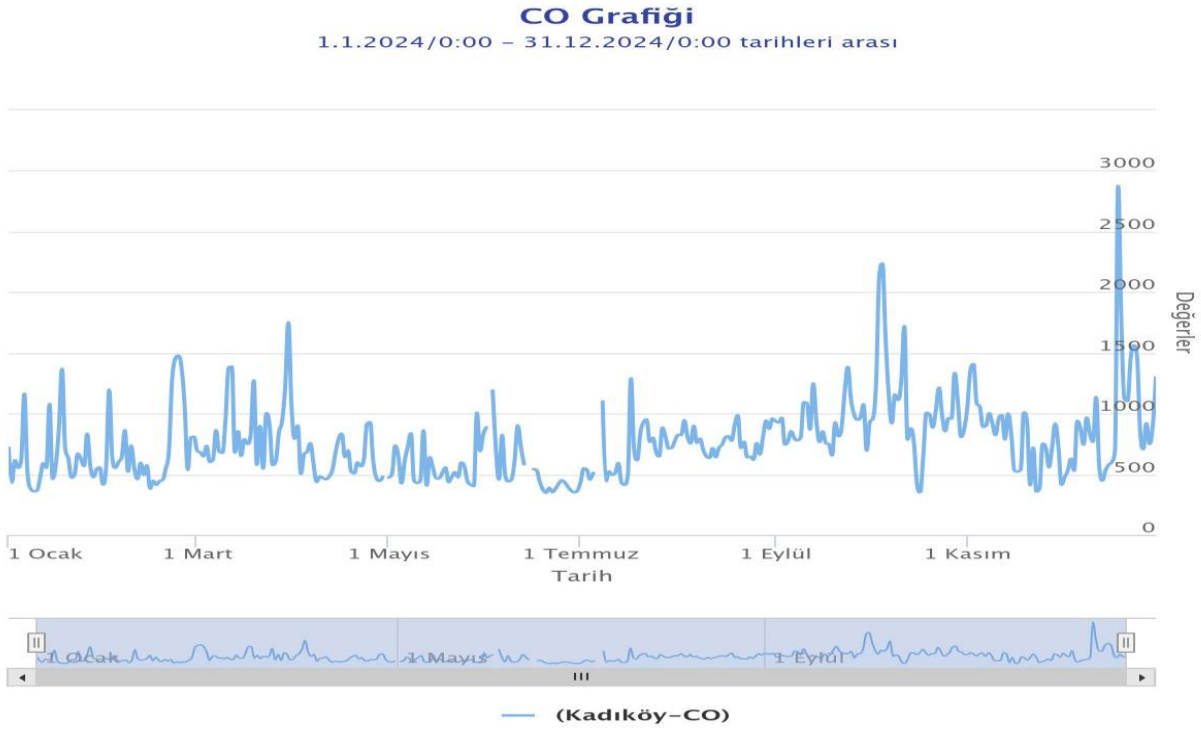
Grafik 53-2024 yılında Esenler istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

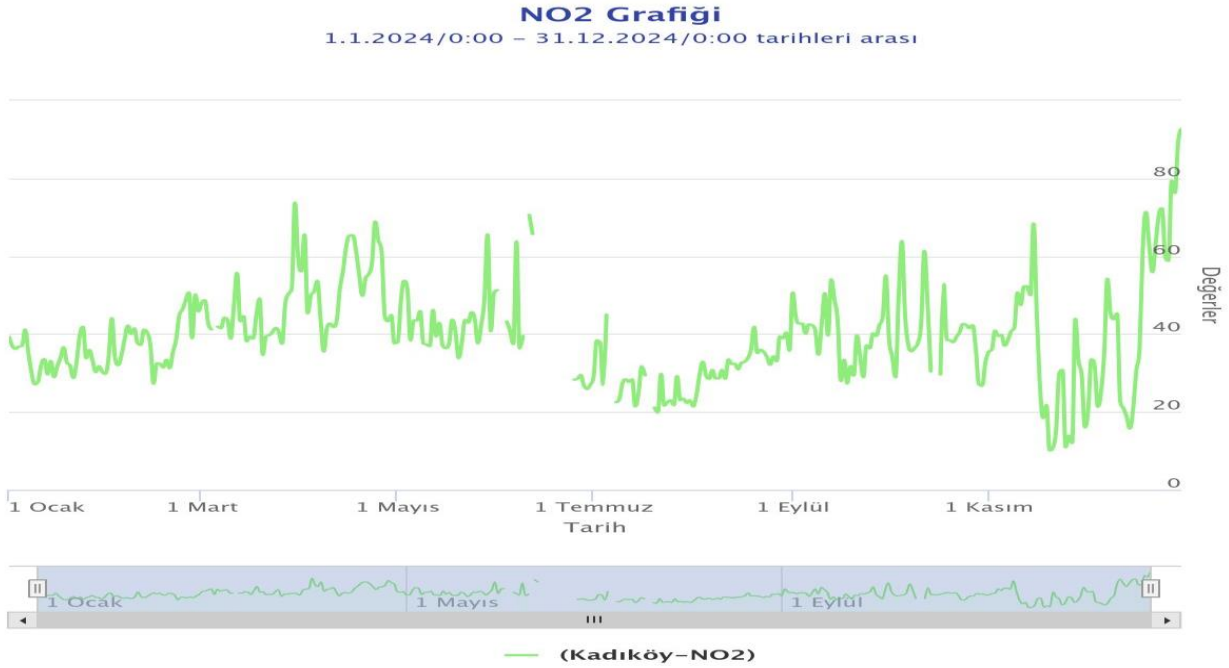
Grafik 54-2024 yılında Esenler istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 55-2024 yılında Esenler istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

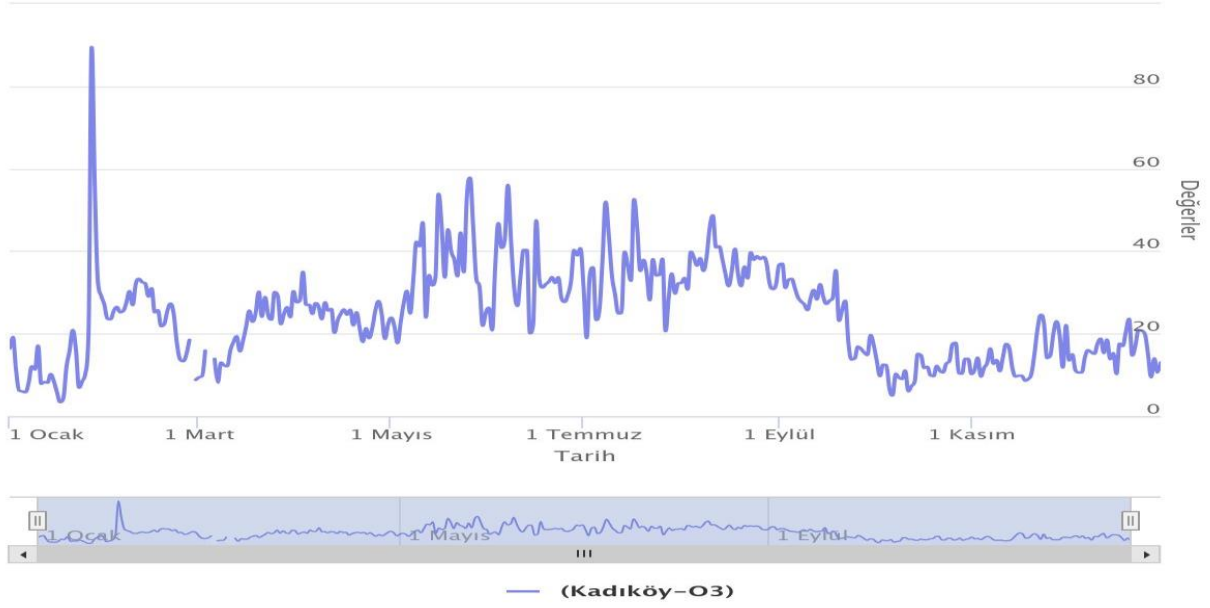
Grafik 56-2024 yılında Kadıköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 57-2024 yılında Kadıköy istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

O₃ Grafiği

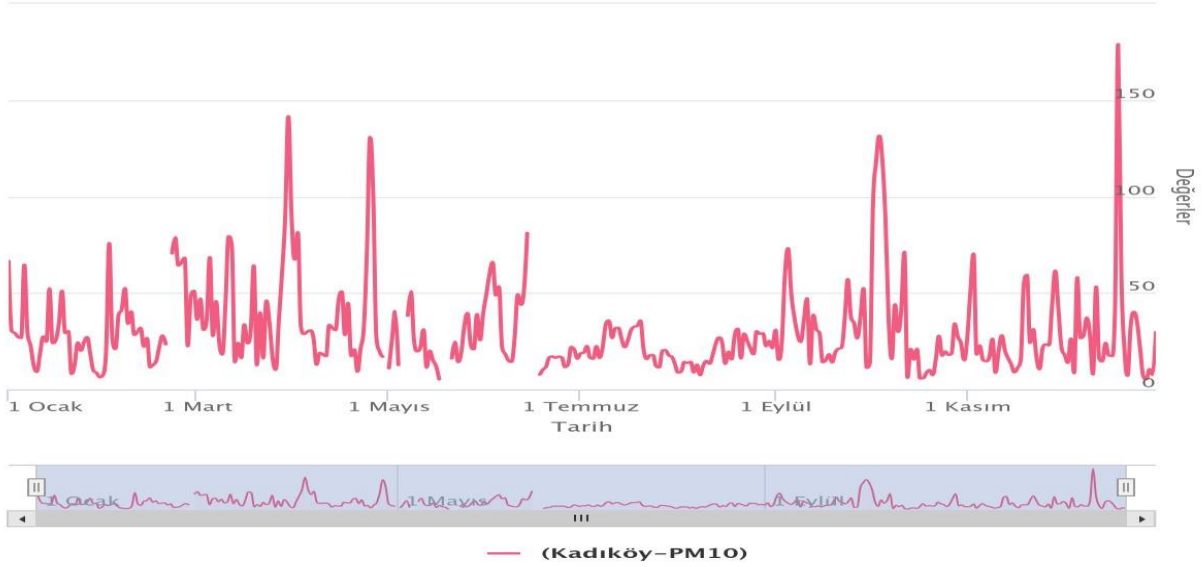
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 58-2024 yılında Kadıköy istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM₁₀ Grafiği

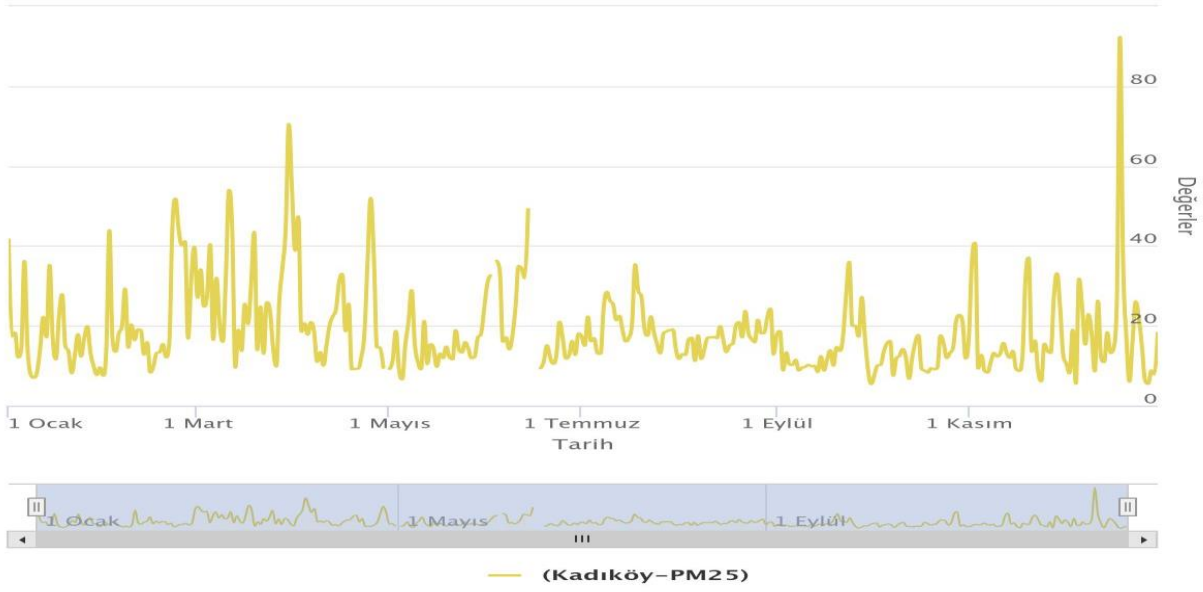
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 59-2024 yılında Kadıköy istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM25 Grafiği

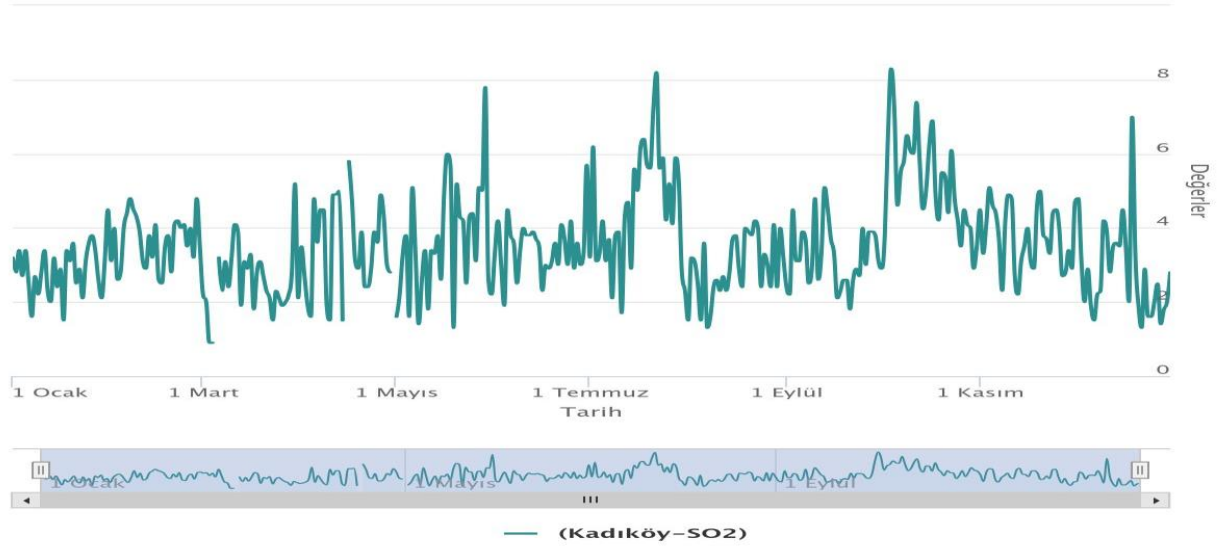
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

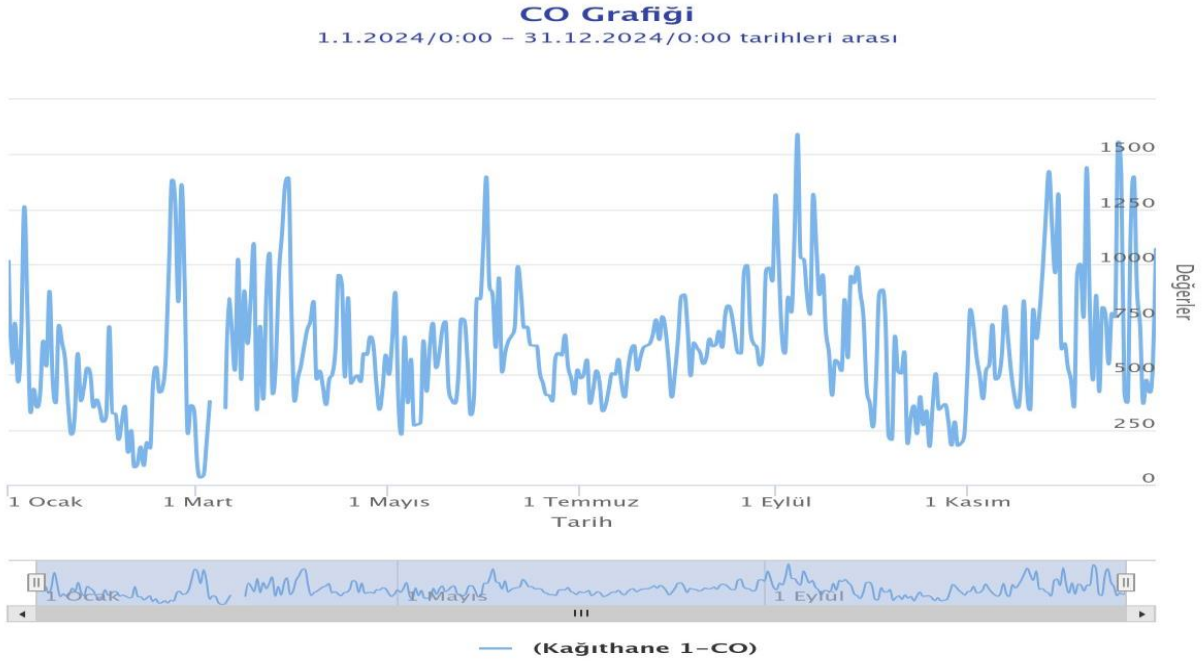
Grafik 60-2024 yılında Kadıköy istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO2 Grafiği

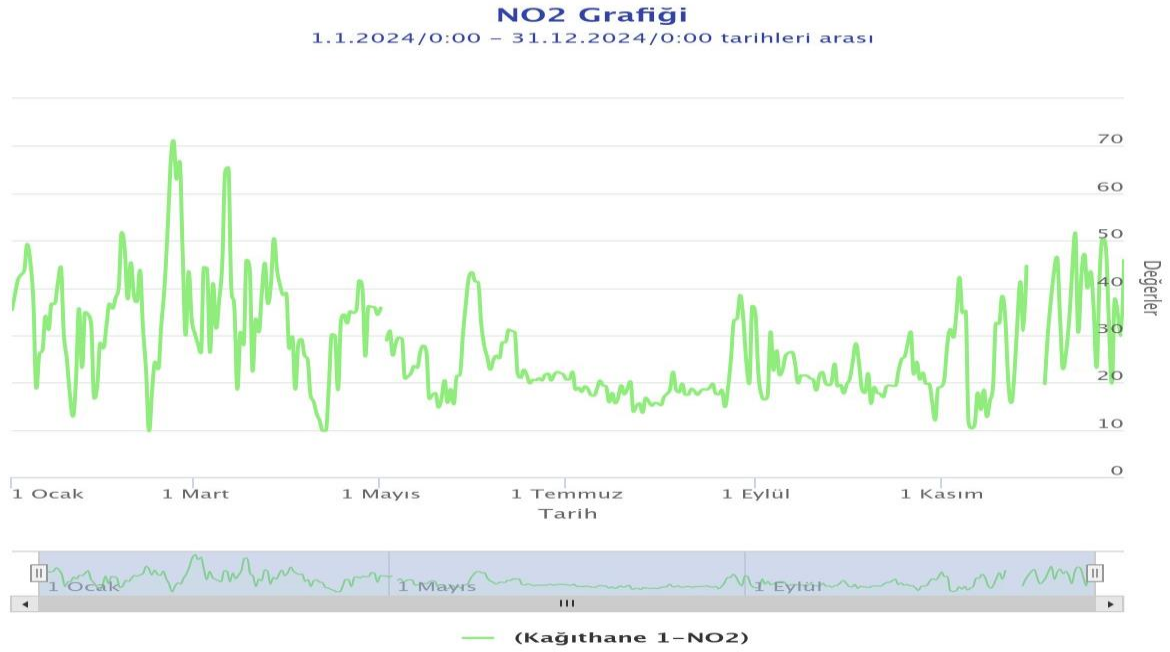
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

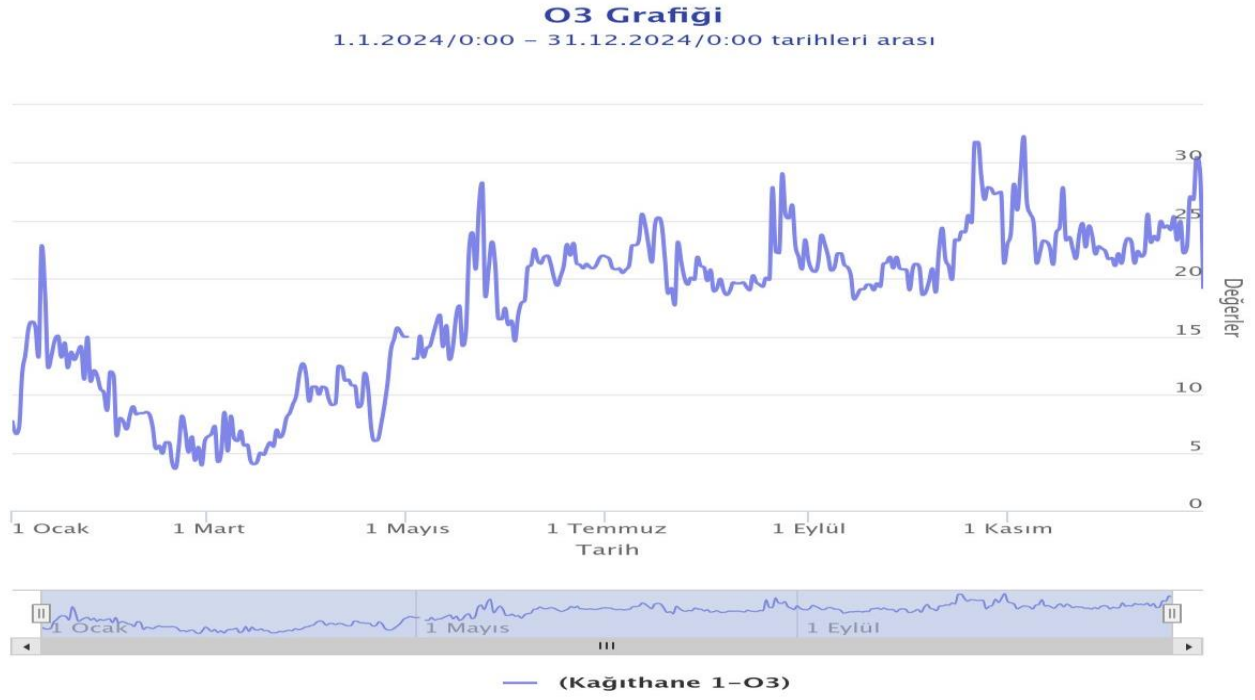
Grafik 61-2024 yılında Kadıköy istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

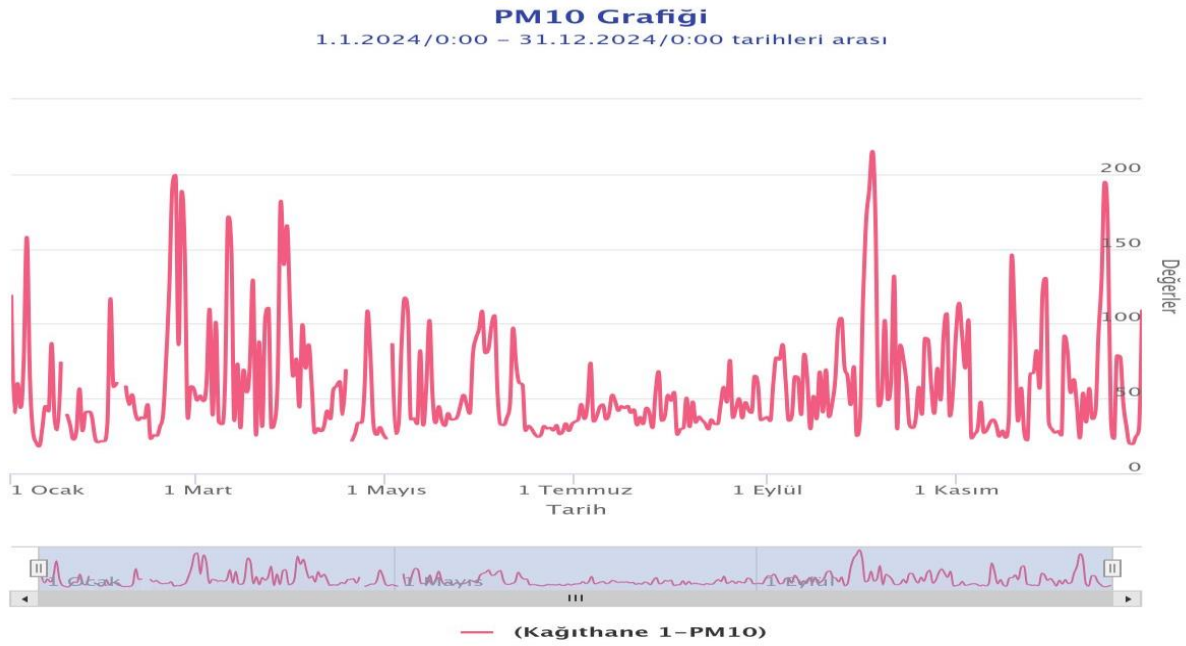
Grafik 62-2024 yılında Kağıthane istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 63-2024 yılında Kağıthane istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

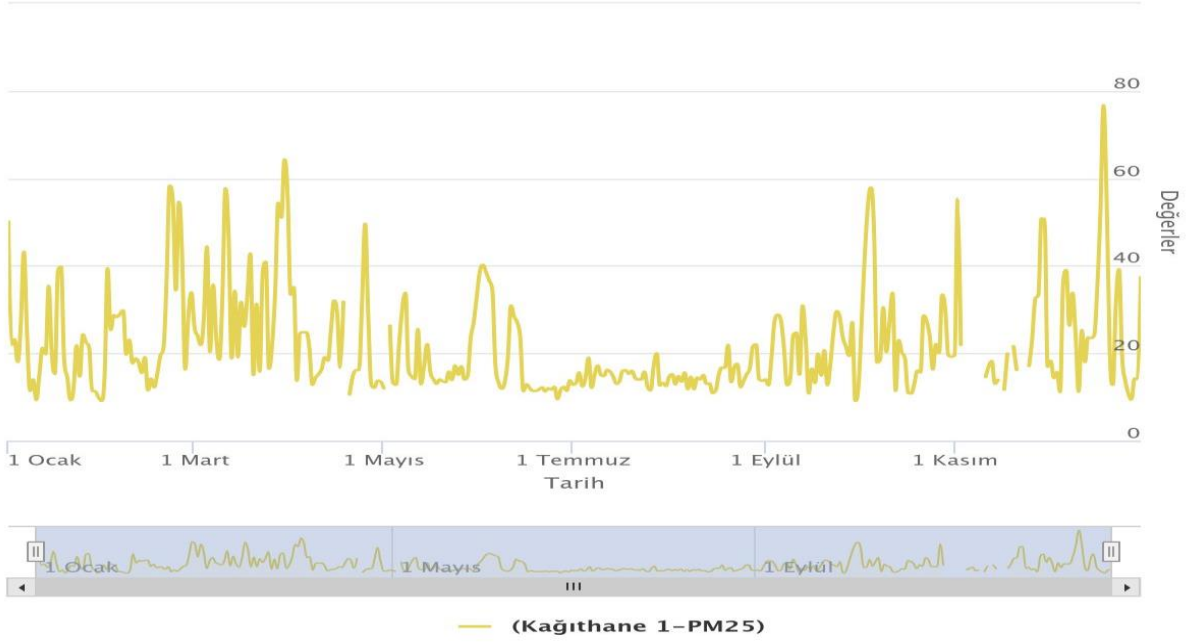
Grafik 64-2024 yılında Kağıthane istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 65-2024 yılında Kağıthane istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM25 Grafiği

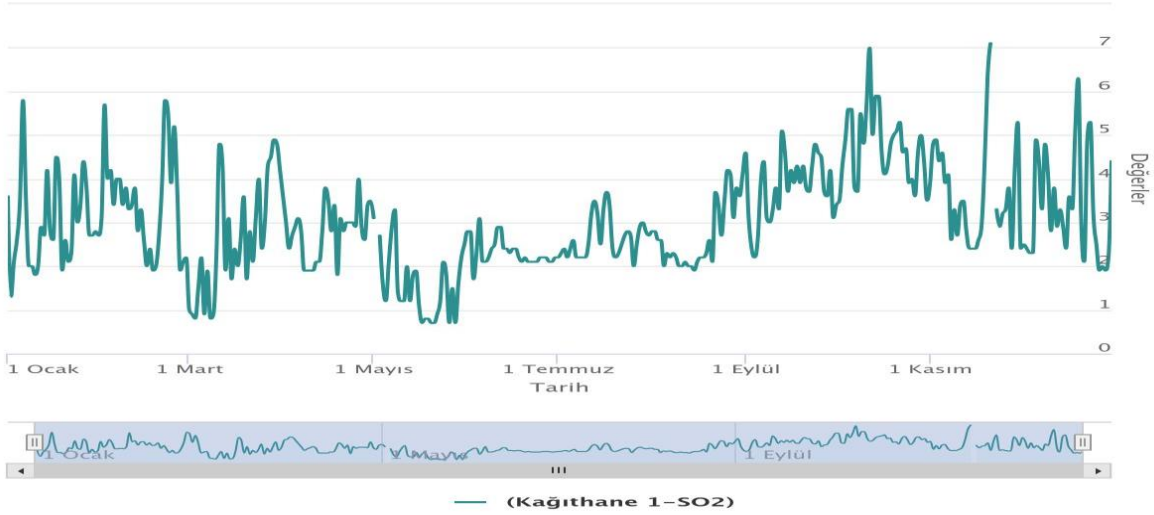
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

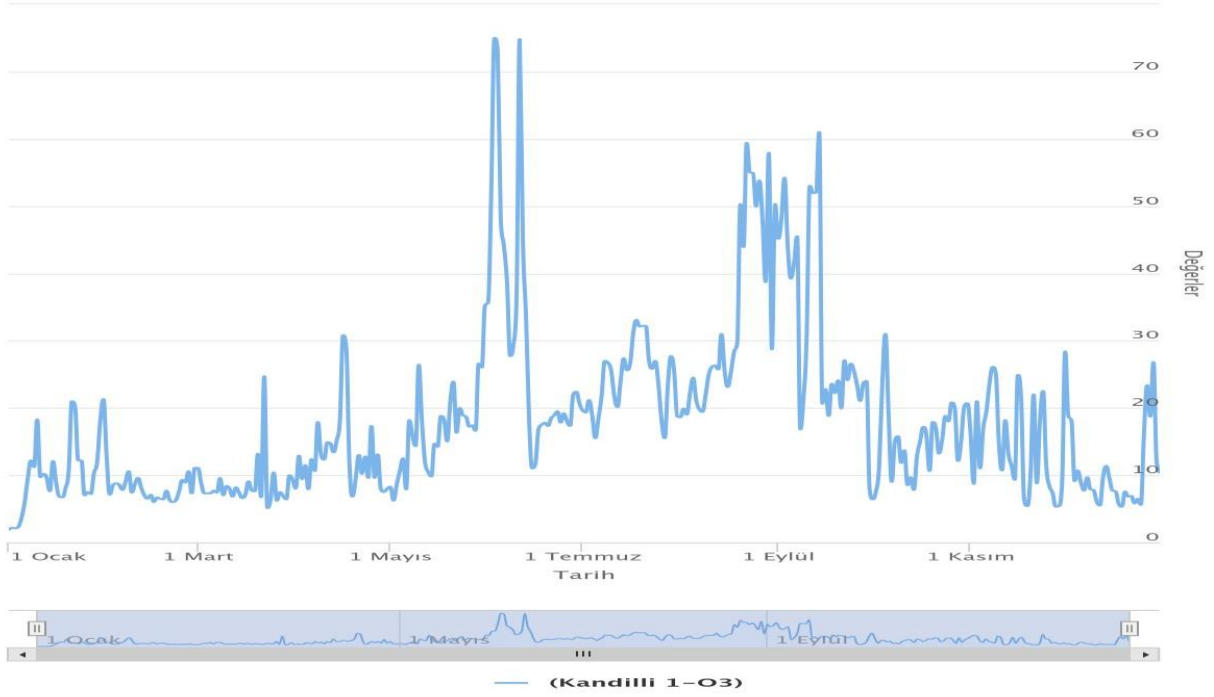
Grafik 66-2024 yılında Kağıthane istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO₂ Grafiği

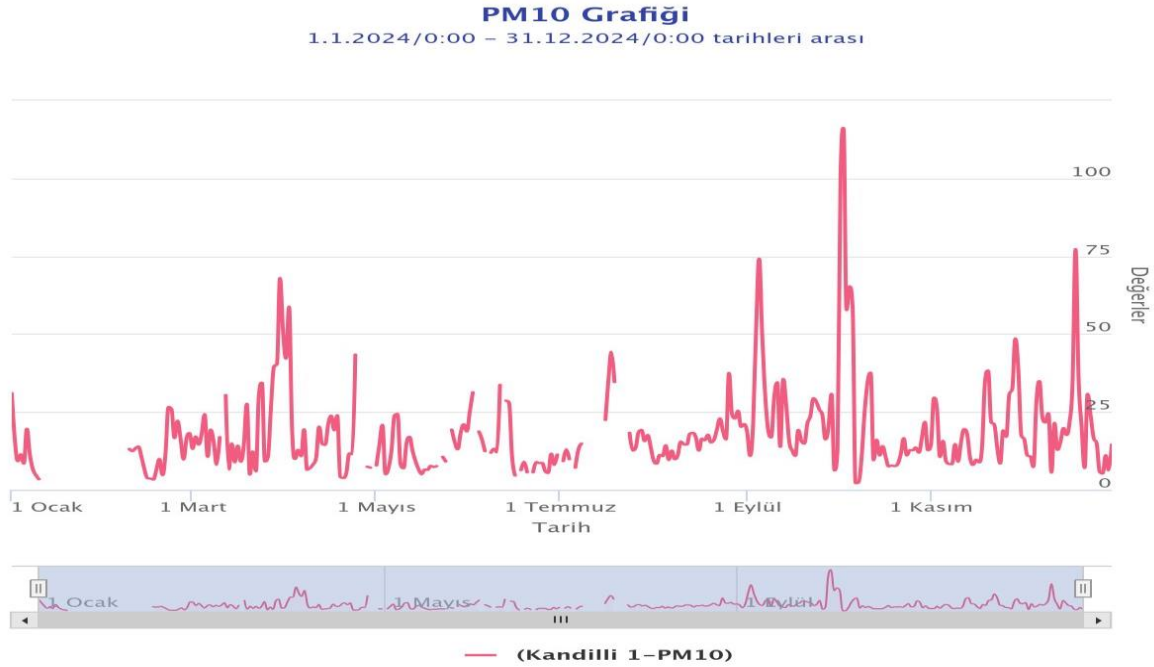
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 67-2024 yılında Kağıthane istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

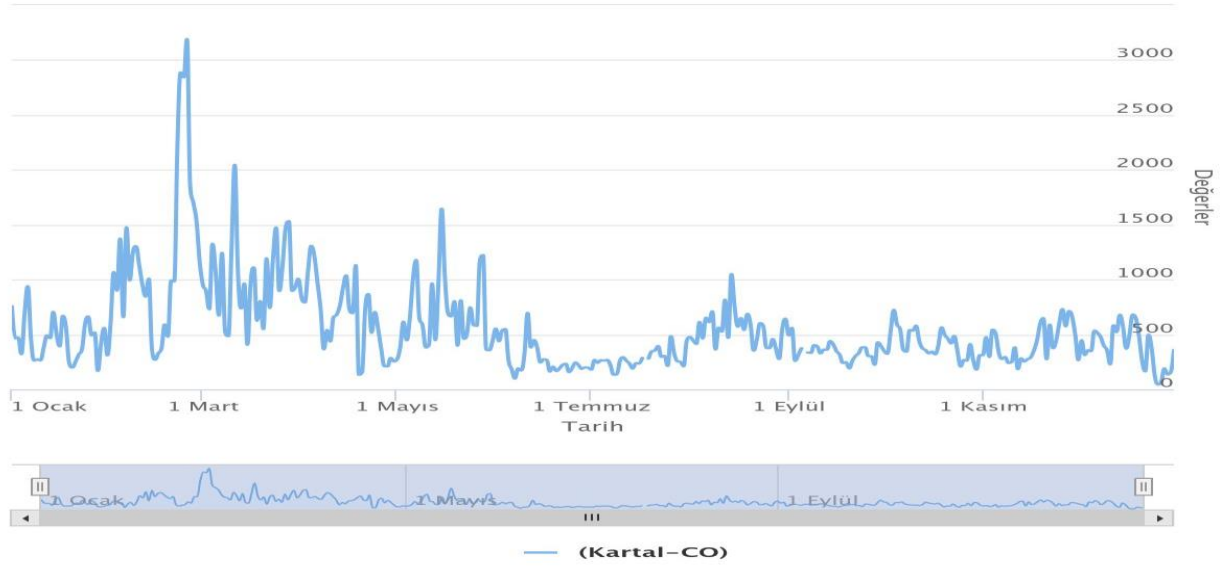
Grafik 68-2024 yılında Kandilli istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 69-2024 yılında Kandilli istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

CO Grafiği

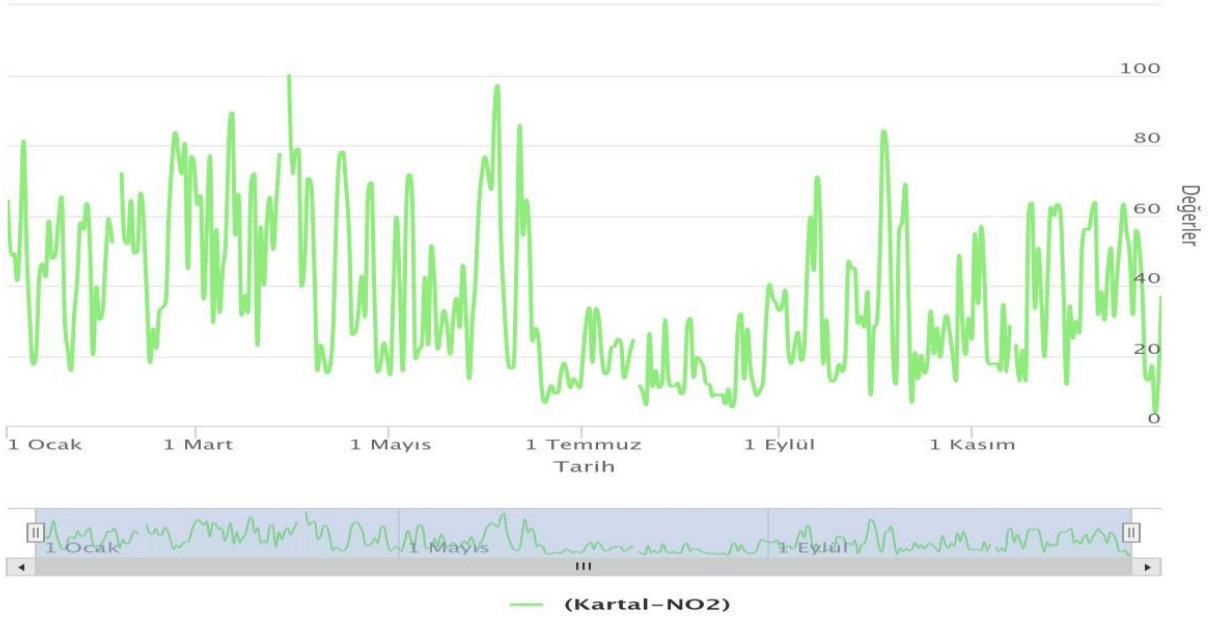
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 70-2024 yılında Kartal istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

NO2 Grafiği

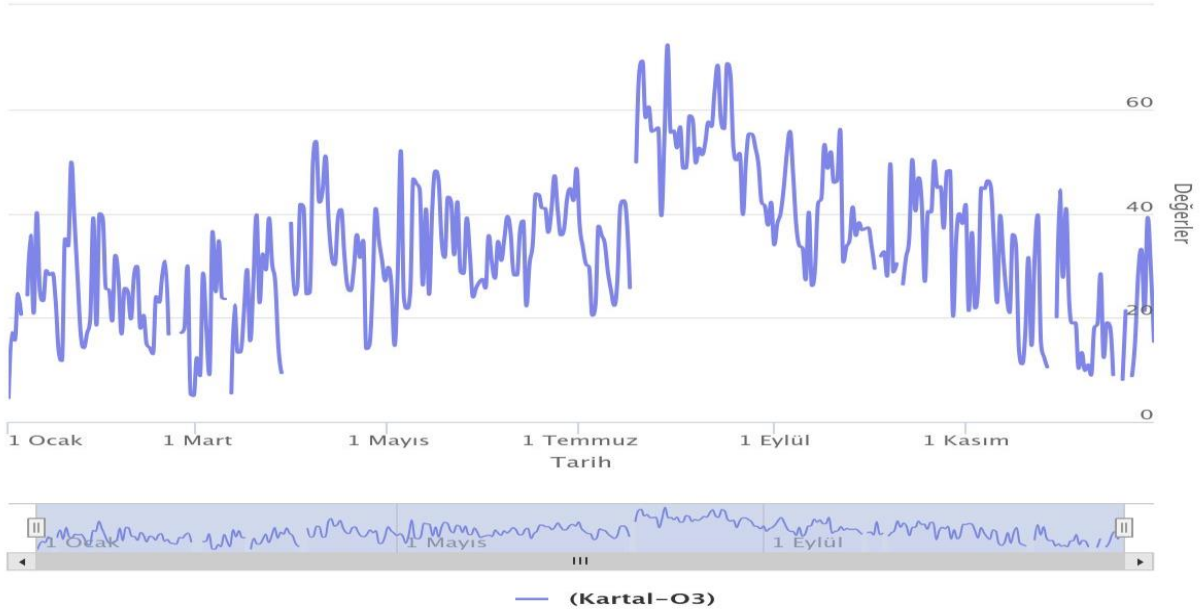
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 71-2024 yılında Kartal istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

O3 Grafiği

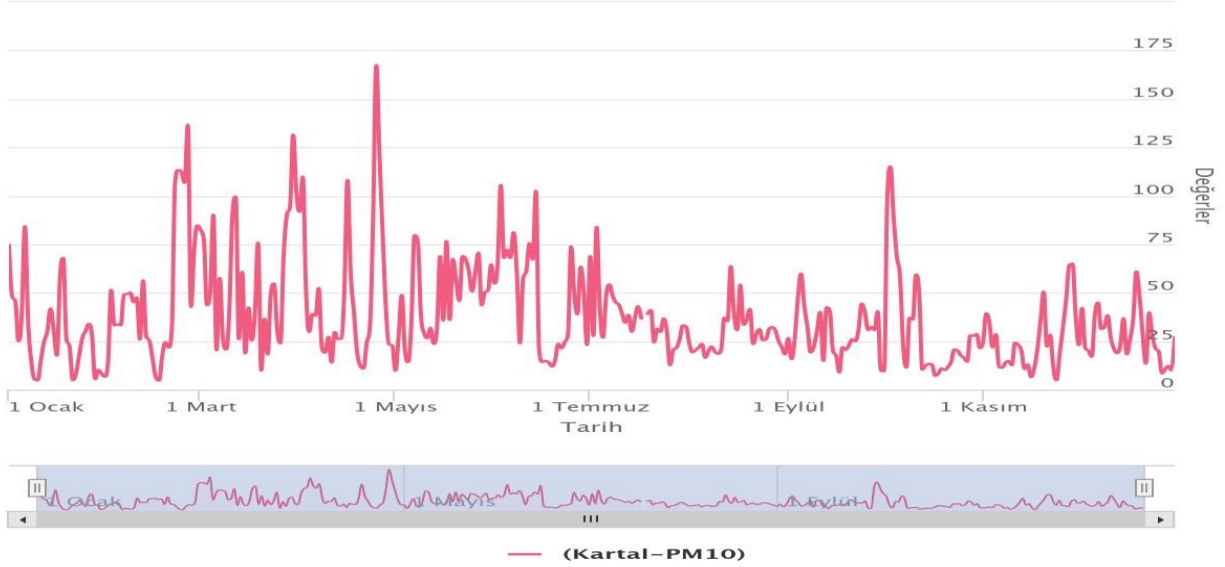
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

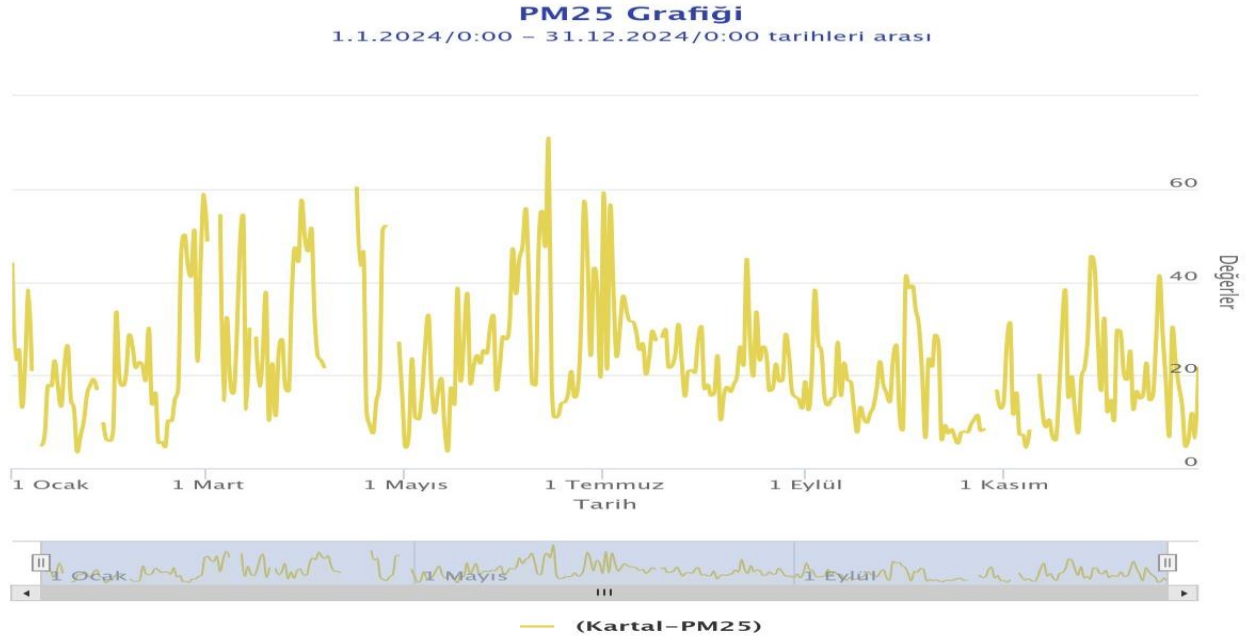
Grafik 72-2024 yılında Kartal istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM10 Grafiği

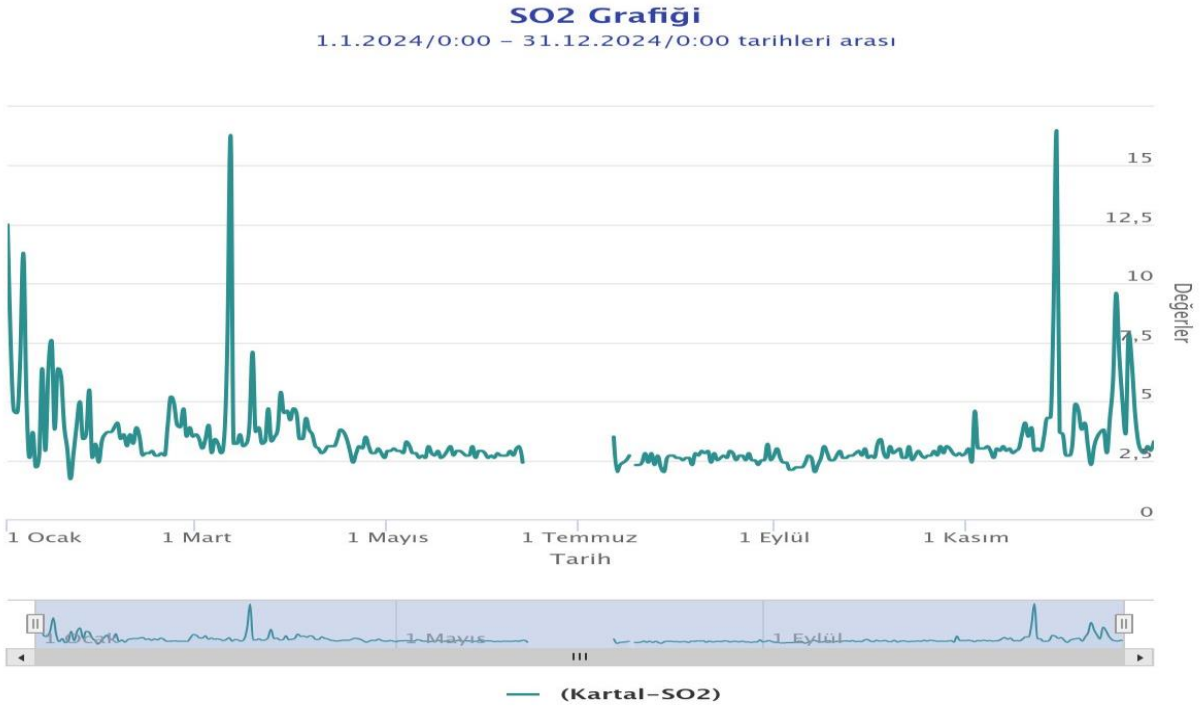
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

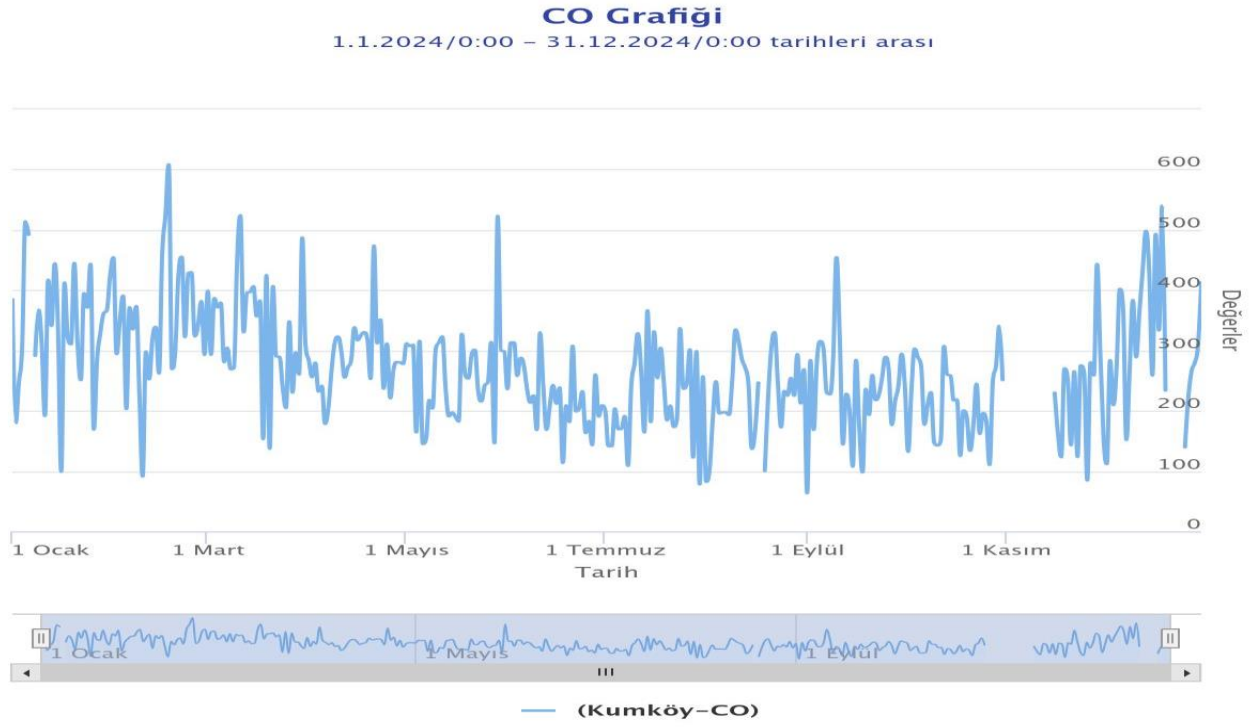
Grafik 73-2024 yılında Kartal istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

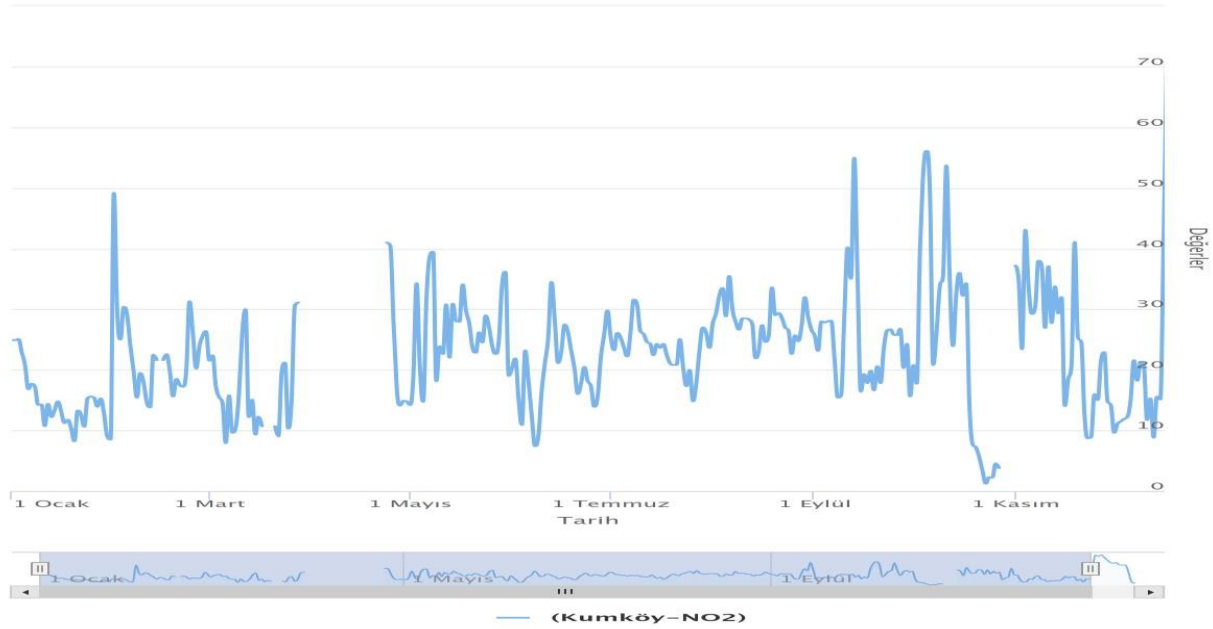
Grafik 74-2024 yılında Kartal istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 75-2024 yılında Kartal istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

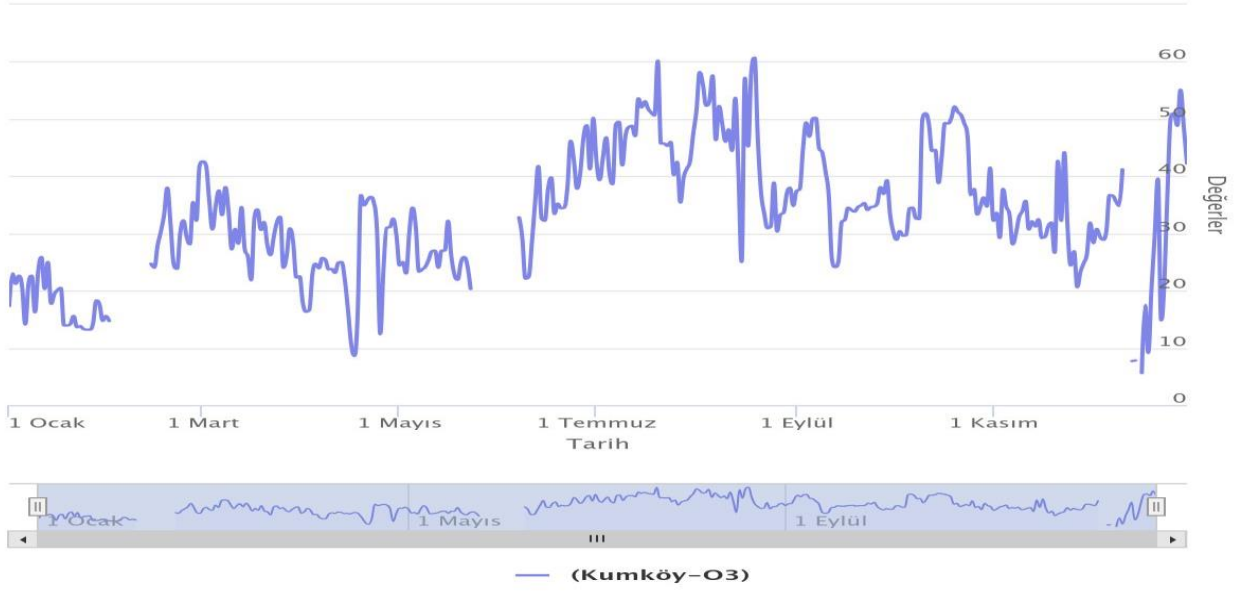
Grafik 76-2024 yılında Kumköy istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 77-2024 yılında Kumköy istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

O₃ Grafiği

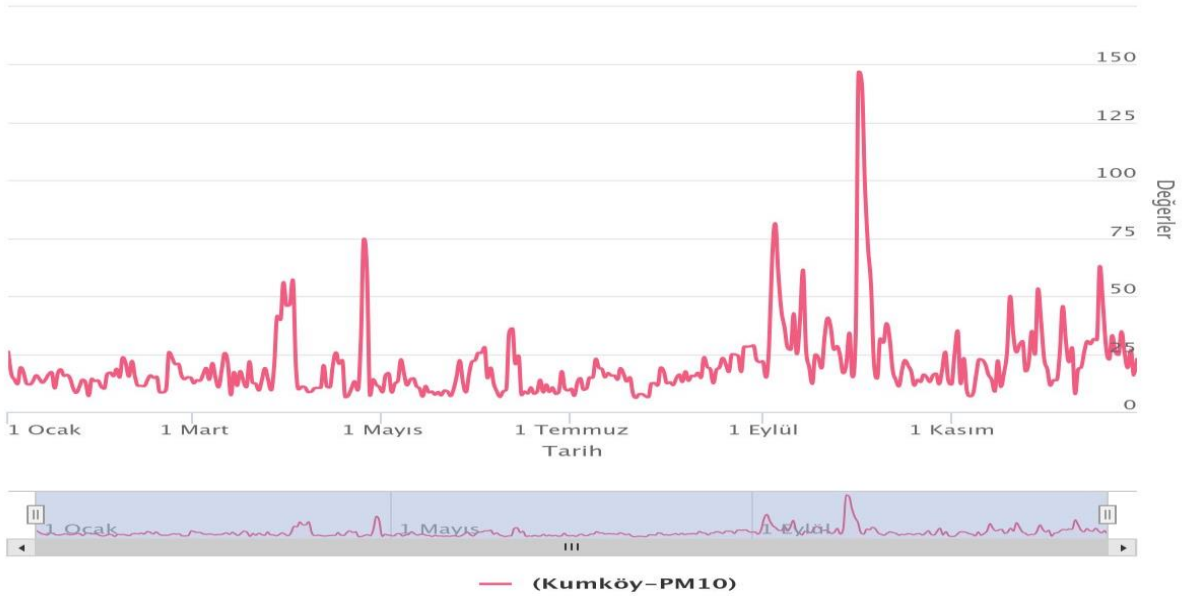
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

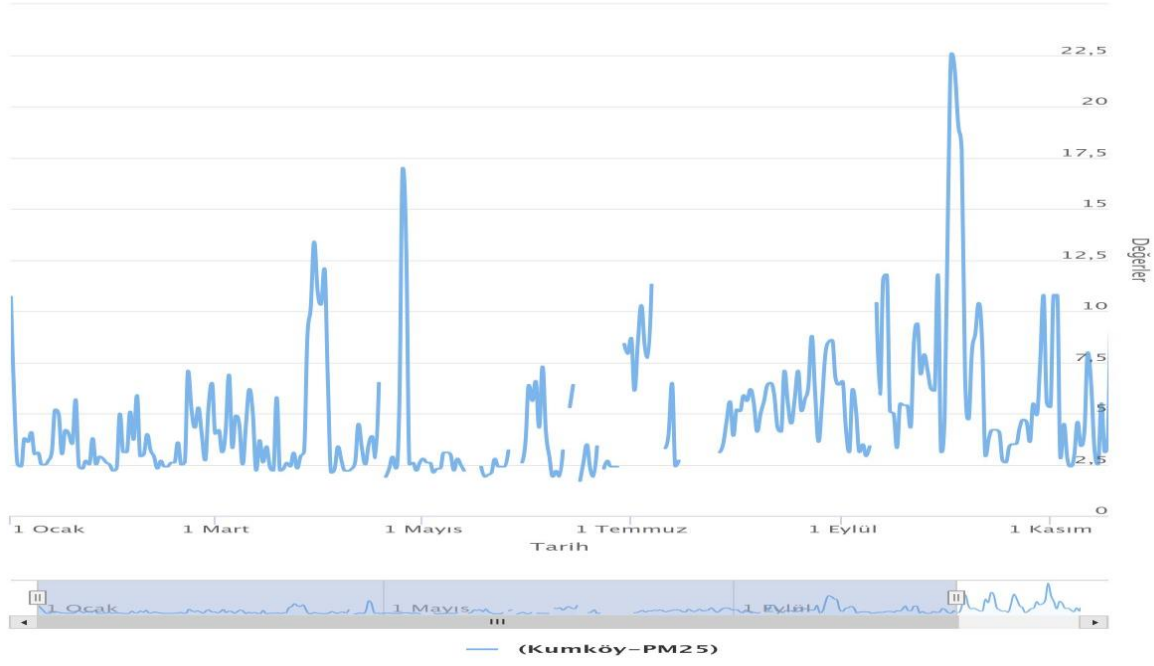
Grafik 78-2024 yılında Kumköy istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM₁₀ Grafiği

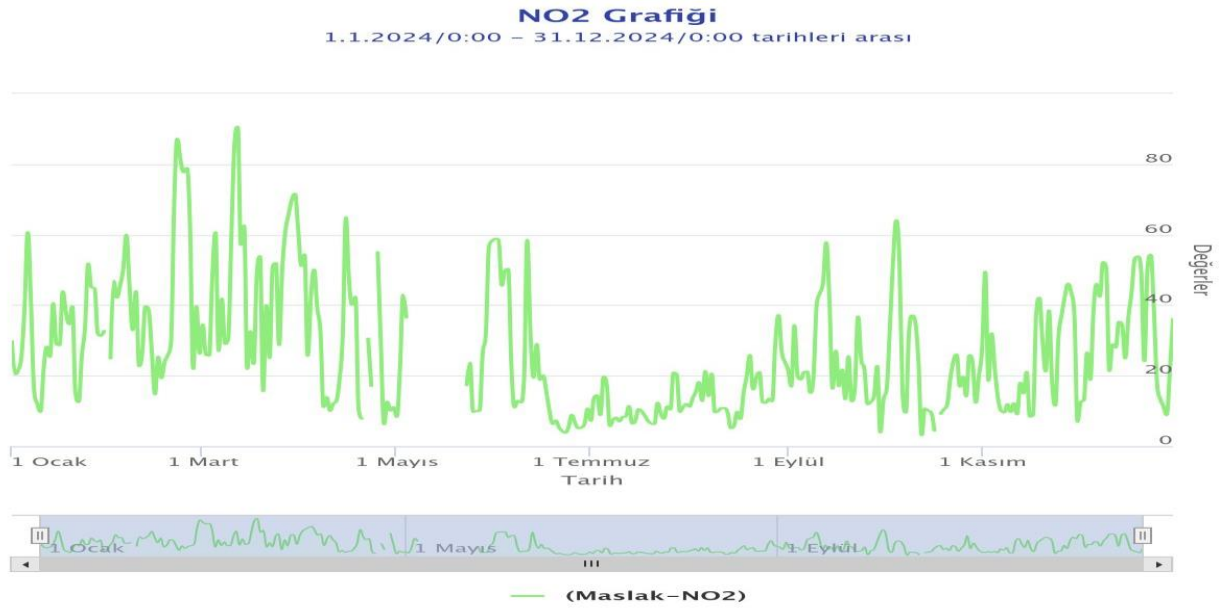
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

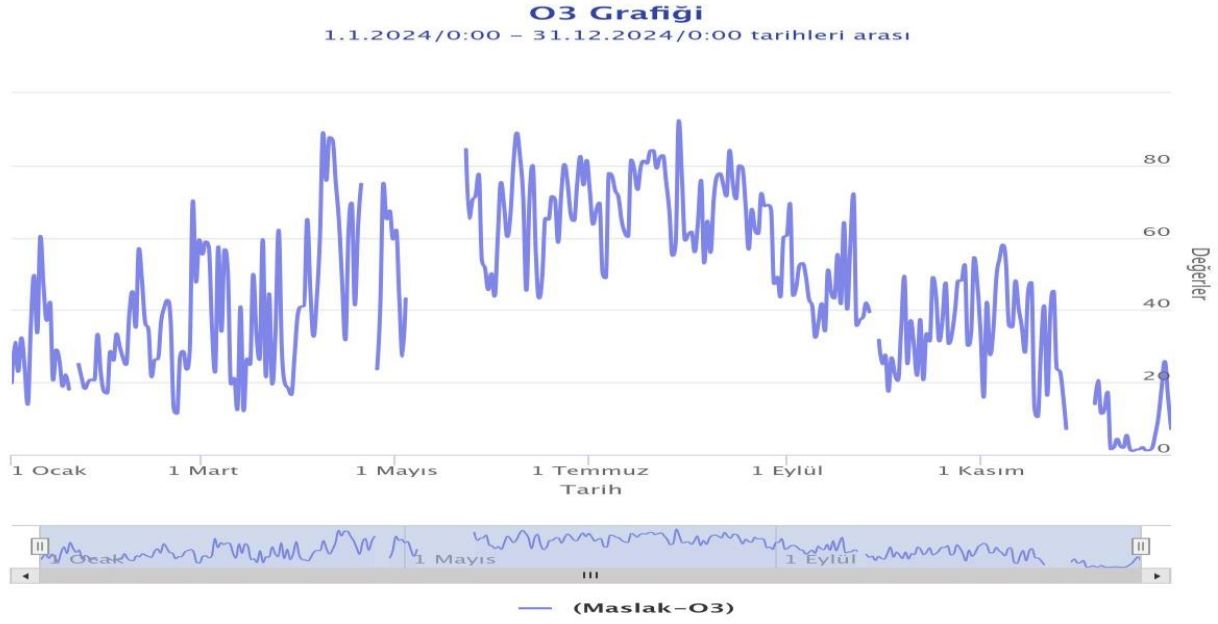
Grafik 79-2024 yılında Kumköy istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

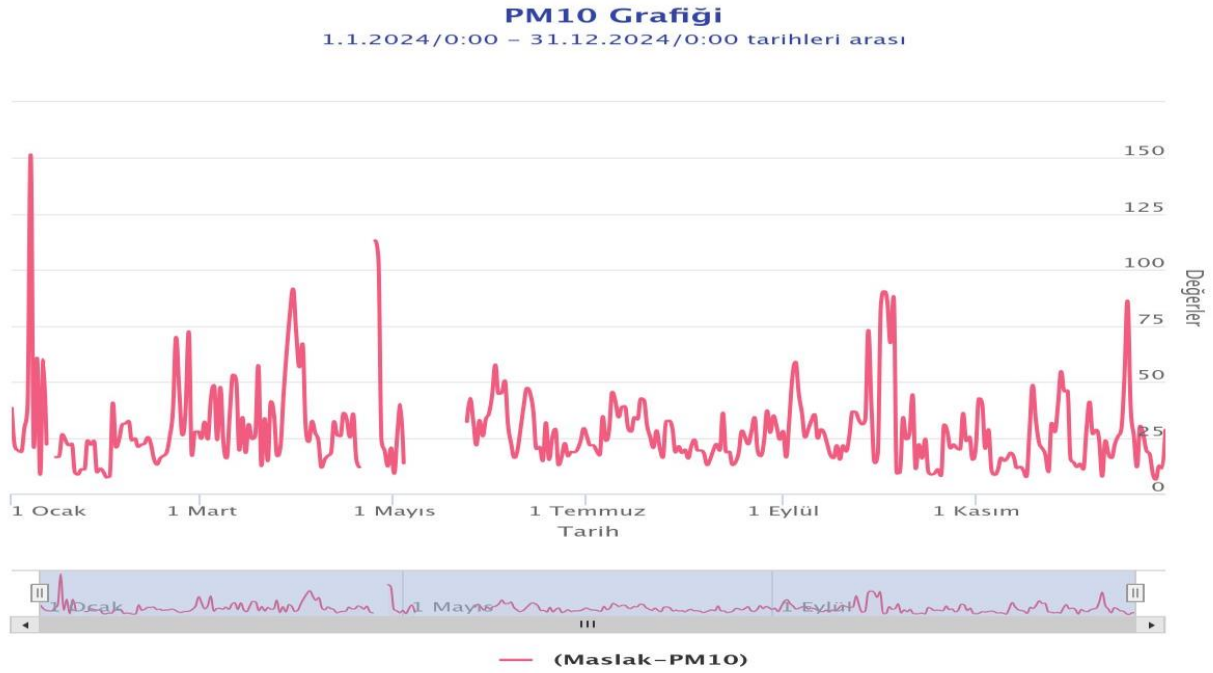
Grafik 80-2024 yılında Kumköy istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

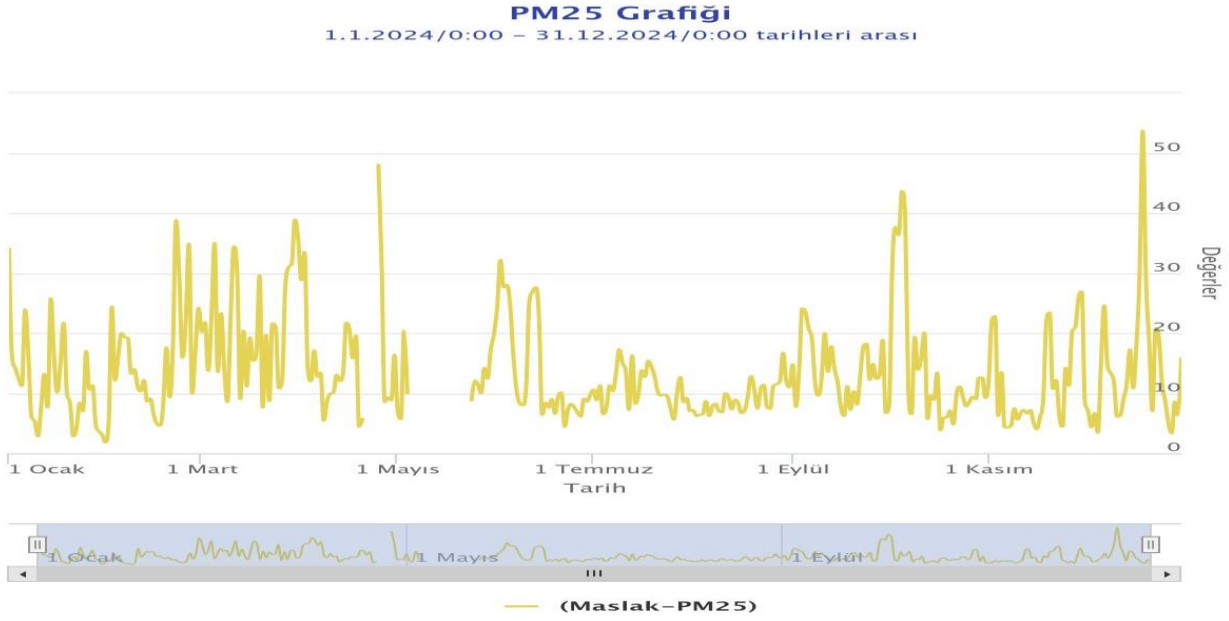
Grafik 81-2024 yılında Maslak istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

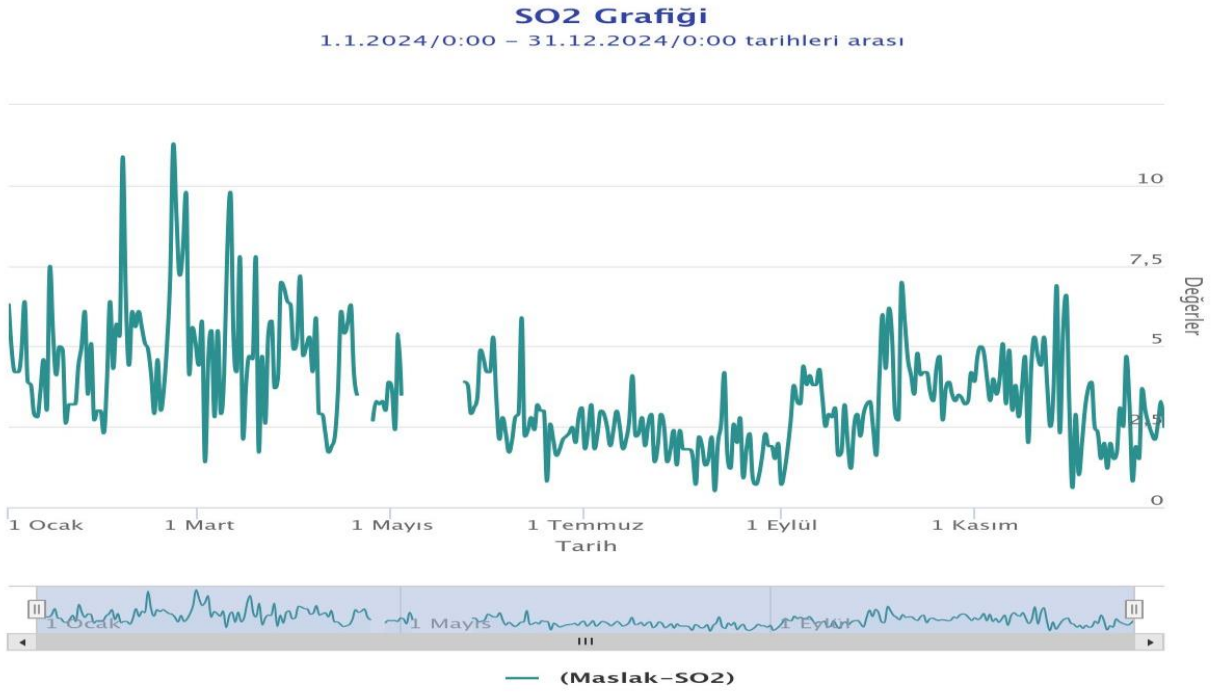
Grafik 82-2024 yılında Maslak istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

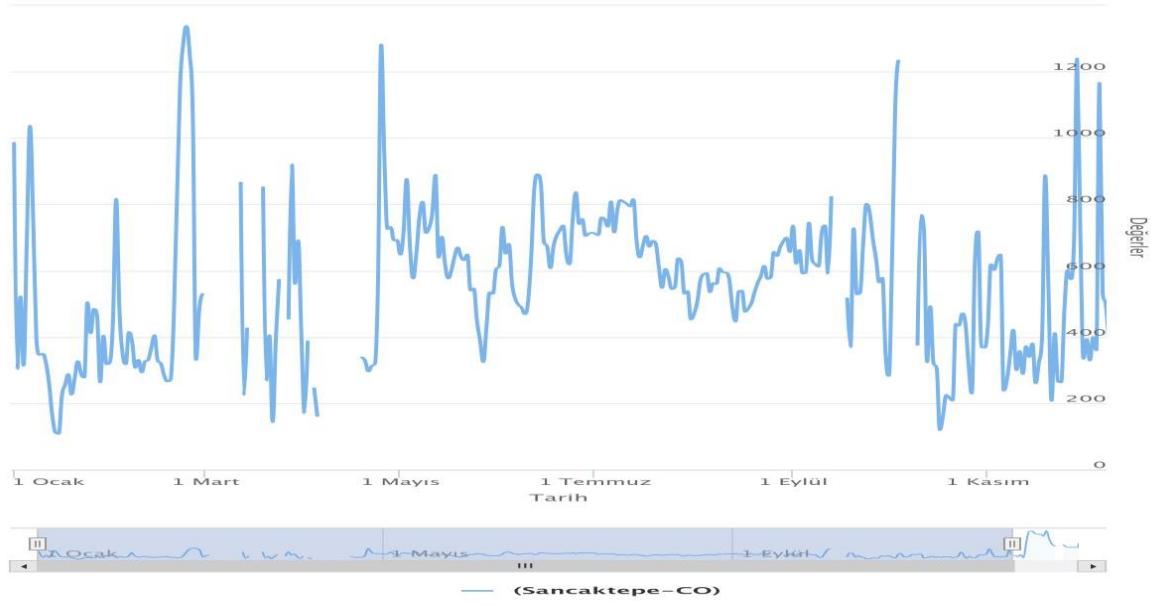
Grafik 83-2024 yılında Maslak istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

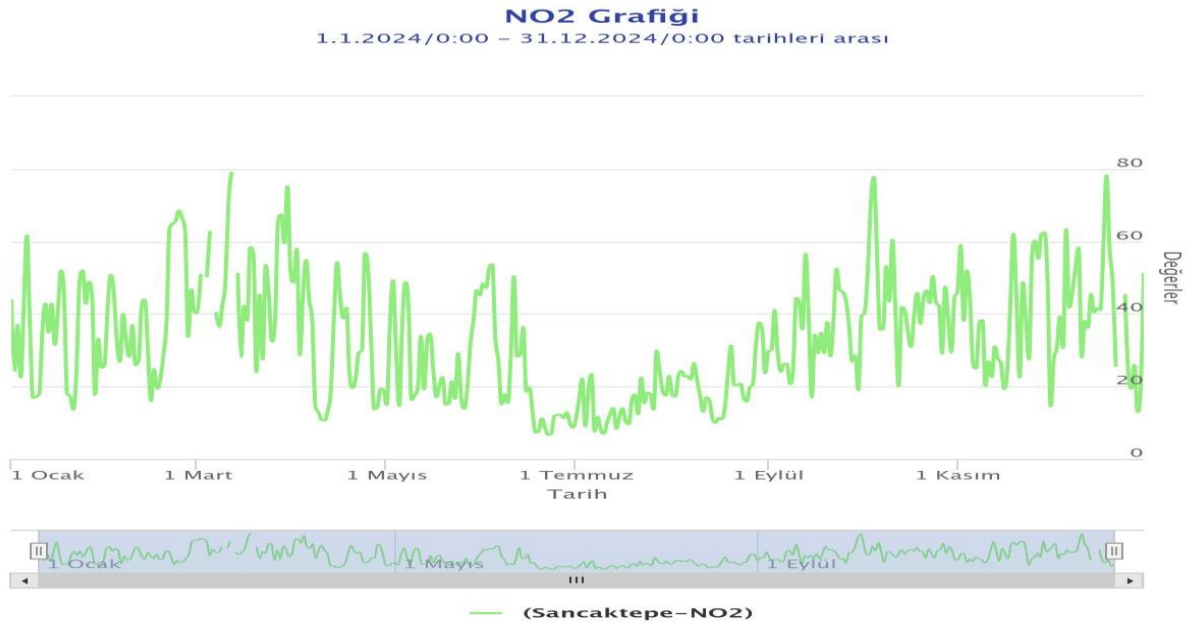
Grafik 84-2024 yılında Maslak istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

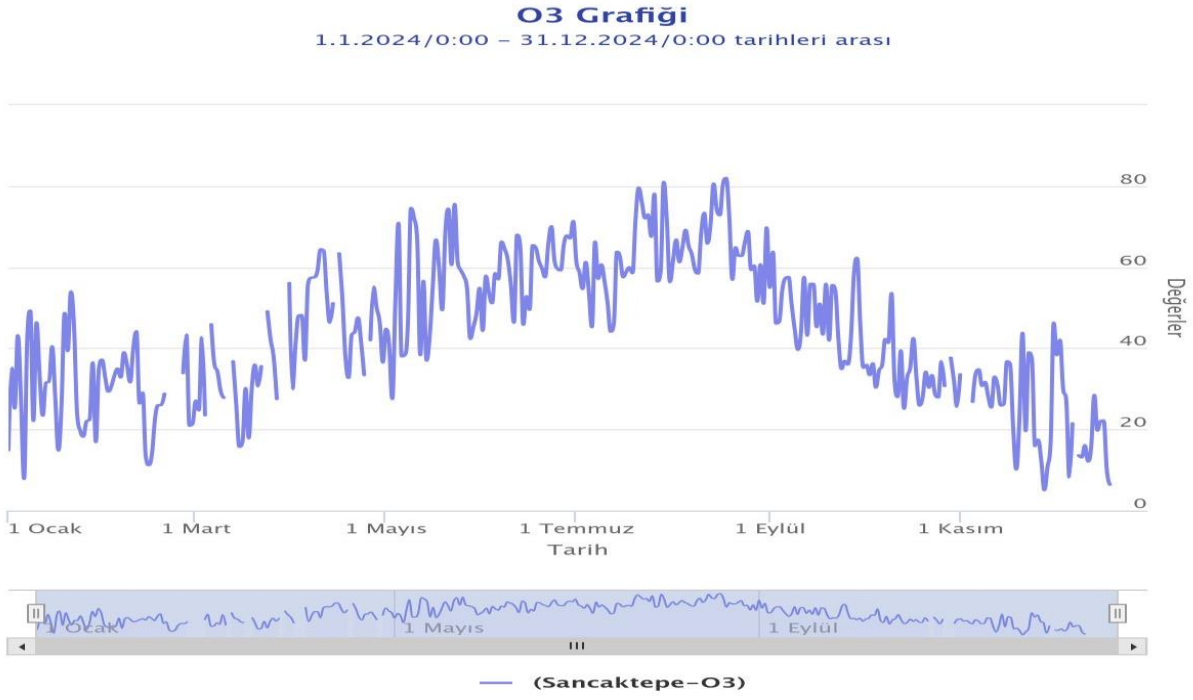
Grafik 85-2024 yılında Maslak istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

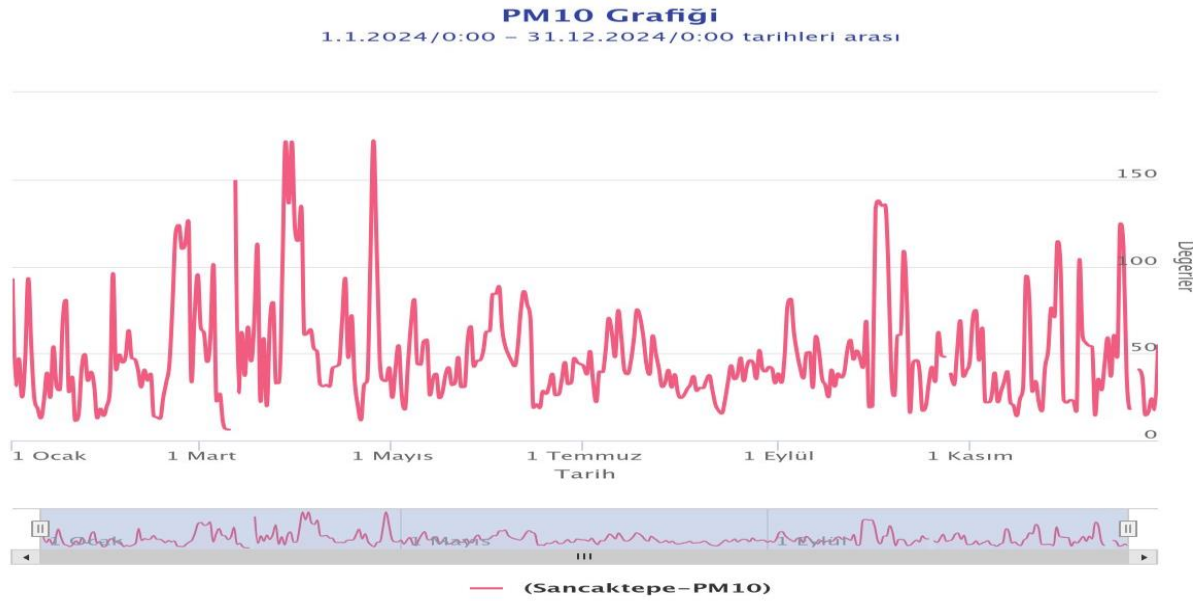
Grafik 86-2024 yılında Sancaktepe istasyonu CO parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 87-2024 yılında Sancaktepe istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

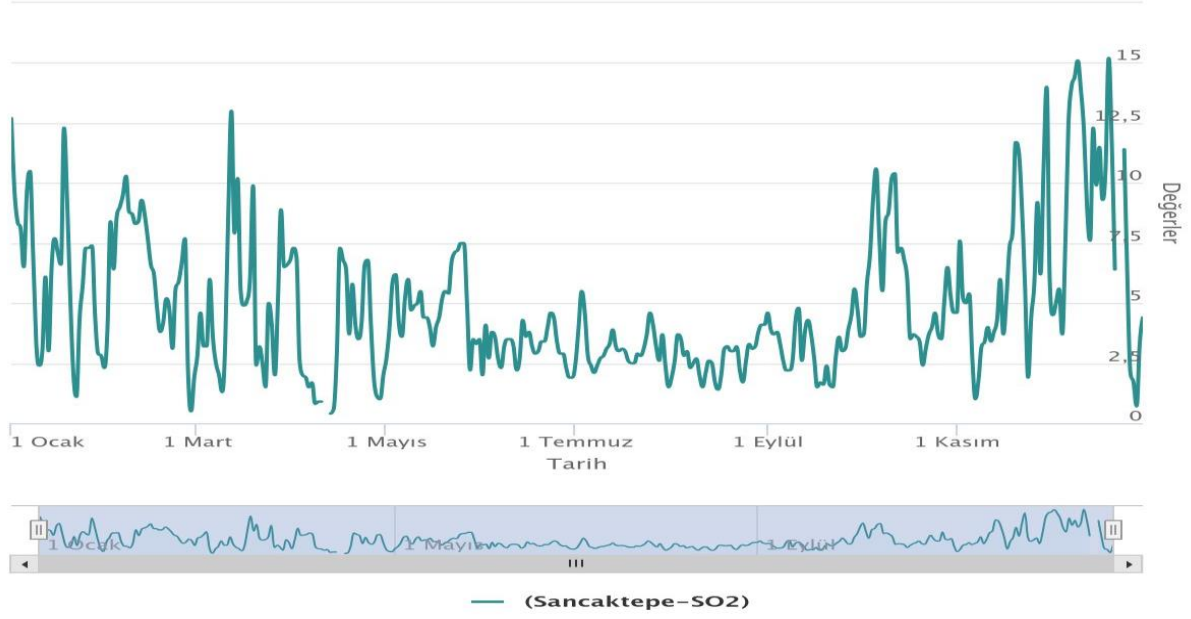
Grafik 88-2024 yılında Sancaktepe istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 89-2024 yılında Sancaktepe istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO2 Grafiği

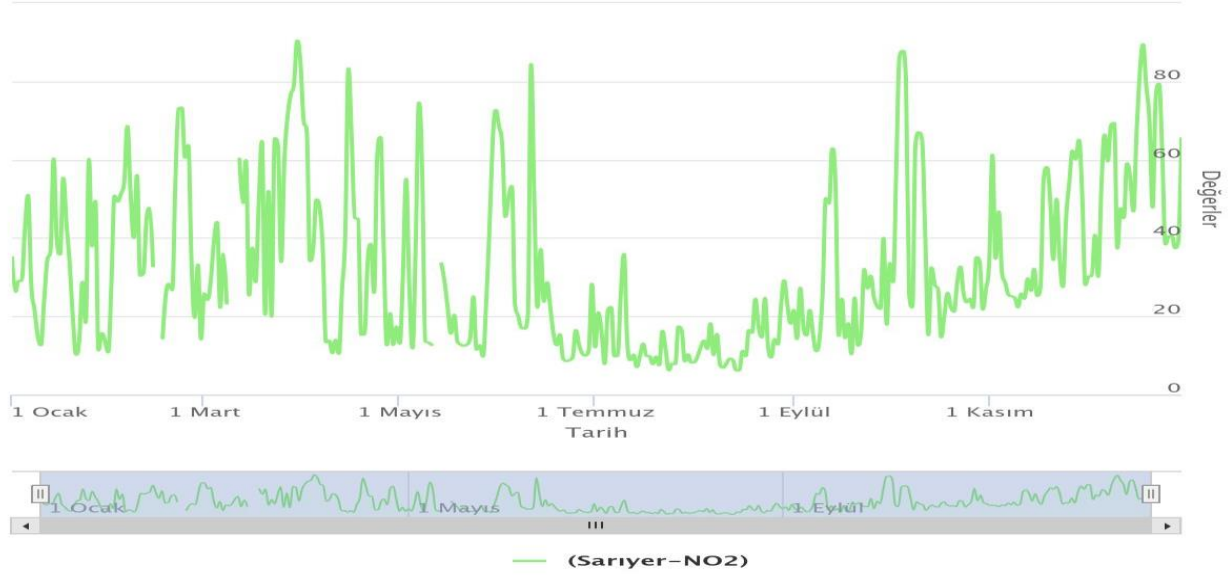
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

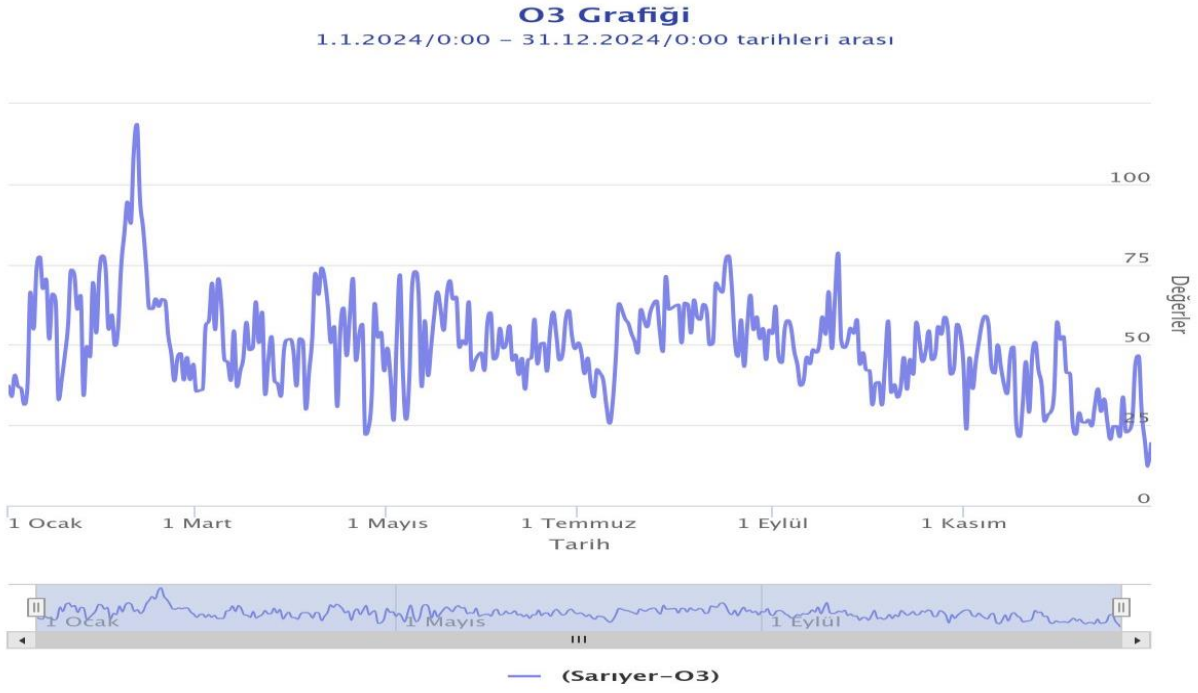
Grafik 90-2024 yılında Sancaktepe istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

NO2 Grafiği

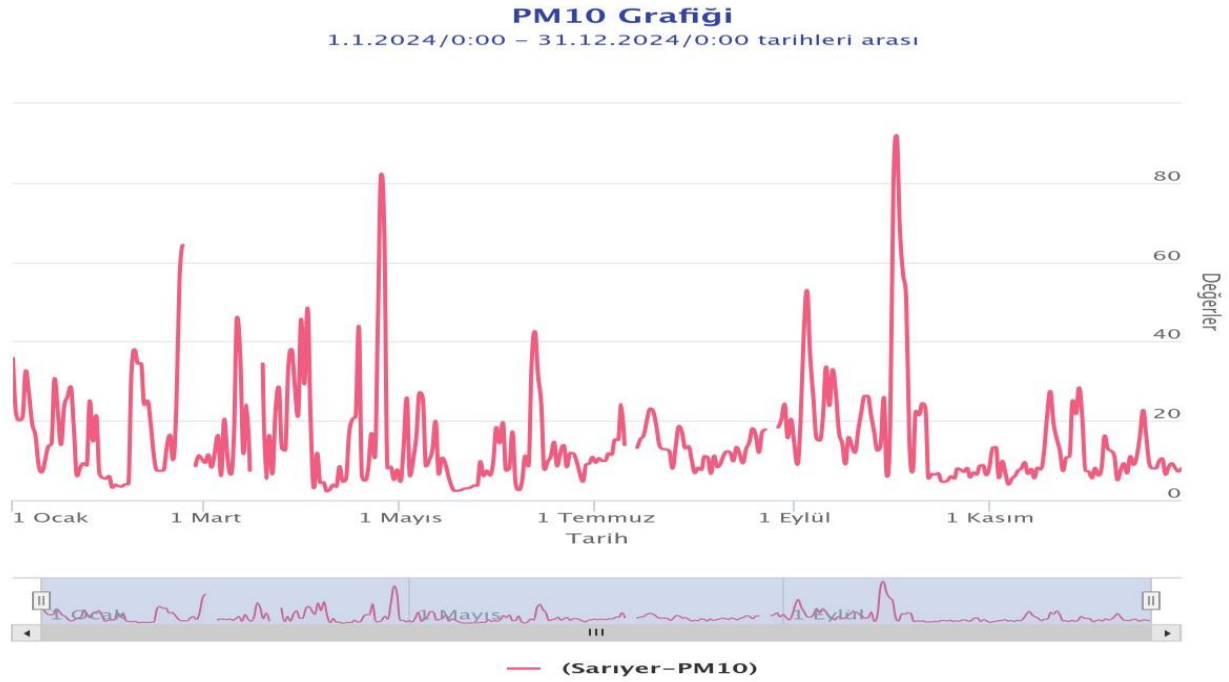
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 91-2024 yılında Sarıyer istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

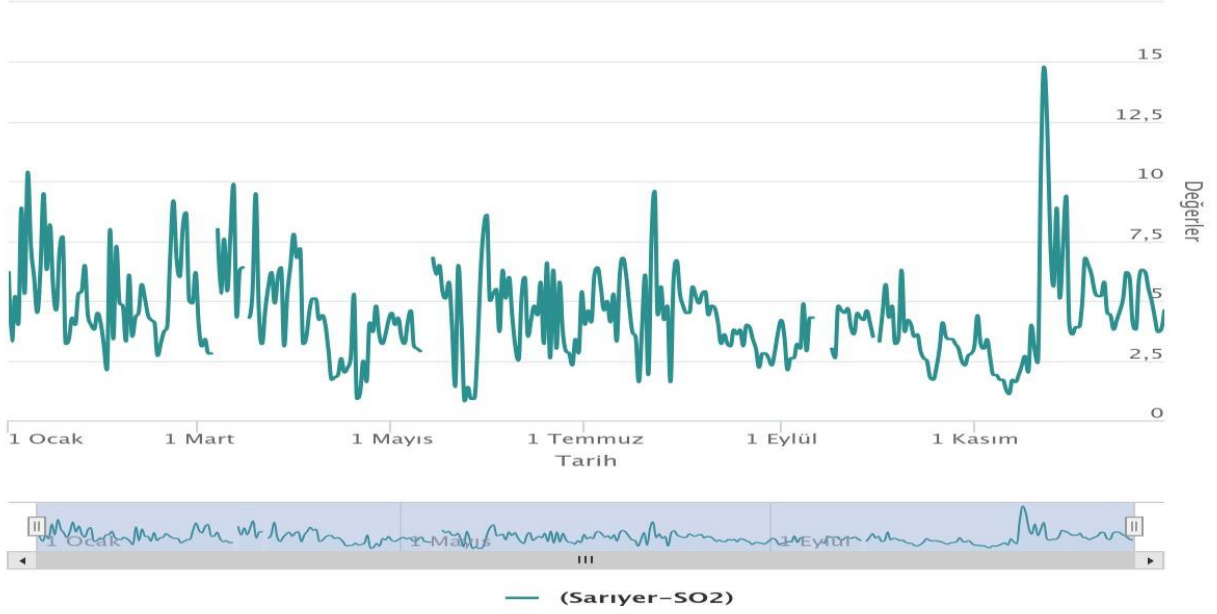
Grafik 92-2024 yılında Sarıyer İstasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 93-2024 yılında Sarıyer istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO₂ Grafiği

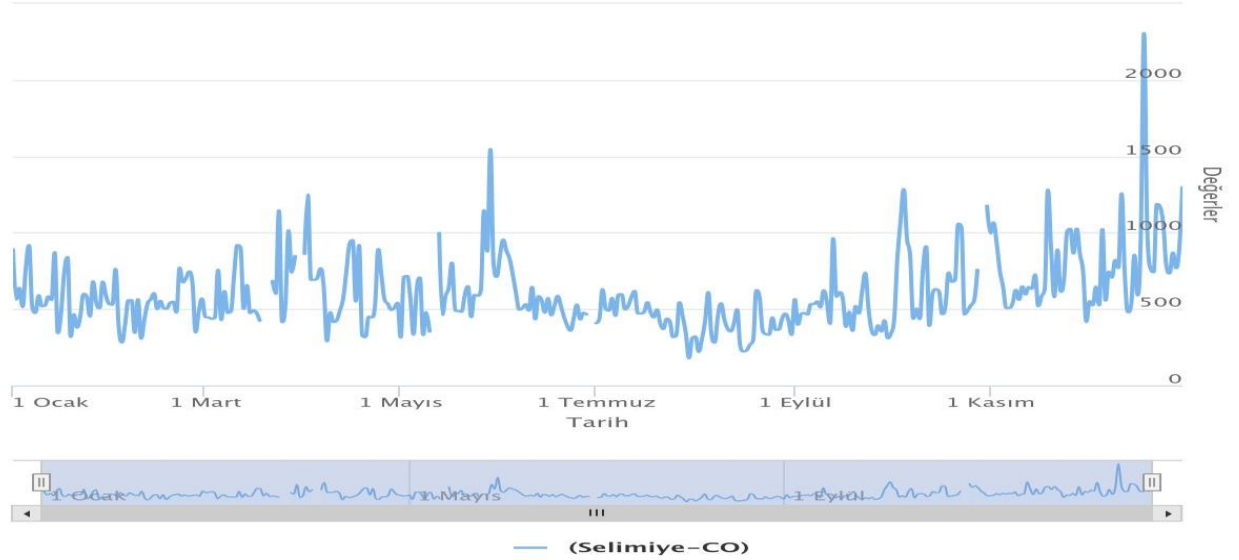
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

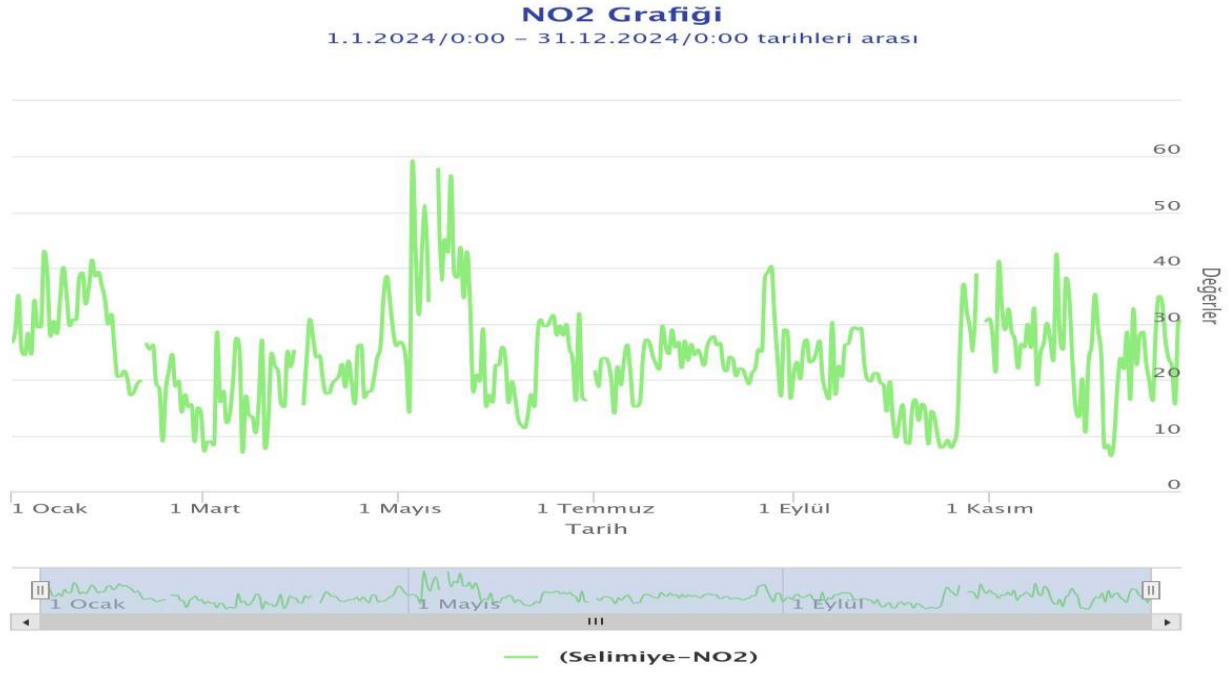
Grafik 94-2024 yılında Sarıyer istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

CO Grafiği

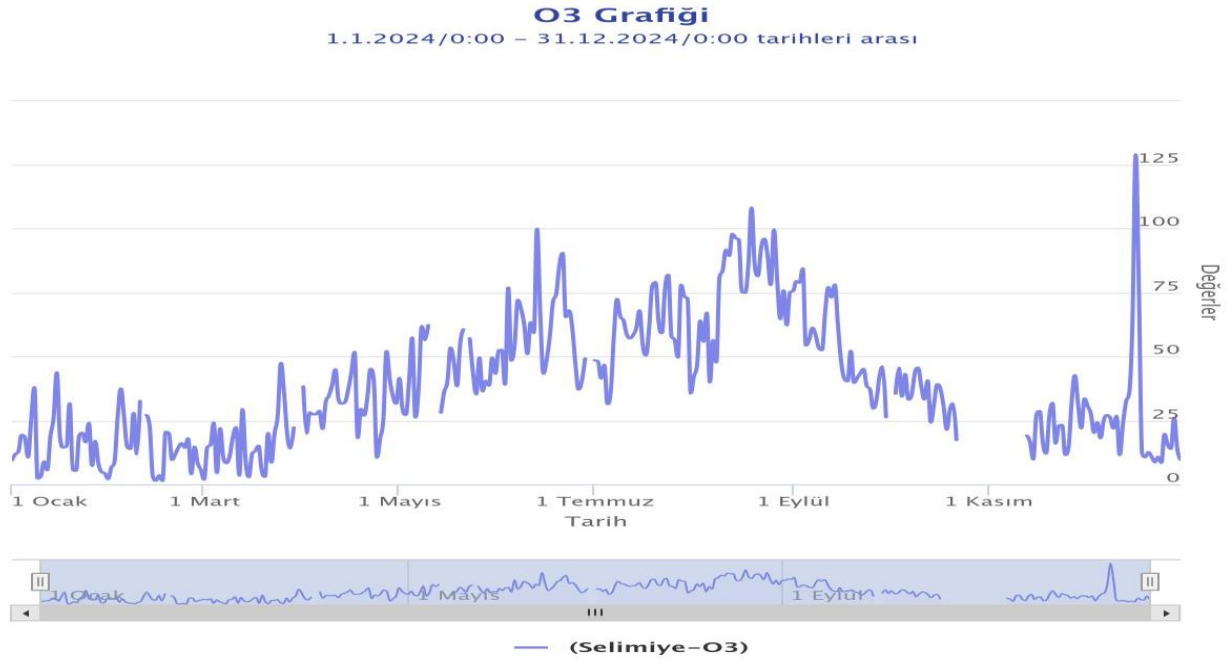
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

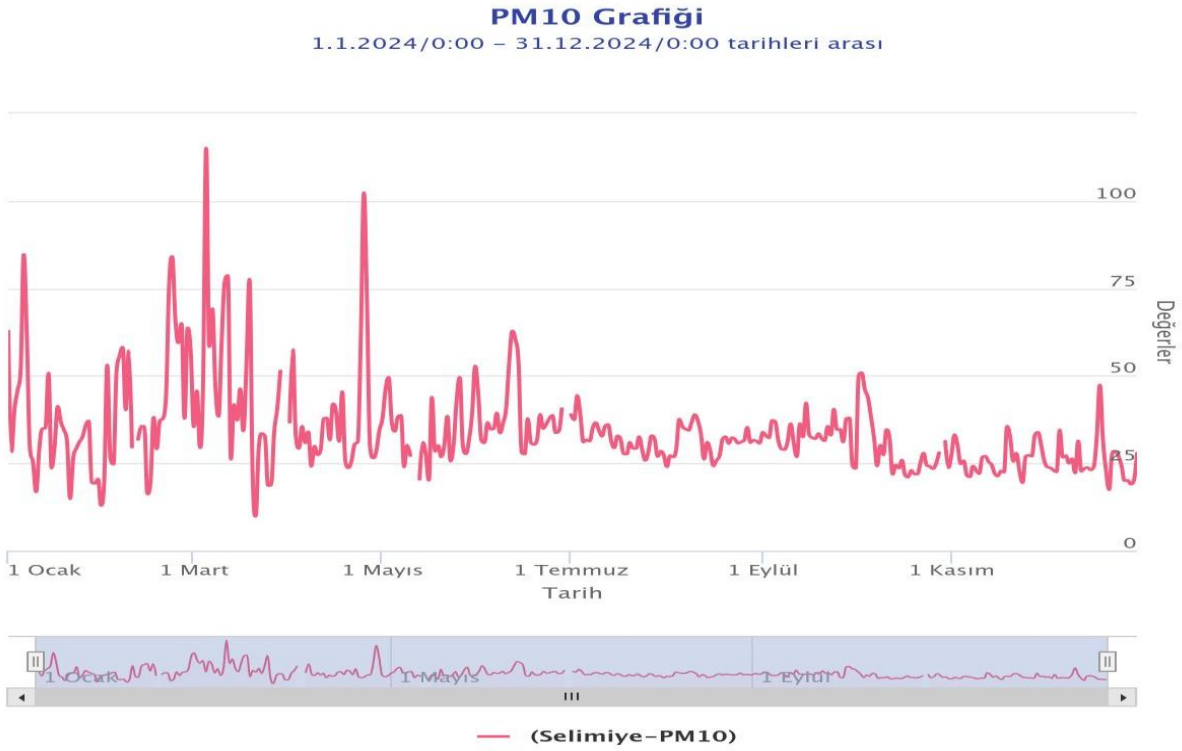
Grafik 95-2024 yılında Selimiye istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

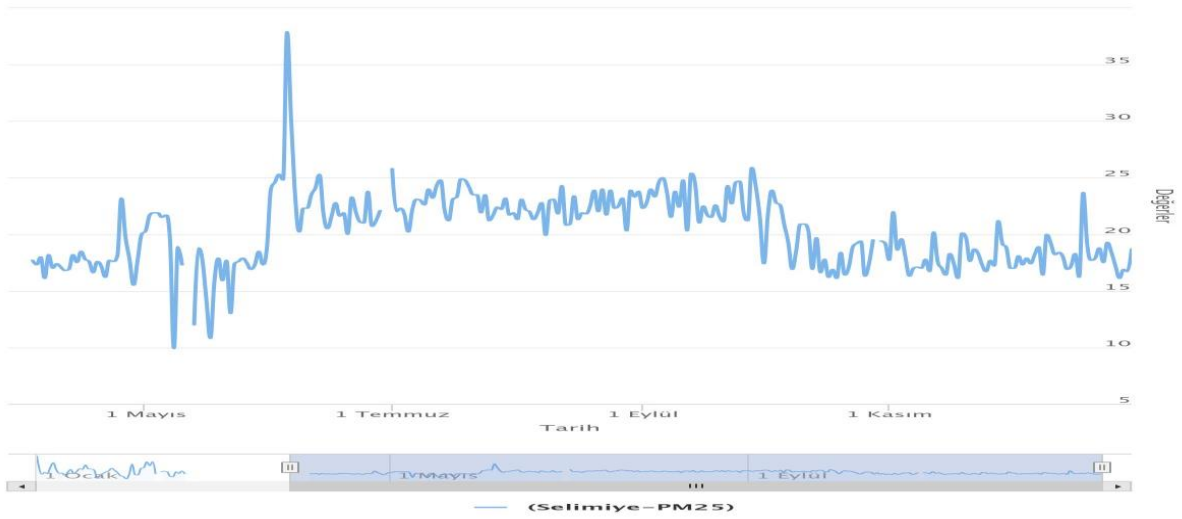
Grafik 96-2024 yılında Selimiye istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

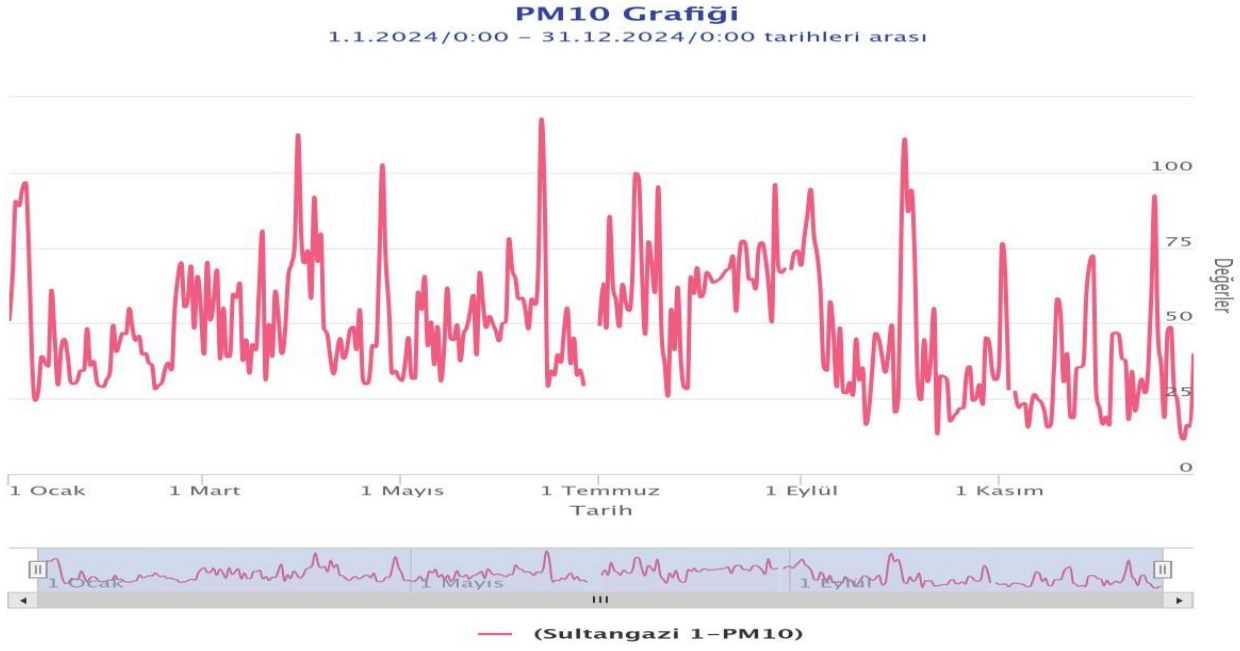
Grafik 97-2024 yılında Selimiye istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

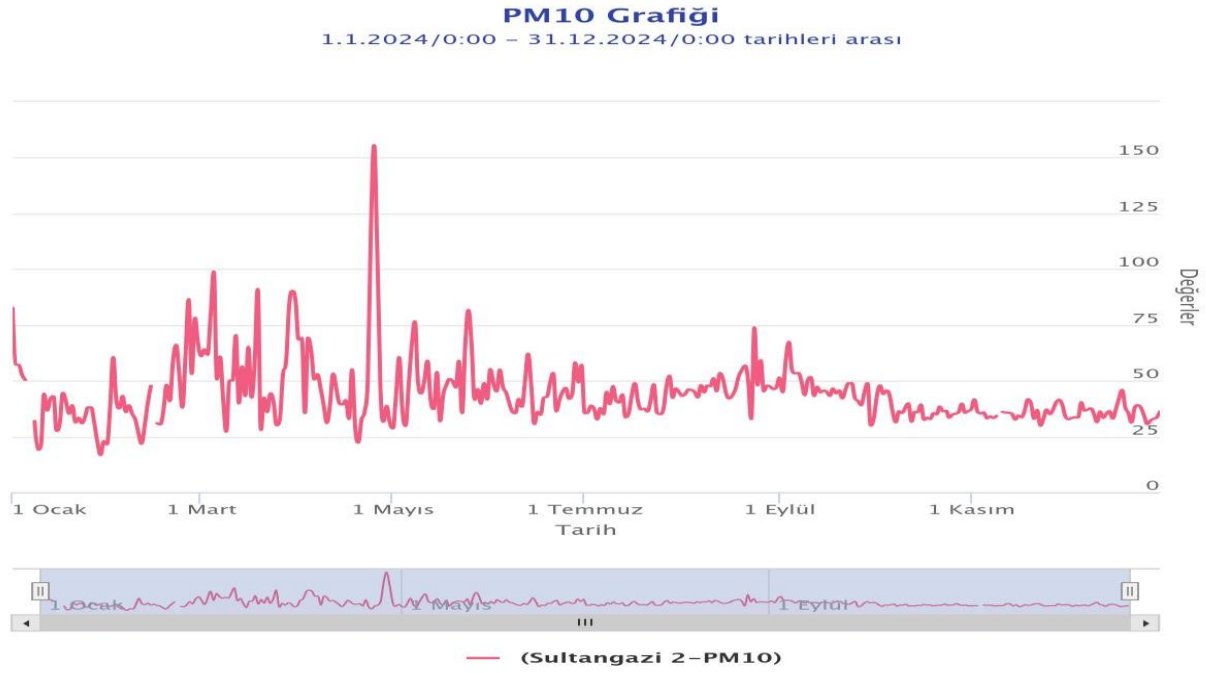
Grafik 98-2024 yılında Selimiye istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

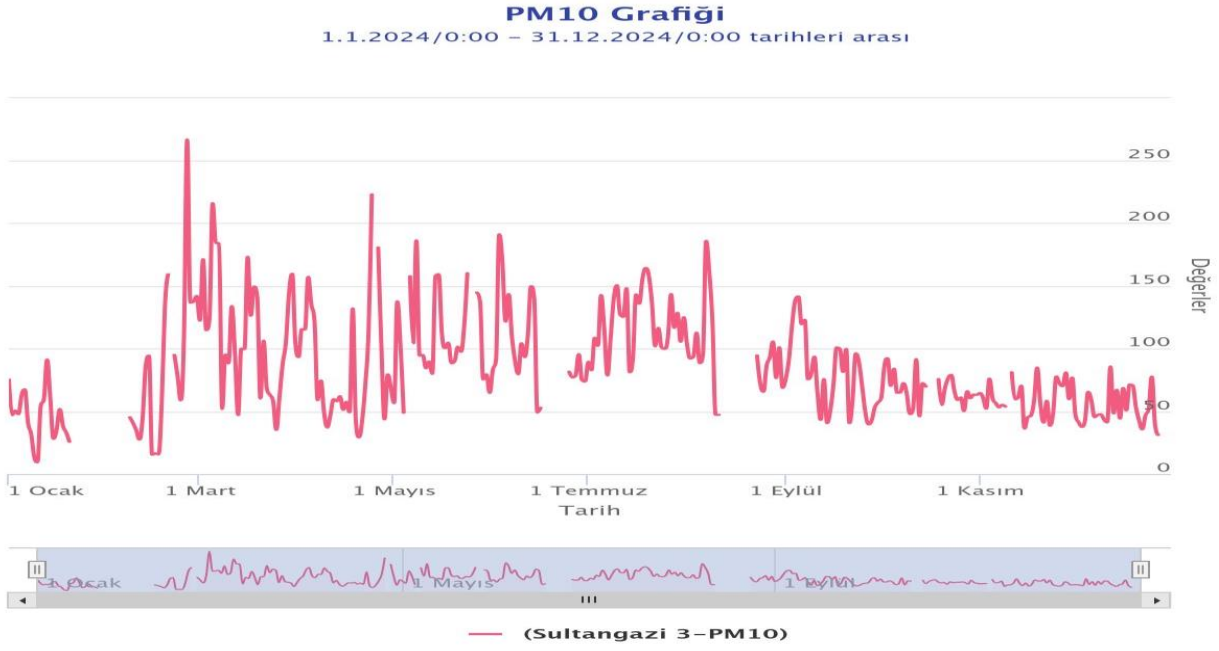
Grafik 99-2024 yılında Selimiye istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

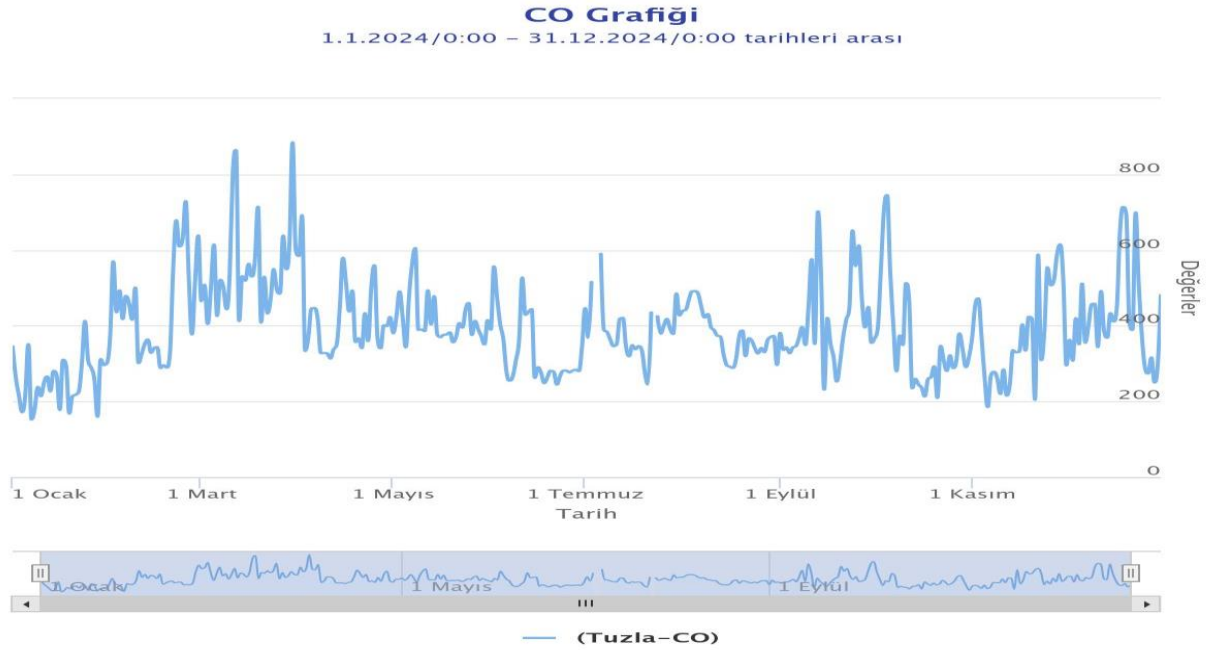
Grafik 100-2024 yılında Sultangazi 1 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

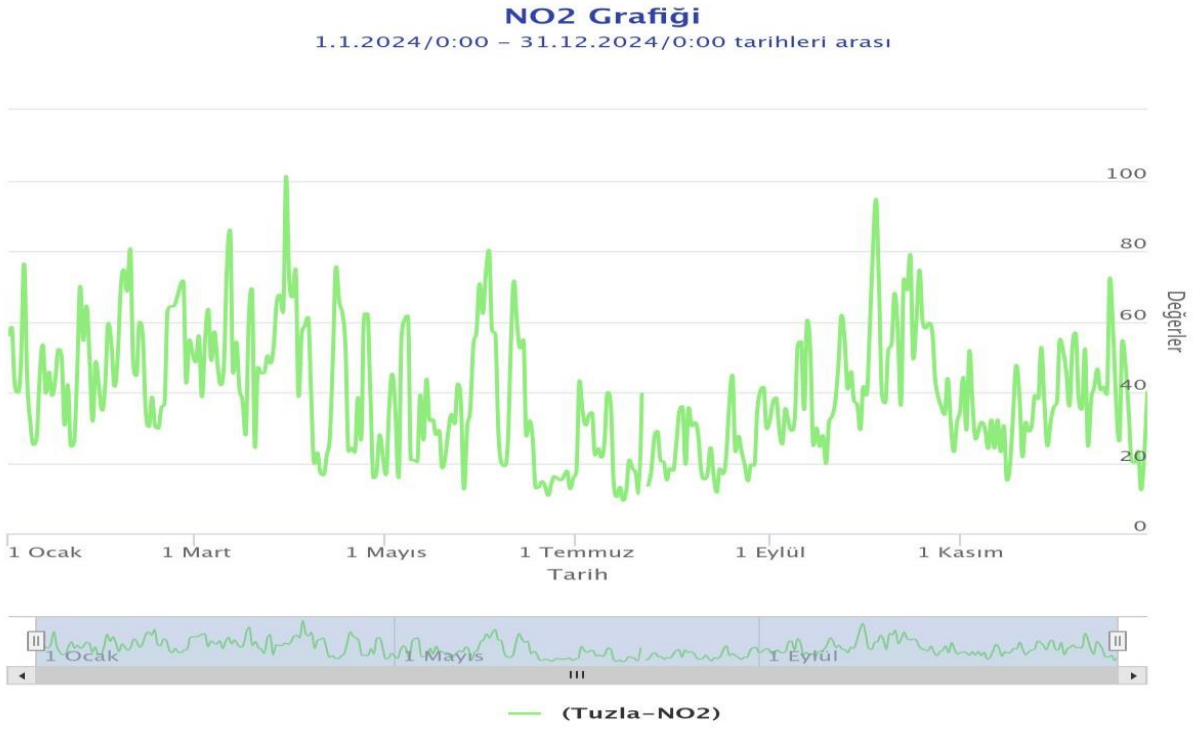
Grafik 101-2024 yılında Sultangazi 2 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

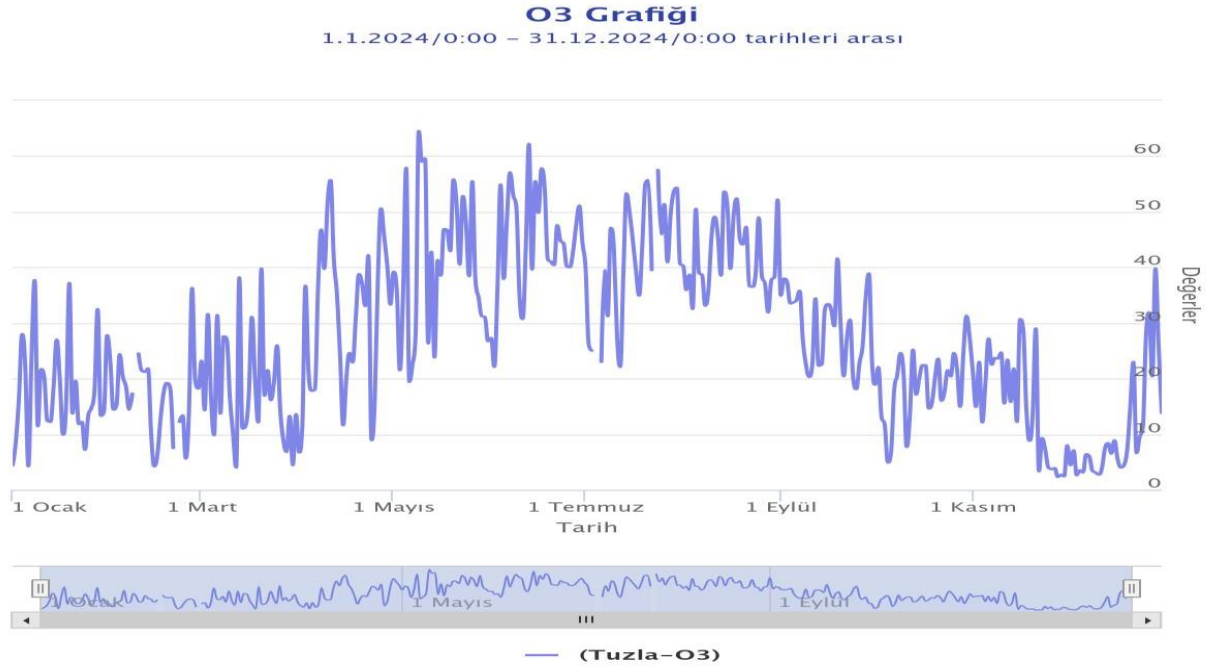
Grafik 102-2024 yılında Sultangazi 3 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

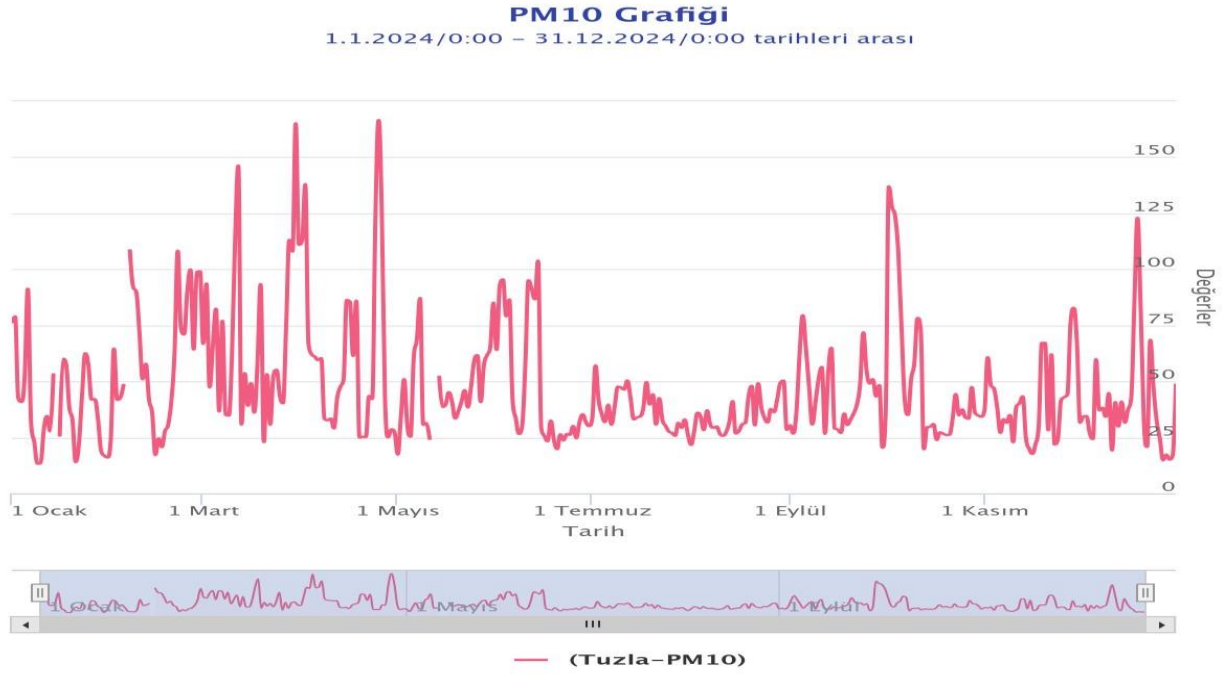
Grafik 103-2024 yılında Tuzla istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

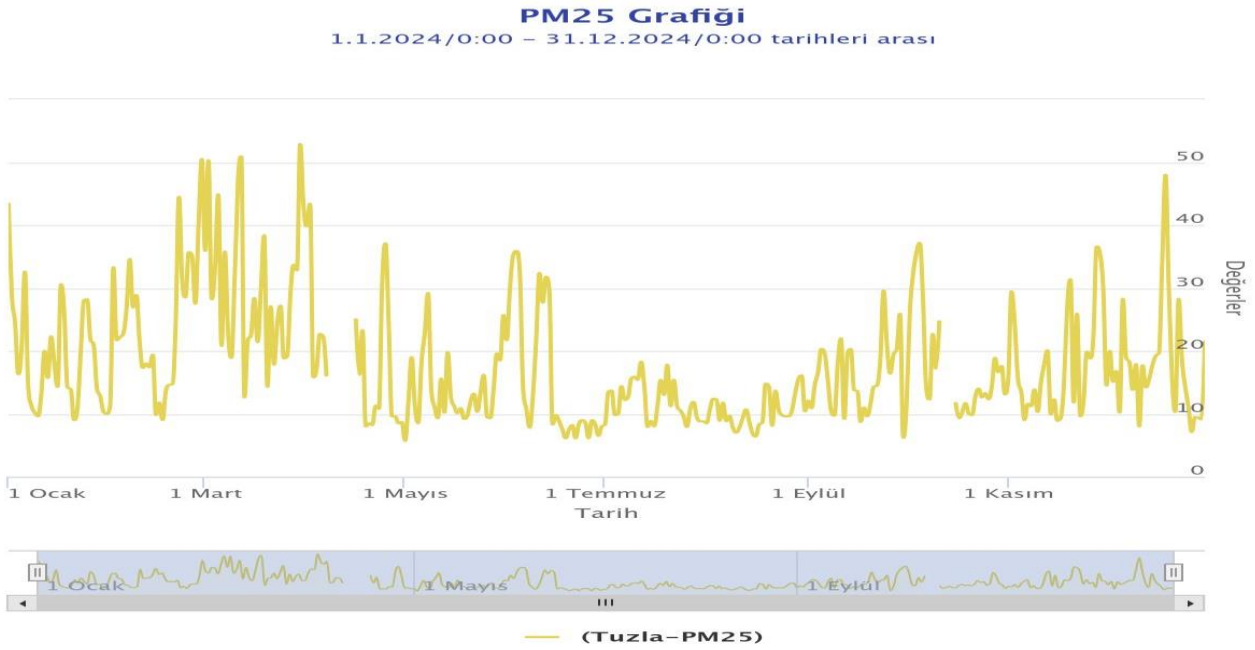
Grafik 104-2024 yılında Tuzla istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 105-2024 yılında Tuzla istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

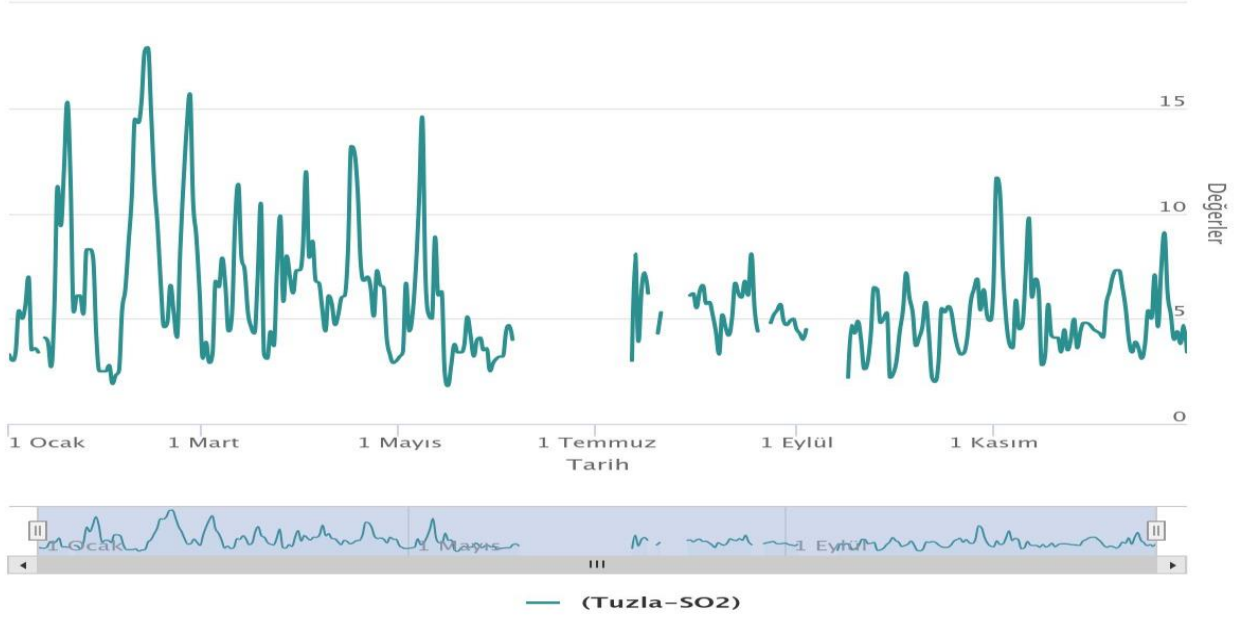
Grafik 106-2024 yılında Tuzla istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 107-2024 yılında Tuzla istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO2 Grafiği

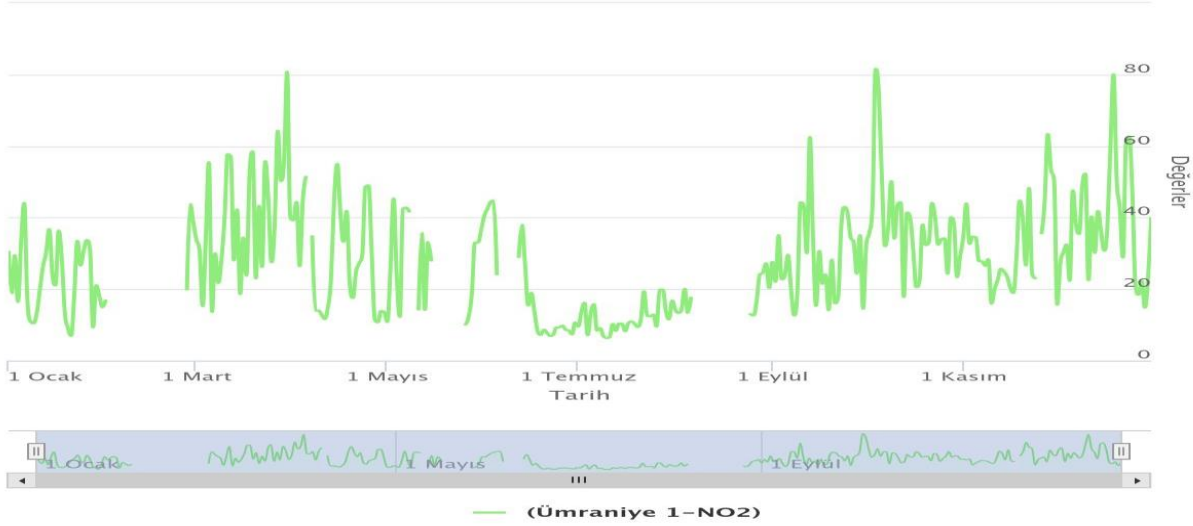
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 108-2024 yılında Tuzla istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

NO2 Grafiği

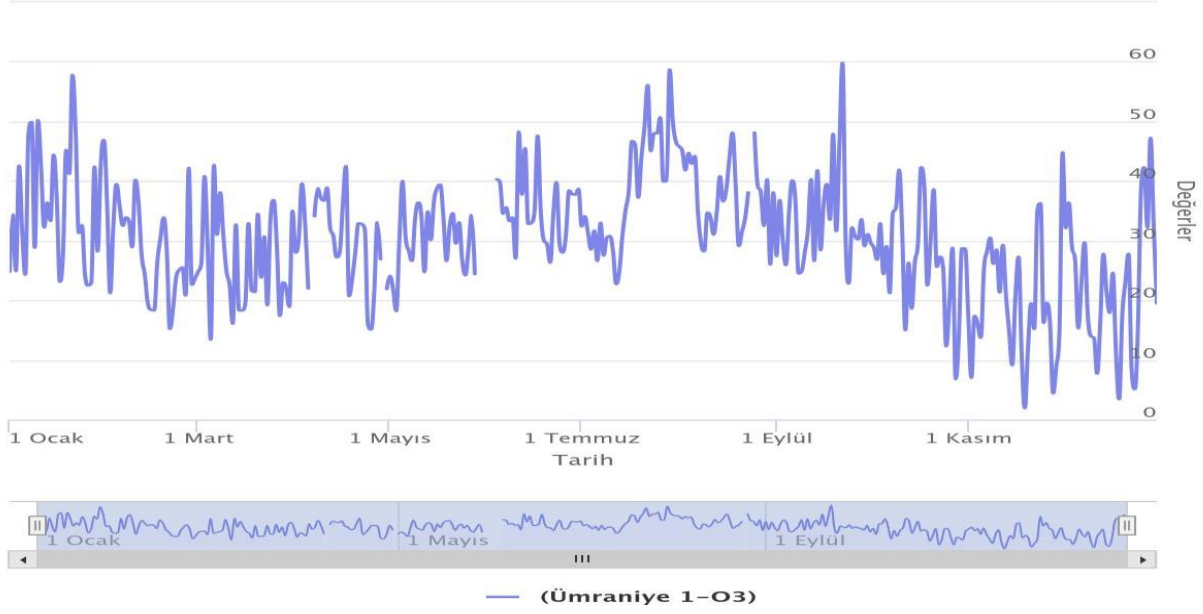
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 109-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

O₃ Grafiği

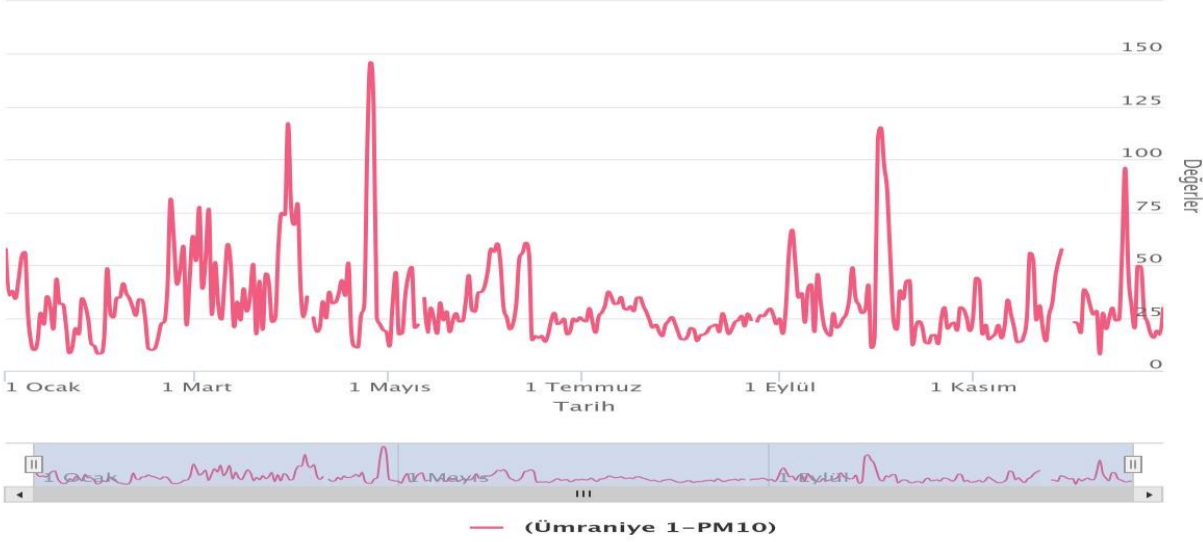
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 110-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM₁₀ Grafiği

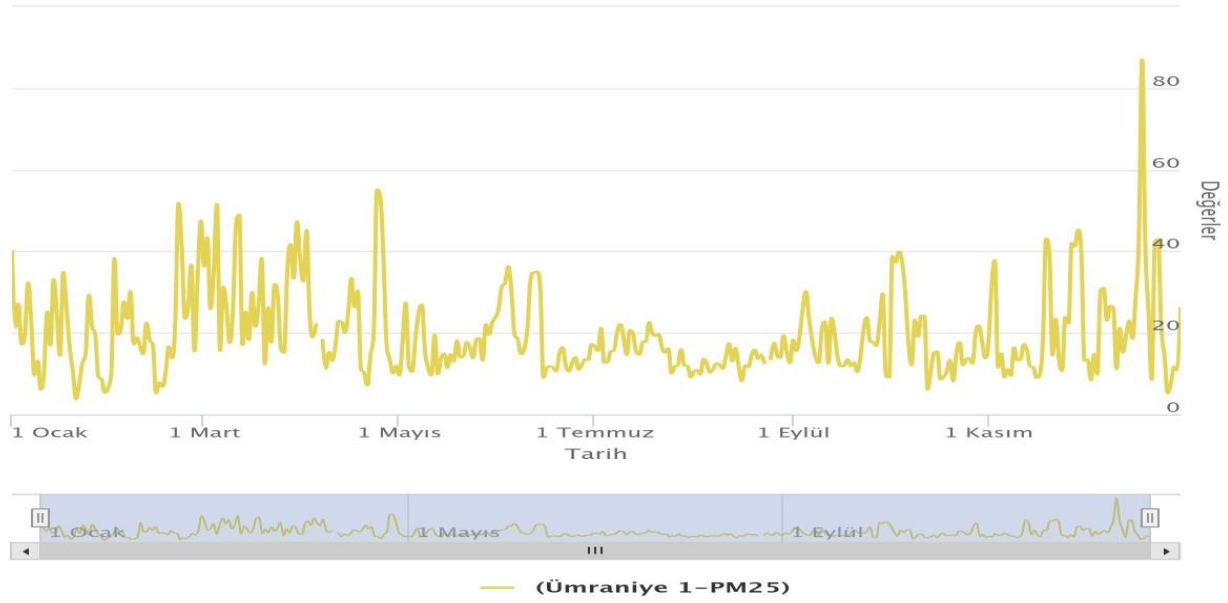
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

Grafik 111-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

PM25 Grafiği

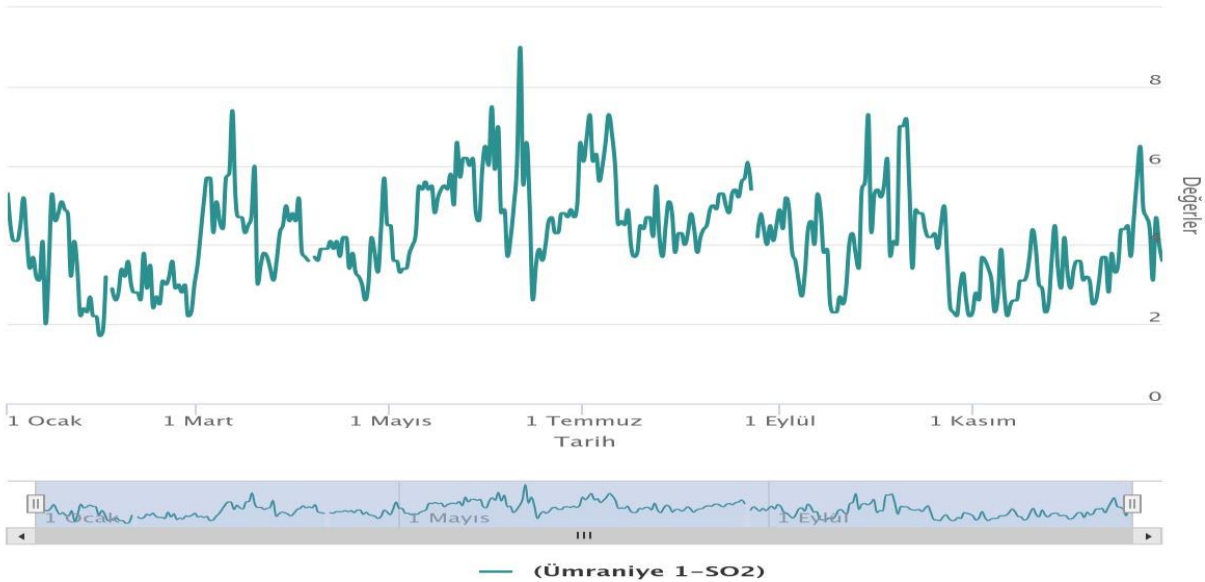
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

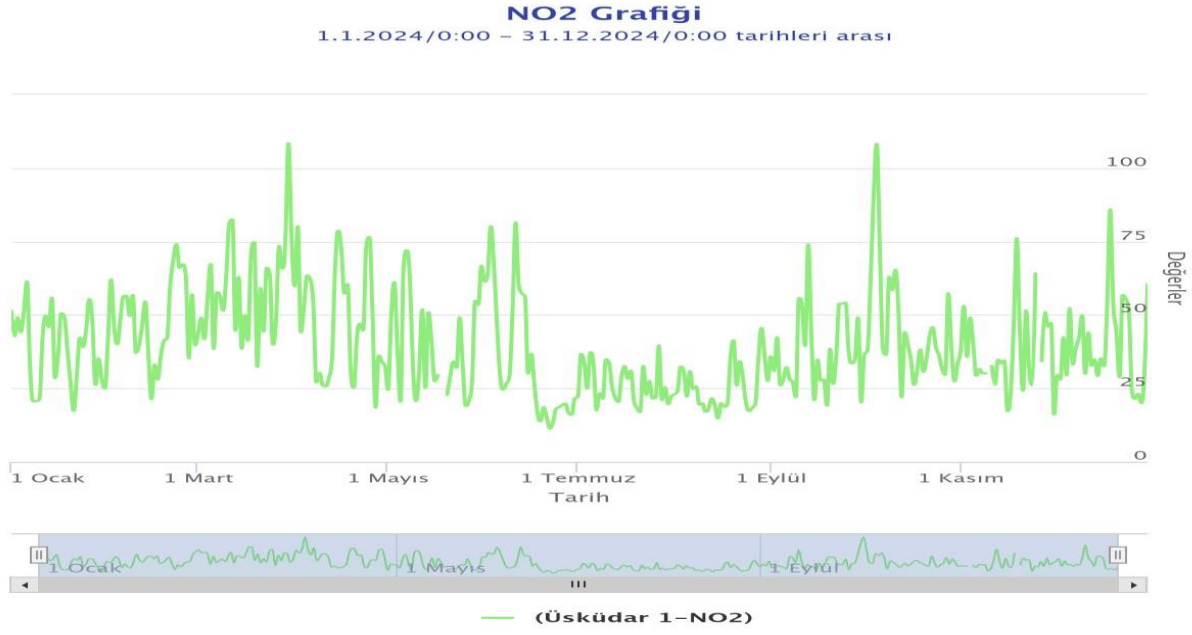
Grafik 112-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

SO2 Grafiği

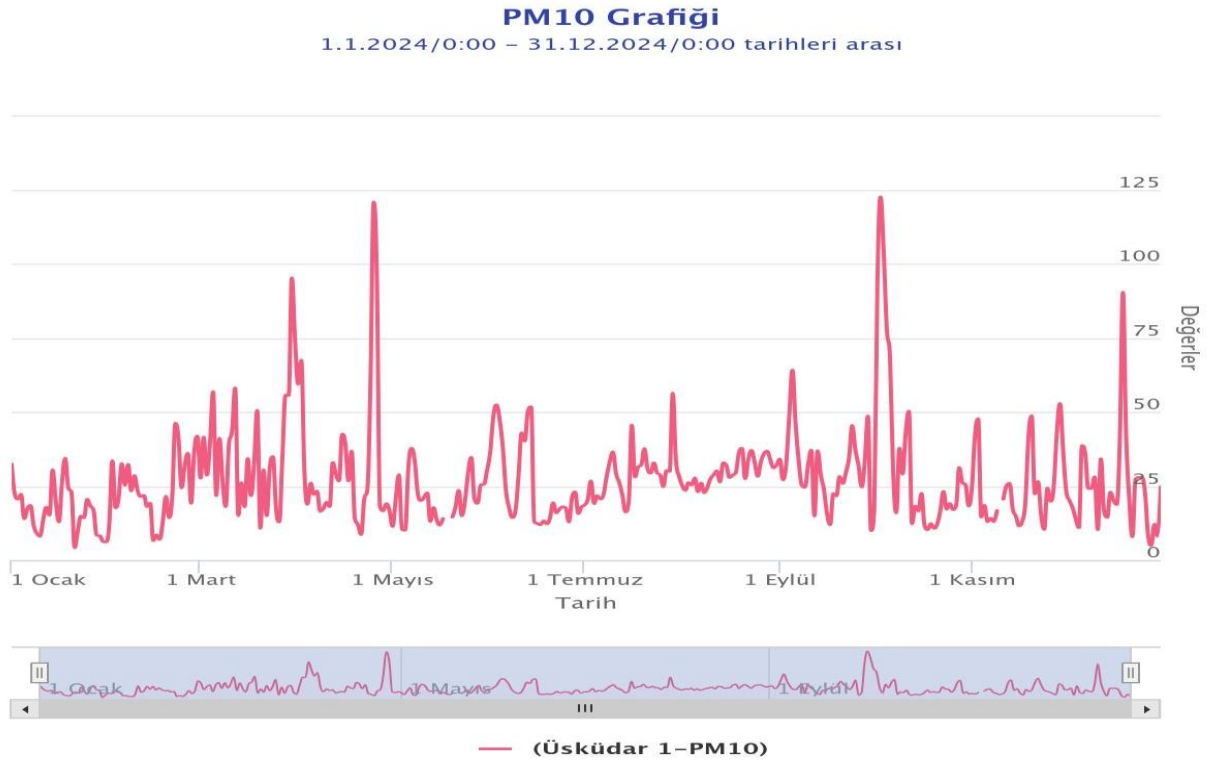
1.1.2024/0:00 – 31.12.2024/0:00 tarihleri arası

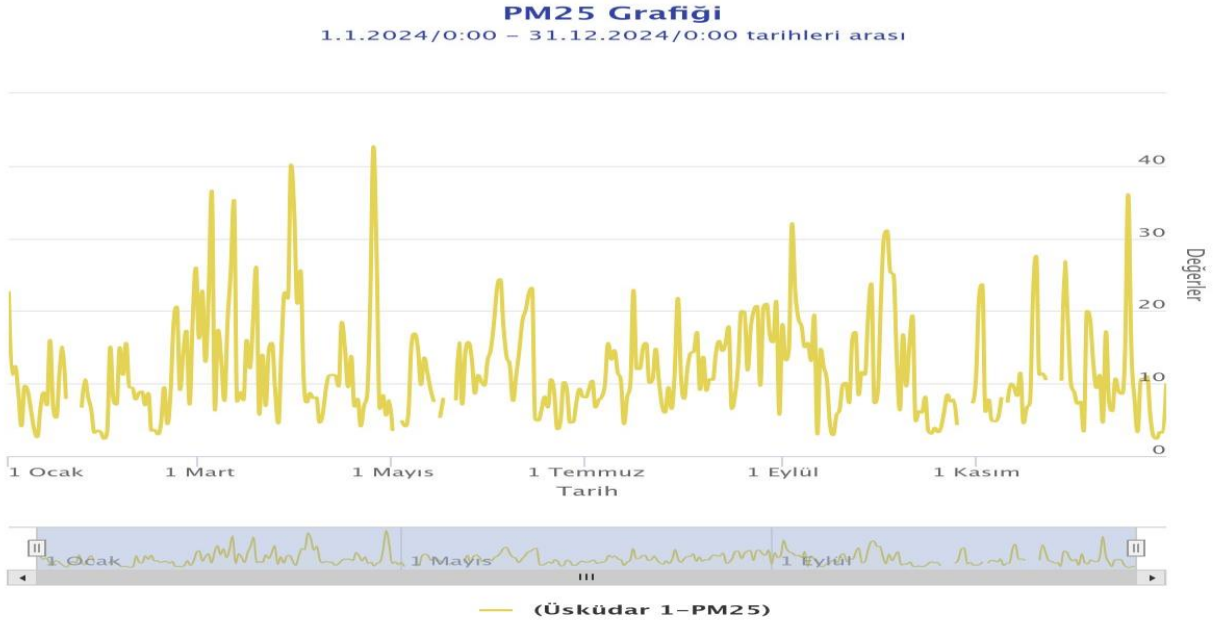
Grafik 113-2024 yılında Ümraniye 1 istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

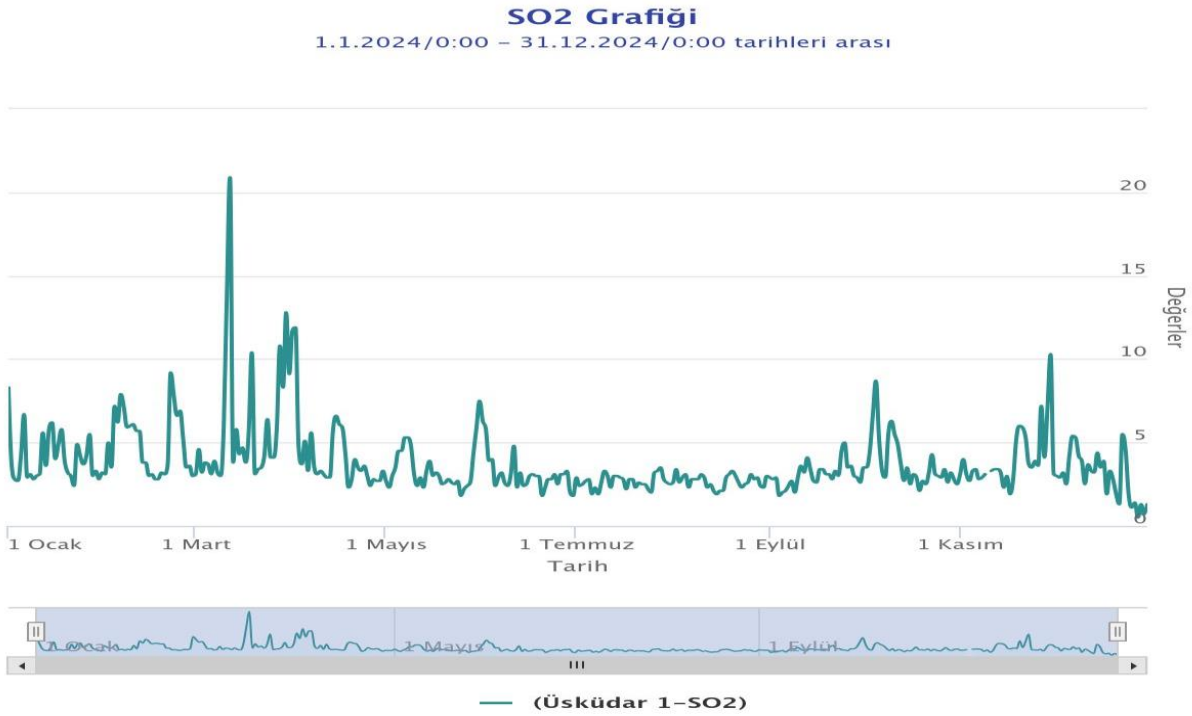
Grafik 114-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

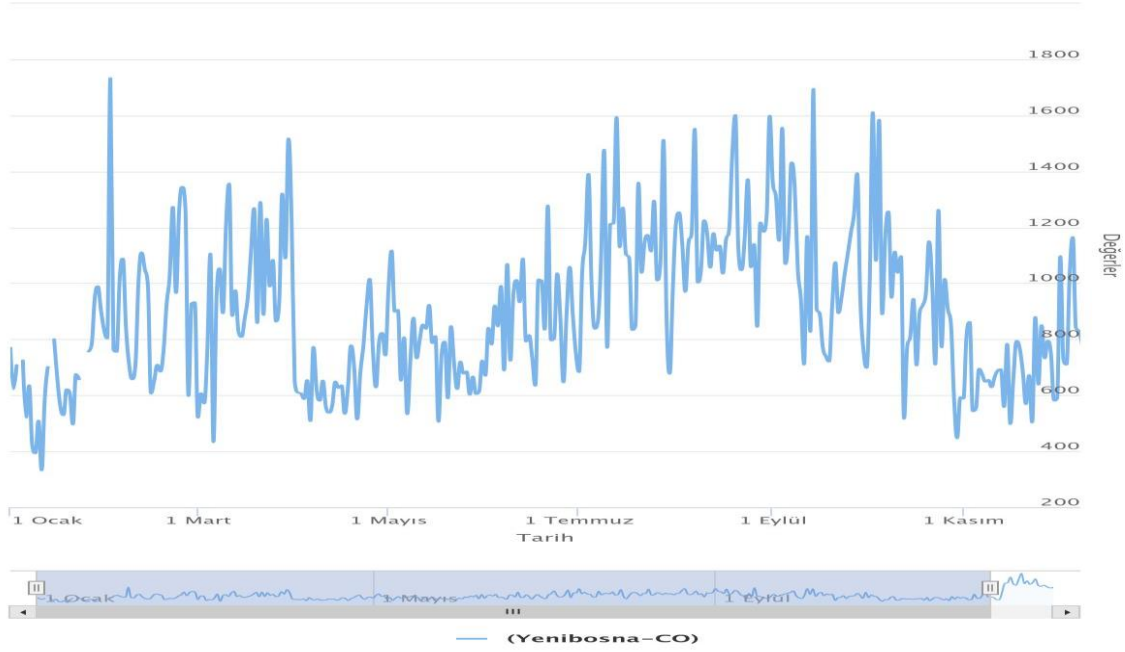
Grafik 115-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

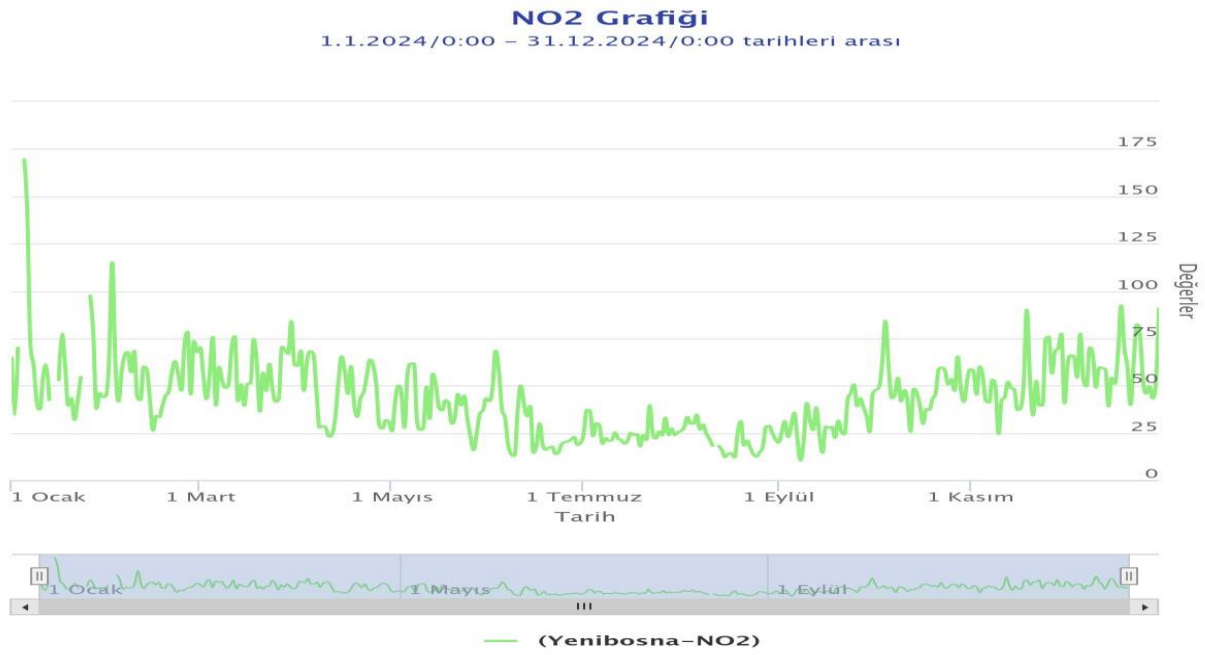
Grafik 116-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu PM₂₅ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

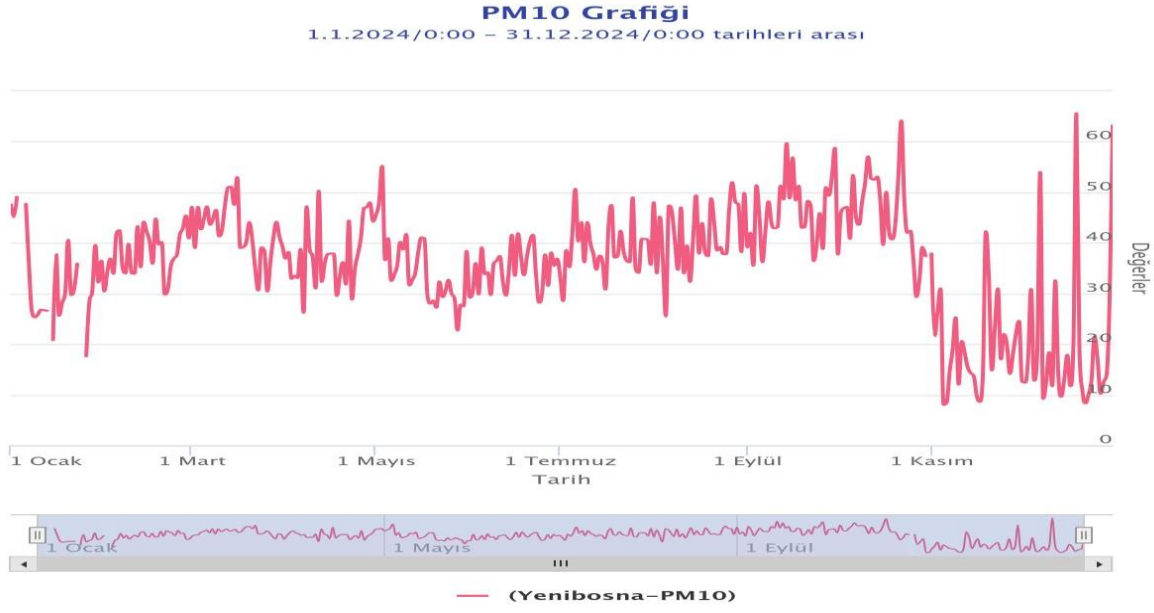
Grafik 117-2024 yılında Üsküdar 1 istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

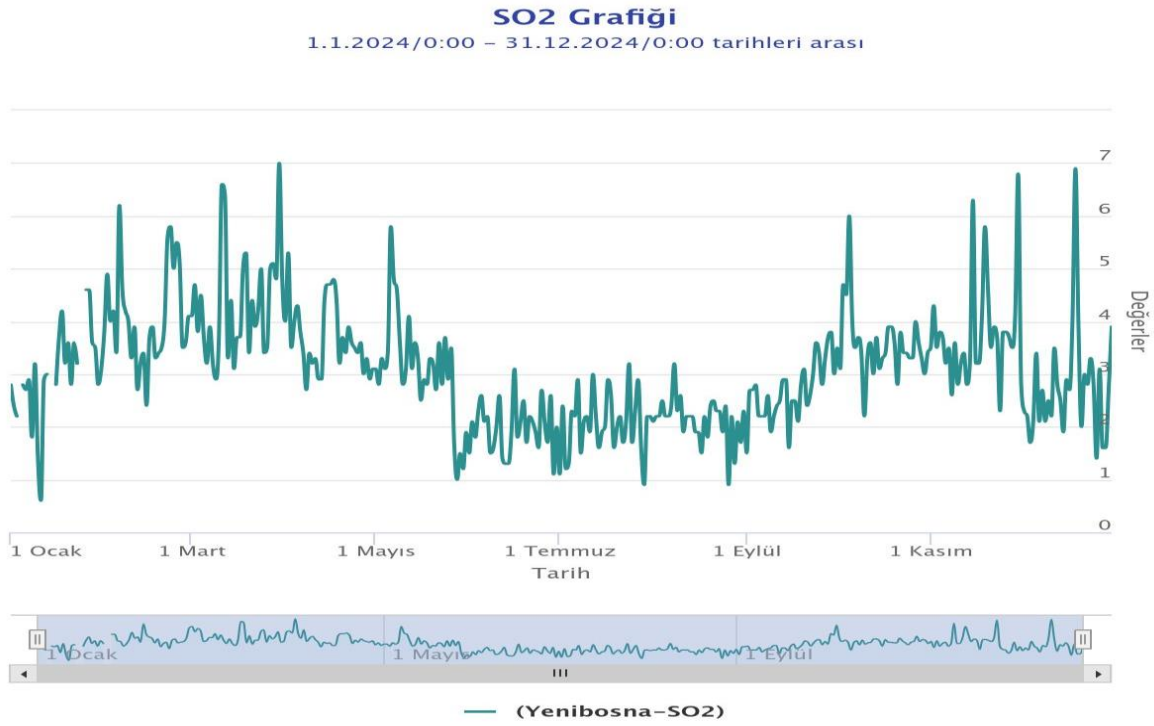
Grafik 118-2024 yılında Yenibosna istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 119-2024 yılında Yenibosna istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 120-2024 yılında Yenibosna istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Grafik 121-2024 yılında Yenibosna istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değeri grafiği (havakalitesi.ibb.gov.tr)

Çizelge 7-2024 yılı hava kalitesi istasyonlarına ait parametrelerin aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları (AGS*), sınır değerin aşıldığı saat sayıları (ASS*)
($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)(havakalitesi.ibb.gov.tr)

AKSARAY	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,4	0	33	4	526,9		62,6		61,3	0	157,1		14,4	0
Şubat	5,1	0	44,5	7	561		81,5		104	31	228,8		14,6	0
Mart	5,6	0	56,8	17	675,4		105,3		91,6	11	241,7		13,2	0
Nisan	4,3	0	47,9	8	459,1		80,9		68,3	0	191,5		19,9	0
Mayıs	3,8	0	43,3	9	502,5		87		69,3	0	202,2		26,7	0
Haziran	3,8	0	45,9	9	463,9		77,7		70,3	1	186,4		19,7	0
Temmuz	3,3	0	38,9	4	523,9		54,8		67,2	0	150,5		28,6	0
Ağustos	4,1	0	34,9	0	529,2		75,2		81	0	196,2		23,1	0
Eylül	4	0	42,4	10	525,6		88,4		79,9	0	214,9		18,5	0
Ekim	3,6	0	55,2	10	609,3		119,1		80,7	0	263		12,1	0
Kasım	3,8	0	44,3	8	639		105,1		73,4	0	234		10,9	0
Aralık	3,5	0	43,8	8	710,6		108,8		68	0	233,6		10,5	0

ALİBEYKÖY	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	5,4	0	22,8	3	423,5		34,2		42	0	94,4		42,3	0
Şubat	5,1	0	33,2	5	705,4		60,3		53,3	0	145,6		63,4	0
Mart	5	0	40,7	8	768,5		89,1		62,6	0	199,2			
Nisan	5,6	0	31,6	5	1026,1		46,6		58	0	129,3			0
Mayıs	6,1	0	25,9	0	535,3		25,7		36,3	0	75,6		75,1	0
Haziran	5,9	0	28,9	6	440,2		22,7		32,3	0	67		95,5	0
Temmuz	5,2	0	23,8	0	479,7		7,3		34,8	0	45,8		96,4	2
Ağustos	6,4	0	22,1	0	464,7		10,4		26,4	0	44,8		70,2	0
Eylül	4,3	0	29,2	0	489,4		18,3		37	0	65		71,3	0
Ekim	5,1	0	35	5	495,2		43,2		43,9	0	110,2		56,9	0
Kasım	3,8	0	25,7	3	502,4		36,8		41,3	0	97,6		46,8	0
Aralık	3,1	0	25,7	3	594,6		47,7		44,7	0	117,9		44,3	0

ARNAVUTKÖY	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	3,9	0	28,3	2	441,1		7,7		21	0	30,2		33,5	0
Şubat	5,8	0	32,7	3	618,8		10,2		23,7	0	39,3		20,3	0
Mart	5,6	0	45,1	9	396,9		12,3		30,4	0	49,3		21,4	0
Nisan	5	0	42,6	6	260,7		5,4		23,2	0	31,5		30,5	0
Mayıs	3,7	0	33,4	3	258,2		5,8		21,6	0	30,5		43	0
Haziran	2,3	0	34,7	8			8,9		22,6	0	36,2		54,7	0
Temmuz	4,1	0	20,2	0	199,2		7,3		15,7	0	23,2		55,4	0
Ağustos	3,2	0	19	0	195,3		7,9		19,6	0	31,5		53,9	0
Eylül	2,5	0	28,4	0	209,8		10,2		23,9	0	38,4		44	0
Ekim	2,3	0	30	5	234,6		11		26,1	0	42,9		34	0
Kasım	2,7	0	25,6	1	190,3		13,5		22,5	0	43,2		35,5	0
Aralık	3,4	0	22,1	0	717,7		14,3		24,1	0	45,8		35,9	0

AVCILAR	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	2,4	0	25,6	0			6,3		27,2	0	36,8		20,6	0
Şubat	4	0	34,1	4			7,8		38,1	0	48,8		29,5	0
Mart	3,4	0	39,4	7			9		41,1	0	55,4		34,3	0
Nisan	2,9	0	38,6	5			4,5		33,8	0	40,6		33,3	0
Mayıs	3,2	0	26,1	0			3		24,4	0	28,9		36,9	0
Haziran	2,6	0	32,3	6			2,1		21,1	0	24,3		48,9	0
Temmuz	2,8	0	32,9	2			1,1		10,6	0	11,7		53,9	0
Ağustos	2	0	24,8	0			2,7		13,9	2	15,1		53,9	0
Eylül	3,2	0	31,6	3									38,8	0
Ekim	2,9	0	36,2	5			8,9		28,8	0	42,4		19,8	0
Kasım	2,9	0	23,2	1			11,2		25,6	0	42,5		19,3	0
Aralık	2,1	0	19,7	1			14,1		27,2	0	48,8		11,6	0

BAĞCILAR	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	2,8	0	27,4	3	490,4		25,5		49,2	0	88,3		25,5	0
Şubat	3,5	0	42,2	9	527,5		33,3		58,3	0	108,9		23	0
Mart	3	0	64,9	19	621		42,3		67,2	0	131,6		20,6	0
Nisan	2,8	0	57,6	9	453,2		15,1		47,6	0	70,7		36	0
Mayıs	2,1	0	39,5	5	389		13,9		43,1	0	64,3		45,6	0
Haziran	2,1	0	47,5	11	452,4		9,7		39,7	0	54,5		52,9	0
Temmuz	2	0	39,5	3	328,6		2,9		27,9	0	32,4		51,4	0
Ağustos	1,9	0	33,5	0	343,9		2,9		30,8	0	35,3		47,7	0
Eylül	1,4	0	39,2	6	487,3		12,5		45,5	0	64,6		29,8	0
Ekim	2,4	0	51,2	9	636,7		35,7		53,8	0	108,5		22	0
Kasım	3,9	0	36,2	6	665,8		29,9		50,5	0	96,5		19,2	0
Aralık	3,1	0	33,9	6	766,2		41,2		55,7	1	118,8		17,9	0

BEŞİKTAŞ	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,4	0	31,7	2	443,2		54,5		58,5	0	142		21,2	0
Şubat	5	0	45,7	14	424,4		63,9		66,4	0	164,3		17,2	0
Mart	4,9	0	43,5	10	399,6		59,1		66,5	0	162		18,2	0
Nisan	5,6	0	31,7	5	296		40,7		66,5	0	131		33,5	0
Mayıs	3,4	0	21,3	0	274,6		25,2		60,9	0	99,5		44,4	0
Haziran	3,9	0	23,6	0	401,2		18,5		57,5	4	85,8		35,2	0
Temmuz	3,3	0	25,1	0	509,9		14,9		50,4	0	71,9		34,1	0
Ağustos	2,3	0	20,8	0	560,9		11,4		48,6	0	66		47,2	0
Eylül	3,2	0	27,4	0	489,3		24		55,2	0	91,9		31,6	0
Ekim	4,1	0	28,2	5	364,3		33,7		55,2	0	106,9		22,9	0
Kasım	3,8	0	26,4	0	388,8		36		50	0	105,2		20,9	0
Aralık	3,2	0	25,6	2	319,3		54,5		49,8	0	133,3		15,9	0

BÜYÜKADA	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			11,7	0									8,6	0
Şubat			18,7	1									6,5	0
Mart			25,8	2									5	0
Nisan			30,9	5									6,4	0
Mayıs			20,7	0									15,7	0
Haziran			76,1	18									36,5	0
Temmuz			22,2	0									40,4	0
Ağustos			19,8	0									36,3	0
Eylül			27,4	2									29,8	0
Ekim			26,4	4									18	0
Kasım			15	0									11,3	0
Aralık			13,2	0									7,7	0

BEYLİKDÜZÜ	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			22,9	0			4,3		21,9	0	32,7		33,9	0
Şubat			39,6	5			5,8		22,9	0	35,5		27,9	0
Mart			42,4	10			10,9		34,8	0	51,7		32,6	0
Nisan			60	12			6,1		25,1	0	34,1		50,9	0
Mayıs			28,3	6			8,7		23,9	0	36,5		56,3	0
Haziran			43,9	10			5,2		22,6	0	28,7		76,8	2
Temmuz			39,6	5			3,5		17,5	0	23,2		69,6	0
Ağustos			54,2	14			6,7		20,2	0	30,6		72,3	0
Eylül			50,2	13			5		22,3	0	30		62	0
Ekim			85,4	27			7,9		29	0	40,7		46,5	0
Kasım			25,9	1			8,6		29,9	0	42,9		36	0
Aralık			25,9	0			6,8		22,7	0	32,9		27,7	0

D-100	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			83,6	23	718		86,3		55,8	0	187,2			
Şubat			137,4	26	1002,5		94,2		73,3	0	217,4			
Mart			143,3	30	933,9		78,7		52,9	0	173,3			
Nisan			118,7	22	1260,1		34,3		50	0	102,4			
Mayıs			99,8	23	819,6		27,1		54,5	1	96			
Haziran			80,4	13	876,6		24,4		53,1	0	90			
Temmuz			38,1	6	1246,2		24,1		50,2	0	85,8			
Ağustos			47,1	13	595,1		24,7		56,3	0	92,6			
Eylül			78,3	23	941,3		34,5		61,8	0	114			
Ekim			94,3	17	1040,5		59,2		72,3	1	155			
Kasım			76,5	17	1177,4		47		73,2	10	144,9			
Aralık			89	19	1170,1		67,2		71,3	8	173,7			

ESENLER	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	2,8	0	29,9	2	581,4		64,5		38,3	0	132,1		14,5	0
Şubat	3,5	0	36,3	4	629,7		68,8		35,9	0	142,5		10,4	0
Mart	3,7	0	37,2	7	635,7		77,4		34,6	0	153,1			
Nisan	4	0	31,3	4	396,3		51,7		45	0	124,2			
Mayıs	4	0	24,9	0	308,3		47		41,9	0	113,5			
Haziran	3,4	0	28,3	1	241,9		27		40,1	0	80,6			
Temmuz	3	0	28,9	0	407,7		5,4		21,6	0	30,6			
Ağustos	2,7	0	32,6	0	551,4		4,9		24	0	31,5			
Eylül	3,2	0	38,5	4	645		5,4		30,8	0	39,5			
Ekim	2,7	0	43,4	8	782,9		42,8		48,9	0	114			
Kasım	2,5	0	37,2	7	679,6		69,4		25,4	0	130,8			
Aralık	2,6	0	36,5	6	743,8		116,2		26	0	203,2			

ÇATLADIKAPI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			19	1	351,2		37,8		27,9	0	96,5		18,8	0
Şubat			26,6	0	371,3		93,2		17,3	0	162,5		9,2	0
Mart			33,4	5	600,4		124,3		16	0	206,1		21,7	0
Nisan			28,1	4	887,8		123		13,6	0	201,2		31,6	0
Mayıs			18,3	0	681,8		101,3		25,4	0	168,1		35,1	0
Haziran			22,7	1	575,7		52,6		33,9	0	100,6		39,8	0
Temmuz			28,4	0	531,4		28		25,4	0	68,3		43	0
Ağustos			32,9	0	461,1		25,2		26,5	0	63,5		29,2	0
Eylül			27,7	2	591,8		27,4		26,8	0	68,3		32,1	0
Ekim			25,5	4	527,8		38,9		22,4	0	81,5		20,6	0
Kasım			21,9	0	434,2		30,6		21,4	0	67,7		15,5	0
Aralık			24,9	1	572,1		32,3		20,5	0	57,8		12,7	0

KADIKÖY	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	2,9	0	25,9	4	621,4		38,6		33,5	0	92,7		16,6	0
Şubat	3,7	0	38,3	8	728,8		56,2		38,7	0	124,8		24,4	0
Mart	2,5	0	43	8	859,9		64,5		45	0	143,9		20,5	0
Nisan	3,5	0	37,9	6	622		48,7		52,4	0	127,1		24,6	0
Mayıs	3,6	0	24,5	1	567,3		47,6		43	0	115,9		35,3	0
Haziran	3,5	0	29,5	5	533,8		42,7		40,5	0	105,8		34,7	0
Temmuz	4,6	0	22,7	0	676,2		38,1		26,8	0	84,6		33,9	0
Ağustos	2,9	0	19,3	0	776,6		41,9		32,7	0	96,8		36,8	0
Eylül	3,2	0	31,8	4	918,8		60,9		40,2	0	133,5		26,2	0
Ekim	5,2	0	36,2	6	1074,6		260,3		40	0	438,5		11,5	0
Kasım	3,8	0	27,1	5	828,3		111,8		34,1	0	205,2		14,2	0
Aralık	2,9	0	29,6	4	937,5		54,9		46,8	0	132,8		15,7	0

KAĞITHANE1	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	3	0	46,2	8	535,6		63,7		31,9	0	154,2		13	0
Şubat	3,5	0	71,6	14	477,5				39,9	0			6,7	0
Mart	2,6	0	79,4	20	662,4				38,3	0			6,9	0
Nisan	2,8	0	50,1	13	571,8		90,2		27,1	0	180,4		10,7	0
Mayıs	1,6	0	55,4	12	557,6		36,7		25	0	83,3		17,4	0
Haziran	2,3	0	47,9	10	654,3		16,6		25,2	0	50,6		20,4	0
Temmuz	2,6	0	43,2	5	538,3		15,9		17,7	0	41,8		21,7	0
Ağustos	2,7	0	42,4	7	711,1		35,3		21,3	0	75,2		21,2	0
Eylül	3,8	0	58,1	18	851,2		48,3		22,1	0	96,1		20,8	0
Ekim	4,7	0	79,9	20	382,7		51		20,9	0	99		23,6	0
Kasım	3,7	0	59,4	14	697,7		128		25,9	0	245,3		24,3	0
Aralık	3,3	0	58,3	13	767,5		95,2		36,8	4	278		23,7	0

KANDİLLİ	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak				0									10	0
Şubat			12,6	0									8,1	0
Mart			20,5	2									11,3	0
Nisan			17,7	1									24	0
Mayıs			12,3	0										
Haziran			13,7	0										
Temmuz			18,5	0										
Ağustos			16,7	0										
Eylül			24,9	2									42	0
Ekim			24,4	5									25,2	0
Kasım			19,1	0									24,4	0
Aralık			19,8	1									20,9	0

KARTAL	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,8	0	28,7	4	457,1		41,8		43,9	0	107,9		25,9	0
Şubat	3,6	0	49,6	10	1217,8		54,9		54,7	0	138,7		21,3	0
Mart	4,3	0	54,8	14	996,6		53,7		57	0	139,5		23,2	0
Nisan	3,3	0	49,4	11	662,3		29,5		43,2	0	88,4		33,6	0
Mayıs	2,8	0	47,3	15	691,9		19,5		38,2	0	68		33,7	0
Haziran			48,3	15	286		15,2		33,5	0	56,6		36,7	0
Temmuz	2,5	0	37,6	3	271,1		8		18,9	0	30,7		42,8	0
Ağustos	2,6	0	28,8	2	548,7		4,9		17,4	0	24,7		53,1	0
Eylül	2,6	0	29,4	1	345,2		10,2		31,1	0	46,4		40,5	0
Ekim	2,8	0	31	6	408,4		14,4		33,2	0	54,9		37,6	0
Kasım	3,8	0	25,3	3	423,4		19		35,9	0	64,8		28,2	0
Aralık	4,1	0	27,2	1	375,4		24,2		38	0	75,4		20,4	0

KUMKÖY	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			14,1	0	337,5		24,2		14,9	0	51,9		17,9	0
Şubat			15,8	0	349,1		43,3		22,8	0	88,3		29,5	0
Mart			19,1	1	331,4		41,9		16,6	0	82,8		30,9	0
Nisan			19,9	3	286,4								24,4	0
Mayıs			12,5	0	258,7		14,2		65,2	4	79,7		25,9	0
Haziran			14,4	0	225,4		11,4		20,1	0	37,4		36,9	0
Temmuz			13,2	0	223,1		26,5		23,6	0	64,1		46	0
Ağustos			19,2	0	224,4		19,9		28	0	58,5		44,6	0
Eylül			33,1	4	232,9		11,7		25,4	0	43,5		37,3	0
Ekim			32,8	5	213,6		15,9		24,2	0	48		40,6	0
Kasım			22,9	2	231,3		41,4		25,7	0	124,5		31,1	0
Aralık			26,2	1	307,8		25,4		31,2	0	80,7		31,1	0

MASLAK	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,2	0	26,3	3			12,2		31	0	49,6		27,6	0
Şubat	5,9	0	28,1	2			19,7		42,3	0	72,5		34,7	0
Mart	5	0	37,4	7			30,4		46,8	0	93,4		35	0
Nisan	4,1	0	32,3	4			10,6		28,2	0	44,4		59,3	0
Mayıs				0										
Haziran	2,7	0	28,8	2			7,1		20,7	0	31,7		68,2	0
Temmuz	2,4	0	28,8	0			3,3		10,5	0	16		71,9	0
Ağustos	1,8	0	22,4	0			4,2		15,9	0	22,3		66,1	0
Eylül	2,8	0	30,9	3			10,3		23,9	0	39,8		46,4	0
Ekim	4,1	0	30,4	5			23,8		21,9	0	59,9		35,1	0
Kasım	4,2	0	24,3	1			15,7		24,4	0	48,5		33,9	0
Aralık	2,4	0	23,6	2			21,9		32	0	65,7		7,6	0

SANCAKTEPE	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	6,2	0	36,9	6	386,7		21,4		34,1	0	67		31	0
Şubat	6,4	0	57,4	10	542,7		33,9		40,2	0	92,2		29,2	0
Mart	5,1	0	66,2	17			38,7		49,4	0	108,7		32,5	0
Nisan	3,4	0	58,4	13	511,4		14,3		31,6	0	53,5		47,8	0
Mayıs	4,9	0	43,1	9	630,3		11		27,2	0	44,1		54,2	0
Haziran	3,2	0	48,5	11	675		8,5		22,1	0	35,2		59,8	0
Temmuz	3,1	0	46,9	11	677		5,1		15,3	0	23,2		62	0
Ağustos	2,7	0	34,3	1	571,2		4,5		20,6	0	27,4		66	0
Eylül	3,2	0	45,8	12	632,4		15,1		34	0	57,1		49,3	0
Ekim	5,8	0	58,7	12	457,2		38,7		43,7	0	103		33,9	0
Kasım	5,8	0	45,7	10	470		31,8		39,8	0	88,6		26,5	0
Aralık	8,5	0	43,5	10	1526,6		37,2		39,4	0	96,6		21,9	0

SARIYER	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	5,6	0	17	0			20,9		30,4	0	62,3		54,7	0
Şubat	5,2	0	18,3	2			24,7		42,9	0	80,7		65,4	0
Mart	5,5	0	19,6	0			33,6		47,7	0	99,1		48,7	0
Nisan	3,5	0	17,5	2			14,4		35,7	0	57,7		51	0

Mayıs	4,2	0	9,6	0			11,4		27,5	0	44,6		52,9	0
Haziran	4,4	0	13	0			8,9		27,2	0	40,6		49,8	0
Temmuz	4,9	0	14,5	0			6,7		12,9	0	23		50,4	0
Ağustos	3,8	0	13,1	0			11,7		13,8	0	31,6		58,9	0
Eylül	3,8	0	21,3	1			17,3		25,1	0	51,5		52	0
Ekim	3,4	0	19,5	5			32,6		36,9	0	86,6		45,2	0
Kasım	4,4	0	12,2	0			31,5		39,1	0	87,3		40,4	0
Aralık	4,9	0	9,7	0			39,5		54,3	0	114,8		30,6	0

SELİMİYE	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			34,6	5	584,1		27,7		33	0	74,8		15	0
Şubat			44,6	12	531,9		29,4		19,4	0	63,5		15,1	0
Mart			45,1	9	617,9		33,1		17	0	67,6		15,8	0
Nisan			37,4	4	622		21,6		23,3		56,1		32,6	0
Mayıs			34,1	1	643,2		20,1		33,9		64,5		44,1	0
Haziran			38,4	4	562,9		22,3		22,6		56,6		60,9	0
Temmuz			32,2	0	464,3		10,4		23	0	38,6		59,4	0
Ağustos			31,3	0	383,1		8,6		25,3	0	38,5		76,7	0
Eylül			33,4	0	501,1		12		22,9	0	41,2		53,8	0
Ekim			29	1	696,5		21,9		16,6	1	49,2		34,5	0
Kasım			26,2	0	752,8		36,9		27,6	0	83,6		22,4	0
Aralık			25,7	0	848,4		39,1		22,8	0	81		26,6	1

SULTANGAZİ 3	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			46,1	9										
Şubat			82,5	13										
Mart			111,8	29										
Nisan			85,2	21										
Mayıs			108	27										
Haziran			102,5	21										
Temmuz			120,2	31										
Ağustos			95,4	18										
Eylül			79,2	24										
Ekim			67,3	25										
Kasım			60,4	23										
Aralık			53,7	12										

SULTANGAZİ 1	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			46,1	8										
Şubat			46,3	9										
Mart			54,9	17										
Nisan			51,5	11										
Mayıs			47,1	10										
Haziran			52,9	14										
Temmuz			58,9	20										
Ağustos			68	30										
Eylül			45,4	8										
Ekim			40,1	6										
Kasım			35,6	7										
Aralık			32,5	2										

SULTANGAZİ 2	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			37	5										
Şubat			45,6	9										
Mart			56	19										
Nisan			52,5	12										
Mayıs			49,1	10										
Haziran			45,2	6										
Temmuz			40,4	1										
Ağustos			48,1	9										
Eylül			47,2	8										
Ekim			37,1	0										
Kasım			36	0										
Aralık			35,6	0										

ÜSKÜDAR 1	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,1	0	16,8	0			14,7		39	0	61,5			
Şubat	5	0	23,5	0			18,5		48,7	0	77,1			
Mart	6	0	35,7	7			30,5		58,8	0	105,6			
Nisan	4,4	0	33,2	5			16,1		48,4	0	73,1			
Mayıs	3,4	0	21,2	0			9,3		39,6	0	53,6			
Haziran	3,1	0	25,4	3			7,3		34,9	0	44,6			
Temmuz	2,6	0	28,7	1			4		26,4	0	31,8			
Ağustos	2,7	0	29,8	0			3,5		25,4	0	30,8			
Eylül	3	0	31	1			9,7		36,9	0	52			
Ekim	3,8	0	33,6	6			18,2		45,7	0	73,4			
Kasım	4,1	0	24,7	1			18,1		38,6	0	66,4			
Aralık	3	0	23,8	1			25,4		39	0	77,9			

TUZLA	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	ASS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	5,9	0	39,7	9	254,4		32,9		44,5	0	94,9		17,7	0
Şubat	9,1		60,7	16	446,4		37,8		52,9	0	110,9		16,7	0
Mart	6,2	0	67,4	19	551,2		34,5		54,3	0	107,2		18,3	0
Nisan	6,9	0	61,6	15	419,6		18,8		40,4	0	69,2		31,2	0
Mayıs	4,9	0	46,6	11	415,3		10,9		35,2	0	52,2		40,5	0
Haziran			47,5	10	331,2		7,5		32,9	0	46,2		44,7	0
Temmuz			37,1	2	388,8		6,9		23,1	0	33,9		41,9	0
Ağustos	5,4	0	34,3	1	377,7		6,1		25,6	0	35		42	0
Eylül	4,3	0	43,9	10	413,4		12,9		37,7	0	57,7		29,3	0
Ekim	4,7	0	50	9	357,1		18,1		53,1	0	80,8		18,8	0
Kasım	5,4	0	41,4	7	375,2		15,7		32,4	0	56,1		15,5	0
Aralık	5,1	0	39,8	5	423,7		45,8		39,9	0	107,7		10,7	0

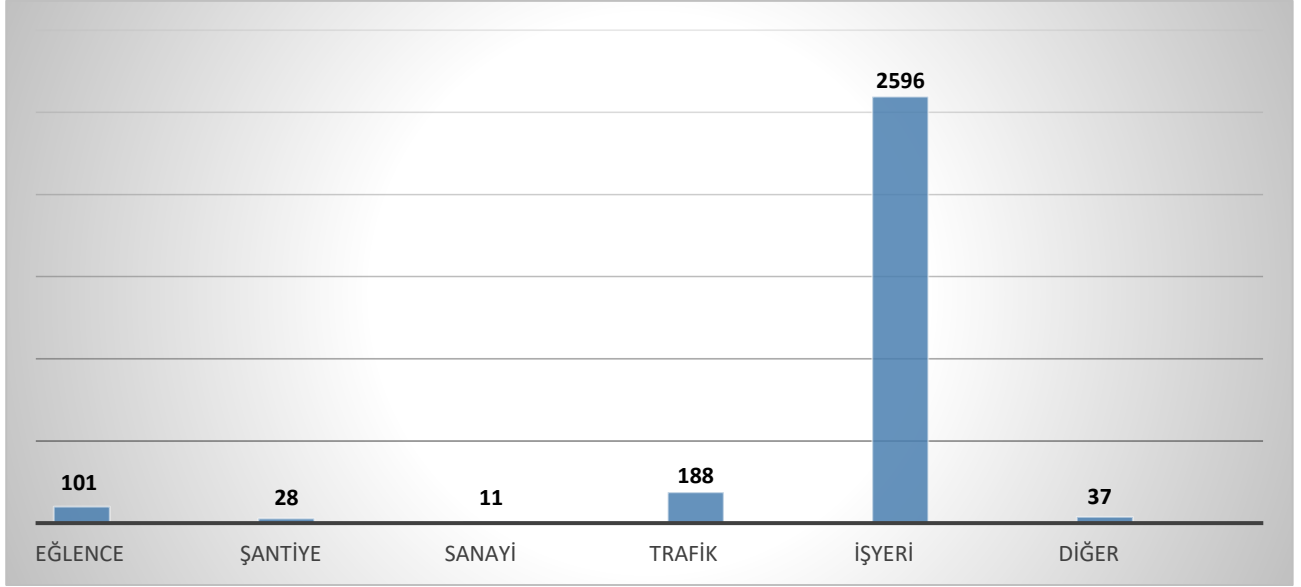
A.5. Çevresel Gürültü

Çevresel Gürültü; insanların işitme sağlığını ve algılamasını olumsuz etkileyen fizyolojik, psikolojik dengelerini bozabilen önemli bir çevre kirliliği türüdür. Günümüzde yaşadığımız çevrenin kalitesini ve insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen önemli faktörlerden biridir. Gürültü, “hoşa gitmeyen, istenmeyen, rahatsız edici ses” olarak tanımlanabilir. Ses, nesnel bir kavramdır. Yani ölçülebilir ve varlığı kişiye bağlı olarak değişmez. Gürültü ise öznel bir kavramdır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere bir sesin gürültü olarak nitelenip nitelenmemesi kişilere bağlı olarak değişebilir.

İlimizde, Avrupa Birliği mevzuat uyumu çerçevesinde Gürültü Haritalaması çalışmaları yapılmaktadır. Gürültü haritalaması, bir bölgede yaşayan nüfusun gürültüden dolayı ne kadar rahatsız olduğunun belirlenmesi ve bu nüfusun maruz kaldığı çevresel gürültünün değerlendirilmesidir. Bunun için, çeşitli gürültü kaynaklarından (araba trafiği, raylı trafik, havaalanları, sanayi) doğan gürültü yükünü gösteren gürültü haritaları hazırlanmaktadır.

Bu kapsamda Bakanlığımız koordinatörlüğünde İlgili Kurum ve Kuruluşlarca Çevresel Gürültü haritaları hazırlanmakta, hazırlanan gürültü haritaları ile kaç vatandaşın belli ses değerleriyle rahatsız edildiği belirlenmektedir. Gürültü haritalanmasının ve bunun üzerine oluşturulan gürültü eylem planlamasının hedefi, çevre gürültüsünden dolayı önemli ölçüde etkilenmiş sahaları ayırt etmek ve buralarda uygun önlemler almaktır.

İlimizde, İstanbul Boğazı çevresindeki eğlence yerlerinin denetimi Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca yapılmakta, bunun dışında kalan alanlar için Bakanlığımız tarafından Büyükşehir Belediyesi ve bazı İlçe Belediyelerine yetki devri yapılmış olup; Müdürlüğümüze ulaşan şikayetler ilgili belediyelere yönlendirilmekte ve söz konusu belediyeler tarafından Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği kapsamında şikayetler değerlendirilerek sınır değerlerin üzerinde faaliyet gösteren işletmelere Çevre Kanunu’nun ilgili maddesi gereği yasal işlem uygulanmaktadır.

Grafik 122–2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma Şube Müdürlüğü, 2025)

Çizelge 8- Gürültü Denetim Faaliyetleri ve İdari Yaptırım Sayıları

	Ölçü	2024
Denetim Sayıları	Adet	2.961
İdari Yaptırım Sayısı	Adet	47
İdari Para Cezası	TL	10.646.396,00

30/11/2022 tarih ve 32029 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği” gereğince; 2022 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yatırım programına alınmış olan “İstanbul İli Stratejik Gürültü Haritalarının Güncellenmesi ve Gürültü Azaltımı Senaryolarının Geliştirilmesi” projesi kapsamında İstanbul’daki tüm gürültü kaynaklarına (karayolları, raylı sistemler, eğlence yerleri ve endüstri tesisleri) ait “İstanbul İli Stratejik Gürültü Haritaları” yeniden hazırlanarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayına sunulmuştur.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda ilimize ait stratejik gürültü haritaları 25/12/2024 tarihinde onaylanmıştır.

Bu kapsamda “İstanbul İli Stratejik Gürültü Haritaları” ve 36 ilçe için ayrı ayrı hazırlanan “Stratejik Gürültü Haritaları”na <https://cevre.ibb.istanbul/cevre-koruma-sube-mudurlugu/istanbul-gurultu-haritalari-2024/> adresinden erişim sağlanabilmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Çevre Koruma Şube Müdürlüğünce hazırlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda 25/12/2024 tarihinde onaylan “İstanbul İli Stratejik Gürültü Haritaları” sonuçlarına göre “İstanbul İli Stratejik Gürültü Eylem Planı” hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır.

İl genelinde eylem planı kapsamında belirlenen sıcak noktalarda gürültü azaltım tedbiri olarak belirlenen ya da eylem planında belirtilmeyerek sonrasında sıcak nokta olarak değerlendirilen, ilgili belediye başkanlığının başvurusu sonucu Bakanlığımızca finansal ve teknik olarak desteklenen ve yapım işi biten gürültü bariyerlerine ilişkin bilgiler:

Çizelge 9– Tamamlanan Gürültü Bariyerleri

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi
İstanbul/Çekmeköy	Lokasyon 1 (O-6 Çevre Yolu- Doğa Parkı Yanı ve Çevresi	2022	1.260 m*3=3.780	
İstanbul/Çekmeköy	Lokasyon 3 (Şile Yolu-Çekmeköy Belediyesi Nikah Sarayı	2022	80 m*4= 320	
İstanbul/Ümraniye	Ümraniye Millet Bahçesi/Saray Mahallesi	2020	6.075 m ²	Solid Polikarbanot ve Alüminyum Akustik Panel Gürültü Bariyeri

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Belediye Başkanlığımız bünyesinde iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarının teknik takibi yapılmakta, birimlerimiz arasında koordinasyon sağlanmakta ve kurumsal kapasite geliştirme faaliyetleri düzenlenmektedir.

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planında yer alan stratejik hedeflere ve eylemlere yönelik ilerlemeleri ve Belediyemizce yıl boyunca gerçekleştirilen iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarını içeren **“İklim Değişikliği İzleme Raporu 2023”** yayınlanmıştır. İngilizce ve Türkçe olarak yayınlanan rapora, İklim Değişikliği Şube Müdürlüğü’nün resmi internet adresi <https://cevre.ibb.istanbul/iklim-degisikligi-sube-mudurlugu/> linkinden ulaşılabilir.

İstanbul genelini kapsayan veri toplama çalışmaları sonrasında 2023 yılı İstanbul Sera Gazı Emisyon Envanteri GPC (Global Protocol for Community) standartlarında Basic düzeyde hesaplanmıştır. 2023 yılı için toplam sera gazı emisyon miktarı 50.894.956 tCO₂e, kişi başı emisyon miktarı ise 3,3 tCO₂e olarak belirlenmiştir. İstanbul’un sera gazı salınımındaki en büyük payın %62,8’lik bir oran ile sabit enerji sektörü olduğu görülmekte, bu değeri %30 ile ulaşım, %7,2 ile atık - atık su sektörü takip etmektedir.

Belediye Başkanları Küresel İklim ve Enerji Sözleşmesi (GCoM) ve C40 Kentleri İklim Liderleri Grubu üyeliği kapsamında, 2023 yılı kentsel sera gazı emisyon envanteri ve Belediyemizin 2024 yılı boyunca gerçekleştirdiği iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları, uluslararası raporlama platformlarından CDP (Carbon Disclosure Project/Karbon Saydamlık Projesi) Raporlama Platformu’na ve bu platform aracılığıyla C40 Şehirler Ağı ile Dünya Doğayı Koruma Vakfı’nın Tek Dünya Kentleri Platformu’na (OPCC-WWF) raporlanmıştır.

Avrupa Birliği ve Almanya Federal Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Bakanlığı tarafından ortaklaşa finanse edilen; “Enerji Dönüşümü için AB Batı Balkanlar ve Türkiye’deki Belediye Başkanları Sözleşmesi” projesi kapsamında hazırlanan ve Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 27 Kasım 2023 tarih ve 1362 sayılı Kararı ile onaylanan **“İstanbul Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (İstanbul SECAP)”** 2024 yılı başlarında Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştır. Eylem Planı’na <https://cevre.ibb.istanbul/iklim-degisikligi-sube-mudurlugu/> linkinden ulaşılabilir.

Projenin 2024-2025 yılları arasında yürütülecek olan izleme çalışmaları kapsamında; yıl içerisinde, planda yer alan eylemlerin hangi göstergeler üzerinden izleneceği proje ekibi ile birlikte değerlendirilmiştir. İzleme çalışmalarında kullanılacak yazılım olan “SECAP İzleme Aracı” geliştirilmiş olup Beta sürümü izleme çalışmalarımıza en uygun olacak şekilde optimize edilmiştir.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ve Belediyemiz arasında imzalanan protokol kapsamında EBRD’nin teknik ve mali desteği ile Mayıs 2023’te çalışmalarına başlanılan **İstanbul Yeşil Şehir Eylem Planı** (İstanbul YŞEP) tamamlanarak Belediye Meclisi onayına sunulmuştur. Eylem Planı çalışmaları kapsamında Ulaşım, Enerji, Binalar, Su ve Atık su, Katı Atık, Arazi Kullanımı ve Diğer Müdahale Alanları sektörlerine ilişkin, 2030 yılına kadar kısa vadede uygulanabilecek yatırıma açık 35 yatırım ve 17 politika eyleminden oluşan toplam 52 adet eylem belirlenmiştir.

Avrupa Birliği “İklim Nötr ve Akıllı Şehirler Misyonu” kapsamında **İstanbul İklim Şehir Sözleşmesi** (Climate City Contract (CCC)) hazırlanması aşamasında iç ve dış paydaşların ve kilit hedef grupların katılımı ile farklı tarihlerde gerçekleştirilen çalıştaylarda bir araya gelinmiş ve katılımcıların görüşleri alınmıştır.

İstanbul İklim Şehir Sözleşmesi, AB Misyonunun formatına uygun ve İstanbul’a özel olacak şekilde hazırlanmıştır. Hazırlık sürecinde NetZeroCities uzmanlarından görüş ve geri bildirim alınarak süreç yönetimi tamamlanmıştır. İstanbul İklim Şehir Sözleşmesi, AB Komisyonunun değerlendirme ve onayına sunulmuştur.

İklim Şehir Sözleşmesi içeriğinde yer alan ve şehir paydaşlarının hedefe yönelik iyi niyet desteklerini belirten Taahhüt Belgesi’nde, Belediye Başkanımızın attığı ilk imzadan sonra ilçe belediyeleri, üniversiteler, STK’lar, meslek odaları ve özel sektör mensuplarından destek imzaları yer almıştır.

Avrupa Birliği Şehirler Misyonu “NetZeroCities Pilot Cities Çağrısı”na yaptığımız başvuru sonucunda iki yıl boyunca teknik ve mali destek almaya hak kazanan **“Yeşil ve Karbon Nötr Binaya Geçiş Rehberi-İstanbul Modeli (Build4GreenIST)”** projesi Haziran 2023’te başlamış olup 2025 yılı Mayıs ayı sonunda tamamlanacaktır. Proje ile, kentsel dönüşüm kapsamında yenilenecek binaların yeşil ve karbon nötr olması için bir kılavuz rehberinin oluşturulması, Bayrampaşa KİPTAŞ Konutlarında seçilen pilot dairelerdeki sensörler ve geliştirilmekte olan bir mobil uygulama aracılığıyla enerji tüketiminin izlenmesi suretiyle enerjinin daha verimli kullanılması amacıyla davranış değişikliği sağlanması hedeflenmektedir.

Proje ortakları Demir Enerji, ÇEDBİK (Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği) ve Smarte Teknoloji (Florawise) ile birlikte 5 Eylül tarihinde düzenlenen Ara Dönem Konferansı’nda şehrin iklim değişikliği ve kentsel dönüşüm çalışmalarında etkili olan birçok paydaş bir araya gelmiş, alanında uzman ve yerel yönetim temsilcilerinin katılımıyla paneller düzenlenmiştir.

Projenin ana hedefleri ve “Öğrenme Süreçleri ve Sosyal Kapsayıcılık” iş paketi kapsamında, 8 Ağustos tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen “Uygulayıcılara Yönelik Teknoloji Eğitimleri Serisi-Açılış Toplantısı”nın ardından 2 Ekim tarihinde eğitim serisinin birincisi olan “Yeşil Bina ve Yenilenebilir Enerji” konulu eğitim; sivil toplum kuruluşları, ilçe belediyeleri ve Belediyemizin ilgili departmanlarından uygulayıcıların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. “Yeşil Şehirler ve Katılımcı Geçiş” konu başlığındaki ikinci eğitim ise 12 Kasım tarihinde kilit paydaşların katılımı ile gerçekleştirilmiş olup eğitim serisinin üçüncüsü olan “Yeşil Finans” temalı eğitim 11 Aralık tarihinde finans uzmanının katılımıyla çevrimiçi olarak düzenlenmiştir.

Ayrıca, proje ortağımız ÇEDBİK ile birlikte, yıl içinde İSMEK Kursiyerlerine yönelik “Yeşil Binalar Şehirler ve Enerji Verimliliği” konusunda verilen eğitimlerle farkındalık artırılmıştır.

Kentsel Planlama ve Tasarım 2030’a Hazır (Urban Planning and design ready for 2030 - UP2030) projesi; HORIZON-MISS-2021-CIT-02 Çağrısı kapsamında başvurusu yapılan ve Temmuz 2022’de Avrupa Birliği tarafından desteklenmeye hak kazanılan ve 47 partnerden oluşan çok konsorsiyumlu projenin çalışmaları 2023 yılı itibarıyla başlamış olup, toplamda 3 yıl sürecektir.

Proje kapsamında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve ODTÜ Güneş Enerjisi Araştırma ve Uygulama Merkezi (GÜNAM) ile birlikte, belirlenen pilot bölge Kadıköy Caferağa Mahallesi’ndeki binaların güneş enerjisi potansiyeli hesaplanarak üretilen temiz enerjinin bina, aydınlatma ve hafif elektrikli araçlara aktarılmasının dijital ikiz teknolojisi ile modellenmesi yapılmaktadır. Aynı zamanda proje kapsamında şehirdeki vatandaşların farkındalığı artırmak amacıyla solar panel entegreli, cep telefonu/ laptop gibi küçük cihazların şarj edilebilmesine imkan sunan bir kent mobilyası tasarlanarak aktif kullanılan halka açık bir alana yerleştirilmesi hedeflenmiştir.

Modelleme çalışmaları ve Kadıköy Moda İnciburnu Parkı olarak belirlenen alana solar panel entegreli kent mobilyası yerleştirilmesi üzerine çalışmalar devam etmektedir. Kent mobilyasının tasarım süreci tamamlanmıştır. Mobilyanın çeşitli parçalarının 3D yazıcı teknolojisiyle üretim süreci ve sonrasında belirlenen yere yerleştirilmesi için gerekli çalışmalar büyük ölçüde tamamlanmıştır.

Proje çalışmaları dahilinde iş paketlerinde yer alan Vizyon Çalıştayı’na katkı sağlanması ve vatandaş ile etkileşim oluşturmak amacıyla pilot bölgede online ve yüz yüze anketler ile; bölge sakinlerinin projeye yaklaşımı ile bölgede ve şehirdeki iklim değişikliği çalışmalarına dair farkındalığın ölçülmesine önem verilmiştir. 22 Şubat 2024 tarihinde, “UP2030 Projesi İstanbul Vizyon Çalıştayı” online olarak gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca iklim değişikliğiyle ilişkili çalışmalarının paylaşılması ve vatandaşlara farkındalık oluşturulması amacıyla web sitesi formatında geliştirilmesi planlanan “Neutral Story Map” isimli sosyal araç için ön tasarım çalışmaları tamamlanmıştır.

Avrupa Birliği “İklim Değişikliğine Uyum Misyonu”, Avrupa Birliği’nin uyum stratejileri ile paralel bir şekilde, şehirlerin karşı karşıya olduğu ve gelecekte karşı karşıya kalacağı iklim risklerini daha iyi anlamalarını ve bu risklere karşı dayanıklı olmalarını sağlayacak çözümleri ve saha uygulamalarını geliştirilmelerine katkıda bulunan araçlar sunmaktadır. Misyununun 308 imzacısı arasında yer alan İstanbul, MIP4Adapt (Miyon Uygulama Forumu) kapsamında açılan iki farklı teknik destek programına aktif olarak katılım sağlamış, uzmanlardan Belediyemizin iklim değişikliğine direkt katkı sunan strateji ve eylem planlarına dair bilimsel ve teknik destek alınmıştır.

I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ (İklim Değişikliği Farkındalığı)

İklim değişikliğinin etkileri giderek daha fazla fark edilir hâle gelirken, bu konuda toplumsal farkındalık ve birlikteliği artırmak, iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

27 Şubat tarihinde gerçekleştirilen “**İstanbul İklim Buluşmaları: Gıda, Su, Enerji Politikaları**” etkinliğine farklı kurumlardan toplam 300 kişi katılım sağlamıştır. “Yerel Yönetimlerde İklim Değişikliğiyle Mücadele Uygulamaları”, “Yenilenebilir Enerjiye Geçiş Politikaları” ve “Sürdürülebilir Tarım-Su Yönetimi” başlıklı üç farklı oturumdan oluşan etkinlikte, alanında uzman konuşmacılar düşüncelerini paylaşmış ve Belediyemizin bu kapsamda yapılan uygulamaları birim yöneticileri tarafından aktarılmıştır.

Mart ayında şehrimizi ziyaret eden Manchester Üniversitesi öğrencilerine Zemin İstanbul’da düzenlenen toplantıda, Belediyemizin iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları aktarılmıştır.

“16-27 Ekim Birleşmiş Milletler Dünya İklim Değişikliği ile Mücadele Günleri” kapsamında iklim değişikliği konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 23, 24 ve 25 Ekim tarihlerinde farklı hedef gruplara yönelik bir dizi etkinlik serisi düzenlenmiştir. 23 Ekim tarihinde Enstitü İstanbul İSMEK Kursiyerleri ve İstanbul Vakfı kız öğrenci bursiyerlerinden oluşan 500’den fazla kadın katılımcımızla bir araya gelerek iklim değişikliğinin etkileri ve iklim değişikliği ile mücadelede kadınların öneminin konuşulduğu vapur gezisi etkinliği gerçekleştirilmiştir. 24 Ekim tarihinde, çocuklarda iklim değişikliği farkındalığı oluşturulması amacıyla İBB Çocuk Yuvam İstanbul’un 60 Çocuk Etkinlik Merkezi öğrencisine yönelik Büyükdere Atatürk Fidanlığında uygulamalı atölye çalışması, 25 Ekim tarihinde de İPA Kampüste birimlerimiz, bağlı kuruluşlarımız ve iştiraklerimizin İklim Sorumlularına yönelik Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin paylaşıldığı ve birlikte değerlendirildiği bir atölye çalışması düzenlenmiştir.

İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından 5-7 Aralık tarihleri arasında “Yerel Yönetimler ve Halk Sağlığı” temasıyla düzenlenen Kongreye katılım sağlanarak Belediyemizin iklim değişikliği ile mücadele ve kentsel dirençlilik çalışmaları hakkında bilgi verilmiş, iklim değişikliği ve sağlığa etkileri katılımcılara aktarılmıştır.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından 25 Aralık tarihinde Bursa Osmangazi Belediyesi ev sahipliğinde düzenlenen “Kent ve İklim Paneli”ne katılım sağlanarak İstanbul Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (İstanbul SECAP) hazırlık sürecindeki deneyimlerimiz ve iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarımız paylaşılmıştır.

Ortaokul öğrencilerine yönelik, farklı tarihlerde sürdürülebilir çevre, sera gazı salımı, iklim değişikliği ve sağlığımıza etkileri ile bilinçli tüketim konu başlıklarını içeren seminerler düzenlenmiştir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 10- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(egzoz.csb.gov.tr,2024)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
261	4.940.010	1.679.417

Çizelge 11–Tamamlanan Bisiklet Yolları
(İBB,2024)

İli	Güzergâhı	Mesafe(km)
İSTANBUL	Bakırköy İlçesi, Florya Caddesi Geometrik Düzenleme Çalışması Kapsamında Bisiklet Yolu Projesi	1,8
İSTANBUL	Başakşehir İlçesi, Şamlar Mevkii İstiklal Caddesi Yol Rehabilitasyon Revize Projesi	4,35
İSTANBUL	Beyoğlu Söğütözü Bisiklet Yolu	0,77
İSTANBUL	Büyükdere Bisiklet Yolları	0,3
İSTANBUL	Büyükdere Bisiklet Yolları-2	2,11
İSTANBUL	Kurbağalıdere Yoğurtçu Parkı Moda Arası Bisiklet Yolu	1,52

İSTANBUL	Kartal İlçesi, Orhantepe Mahallesi, Kayıkçı Sokak-Kampyolu Caddesi- Sehit Astsubay Serkan Aktepe Caddesi Bisiklet Yolu Düzenleme Projesi	1
İSTANBUL	Baltalımanlı-Sarıyer İDO Arası Bisiklet Yolu	0,51
İSTANBUL	Tuzla Kamil Abdurrahman Gölü Ve Çevresi Bisiklet Yolları	1,14
İSTANBUL	Kazlıçeşme - Zeytinburnu Marmaray İstasyonları Demiryolu Üstü Bisiklet Yolu	0,93

Çizelge 12– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
İSTANBUL	Bulunmamaktadır	

Çizelge 13– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
İSTANBUL	Bulunmamaktadır	

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

İstanbul, 15 milyonu geçen nüfusu ile Avrupa'nın en büyük mega şehirlerinden biri olup, dünyanın tarihsel ve kültürel anlamda en önemli şehirlerinden biridir. Şehir 5.343 km² bir yüzey alanına sahip olup 39 ilçeden oluşmaktadır.

İstanbul, dört mevsimi de bir arada yaşayan ender şehirlerden biridir. Yaz ayları kuru ve sıcak geçerken, kış ayları yumuşak ve yağışlıdır. Ortalama en düşük sıcaklıklar 6°C ile Ocak ayında, en yüksek sıcaklıklar ise 23°C ile Temmuz ayında gözlemlenmektedir. Ortalama olarak yılın üçte biri yağışlı geçmektedir.

İstanbul'da gözlemlenen aylık nem miktarı ortalama %75 olup, kış aylarında çoğunlukla bu değer %80'in üzerindedir. Rüzgârlar kışın ağırlıklı olarak kuzeybatı ve güneybatı, yazın ise kuzey yönünden orta şiddette esmektedir.

Hava kirliliğinin oluşumunda kirletici kaynak ve topoğrafik koşullar etkili olduğu kadar meteorolojik şartlar da en az onlar kadar etkilidir. Kritik meteorolojik şartların hüküm sürdüğü bazı günlerde yaşanan sis ve hava kirliliği, inversiyonun da etkisiyle hava kalitesi ölçüm değerlerinde bölgesel artışlara neden olmaktadır.

İstanbul, birçok Avrupa şehrine benzer bir şekilde trafikle ilgili kirliliğe maruz kalmaktadır. Özellikle kritik meteorolojik şartların yaşandığı günlerde trafik yoğunluğu ve kış aylarında artan kömür kullanımına bağlı olarak kirlilik oranlarında artışlar görülebilmektedir. Bu artışlar tüm İstanbul

genelinde kendini göstermekle beraber, sanayinin ve trafiğin yoğun olduğu, kömür kullanımının daha fazla olduğu, özellikle topoğrafik açıdan dezavantajlı yerlerde kendini daha fazla hissettirmektedir. Ayrıca, İstanbul'un hava kirliliği değerlendirilirken Asya, Afrika ve Avrupa'dan taşınan uzun mesafeli kirlilik de göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılan bazı araştırmalar, Türkiye'de nispeten yüksek yoğunluklu partikül madde oluşumlarına kuzeybatı ve güney rüzgârlarının etkili olduğunu göstermektedir. Bu da özellikle Sahra Çölü tozlarının ve Doğu Avrupa ülkelerinin etkisini işaret etmektedir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği uyarınca hava kirleticiler için belirlenmiş sınır değerler ve Avrupa Birliği standartları dikkate alındığında, İstanbul'un ölçüm yapılan tüm ilçelerinde ölçüm verilerinin meteorolojiye bağlı olarak kimi zaman düşük, kimi zaman da yüksek olduğu görülmektedir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde, kritik meteorolojik şartların hüküm sürdüğü ve hava kirliliğinin ani artış gösterdiği durumlarda alınması gereken tedbirlere yön vermek üzere uyarı kademeleri belirlenmiştir. Hava kalitesi merkezden sürekli olarak izlenmekte ve uyarı kademelerinin aşılp aşılmadığı kontrol edilmektedir.

Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi ve etkisinin azaltılmasına yönelik olarak ise 2020–2024 yılları arasını kapsayan İstanbul İli Temiz Hava Eylem Planı onaylanmıştır. İlimizde hava kirliliğinin azaltılması ve hava kalitesinin iyileştirilmesi ile ilgili alınan önlemler ve uygulanan tedbirler ile hava kalitesinde büyük oranda iyileşme sağlanmıştır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

İstanbul Çevre, Şehircili ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

İstanbul il sınırları içinde büyük kapasiteli akarsular bulunmamaktadır. Bununla birlikte İçme ve kullanma suyu temin edilen göl ve göletlerini besleyen ya da denize dökülen dereler mevcuttur.

İstanbul'da göl, gölet ve barajları besleyen derelerin debilerinin düşük ve düzensiz olması ulaşım, taşımacılık, su sporları gibi faaliyetleri engellemektedir. Derelerin bir kısmı yaz aylarında bütünü ile kurumakta, bir kısmı ise baharda şiddetli yağışlardan sonra taşkınlara yol açmaktadır.

İstanbul Boğazı gibi meydana gelmiş olan bu akarsu vadileri genelde V şekilli, genç çentik vadilerdir. Bu genç vadilerin bir kısmının önü setlenerek baraj göllerine ve göletlere dönüştürülmüştür. İstanbul sınırları içinde bulunan çok sayıdaki akarsu ve dere, içme suyu amaçlı olarak yararlanılan belli başlı 7 adet su toplama havzasını beslemektedir. Bu havzalar Anadolu Yakası'nda Ömerli, Elmalı ve Darlık Barajları; Avrupa Yakası'nda ise Alibey, Terkos, Sazlıdere ve Büyükçekmece Barajları'dır.

Çatalca Platosunda başlıca akarsular; Istranca, Karasu, Çakıl, Sazlıdere, Nazlıdere, Nakkaş, Alibey, Kağıthane dereleri ve kollarıdır. Kocaeli Yarımadası'nda ise Riva, Türknıl, Kabakoz, Göksu ve Yeşilçay (Ağva Deresi) önemli akarsulardır.

Trakya bölgesinde bulunan dereler:

Istranca Deresi: Istranca Dağlarının batı yamaçlarından çıkar. Durusu'yu alarak Terkos Gölüne dökülür. Terkos'u besleyen en büyük su kaynağıdır.

Karasu: Büyük Çekmece Gölüne dökülen suyu bol ve uzunluğu 70 km olan bir deredir. İnçeğiz debisi çok olan bir deredir. Sarısu: 25 km uzunluğundadır. Büyük Çekmece Gölüne dökülür.

Çakıl Deresi: Büyükçekmece Gölüne dökülen küçük bir deredir.

Sazlıdere: 40 km uzunluğundadır. Küçükçekmece Gölüne dökülür.

Nakkaş Deresi: Küçükçekmece Gölüne dökülen küçük bir deredir.

Alibeyköy Deresi: 50 km uzunluğundadır. Haliç'e dökülür. Bu dere üzerinde Kağıthâne bölgesinde Alibeyköy Barajı vardır.

Kağıthâne Deresi: Haliç'e dökülür.

Anadolu bölgesinde bulunan dereler:

Göksu: Hereke yakınlarından çıkar. Göksu bucağını geçerek Ağva yakınında denize dökülür. İstanbul il sınırları içinde kalan kısmı 25 km'dir.

Riva Deresi: Samandra'dan çıkarak Ömerli Barajına dökülen bu derenin uzunluğu 100 km'dir. İstanbul'un en büyük akarsuyudur.

Hiciv Deresi: Suyu çok boldur. Uzunluğu 50 km'dir. Şile yakınında Marmara Denizine dökülür. İstanbul İli, Marmara Denizi Havzası ile Karadeniz Havzası gibi iki büyük havza üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca, tek bir akarsu havzasından oluşmayıp, çok sayıda küçük akarsu (dere) havzasının birleşmesinden meydana gelmiştir.

Istranca Deresi Terkos Gölü'ne, Karasu Deresi ve Çakıl Deresi Büyükçekmece Baraj Gölü'ne, Sazlıdere, Nazlıdere, Nakkaş Deresi Küçükçekmece Gölü'ne; Çırpıcı Deresi, Ayamama Deresi Marmara Denizi'ne; Alibey Deresi, Kağıthane Deresi Haliç'e ve dolayısıyla Marmara Denizi'ne; Göksu ve Küçüksu ile birçok küçük dere İstanbul Boğazı'na, Riva Deresi, Türknil Deresi, Kabakoz Deresi, Göksu Çayı ve Yeşilçay (Ağva Deresi) ise sularını Karadeniz'e taşıyan başlıca akarsulardır. Dolayısıyla, Marmara Denizi ve Karadeniz Havzaları'na ulaşan akarsular olmasının yanı sıra göllere, baraj göllerine ve İstanbul Boğazı'na ulaşan birçok dere bulunur. Derelerin debileri düşük ve düzensizdir. Derelerin bazılarında yazın kuruma görülmektedir.

Sazlıdere Havzası: Kanlıgöl Deresi, Türkköse Deresi ve Derbent Deresi Kolu, Dursun Köy Deresi, Kaldırım Çoban Deresi, Boyalık Deresi, Mandıra Deresi, Baklalı Deresi, Büyükçekmece Havzası: Beylikçayı Deresi, Çekmece Deresi, Hamza Deresi, Eskidere ve Orcunlu Dere, Kızıldere kolu, Karasu Deresi ve Akalan, Deresi, Şeytan Deresi, Ayus Deresi, İnter Deresi, Tavşan Deresi, Delice Deresi Kolları, Tahtaköprü Deresi, Koy Deresi, Damlıdere ve Kesliçiftliği Deresi, Kiladine Deresi Kolu,

Alibey Havzası: Cebeci Deresi, Boğazköy Deresi, Bolluca Deresi, Kocaman Dere, Çıplak Dere ve Ayvalı Deresi, Ayvalık Deresi, Sidan Deresi, Elmalı Kalan Dere, Gülgen Dere, Malkoç Dere, Çiftepınar Dere Kolları,

Terkos Havzası: Kanlıayazma Deresi ve Yeniköy Deresi, Ustuluk Deresi, Çeko Deresi Kolları, Tayakadın Deresi, Sinanköprü Taşlıbayır Deresi, Malakçı Deresi, Kaptan Çayırı Deresi, Ana Dere, Derin Dere, Fitirgan Dere, Koca Dere, Sivas Köy Deresi, Eğrek Dere, Suluklu Dere ve Keçikerme Deresi Yolu, Kurt Deresi, Ayazma Dere, Karaca Köy Deresi, Istranca Deresi, Pınar Dere ve Belgrat Dere, Ceviz Dere, Sinir Dere, Karasu Deresi (ve 3 kolu), Balçık Dere, Çatalcakaya Dere, Şeytan Dere, Kaci Dere, Binkılıç Dere, Büyükdere, Molla Hüseyin Deresi, Karatina Deresi, Arı Dere, Tumba Dere, Mekan Dere, Kısa Dere, Çeşme Deresi, Kürk Dere, Ceviz Dere, Karamandıra Dere, Sukarışığı Dere, Mandıra Dere, Şeytan Dere, Istranca Dere, Dışbudaklık Deresi ve Dingil Dere, Kürek Dere, Gümüşparası Dere, Taşlıgeçit Deresi, Kuru Dere, Kütüklü Dere, Mürverçeşme Dere, Şişkafa Dere Kolları, Ömerli Havzası: Kömürlük Dere, Bıçkı Dere, Muslu Yatak Deresi, Sarıkız Deresi, Ozan Dere, Büyük Dere, Söğütgeçidi Dere ve Kara Dere Kolları, Sazak Dere, Zubcan Dere ve Kahvecioğlu Deresi Kolu, Göçbeyli Dere, Kadıçayır Dere, Eski Değirmen Dere, Balçık Dere, Kocagöl Dere ve Doğan Dere, Değirmen Dere, Kuzguncuk Dere, Yayla Dere, Cankoca Dere, Canbazalacağı Dere, Horoz Dere, Suçikan Dere, Yongalıdere Kolları, Koy Dere, Değirmen Dere, Patlıcan Gölü Dere, Topçayır Deresi, Uzun Dere, Maldöken Dere, Paşaköy Deresi, Ayazma Dere, Paşaçayırı Deresi, Değirmen Dere ve Bakkalköy Deresi, Palamut Dere, Elmalı Havzası: Sakıran Deresi, Arnavut Deresi, Çiftlik Dere, Armutyatağı Deresi, Çekmeköy Deresi, Değirmen Dere, Karaağaç Deresi, Köprü Dere (Kemer Dere)

Darlık Havzası: Elmalı Dere, Kapaklı Dere, Düzler Dere, Haymana Dere, Çörtlen Dere, Eğri Dere (2 adet), Çanak Dere, Mısırlı Dere, Teke Dere, Arpacı Dere, Çamaşır Dere, Sarpeğrek Dere, Sığırlık Dere, Kocataş Dere, Karaçayır Dere, Çakıtlarla Dere, Şeftali Dere, Alçak Dere, Örümcek Dere,

Dümen Dere, Soğuksu Dere, Yumurcak Dere, Maden Dere, Musaköy Dere, Dikili Dere, Yusuf Dere, Eroğlu Dere, Cevahir Dere, Darlık Deresi Kolları, Soğuksu Dere, Karanlık Dere, Kayalı Dere, Kokar Dere, Pınar Dere, Sığırlık Dere, Kaynarca Dere, Meşeli Dere (Büyük Dere), Murlak Dere, Kızılçıklı Dere, Ağıl Dere, Ayvalı Dere, Göller Dere, Fındıkpınar Dere, Köprücük Dere, Kiremitçi Dere, Öven Dere, Dombay Dere, Balık Dere, Değirmen Dere, Çamyatay Dere, Danışman Dere, Aydere, Dumbay Dere, Başlar Dere, Şahin Dere, Demir Dere, Gökoluk Dere

Çizelge 14-İlimizin Akarsuları (DSİ 14.Bölge Müdürlüğü, 2024)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (2024 Su Yılı Ortalama Debisi) (m ³ /sn) (01.10.2023-30.09.2024)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
İstranca Deresi	-	-	1,783	-	Terkos gölünü besler. İçme suyu
Karasu	70	-	2,211	-	B.çekmece gölünü besler. İçme suyu
Sarısı	25	-	0,972	-	B.çekmece gölünü besler İçme suyu
Çakıl Deresi	-	-	0,349	-	B.çekmece gölünü besler İçme suyu
Sazlıdere	40	-	-	-	Sazlıdere baraj gölünü besler. İçme suyu
Nakkaş Deresi	-	-	-	-	Küçükçekmece Gölüne dökülür.
Alibeyköy Deresi	50	-	-	-	Alibeyköy Barajı-Haliç'e dökülür.
Kağıthane Deresi	-	-	-	-	Haliç'e dökülür.
Göksu Dere	-	25	5,819	-	İsaköy Regülatörünü besler. İçme suyu-Karadenize dökülür.
Riva Deresi	100	-	-	-	Ömerli Barajı-içme suyu -Karadenize dökülür.
Hiciv Deresi	50	-	-	-	Marmara Denizine dökülür.
Kuzuludere	-	-	-	-	Karadenize dökülür.
Düzdere	-	-	-	-	Karadenize dökülür.
Yılgındere	-	-	0,256	-	Sungurlu Regülatörü mansabından Çanakdereye deşarj olup oradan Karadenize dökülür.
Kabakozdere	-	-	1,154	-	Karadenize dökülür.
Çanakdere	-	-	5,008	-	Sungurlu Regülatörü üzerinden Karadenize dökülür.
Ozan dere	-	-	1,605	-	Ömerli Barajını besler (Darlık Barajından Ömerli Barajı'na akan su AGİ den geçtiğinden doğal akışı etkilemektedir)
Göçbeyli dere	-	-	-	-	Ömerli Barajını besler. (AGİ Köprü yenilemesi nedeniyle debi ölçümü yapılamamıştır)

Avrupa Yakası	Toplam: 650,70 hm ³ /yıl
Büyükçekmece Barajı Havzası	136,59 hm ³ /yıl
Alibey Barajı Havzası	53,15 hm ³ /yıl
Terkos Barajı Havzası	170,44 hm ³ /yıl
Sazlıdere Barajı Havzası	58,84 hm ³ /yıl
Kuzuludere Barajı Havzası	13,35 hm ³ /yıl
Büyükdere Barajı Havzası	34,15 hm ³ /yıl
Düzdere Barajı Havzası	4,18 hm ³ /yıl
Yeraltısuyu (emniyetli rezerv)	180,00 hm ³ /yıl
Anadolu Yakası	Toplam: 999,84 hm ³ /yıl
Göksudere Havzası	221,68 hm ³ /yıl
Kabakozdere Havzası	39,48 hm ³ /yıl
Ömerli Barajı Havzası	193,02 hm ³ /yıl
Darlık Barajı Havzası	108,36 hm ³ /yıl
Çanakdere Havzası	134,90 hm ³ /yıl
Elmalı Barajı Havzası	10,67 hm ³ /yıl
Şile (Ağva)- İhsaniye Arası Su	171,73 hm ³ /yıl
Yeraltısuyu (emniyetli rezerv)	120,00 hm ³ /yıl
TOPLAM YERÜSTÜ SUYU (il çıkışı)	1350,54 hm ³ /yıl
TOPLAM SU POTANSİYELİ	1650,54 hm ³ /yıl

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge 15-Mevcut Göl, Gölet ve Rezervuarlar

İşletmede Olan İçmesuyu Tesisleri Yıllık Emniyetli Verimleri(hm³/yıl)

ANADOLU YAKASI	
Ömerli Barajı	188 hm ³ /yıl
Darlık Barajı	92 hm ³ /yıl
Yeşilçay Regülatörleri	145 hm ³ /yıl
Elmalı I-II	15 hm ³ /yıl
Melen I-II-III	650 hm ³ /yıl
YAS,Kaynaklar	100 hm ³ /yıl
Anadolu Yakası Toplam	1190 hm³/yıl
AVRUPA YAKASI	
Terkos Barajı	134 hm ³ /yıl
Alibey Barajı	33 hm ³ /yıl
Büyükçekmece Barajı	82 hm ³ /yıl
Sazlıdere Barajı	51 hm ³ /yıl
Büyükdere Barajı	28 hm ³ /yıl
Papuçdere Barajı	160 hm ³ /yıl
Kazandere Barajı	
Sultanbahçe Barajı	19 hm ³ /yıl
Kuzuludere barajı	11 hm ³ /yıl
Düzdere Barajı	4,5 hm ³ /yıl
Elmalıdere Regülatörü	11,5 hm ³ /yıl
YAS Kaynaklar	203 hm ³ /yıl
Avrupa Yakası Toplam	737 hm³/yıl
Genel Toplam	1927 hm³/yıl

Bölgenin önemli su kaynaklarından bazıları; Melen, Göksu, Çanak dere, Riva dere, Ozan dere, Göçbeyli dere, Kuzulu dere, Kılıçlı dere, Büyük dere, Düz dere, Yılgın dere, Kabakoz dere, Istranca Dereleridir.

Su Kaynakları Kullanım Şekli

Mevcut ve Mutasavver Su Miktarı (İstanbul İli Arz-Talep) 81 İl Merkezi İçmesuyu Temini Eylem Planı 2020'ye göre İstanbul İli Arz-talep Eğrisi	2943hm ³ /yıl
İçme ve Kullanma Suyu İhtiyacı (2055 yılı itibarıyla) 81 İl Merkezi İçmesuyu Temini Eylem Planı 2020'ye göre İstanbul İli Arz-talep Eğrisi	2244hm ³ /yıl

B.1.2. Yeraltı Suları

İSTANBUL İLİ GENEL JEOLJİSİ

İstanbul İli'nin jeolojik özellikleri Avrupa yakası ve Anadolu yakası olmak üzere iki bölümde incelenebilir. Avrupa yakası kuzeydoğuda Istranca masifine ait metamorfik kayalar ve masifin güneybatısındaki Ergene düzlüğünü oluşturan Trakya Tersiyer havzası olmak üzere esas olarak iki jeolojik ünitelerden oluşmaktadır. Istranca masifinin Triyas öncesi bir temel (Tekedere Grubu ve Kırklareli Grubu) ve bu temeli uyumsuzlukla örten Triyas-Jura metasedimenter kayalardan (Istranca Grubu) oluştuğu bilinmektedir (Aydın, 1974; Üşümezsoy, 1982 a; Chatalov, 1985 a, b; 1988 a, b; 1990; Aydın, 1988; Çağlayan ve Yurtsever, 1998; Okay ve diğerleri, 2001). Istranca masifinin Triyas öncesi temeli amfibolit ve yüksek yeşil şist fasiyesinde metamorfizma geçirmiş, çökelme yaşı belirsiz metamorfik kayalardan ve bunları kesen geç Paleozoik yaşta' granitoidlerden oluşmuştur. Bu eski temel üzerine çökelen karasal ve sığ denizel karakterli Triyas ve Jura yaşta sedimenter kayalar, Geç Jura ve Erken Kretasede yeşilşist fasiyesinde metamorfizma ve sıkışmalı bir deformasyon geçirmiştir. Istranca yükseliminin eteklerinde Trakya Paleojen Havzası; alüviyal fan çökelleri olarak yorumlanan olistostromal, bloklu, kaotik kaba kırıntılılar ile başlar (Akalan formasyonu; Elmas, 2013). Akalan formasyonu olarak adlandırılan bu birimin ham matriks malzemesi hemde içerdiği çakıl ve bloklar metamorfik kökenlidir. Orta Eosen yaşlı Akalan formasyonu, Koyunbaba (Keskin, 1974) ve İslambeyli (Keskin, 1966) Formasyonlarının karşılığı olarak değerlendirilir. Bu klastik birimler yanal ve düşey olarak Soğucak formasyonu (Kasar, 1987) olarak adlandırılan Orta/Üst Eosen-Alt Oligosen yaşlı resifal kireçtaşlarına geçer. Bu karbonatlar da üste doğru yanal ve düşey olarak konglomeratik ve tuf ara katkılı kiltası, şeyl, silttaşı ve marnlardan oluşan sığdan derin denizele kadar değişen (Keskin 1974; Turgut vd. 1983) çökellere geçer. Üst Eosen-Alt Oligosen yaşlı İhsaniye formasyonu (Doust ve Arikan, 1974) olarak adlandırılan bu birimler Trakya Paleojen havzasının merkez ve güney kısımlarındaki Ceylan formasyonu ile körele edilebilir (Elmas, 2013). Tüm bu birimleri ise Trakya Havzasının Üst Miyosen-Holosen yaşlı karasal çökelleri uyumsuzlukla örtmektedir. İstanbul Yarımadasında ise, Paleozoik, Tersiyer yaş aralığındaki kayabirimleri yüzeyler. Yarımada'nın batı kesiminde, Istranca masifine ait Üst Paleozoik ve Kretase yaşlı metagranitlerle, Triyas ve Jura yaşlı düşük dereceli metamorfik kayalar yer alır. Doğu kesimde ise, Karbonifer ve Triyas yaşlı çökel kayalarla, Kretase yaşlı volkano-tortullar yüzeyler. İstanbul yarımadası kayaları ve Istranca masifine ait kaya birimleri, Trakya havzasına ait, Tersiyer birimleri tarafından örtülür.

İstanbul İl sınırları içinde biri metamorfik olan diğeri metamorfizma göstermeyen iki büyük istif yer alır. Önemli bir tektonik hatla birbirinden ayrılan, bu iki guruptan metamorfizma gösteren istif Istranca masifi, metamorfizma göstermeyen istif ise “İstanbul Napı” (Şengör ve diğ.,1984), İstanbul Zonu ve İstanbul Birliği (Özgül 2005) adlarıyla bilinmektedir. İstanbul Birliği’nin ise Bolu yöresinde açığa çıkan Protorezoik kristalin bir temeli örten ve Ordovisiyen-Erken Karbonifer aralığını temsil eden transgressif Paleozoyik çökelleriyle Permiyen-Erken Triyas karalaşma evresini izleyen OrtaGeç Triyas ve Geç Kretase-Erken Senozoyik yaşlı kaya birimlerini kapsadığı bilinmektedir

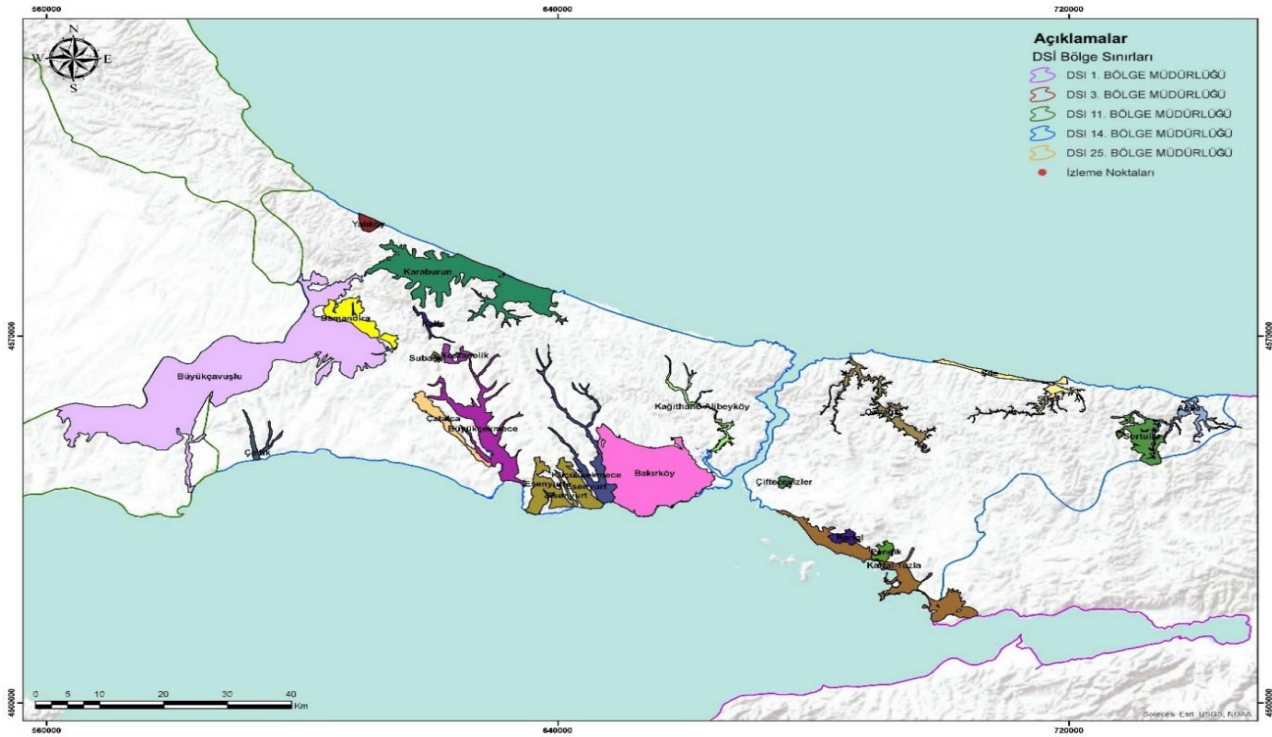
İstanbul ilindeki stratigrafik istif, Erken Paleozoyik’ten günümüze kadar geniş bir zaman aralığında oluşmuş farklı litolojik birimlerini kapsar. Litolojik birimlerin hidrojeolojik özellikleri incelendiğinde ise İstanbul sınırları içerisinde konumlanan Ordovisiyen-Devoniyen kalkerleri, Eosen ve Triyas kireçtaşları, Miyosen-Pliyosene ait daneli birimler ve kuvaterner çökellerin (alüvyon) akifer olabilme özelliğine sahip olduğu bilinmektedir. İstanbul genelinde ise en önemli akifer olabilme niteliğine sahip litolojik birimler Asya yakasında bulunan Şile-Ağva civarındaki Triyas kireçtaşları ve Avrupa yakasında bulunan Eosen kireçtaşları ile Karacaköy ve yakın çevresindeki daneli birimler olarak tanımlanabilir. Bu birimlerin akifer özellikleri de gözönüne alınarak Alt Havza bazlı kütle belirleme çalışmaları yapılmıştır.

“Yeraltısularının Kirlenme ve Bozulmaya Karşı korunması Hakkında” yönetmelik kapsamında, DSİ Jeoteknik Hizmetler ve YAS Dairesi Başkanlığı ile koordineli olarak yürütülen «Yeraltısuyu Kütlelerinin belirlenmesi Çalışması» kapsamındaki çalışmalar DSİ 14. Bölge Müdürlüğüne tamamlanmıştır.

İstanbul ili için "İstanbul Avrupa Yakası Hidrojeolojik Etüt Raporu" ve "İstanbul Anadolu Yakası Hidrojeolojik Etüt Raporu" hazırlanarak, bu raporlar doğrultusunda Avrupa ve Anadolu yakası için yeraltısuyu işletme alan sınırları belirlenmiştir. “İstanbul İli Anadolu Yakası Yeraltısuyu İşletme Sahası ilanı” ve " İstanbul İli Avrupa Yakası Yeraltısuyu İşletme Sahası İlanı" Bakanlığımızın 18.04.2017 tarihli Olurları ile onaylanmış ve 09.05.2017 tarih ve 30061 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak ilan edilmiştir.

Ayrıca, İstanbul Anadolu Yakasının tümü ile Avrupa yakasının büyük kısmı, Marmara Havzasında yer almakta, çok küçük bir kısmı da Meriç -Ergene havzasında kalmaktadır. Her iki havzada da Master Plan düzeyinde hidrojeolojik etütler yapılmıştır. Böylece İstanbul Master Plan düzeyinde hidrojeolojik çalışmaları tamamlanmıştır.

Bu çalışmalara ek olarak, DSİ Genel Müdürlüğü Yeraltı suları Dairesi Başkanlığınca ihalesi yapılan “Marmara Havzası Yeraltısuyu Planlama (Hidrojeolojik Etüt) Raporu Yapılması” işi, DSİ Genel Müdürlüğü Yeraltısuları Dairesi Başkanlığımız tarafından 2023 tarihinde onaylanmıştır. Bu proje kapsamında 14. Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde toplamda 21 adet yeraltısuyu kütlesinde,27 gözlem noktasında (24 kuyu, 3kaynak) kaliteve seviye izlemeleri devam etmektedir. (Şekil 1)

Harita 4- Marmara Havzası İstanbul Bölgesi'nde bulunan 21 adet yeraltısuyu kütlelerinin konumsal dağılım haritası

İstanbul İli genelinde Yeraltı suyu kullanma Belgesi verilerek su tahsisi yapılan belgeli kuyuların büyük çoğunluğu su kullanım amacı “Kullanma ve Sulama Suyu” olarak verilmektedir. Yeraltısuyu temini maksadıyla su sondaj kuyusu açılması çalışmaları, DSİ 14. Bölge Müdürlüğünden alınmakta olan Yeraltısuyu Arama ve Yeraltısuyu Kullanma Belgeleri doğrultusunda yapılmaktadır. Bununla beraber İstanbul İl sınırları içerisinde, Bakanlar Kurulu Kararıyla ilan edilmiş ve su sondaj kuyusu açılmasına kapalı 9 Adet İşletme Sahası bulunmaktadır (Çizelge B.16).İstanbul ilinin yeraltısuyu potansiyeli Anadolu yakasında 100 hm³ ve Avrupa yakasında 203 hm³ olmak üzere toplamda 303 hm³’tür.

Ocak 2025 tarihi itibarı ile Toplam Kayıtlı Yeraltı suyu Kullanma Belgesi sayısı 5793 adet olmakla birlikte, İstanbul geneli toplam tahsis miktarı 144.165 hm³'tür.

Çizelge 16- İstanbul İlinin Yeraltısuyu Potansiyeli

YERALTI SUYU İŞLETME SAHALARI							
	İŞLETME SAHASI	Yeraltısuyu Rezervi (10 ⁶ m ³ /yıl)	Tahsis (10 ⁵ m ³ /yıl)	Bakanlar Kurulu Kararı	Not	Çekim	Açıklama
1	Çatalca-Yalıkavak ve Karacaköy-Terkos Ovaları	0,50	4,50	25.07.1970	Kapalı		Kuyu açılmaz
		4,00					
2	İstanbul-Kağıthane Vadisi	Eski = 3,27	10,50	06.01.1968	Kapalı		Kuyu açılmaz
		Yeni = 7		28.11.1972			
3	İstanbul-Rivaköy-Alaçalı Sahil Ovası	2,00	2,00	24.10.1970	Kapalı		tuzlu sahada yasak
4	İstanbul-Topkapı ile K.Çekmece Arası	10,50	65,00	10.03.1966	Kapalı		her türlü(iptal kuyu yerine dahi açılmaz)
		3,00					
5	İstanbul-Küçükköy Paşacayırı Deresi Vadisi	0,66	0,90	15.02.1967	Kapalı		her türlü(iptal kuyu yerine dahi açılmaz)
6	Kartal Batısı Sahil Ovası	1,50	1,50	16.03.1972	Kapalı		Kuyu açılmaz
7	Kartal-Gebze Arası ve Tavşanlı Dere Vadisi Sahil Ovaları	4,50	6,85	19.07.1968	Kapalı		tuzlu sahada yasak
		1,00					
8	Kartal-Pendik-Büyükdere Arası Sahil Ovası	Eski= 0,5		29.02.1972	Kapalı		Kuyu açılmaz
		Yeni= 1,0		25.09.1972			
9	Tuzla Ovası	1,50		29.02.1972	Kapalı		Kuyu açılmaz
TOPLAM		37,16	91,25				

Yukarıda belirtilen su sondaj kuyusu açılmasına kapalı 9 Adet İşletme Sahası dışında kalan, İstanbul Avrupa yakasının tamamı, mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığının 18.04.2017 tarihli Olurları ile onaylanarak, 09.05.2017 tarih ve 30061 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan karara göre ilan edilmiş “İstanbul İli Avrupa Yakası Yeraltı Suyu İşletme Sahası” içerisinde kalmakta olup bu alanda su gereksiniminin yeraltısuyundan su sondaj kuyuları ile karşılanmak istenmesi durumunda, açılacak her bir su sondaj kuyusu için DSİ 14. Bölge Müdürlüğü’ne Yeraltısuyu Arama ve Kullanma Belgeleri başvurusu yapılması gerekmektedir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

DSİ 14. Bölge Müdürlüğü tarafından 167 Sayılı Yeraltıları Hakkında Kanun ve ilgili diğer tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde kullanma, sanayi ve sulama amaçlı ihtiyaçlar için Yeraltısuyu Arama ve Kullanma Belgeleri verilmektedir. İstanbul ilindeki yeraltısuyu seviyeleri jeoloji, hidrojeoloji, topoğrafya, mevsimsel koşullar ve beslenimlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. DSİ 14. Bölge Müdürlüğüne düzenlenen yeraltısuyu kullanma belgelerinde kuyulara ait statik seviyelerde önceki yıllara göre nispeten düşüşler olduğu gözlemlenmektedir. Uzun dönem seviye ölçümlerine göre Kumburgaz alt havzasında yeraltısuyu kütlelerinde az da olsa düşümler görülmektedir. Diğer tüm alt havzalarda mevcut olan düşümler yeraltısuyu kütlelerinde çekime bağlı olarak gerçekleşmektedir. Kuzey Marmara İstanbul bölgesinde metropol alanda yerleşim yerlerinde kalan yeraltısuyu kütlelerinde uzun dönem izleme verisi bulunmamakta olup bu yerleşim yerlerinde kısa dönemli seviye gözlemlerinde çekime bağlı olarak yeraltısuyu seviyelerinde değişimler gerçekleştiği tespit edilmektedir.

REFERANSLAR

Çağlayan, M. A. Ve Yurtsever, A., 1998, 1/100.000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları, Burgaz-A3, Edirne-B2 ve B3; Burgaz-A4 ve Kırklareli-B4;Kırklareli B5 ve B6; Kırklareli –C6 paftaları: Maden Tetkik Aram Ens.yayını, Ankara.

Kasar, S., 1987, Edirne-Kırklareli-Saray (Kuzey Trakya) bölgesinin jeolojisi: Türkiye Petrol Kongresi Bildirileri, 281-297

Keskin, C., 1966 71, Pınarhisar Resif Karmaşığının mikrofasiyes incelemesi: Rev. Fac. Scien. Univ.d 'İstanbul, B, 31/3-4, 109-146

Keskin , C., 1974, Kuzey Ergene Havzasının stratigrafisi: Türkiye İkinci Petrol Kongresi, Tebliğler, TPJD, Ankara

Okay, A., I, Satır, M., Tüysüz, O., Akyüz, S. Ve Chen, F.,2001, The tectonic of Strandja Masif: late Variscan and mid-Mesozoic deformation and metamorphism in the northern Aegean: Int.J.Earth Sciences (Geol Rundsch), 90, 217-233.

Özgül (2005), İstanbul dolayının temel jeolojik özellikleri: İstanbul Büyükşehir Nazım Planı DoğL Yapı Grubu, 57.s.

Üşenmezsoy, Ş., 1982, Istranca Masifinin Petrojenik Evrimi: İÜYerbilimleri Fak., Doktora Tezi, 94s., İstanbul

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 10.08.2016 tarih ve 29797 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”e göre yapılacak ve aşağıda yer alan çizelge doldurulacaktır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İstanbul’da endüstriyel atık sudan kaynaklanan tesisler “İSKİ Atık suların Kanalizasyona Deşarj Yönetmeliği” doğrultusunda İSKİ tarafından sürekli olarak denetlenmektedir.

Bu denetimler neticesinde, İSKİ tarafından endüstriyel nitelikte atık suyu olan işletmelerin atıksularına önlem aldırılmış, atık su arıtma tesisi kurmuş olan işletmelerin arıtma tesisleri periyodik olarak kontrol edilerek atık su numuneleri alınmış, arıtma tesisi olduğu halde çalıştırmayan ve/veya deşarj limitlerini sağlamayanlar hakkında mevzuat hükümleri doğrultusunda gerekli yasal işlemlerin takibi yapılmıştır.

Çizelge 17-Endüstriyel Tesis Sayılarının ve Debilerinin Sektörlere Göre Dağılımı (İSKİ,2025)

		End.Atıksuy u Olan		Arıtması Olan		Tesis i Ö nlemi Olan		Taşıma Yapan		Ö nlem İ stenmeyen		Ö nlemi stenen	
SEKTÖR KODU	ACIKLAMA	Tesi s Say ısı	Debi	Tesis Sayısı	Debi	Tesis Sayısı	Debi	Tesis Sayısı	Debi	Tesis Sayısı	Debi	Tesis Sayısı	Debi
A	GIDA SANAYİ	595	5.403	61	3.991	102	722	10	2	413	626	9	62
B	METAL	1.341	6.204	512	5.126	73	845	370	110	356	106	30	17
C	KİMYA	978	4.858	133	2.820	137	1.608	154	192	544	180	10	58
D	TEKSTİL	1.333	20.649	393	17.320	6	7	11	3	902	2.675	21	645
E	DERİ	22	18.564	5	18.563	1	<1	1	<1	15	1		
F	PETROL VE KÖMÜRE BAĞLI SANAYİ	2.963	6.226	5	357	63	369	10	2	2.880	5.497	5	1
G	METALDIŞI MİNERAL SANAYİ	668	12.277	14	85	561	11.451	13	2	76	686	4	54
H	AĞACA BAĞLI SANAYİ	71	961	7	954	4	1	16	3	44	3		
L	DEPO VE TİCARETHANELER	30	2.110	4	2.066	4	5	1	<1	21	40		
Z	Diğer	15	57			1	14	6	3	8	41		
Genel Toplam		8.016	77.309	1.134	51.282	952	15.020	592	316	5.259	9.854	79	837

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Şehirde evsel sular, atık su şebekesi, kolektör ve tüneller vasıtasıyla toplanarak atık su arıtma tesislerine getirilmekte ve bu tesislerde arıtılarak alıcı ortama verilmektedir.

Yapılan denetimler neticesinde, İSKİ tarafından endüstriyel nitelikte atık suyu olan işletmelerin atık sularına önlem aldırılmış; atık su arıtma tesisi kurmuş olan işletmelerin arıtma tesisleri periyodik olarak kontrol edilerek atık su numuneleri alınmıştır. Arıtma tesisi olduğu hâlde çalıştırmayan ve/veya deşarj limitlerini sağlamayanlar hakkında ise mevzuat hükümleri doğrultusunda gerekli yasal işlemlerin takibi yapılmıştır.

Çizelge 18-Su Kaynaklarının Biriktirme Hacmi, Su Miktarı ve Doluluk Oranları (İSKİ-2024)

SU KAYNAĞI	HİZMETEGİRİŞ TARİHİ	YILLIKVERİM	AZAMİBİRİKTİRME HACMİ	AZAMİSEVİYE	ASGARİSEVİYE	ÖLÜHACIM	HAVZAALANI	GÖLALANI
		Milyonm ³	Milyonm ³	m	m	Milyonm ³	km ²	km ²
BARAJLAR		900,20	868,85			172,91	3.160,00	112,47
ÖMERLİ	1973	220	235,37	62	46	121,67	621	20
DARLIK	1989	97	107,5	52	21,5	5,5	207	6
ELMALI	1883	15	9,6	67,5	38	0,3	81	1
TERKOS	1883	142	162,24	4,5	-2	24,55	619	32
ALİBEY	1972	36	34,14	26	11	0,73	160	4
BÜYÜKÇEKMECE	1988	100	148,94	6,3	0,3	12,67	620	29
SAZLIDERE	1998	55	88,73	22,4	6,85	2,57	165	11,8
KAZANDERE	1997	100	17,42	28	9	0,2	313	1,7
PABUÇDERE	1999	60	58,5	28	10	3,5	178,5	5,4
DÜZDERE	1995	4,5	0,17	23,5	20	0,33	10	0,18
KUZULUDERE	1995	11,3	1,6	31	23	0,23	34	0,3
BÜYÜKDERE	1995	28,4	2,36	11	6	0,44	81	0,68
ELMALIDERE	1997	11,6	0,2	7,5	4	0,01	24	0,01
SULTANBAHÇEDERE	1997	19,4	2,08	82	70	0,21	46,5	0,4
REGÜLATÖRLER		800	0			0	2.997	0
MELENREGÜLATÖRÜ (1+2+3)	2007	650	-	-	-	-	2.317	-
YEŞİLÇAYISAKÖY REGÜLATÖRÜ	2005	145	-	2,2	1,4	-	680	-
YEŞİLÇAYSUNGURLU REGÜLATÖRÜ	2005		-	9	7,5	-		-
YEŞİLVADİREGÜLATÖRÜ	1996	5	-	-	-	-	-	-
KUYULAR		15,7	0					
DANAMANDRAKUYULARI	2007	4,38	-	-	-	-	-	-
GÜMÜŞYAKASİLİVRİ KUYULARI	2007	9,13	-	-	-	-	-	-
ÇATALCAKUYULARI	2007	2,19	-	-	-	-	-	-
MELENBARAJI (PLANLANAN)		1.190,00	744,50	50,00	10,52		2.290,00	17,6

MEVCUTSUKAYNAKLARININBÖLGELEREGÖREREZERVTOPLAMI

BÖLGELER	YILLIKVERİM(Milyon m ³)				TOPLAM	
	BARAJLAR	REGÜLATÖRLER	KUYULAR	BENTLER		
ASYA	332	800	-	-	1.132,00	1.715,90
AVRUPA	568,2	0	15,7	-	583,90	

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 2023 yılı itibariyle tarım yapılan alanlar toplamı 86.963 hektar olup, yapılan tarım türleri tablosu aşağıda verilmektedir.

**Çizelge 19-İstanbul İli Tarım Arazilerinin Dağılımı
(İstanbul Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)**

AraziCinsi	Alan(ha)
Kuru Mutlak Tarım Arazisi	63.656
Sulu Mutlak Tarım Arazisi	6.451
Kuru Marjinal Tarım Arazisi	12.673
Sulu Marjinal Tarım Arazisi	93
Kuru Özel Ürün Arazisi	552
Sulu Özel Ürün Arazisi	806
Dikili Tarım Arazisi	2.597
Sera	136
Toplam	86.963

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahası bulunmamaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı üç yılda bir yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2018-2022 izleme programı ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge 20– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi
(sim.csb.gov.tr, 2022)

Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2020	2021	2022
KRD_1_1	KARADENİZ/TRAKYA			Orta kalite
KRD_1_2	KARADENİZ/ANADOLU			Orta kalite
MAR 14	MARMARA DENİZİ/ANADOLU			Zayıf kalite
MAR 10	MARMARA DENİZİ/Silivri			Zayıf kalite
MAR 11-1	MARMARA DENİZİ/Zeytinburnu			Kötü Kalite
MAR 11_2	MARMARA DENİZİ/Avcılar			Kötü Kalite
MAR 13	MARMARA DENİZİ/Sarayburnu			Zayıf kalite
MAR 14	MARMARA DENİZİ/Kadıköy			Zayıf kalite
MAR 15	MARMARA DENİZİ/Tuzla			Zayıf kalite

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde 98 adet plaj bulunmaktadır. (<https://yuzme.saglik.gov.tr>, 2024)

Sezon boyunca yüzme alanlarından İlçe Sağlık Müdürlüklerince toplam 726 adet numune alınmıştır. Sağlık Bakanlığı Çevre Sağlığı Bilgi Sisteminden alınan veriler dahilinde ilimizde bulunan 98 adet yüzme alanından yeterli numune sayısına ulaşan 95 adet yüzme alanında yüzme suyu kalite sınıflandırılması aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Sınıflama son dört yıllık izleme verilerine göre yapılmıştır. (İstanbul İli Yüzme Suyu Komisyonu 2024 Yılı Sezon Sonu Toplantısı Komisyon Raporu)

Kalite Sınıfı	Yüzme Alanı Sayısı
Mükemmel	55
İyi	25
Yeterli	6
Zayıf	9

İlimizde Ataköy Marina-Bakırköy ve West İstanbul Marina-Beylikdüzü olmak üzere 2 adet mavi bayraklı marina olup, Siliviri İlçemizde Kumluk Mevki Halk Plajı ve Arnavutköy İlçemizde Arnavutköy Yeniköy Halk Plajı olmak üzere 2 adet mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. (mavibayrak.org.tr, 2024)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

İstanbul’da acil müdahale planı hazırlaması gereken kıyı tesisi sayısı ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı aşağıda verilmiştir.

Çizelge 21–2024 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı

(Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Risk Yönetimi ve Acil Müdahale Şube Müdürlüğü, 2024)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
İstanbul	81	81

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimiz sınırlarında gemilerden kaynaklı atıkların alınması hizmeti İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne ait İSTAÇ Haydarpaşa Atık Kabul Tesisleri faaliyet göstermektedir. Tesisin almaya yetkili olduğu atık kodları aşağıda listelenmiştir.

Lisanslı Atık Kabul Tesisi	Alabileceği Atıklar
Haydarpaşa Atık Kabul Tesisi	100118 Tehlikeli maddeler içeren gaz temizleme atıkları 130204* Mineral esaslı klor içeren motor, şanzıman ve yağlama yağları 130205* Mineral esaslı klor içermeyen motor, şanzıman ve yağlama yağları 130206* Sentetik motor, şanzıman ve yağlama yağları 130208* Diğer motor, şanzıman ve yağlama yağları 130403* Diğer denizcilik seyrüseferinden kaynaklanan sintine yağları 130701* Fuel-oil ve mazot 130702* Benzin 130703* Diğer Yakıtlar (Karışımlar dahil) 150202 Tehlikeli maddelerle kirlenmiş emiciler, filtre malzemeleri (başka şekilde tanımlanmamış ise yağ filtreleri), temizleme bezleri, koruyucu giysiler 160708* Yağ içeren atıklar 160709 Diğer tehlikeli maddeler içeren atıklar 200121 Flüoresan lambalar ve diğer cıva içeren atıklar 200126 200125 dışındaki sıvı ve katı yağlar

İlimizde toplam 13 adet lisanslı atık alım gemisi bulunmaktadır.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

İlimizde balık çiftliği bulunmamaktadır. (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

B.4.6. Deniz Çöpleri

Sıfır Atık Projesinin devamı niteliğinde olan "Sıfır Atık Mavi Hareketi", deniz çöplerine yönelik halkın bilinçlendirilmesi ve gerekli çalışmaların başlatılması çerçevesinde 10/06/2019 tarih ve 2019/09 Sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi kapsamında hazırlanan İlimiz Deniz Çöpleri İl Eylem Planı ile ilgili olarak 06.12.2024 tarihinde yapılan Deniz Çöpleri Yönetim Komisyonu toplantısında Deniz Çöpleri İl Eylem Planı kurum/kuruluş temsilcileriyle paylaşılarak imza altına alınmıştır.

Bu kapsamda hazırlanmış ve kurum/kuruluş yetkilileri tarafından imza altına alınmış olan 2025-2029 yıllarını kapsayan 5 yıllık İlimiz Deniz Çöpleri İl Eylem Planı 06.12.2024 tarih ve 242 sayılı Mahalli Çevre Kurulu toplantısında onaylanarak uygulamaya konulmuştur.

Deniz Çöpleri İl Eylem Planı kapsamında her kurum/kuruluşun İlimiz genelinde yapacakları faaliyetlerle ilgili görevleri plan içeriğinde belirtilmiştir. Deniz Çöpleri İl Eylem Planı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü web sitesinde yayımlanmıştır. (<https://webdosya.csb.gov.tr/db/istanbul/duyurular/den-z-copler--eylem-plan-son-1-20250106095722.pdf>)

Sıfır Atık Mavi Hareketi ve Deniz Çöpleri İl Eylem Planı kapsamında 2024 yılında 7.289.310 kg deniz çöpü ve 11 adet balıkçı ağı toplanmış, yıllık il faaliyet raporu hazırlanmıştır.

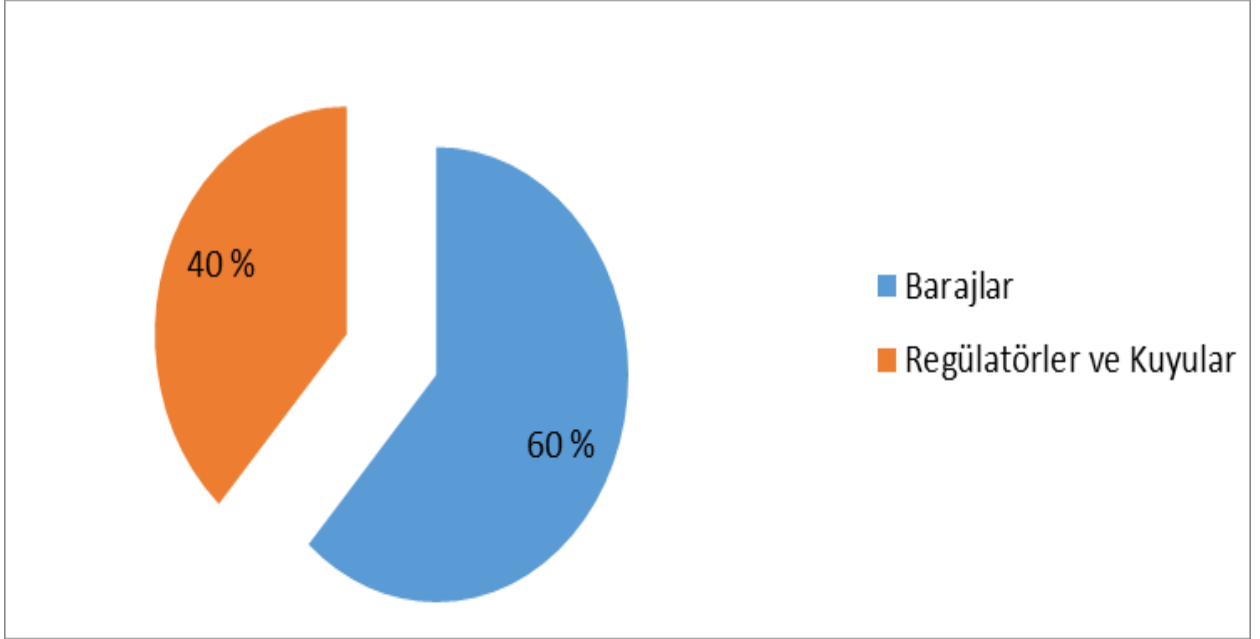
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

2024 yılında şehre toplam verilen suyun % 60'ü barajlardan, % 40'ı regülatörlerden ve kuyulardan karşılanmıştır.

Su Kaynağı	AlınanHamSuMiktarı (m ³ /yıl)
RegülatörlerveKuyular	1.115,20 m ³ /yıl
BarajlarveBentler	1.683,00 m ³ /yıl
Toplam	2.798,20 m ³ /yıl

Grafik 123-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(İSKİ,2024)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

SUARITMADAİRESİBAŞKANLIĞINABAĞLI YERALTISUKAYNAKLARINDANBESLENENTESİSLEREİLİŞKİNBİLGİLER					
SIRA NO	TESİS ADI	SU KAYNAĞI	ARITMATİPİ	KAPASİTE (m ³ /gün)	PROSESYAPISI
1	DanamandıraSu Arıtma Tesisi	YeraltıSuyu	Fiziksel	12,000	Filtrasyon+ Dezenfeksiyon
2	İhsaniyeSuArıtma Tesisi	YeraltıSuyu	Fiziksel + Kimyasal	11,000	Havalandırma+Çöktürme+ Filtrasyon + Dezenfeksiyon
3	HallaçlıSuArıtma Tesisi	YeraltıSuyu	Fiziksel + Kimyasal	22,000	Havalandırma+Çöktürme+ Filtrasyon + Dezenfeksiyon
4	GümüşyakaSu Arıtma Tesisi	YeraltıSuyu	Fiziksel + Kimyasal	13,500	Havalandırma+Çöktürme+ Filtrasyon + Dezenfeksiyon

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

SUKAYNAĞI	HİZMETEGİRİŞ TARİHİ	YILLIK VERİM Milyon m ³
TesisinAdı	HizmeteGirişYılı	Verim (milyonm ³ /yıl)
BARAJLAR		493,00
DARLIK	1989	97
TERKOS	1883	142
ALİBEY	1972	39
SAZLIDERE	1998	55
KAZANDERE	1997	100
PABUÇDERE	1999	60
REGÜLATÖRLER		1115,2
MELENREGÜLATÖRÜ	2007	575
SAKARYA	2014	315
YEŞİLÇAYİSAKÖYREGÜLATÖRÜ	2005	145
YEŞİLÇAYSUNGURLUREGÜLATÖRÜ	2005	
YEŞİLVADİREGÜLATÖRÜ	1996	5
DÜZDERE	1995	4,5
KUZULUDERE	1995	11,3
BÜYÜKDERE	1995	28,4
ELMALIDERE	1997	11,6
SULTANBAHÇEDERE	1997	19,4

B.5.2. Sulama

İlimizde 2024 yılı itibariyle tarım yapılan alanlar toplamı 86.973 hektar olup, bu alanların 7.486 hektarında sulu tarım yapılmaktadır. Müdürlüğümüz kayıtlarına göre İshaklı, Kızılcaali, Değirmenköy-Çanta-Büyükçavuşlu, Çayırdere ve Sayalar Köyü Sulama Kooperatifi olmak üzere toplam 5 adet sulama kooperatifi bulunmaktadır.

(İstanbul Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

İLİ	İLÇESİ	KOOPERATİF ÜNVANI	GÖLET ADI	SULAMA KAPASİTESİ	SULAMA ALAN (ha)	SULANAN ALAN (ha)	YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER
İstanbul	Beykoz	S.S.İshaklı Köyü Sulama Kooperatifi	İsaklı	450.000 m ³	-	3	Sebze ve Yem Bitkileri
İstanbul	Çatalca	S.S.Kızılcaali Köyü Sulama Kooperatifi	Kızılcaali Göleti	100 Dk.	80	66	Çiçek, Sebze, Karpuz
İstanbul	Silivri	S.S.Değirmenköy-Çanta-Büyükçavuşlu Köyleri Sulama Kooperatifi	Kurukavak Deresi Gölü	20.000 Dk.	150	115	Sebze, Yem Bitkisi
İstanbul	Silivri	S.S.Çayırdere Köyü Sulama Kooperatifi	Çayırdere Göleti	3.000.000 m ³	-	8	Sebze, Yem Bitkisi
İstanbul	Silivri	S.S.Sayalar Köyü Sulama Kooperatifi	Sayalar Göleti	2.000.000 m ³	100	30	Sebze, Yem Bitkisi

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yapılan alanlardan ve bu alanlarda kullanılan su miktarına dair müdürlüğümüzde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarına dair müdürlüğümüzde yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Paşaköy, Tuzla, Ataköy ve Ambarlı İleri Biyolojik Atık Su Arıtma Tesislerinde kurulan, toplam kapasitesi 29.623.315 m³/yıl olan dezenfeksiyon ünitesinden geçen atık sular geri kazanılarak; peyzaj, proses ve soğutma suyu olarak kullanılmaktadır.

Bu kapsamda, yıllık ortalama 9.874.438 m³ ve toplamda 29.623.315 m³ geri dönüşüm suyu kazanılmıştır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Sukaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santraller bulunmamaktadır.

	MW	GWh/Yıl
Programında olan santraller (Melen HES)	: 45	130,96 (2023-2032) 87.74 (2033-2040)
İşletme halinde olan HES santraller	: -	-
İşl. halindeki termik santralleri İSKİ (Ambarlı Termik santrali)	: 630,00	4 500,00
İLENERJİ TOPLAMI	: 675,00	4 674,31

B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinde kurulan toplam kapasitesi 119.000 m³/gün olan UV dezenfeksiyon ünitesinden geçerek geri kazanılan suların bir kısmı şehri bazı park ve bahçelerinde kullanılmaktadır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesis Hizmetleri

Çizelge 22–2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(EÇBS, İSKİ, 2025)

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Türü			Mevcut Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabin Durumu	MARBİN Kabin Durumu	Arıtılan/Deşarj Edilen Atıksu Miktarı	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
İl	İlçe	Var	İnşa/Plan aşamasında	Yok		Fiziksel	Biyolojik	İleri		(Var/Yok)	(Var/Yok)	(m ³ /gün)		(Var/Yok)	(Eşdeğer Nüfus)	(ton/yıl)
İstanbul	Şile	*			İSKİ AĞVA İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	4.000		Var	2.790	Dere	Yok	16.000	127,25
İstanbul	Çatalca	*			İSKİ AKALAN BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		400			372	Dere	Yok	1.600	0,00
İstanbul	Silivri	*			İSKİ AKÖREN BİYOLOJİK AAT	*	*		500			347	Dere	Yok	2.000	98,32
İstanbul	Eyüpsultan	*			İSKİ AKPINAR BİYOLOJİK AAT	*	*		950			899	Dere	Yok	3.800	60,05
İstanbul	Şile	*			İSKİ ALACALI BİYOLOJİK AAT	*	*		250			137	Dere	Yok	1.000	8,74
İstanbul	Avcılar	*			İSKİ AMBARLI İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	400.000	Var		618.799	Dere	Yok	1.600.000	29.682,47
İstanbul	Beykoz	*			İSKİ ANADOLUFENERİ PAKET İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	500			127	Dere	Yok	2.000	8,61
İstanbul	Bakırköy	*			İSKİ ATAÖY İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	620.000	Var		423.325	Dere	Yok	2.480.000	37.510,97
İstanbul	Çatalca	*			İSKİ AYDINLAR BİYOLOJİK AAT	*	*		500			394	Dere	Yok	2.000	19,98
İstanbul	Beykoz	*			İSKİ ALİBAHADIR PAKET İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	500			129	Dere	Yok	2.500	8,74
İstanbul	Arnavutköy	*			İSKİ BAKLALI BİYOLOJİK AAT	*	*		250			284	Dere	Yok	1.000	10,76
İstanbul	Sarıyer	*			İSKİ BALTALIMANI ATIKSU ÖN ARITMA TESİSİ VE DDD	*			625.000	Var		603.628	Deniz	Var	3.125.000	-
İstanbul	Çatalca	*			İSKİ BAŞAKKÖY BİYOLOJİK AAT	*	*		250			208	Dere	Yok	1.000	3,00
İstanbul	Çatalca	*			İSKİ BELGRAT BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		120			40	Dere	Yok	480	5,00
İstanbul	Silivri	*			İSKİ BEYCİLER BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	641	Dere	Yok	4.000	201,70
İstanbul	Çatalca	*			İSKİ BİNKILIÇ BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	762	Dere	Yok	4.000	7,78
İstanbul	Arnavutköy	*			İSKİ BOYALIK BİYOLOJİK AAT	*	*		250			399	Dere	Yok	1.000	0,00

İstanbul	Silivri	*		İSKİ BÜYÜKÇAVUŞLU BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		1.000		Var	845	Dere	Yok	5.000	102,50
İstanbul	Büyükçekmece	*		İSKİ BÜYÜKÇEKMECE İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	132.155	Var		115.993	Deniz	Var	528.620	24.642,00
İstanbul	Silivri	*		İSKİ BÜYÜKKILIÇLI BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		400			399	Dere	Yok	2.000	8,90
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ CUMHURİYET BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	637	Dere	Yok	4.000	18,69
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ÇAKIL BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	1.058	Dere	Yok	4.000	69,62
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ÇANAKÇA BİYOLOJİK AAT	*	*		500			585	Dere	Yok	2.000	75,14
İstanbul	Silivri	*		İSKİ ÇANTA İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	52.000	Var		19.557	Deniz	Var	208.000	14.126,19
İstanbul	Silivri	*		İSKİ ÇAYIRDERE BİYOLOJİK AAT	*	*		500			360	Dere	Yok	2.000	116,54
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ÇİFTLİK BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	398	Dere	Yok	4.000	37,82
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ DAĞYENİCE BİYOLOJİK AAT	*	*		500			690	Dere	Yok	2.000	62,66
İstanbul	Silivri	*		İSKİ DANAMANDIRA BİYOLOJİK AAT	*	*		500			486	Dere	Yok	2.000	105,00
İstanbul	Şile	*		İSKİ DEĞİRMENÇAYIRI BİYOLOJİK AAT	*	*		250			523	Dere	Yok	1.000	9,37
İstanbul	Silivri	*		İSKİ DEĞİRMENKÖY BİYOLOJİK AAT	*	*		2.000		Var	2.029	Dere	Yok	8.000	271,56
İstanbul	Şile	*		İSKİ DOĞANCALI BİYOLOJİK AAT	*	*		500			534	Dere	Yok	2.000	9,81
İstanbul	Arnavutköy	*		İSKİ DURSUNKÖY BİYOLOJİK AAT	*	*		500			234	Dere	Yok	2.000	2,12
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ELBASAN BİYOLOJİK AAT	*	*		500			285	Dere	Yok	2.000	9,34
İstanbul	Şile	*		İSKİ GEREDELİ BİYOLOJİK AAT	*	*		800			424	Dere	Yok	3.200	17,26
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ GÖKÇEALİ BİYOLOJİK AAT	*	*		500			1.009	Dere	Yok	2.000	42,28
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ GÜMÜŞPINAR BİYOLOJİK AAT	*	*		500			229	Dere	Yok	2.000	47,88
İstanbul	Silivri	*		İSKİ GÜMÜŞYAKA BİYOLOJİK AAT	*	*		4.400		Var	4.422	Dere	Yok	17.600	13,30
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ HALLAÇLI BİYOLOJİK AAT	*	*		500			495	Dere	Yok	2.000	72,56
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ HİSARBEYLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		500			201	Dere	Yok	2.000	1,20
İstanbul	Çekmeköy	*		İSKİ HÜSEYİNLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		2.000		Var	178	Dere	Yok	8.000	20,18
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ İHSANİYE BİYOLOJİK AAT	*	*		500			431	Dere	Yok	2.000	10,84

İstanbul	Şile	*		İSKİ İMRENLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		250			318	Dere	Yok	1.000	6,63
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ İNCEĞİZ BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	831	Dere	Yok	4.000	7,60
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ İZZETTİN BİYOLOJİKAAT	*	*		500			589	Dere	Yok	2.000	2,28
İstanbul	Şile	*		İSKİ KABAKOZ BİYOLOJİK AAT	*	*		250			883	Dere	Yok	1.000	8,83
İstanbul	Silivri	*		İSKİ KADIKÖY BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		800			461	Dere	Yok	4.000	48,42
İstanbul	Kadıköy	*		İSKİ KADIKÖY ÖN ARITMA VE DDD	*			833.000	Var		546.669	Deniz	Var	3.000.000	0,00
İstanbul	Arnavutköy	*		İSKİ KARABURUN BİYOLOJİK AAT	*	*		2.000		Var	2.093	Deniz	Yok	8.000	8,58
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ KARACA BİYOLOJİK AAT	*	*		1.000		Var	623	Dere	Yok	4.000	112,26
İstanbul	Şile	*		İSKİ KARAKİRAZ BİYOLOJİK AAT	*	*		450			267	Dere	Yok	1.800	8,60
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ KARAMANDERE BİYOLOJİK AAT	*	*		500			133	Dere	Yok	2.000	29,48
İstanbul	Şile	*		İSKİ KERVANSARAY İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	2.200			1.203	Dere	Yok	8.800	13,82
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ KESTANELİK BİYOLOJİK AAT	*	*		500			583	Dere	Yok	2.000	42,20
İstanbul	Çekmeköy	*		İSKİ KOÇULLU BİYOLOJİK AAT	*	*		500			946	Dere	Yok	2.000	7,50
İstanbul	Şile	*		İSKİ KÖMÜRLÜK BİYOLOJİK AAT	*	*		125			295	Dere	Yok	500	8,65
İstanbul	Şile	*		İSKİ KURNAKÖY BİYOLOJİK AAT	*	*		250			1.024	Dere	Yok	1.000	8,41
İstanbul	Küçükçekmece	*		İSKİ KÜÇÜK ÇEKMECE ÖN ARITMA VE DDD	*			354.000	Var		296.904	Deniz	Var	1.400.000	-
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ KÜÇÜKSU ATIKSU ÖN ARITMA TESİSİ	*			640.000	Var		240.682	Deniz	Var	920.000	-
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ OKLALI BİYOLOJİK AAT	*	*		500			508	Dere	Yok	2.000	15,06
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ORMANLI BİYOLOJİK AAT	*	*		250			538	Dere	Yok	1.000	54,10
İstanbul	Şile	*		İSKİ ORUÇOĞLU BİTKİSEL AAT	*	*		125			271	Dere	Yok	500	0,00
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ OVAYENİCE BİYOLOJİK AAT	*	*		500			127	Dere	Yok	2.000	2,30
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ ÖĞÜMCE BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		200			247	Dere	Yok	800	9,34
İstanbul	Çekmeköy	*		İSKİ ÖMERLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		500			347	Dere	Yok	2.000	6,35
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ÖRCÜNLÜ BİYOLOJİK AAT	*	*		250			155	Dere	Yok	1.000	2,10

İstanbul	Çatalca	*		İSKİ ÖRENCİK BİYOLOJİK AAT	*	*		500			392	Dere	Yok	2.000	5,12
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ PAŞABAĞÇE ÖN ARITMA TESİSİ	*			575.000	Var		148.481	Deniz	Var	2.300.000	
İstanbul	Sancaktepe	*		İSKİ PAŞAKÖY İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	154.000	Var		198.086	Dere	Yok	770.000	24.190,17
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ POYRAZKÖY BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		200			195	Deniz	Yok	1.000	7,30
İstanbul	Çekmeköy	*		İSKİ REŞADİYE BİYOLOJİK AAT	*	*		2.000		Var	2.006	Dere	Yok	8.000	73,64
İstanbul	Şile	*		İSKİ SAHİLKÖY İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	1.300			1.144	Dere	Yok	5.200	16,53
İstanbul	Şile	*		İSKİ SATMAZLI İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	800			401	Dere	Yok	3.200	16,37
İstanbul	Silivri	*		İSKİ SAYALAR BİYOLOJİK AAT	*	*		500			274	Dere	Yok	2.000	54,74
İstanbul	Silivri	*		İSKİ SELİMPAŞA İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	70.000	Var		47.977	Deniz	Var	280.000	13.973,78
İstanbul	Beykoz	*		İSKİ SIRAPINAR PAKET BİYOLOJİK AAT	*	*		500			539	Dere	Yok	2.500	9,01
İstanbul	Silivri	*		İSKİ SİLİVRİ İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	36.500	Var		26.548	Deniz	Var	146.000	10.687,20
İstanbul	Şile	*		İSKİ SOFULAR BİYOLOJİK AAT	*	*		250			211	Dere	Yok	1.000	11,03
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ SUBAŞI BİYOLOJİK AAT	*	*		500			679	Dere	Yok	2.000	22,92
İstanbul	Şile	*		İSKİ ŞİLE KUMBABA ATIKSU ÖN ARITMA TESİSİ	*			46.000	Var		22.910	Deniz	Var	230.000	-
İstanbul	Şile	*		İSKİ ŞUAYİPLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		250			81	Dere	Yok	1.000	6,70
İstanbul	Arnavutköy	*		İSKİ TERKOS İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	1.730		Var	1.801	Dere	Yok	6.920	24,72
İstanbul	Tuzla	*		İSKİ TUZLA İLERİ BİYOLOJİK AAT	*		*	650.000	Var		470.693	Deniz	Var	1.500.000	36.851,86
İstanbul	Üsküdar	*		İSKİ ÜSKÜDAR ATIKSU ÖN ARITMA TESİSİ	*			77.760	Var		37.641	Deniz	Var	350.000	-
İstanbul	Şile	*		İSKİ ÜVEZLİ BİYOLOJİK AAT	*	*		250			360	Dere	Yok	1.000	10,97
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ YALIKÖY BİYOLOJİK AAT		*		1.000		Var	997	Dere	Yok	4.000	7,18
İstanbul	Arnavutköy	*		İSKİ YASSIÖREN BİYOLOJİK AAT	*	*		550			799	Dere	Yok	2.200	19,38
İstanbul	Çatalca	*		İSKİ YAZLIK BİYOLOJİK AAT	*	*		250			249	Dere	Yok	1.000	2,20
İstanbul	Fatih	*		İSKİ YENİKAPI ÖN ARITMA VE DDD	*			864.000	Var		650.750	Deniz	Var	4.320.000	-

İstanbul	Şile	*		İSKİ YENİKÖY BİYOLOJİK PAKET AAT	*	*		200			213	Dere	Yok	800	7,24
İstanbul	Sarıyer	*		İSKİ ZEKERİYAKÖY BİYOLOJİK AAT	*	*		4.000		Var	1.999	Dere	Yok	16.000	40,90

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözülmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge 23–2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu (EÇBS, 2025)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (m3/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Arıtma Tesisi		3000		Fiziksel/Kimyasal/Biyolojik	1517,000	Kanalizasyon (Belediye)
İstanbul Deri Organize Sanayi Bölgesi		36000		Fiziksel/Biyolojik	10060,710	Kanalizasyon (Belediye)
İsbaş İstanbul Trakya Serbest Bölge Kurucu Ve İşleticisi A.Ş.		280		Biyolojik	1000,000	Kanalizasyon (Belediye)
S.S. Galvanoteknik Metal Kaplamacıları Küçük Sanayi Sitesi İşletme Kooperatifi		1000		Fiziksel/Kimyasal	2363,850	Kanalizasyon (Belediye)
Ss.İst.Bakır Ve Pir.San.Toplu İş.Yeri Yapı Koop.		1500		Fiziksel/Kimyasal/Biyolojik		Kanalizasyon (Organize Sanayi Bölgesi)
Kuyumcukent İşletme A.Ş.		49,500		Kimyasal	421,367	Kanalizasyon (Belediye)
Sınırlı Sorumlu İstanbul Birlik İşletme Kooperatifi		300		Fiziksel/Kimyasal/Biyolojik		Kanalizasyon (Belediye)
İstanbul Kıymetli Metal İşleyicileri Derneği		6,500		Kimyasal		Kanalizasyon
S.S.İstanbul Cila Ve Nikelajcılar Ve Madeni Eşya İmalatçıları Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi		500		Kimyasal	37,137	Kanalizasyon
İstanbul Kıymetli Metal İşleyicileri Derneği İktisadi İşletmesi		6,500		Kimyasal	984,911	Endüstriyel Yeniden Kullanım

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Arıtma Tesisi						
İstanbul Deri Organize Sanayi Bölgesi						
İsbaşı İstanbul Trakya Serbest Bölge Kurucu Ve İşleticisi A.Ş.						
S.S. Galvanoteknik Metal Kaplamacıları Küçük Sanayi Sitesi İşletme Kooperatifi						

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözülmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 24–2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı (EÇBS,2025)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Akaryakıt Depolama, Dolum, Satış/Dinlenme Tesisi	126	7
Belediye Evsel/Kentsel Atıksu	90	90
Organize Sanayi Yönetimi	6	2
Sanayi Sitesi veya Kooperatifi	10	9
Sanayi Tesisi Üretim Sektörü	3838	808
Serbest ve/veya Endüstri Bölgesi Yönetimi	2	1
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	133	38
Diğer	468	49

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Alınan Önlemler

İstanbul’da iki adet Avrupa ve bir adet Asya yakasında olmak üzere belediye atıklarının bertaraf edildiği üç adet Düzenli Depolama Tesisi bulunmaktadır. Avrupa Yakasında Odayeri ve Seymen, Asya yakasında ise Kömürcüoda Atık Bertaraf Tesisleri bulunmaktadır.

II. Sınıf Düzenli Depolama Sahalarında oluşan çöp sızıntı suyunun yeraltı ve yerüstü su rezervlerini kirletmemesi maksadıyla depolama sahası tabanına geçirimsizlik tabakası teşkil edilmektedir. Geçirimsizlik tabakası teşkilinde birinci işlem tesviye edilmiş saha zeminine doğal geçirimsizlik malzemesi permeabilite katsayısı (K) maksimum 1×10^{-9} m/sn olan kil 25 cm kalınlığında (toplamda en az 50 cm) aşamalı olarak iki kademe serilerek sıkıştırılmaktadır. İkinci işlem sıkıştırılmış kil malzemesi üzerine kimyasal maddelere karşı yüksek dirençli, çekme mukavemeti yüksek, delinme ve çatlamalara karşı son derece dayanıklı yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) malzemeden imal edilmiş 2 mm kalınlığında yapay geçirimsizlik malzemesi jeomembran serilmektedir. Üçüncü işlem jeomembran malzemenin üzerine membranı koruyucu örtü malzemesi olarak jeotekstil serilmektedir. Dördüncü işlem olarak doğal ve yapay geçirimsizlik tabakası teşkilinden sonra kalker oranı %20'den küçük, yıkanmış, sivri ve keskin hatlara sahip olmayan, dane çapı 2-4 cm ve permeabilite katsayısı (K) minimum 1×10^{-4} m/sn olan dere çakılı filtre malzemesinden alan drenajı ile yüzey alanının 2/3 si delikli olan boru drenajından oluşan birleşik drenaj sistemi teşkil edilmektedir. Birleşik drenaj sistemi ile oluşan çöp sızıntı suları toplanıp sızıntı suyu arıtma tesisinde standartlara uygun olarak arıtılmaktadır. Ayrıca yer altı suları gözlem kuyularından 3 ayda 1 numune alınıp analizleri yaptırılarak da kontrol altına alınmaktadır. Evsel nitelikli belediye atıklarının düzenli depolanması sonucu oluşan ve atık suya (evsel nitelikli) göre 40 kat daha kirli olan çöp sızıntı suları Odayeri, Kömürcüoda ve Seymen (Yapım Aşamasında) Atık Bertaraf Tesisleri'nde kurulu bulunan sızıntı suyu arıtma tesislerinde Membran Biyoreaktör Nanofiltrasyon (MBR+NF) teknolojisi kullanılmaktadır. MBR (Membran Bio Reaktor) Sistemi, çöp sızıntı suyunu dere ve kanal deşarj standartlarına uygun hale getirilerek deşarj edilmesi amacıyla kullanılan bir sistemdir. Çöp sızıntı suları Membran Biyoreaktör (MBR) prosesi ile deşarj standartlarına uygun olarak arıtılmaktadır. Düzenli Depolama Sahalarında oluşan çöp sızıntı suları drenaj tabakası yardımıyla toplanmakta, lagün/çöktürme havuzlarında biriktirilmekte ve sızıntı suyu arıtma tesislerine iletilmektedir.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Paşaköy, Ataköy ve Ambarlı İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinde atıksular geri kazanılarak peyzaj, proses ve soğutma suyu olarak kullanılmaktadır. 2024 yılında toplam 31.615.818m³/yıl geri dönüşüm suyu kazanılmıştır. (İSKİ, 2025)

Çizelge 25– 2024 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu (İSKİ, 2025)

İSKİ Atıksu Arıtma Tesisleri Geri Kazanım Miktarları (2024)	Miktar (m ³ /yıl)
İSKİ ATAÖY İLERİ BİYOLOJİK AAT	3.270.284
İSKİ AMBARLI İLERİ BİYOLOJİK AAT	1.181.164
İSKİ PAŞAKÖY İLERİ BİYOLOJİK AAT	27.164.370
TOPLAM	31.615.818

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“*Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik*” toprak kirliliğinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaların ve sektörlerin tespiti, kayıt altına alınması, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesine ilişkin teknik ve idari usul ve esasları düzenlemekle birlikte, söz konusu yönetmeliğin 5. Maddesi gereği,

- a) Valilikler, bu Yönetmelik hükümlerine göre kirlenmiş ve kirlenme riski altında olan sahaları saptar, alınacak tedbirleri belirler ve uygulanmasını sağlar.
- b) Kirlenmiş İskinin bulunduğu sahalarda, Çevre Kanununun 8’inci maddesi hükmü gereğince ilgililer; kirlenmiş sahalarda ise kirlenmeler kirlenmeyi durdurmak, kirlenme boyutunu tespit etmek, kirlenmenin etkilerini gidermek için gerekli çalışmaları yapmak gibi harcamaları karşılamakla yükümlüdürler.

2023 yılında 386 adet Ek-3 Faaliyet Ön Bilgi Formu başvurusu onaylanmıştır. Sistem değerlendirmesi sonucunda, onaylanan başvurulardan 6’adeti Takip Gerektiren Saha ve 363 adeti Takip Gerektirmeyen saha olarak tanımlanmıştır.

2023 yılında Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde 2023 yılı ve önceki yılların başvurularına istinaden olmak üzere toplam 429 adet Denetim Formu oluşturulmuştur. Oluşturulan Denetim Formlarının hepsi Faaliyet Ön Bilgi Formu başvurusuna istinaden oluşturulmuştur. Sistem değerlendirmesi sonucunda, giriş yapılmış olan Denetim Formlarının 5 adeti Takip Gerektiren Saha ve 364 adeti Takip Gerektirmeyen saha olarak tanımlanmıştır. Müdürlük kararı sonucunda ise, girişi yapılmış olan Denetim Formlarının 6 adeti Takip Gerektiren Saha ve 363 adeti Takip Gerektirmeyen saha olarak tanımlanmıştır.

2023 yılında İl Müdürlüğümüzde gerçekleştirilen ilk Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu, 18/01/2023 tarihinde gerçekleştirilen 064 No’lu komisyondur ve 2023 yılında son gerçekleştirilen komisyon 21/02/2024 tarihinde gerçekleştirilen 072 No’lu komisyondur. 2023 yılında İl Müdürlüğümüzde gerçekleştirilen toplam 6 Kirlenmiş Saha Değerlendirme İzleme Komisyonunda toplam 63 adet rapor değerlendirilmiştir. Raporların sene sonundaki türlerine göre dağılımları Çizelge 26’de bulunmaktadır.

Çizelge 26- 2024 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi ve Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu Kararları; İstanbul Çevre Yönetim Şube, Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu’nda Değerlendirilen Dosyaların Sene Sonundaki Türlerine Dağılımları; 2023)

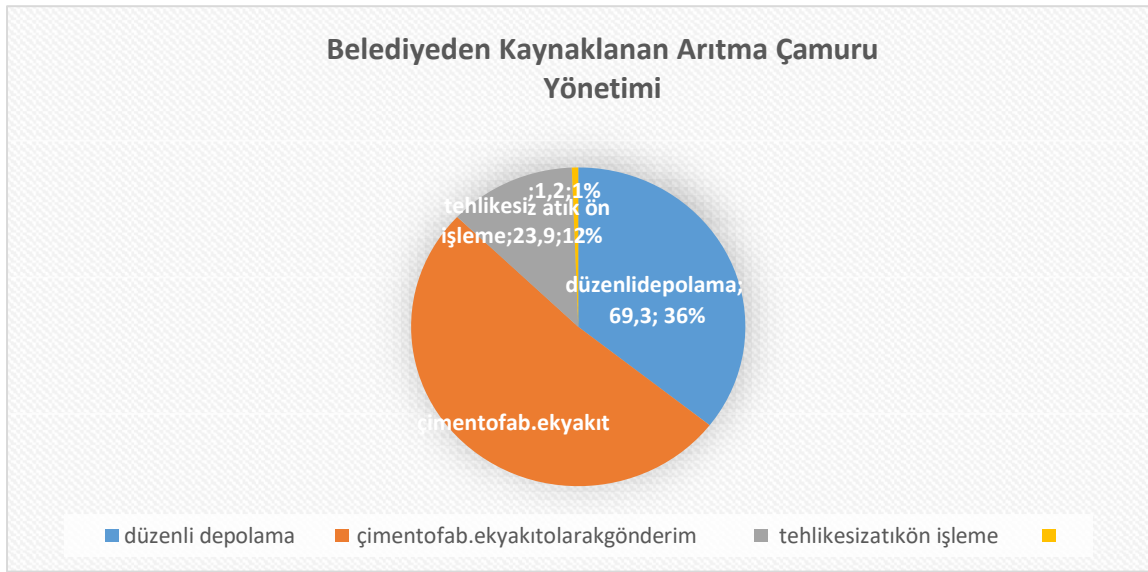
Şüpheli Saha Sayısı (Başvuru ve Bildirim)	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı	Takip Gerektirmeyen Saha Sayısı
227	69	17	10

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Yönetimi

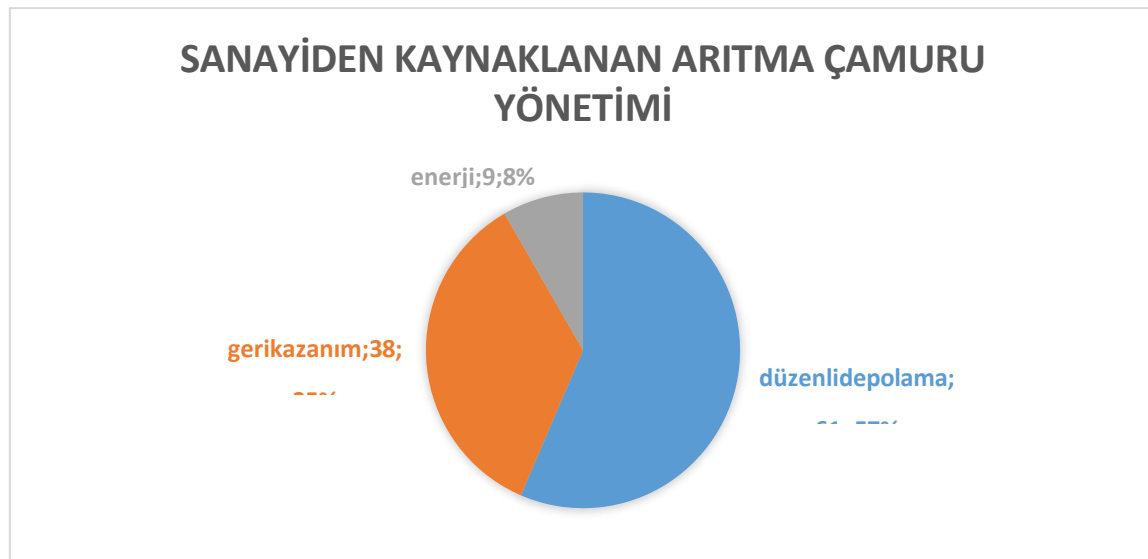
Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurlarının %69 'u düzenli depolamaya giderken, %21 'i tehlikesiz atık ön işleme ve %100 'ü çimento fabrikalarına yakıt olarak gönderilerek değerlendirilmektedir.

Sanayi kaynaklı arıtma çamurlarının %61 'i düzenli depolamaya giderken %38 'i geri kazanıma gönderilmektedir. Geri kazanıma gönderilen sanayi kaynaklı arıtma çamurlarının ise %9 'u enerji üretimi amacıyla yakıt olarak değerlendirilmektedir.

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve sanayiden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi tespit edilerek Grafik 124 ve Grafik 125 oluşturulmuştur.

Grafik 124-2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü, 2025)

Grafik 125-2024 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü, 2025)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“2018 yılı içerisinde İstanbul ilinde 112hektar, 2019 yılında 96 hektar, 2020 yılında100 hektar, 2021 yılında 91 hektar ve 2022 yılında 45 hektar Maden Sahasında rehabilitasyon bakım çalışması yapılmıştır. 2023 yılında ise rehabilitasyon bakım çalışması yapılan 252 hektarlık alanın 50 hektarı doğaya yeniden kazandırılmış olup, 202 hektarlık kısmında ise doğaya yeniden kazandırma süreci devam etmektedir. (İlTarımveOrmanMüdürlüğü,2025)

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 27– 2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	13.261	76.340,26
Fosfor	3.375	
Potas	913	
TOPLAM	17.549	

Çizelge 28– 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

KimyasalMaddenin Adı	KullanımAmacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak TarımYapılanToplamAlan(ha)
İnsektisitler	Zararlıböcek vb. karşı	64.879	Mevcut veriler farklı birçok preparatın ana grup toplamı olup; her birinin farklı doz ve tekrürde uygulanması sebebiyle uygulama alanı hakkında bilgi sahibi olunamamaktadır.
Herbisitler	Yabancıotlarkarşı	155.554	
Fungisitler	Mantari enfeksiyonlarkarşı	167.721	
Rodentisitler	Kemirgenzararına karşı	9.083	
Nematisitler	Nematodzararına karşı	203	
Akarisitler	Akarzararınakarşı	2.523	
Mollussisit	Yumuşakçazararına karşı	27.276	
BGD	Bitkigelişim düzenleyici	20.653	
TOPLAM			447.892

Çizelge 29– 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Çizelge 30– 2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(İSKİ Kaynak, 2024 yılı)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanımamacıvekkullanılanmiktar				AnalizYapılanİstasyonun				
		İçmevekkullanılmasuyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstri-yelsutemin i	Akımgözlemistasyonukodu	Analizsonuçları YSKY (Tablo-5)-	Yeri (İlçe,Köy,Mevkii)	Koordinatları	YıllıkOrtalama NitratDeğeri(mg/L)
Alibeyköy Hamsu							YSKYTablo5sekmesinde verilmiştir			<0,50
Yeşilçay Hamsu										<0,50
Darlık Hamsu										<0,50
Kazandere Hamsu										<0,50
Papuçdere Hamsu										<0,50
Sakarya Karasu Hamsu										1,74
B.Çekmece Hamsu										0,62

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSI
- Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- <https://sim.csb.gov.tr/>

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Atık Yönetimi, Atık Bertaraf Tesisleri ve Kapasiteleri

5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince evsel atıkların ev ve işyerlerinden toplanması ilçe belediyelerinin sorumluluğundadır.

İstanbul'da bulunan 39 İlçe Belediyesi her biri kendi sınırları içerisinde atık toplama sistemlerini kurar ve sokaklarda belirli noktalara yerleştirilen konteynerlerden atıkları alarak sıkıştırılmalı çöp toplama araçları ile İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Katı Atık Aktarma İstasyonlarına taşırlar.

İlçe belediyeleri tarafından toplanarak İstanbul genelinde bulunan 9 adet katı atık transfer istasyonuna getirilen evsel atıklar İBB tarafından katı atık aktarma istasyonlarından geri kazanım tesislerine ve düzenli depolama alanlarına taşınmaktadır. Katı atık transfer istasyonlarından atıkların bertaraf sahalarına taşınması çalışmaları kapsamında 2024 sonu itibariyle günlük ortalama 12.592 ton katı atık taşınmıştır. Bu miktarın günlük yaklaşık 8.725 tonu katı atık transfer istasyonları üzerinden düzenli depolama alanlarına, 980 tonu bertaraf sahalarındaki geri kazanım tesislerine, 2.887 tonu ise atık yakma ve enerji üretim tesisine taşınmıştır.

İstanbul genelinde ilçe belediyeleri tarafından toplanarak katı atık aktarma istasyonlarına, geri kazanım tesislerine ve doğrudan düzenli depolama sahalarına getirilen evsel atıkların 2024 yılındaki miktarı toplam 6 milyon 585 bin 557 ton'dur.

Aktarma istasyonlarından depolama sahalarına getirilen evsel atıklar; sanayiden, kurum ve kuruluşlardan kaynaklanan evsel nitelikli atıklar, imha kapsamında gelen ve depolama yöntemiyle imhası uygun görülen atıklar düzenli depolama sahalarında bertaraf edilmektedir.

2024 yılında katı atık transfer istasyonlarından, ilçe belediyelerinden, geri kazanım tesislerinden, kurum, kuruluş ve firmalardan Belediyemizin Şile-Kömürcüoda ve Silivri-Seymen II. Sınıf Düzenli Depolama Sahalarında toplam 5 milyon 945 bin 723 ton atık depolanarak bertaraf edilmiştir.

Düzenli depolama sahalarında depolamanın tamamlandığı kısımlar örtü toprağıyla örtülerek kapatılır. En son serilen bitkisel toprağın ardından yeşillendirilir.

Seymen Düzenli Depolama Alanı

İstanbul'da günde yaklaşık 16 bin 245 ton atık düzenli depolama yöntemiyle bertaraf edilmektedir. İstanbul'da atıkların vahşi depolanması söz konusu değildir.

Depolama sahalarında çöplerden oluşan sızıntı suları fiziksel, kimyasal, biyolojik ve ileri membran biyoreaktör (Ultrafiltrasyon+Nanofiltrasyon) yöntemleriyle arıtılmaktadır. Arıtılan ve deşarj standartlarına getirilen sızıntı suları Anadolu yakasında derelere, Avrupa yakasında ise İSKİ'nin kanalına deşarj edilmektedir.

Odayeri ve Kömürcüoda Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesislerine ilave olarak 2024 yılında 4.000 m³/gün kapasiteli Seymen Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi faaliyete alınmış, 2.000 m³/gün kapasiteli Kömürcüoda Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesisine ilave 4.000 m³/gün kapasiteli bir tesis yapılarak toplam kapasite 6.000 m³/güne çıkartılmıştır. Bu sayede tesislerin toplam kapasitesi 12.000 m³/güne ulaşmıştır.

Kömürcüoda Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi Sızıntı Suyu ve Çıkış Suyu

Düzenli depolama sahalarında çöpün çürümesiyle açığa çıkan metan gazı borular ile toplanarak Çöp Gazından Elektrik Enerjisi Üretim (LFG) Tesisi'nde elektrik enerjisine dönüştürülmektedir. Kontrol dışı oluşan gazların çevreye zarar vermeden bertarafı sağlanmakta ve patlama riski ortadan kaldırılmaktadır.

Odayeri Düzenli Depolama Sahasında 23 MW, Kömürcüoda Düzenli Depolama Sahasında 55,2 MW ve Seymen Düzenli Depolama Sahasında 44 MW kurulu güce sahip üç adet LFG tesisinden 2024 sonu itibariyle toplam 691.301.671 kwh elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirilmiştir.

Evsel Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi Kemerburgaz Biyometanizasyon Tesisi

Ayrıca Kömürcüoda Biyometanizasyon Tesisinden 38.661.704 kwh, Kemerburgaz Biyometanizasyon Tesisinden 2.685.922 kwh, Kemerburgaz Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisinden ise 599.700.848 kwh elektrik enerjisi üretilmiş olup 2024 yılı içerisinde atıktan toplam 1.332.350.144 kwh elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirilmiştir.

Evsel Atıkların bir kısmı Kemerburgaz Geri Kazanım ve Kompost Tesisi ve Şile-Kömürcüoda Biyometanizasyon Tesisine yönlendirilmektedir. Bu tesislerin geri kazanım ünitesine gelen atıklardan; plastik malzemeler, kağıt-karton, demir, alüminyum, cam gibi geri dönüşebilir atıklar yarı otomatik olarak ayrıştırılarak ekonomiye kazandırılmaktadır.

Ayrıştırılmış organik kısım Kemberburgaz'da Kompost Tesisi Kompostlaştırma Ünitesine gönderilerek kompost elde edilmektedir. Günlük 500 ton atık işleme kapasitesine sahip Kemberburgaz Geri Kazanım ve Kompost Tesisinde hal, pazar yeri, park bahçeler ve mutfaklardan çıkan organik atıklar, kompostlaştırılarak geri kazanılmaktadır. Üretilen kompost İstanbul'un park ve bahçelerinde ve çiçek üretiminde kullanılmaktadır. Ayrıca ilçe belediyelerine de ayrı topladıkları organik atıklar için peyzaj çalışmalarında kullanılmak üzere protokol kapsamında kompost-gübre verilmektedir.

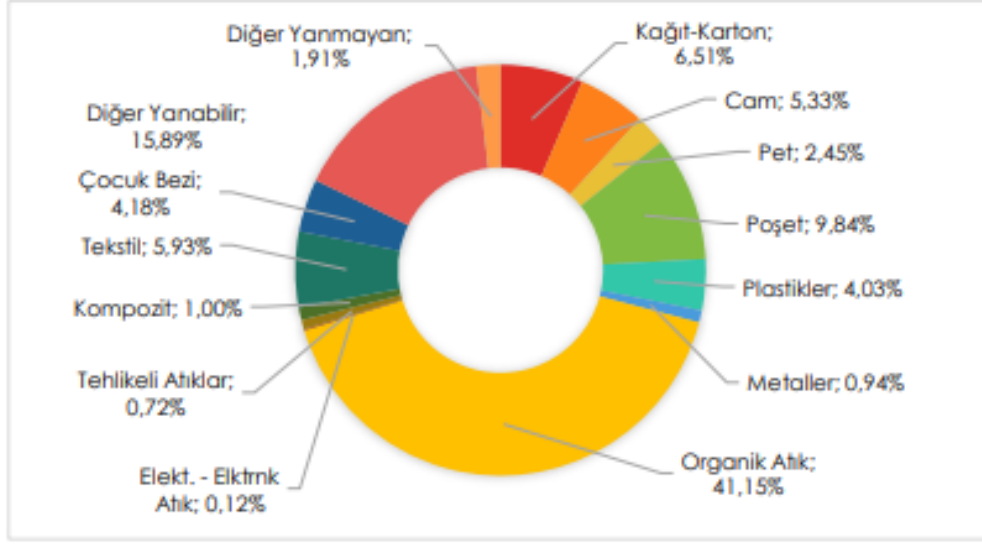
Kemberburgaz Geri Kazanım ve Kompost Tesisi

2024 yılında Kemberburgaz Geri Kazanım Tesislerine (Kompost ve Biyometanizasyon) günlük ortalama 468 ton atık kabul edilmiş ve toplam **9 bin 230 ton kompost** üretilmiştir.

Ayrıca Tesiste 3.325 ton geri dönüşebilir malzeme ve 16.587 ton dal budak atığı geri kazanılmıştır. Endüstriyel nitelikli geri dönüşümü mümkün olmayan tekstil, kağıt, poşet, naylon, elyaf vb. atıklardan Kemberburgaz ATY Hazırlama Tesisi'nde 23.719 ton ATY üretilerek ek yakıtı dönüştürülmüştür.

Şile Kömürcüoda Biyometanizasyon Tesisinde 2024 yılında günlük 904 ton karışık atık anaerobik çürütücülerde işlenerek gaz motorlarında elektrik enerjisine dönüştürülmüştür.

İstanbul Atık Karakterizasyonu

Grafik 126–İstanbul Geneli Belediye Atığı 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu (İBB,2023)

İstanbul geneli için İBB tarafından yapılan son atık karakterizasyon çalışması 2023 yılında gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 31-2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri (İBB, 2024)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi / İlçe Belediyeleri/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Birlik Üyesi Olmayan İlçe Belediyeleri	Nüfus	Toplanan Atık Miktarı (ton/gün)		Sıfır atık yönetim sistemi çerçevesin de kaynağında ayrı toplanan Atık Miktarı (ton/gün)	Tesis İşletmecisi (*) (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))*	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi Türü				
					Yaz			Kış	Düzenli Depolama	Düzenli Depolama Öncesi Yapılan Ön İşlemler	Atık Yakma	Depo Gazından Enerji Üretimi
Büyükşehir	İBB		15.701.602	17.994 (İlçe belediyesi ve resmî kurumlar, vb. üreticiler tarafından İBB Tesislerine getirilen)		-	BŞ	3 (Odayeri Düzenli Depolama Sahamız Evsel Atık Alımına kapatılmıştır.)	4	1	3	-
İl Geneli												

* İlçe belediyelerinin getirdiği atıkların dışında İBB tesislerine İBB birimlerinden, kurum ve kuruluşlardan evsel atıklar getirilmekte ayrıca İBB hizmet alanındaki ana arter ve meydanlardan çıkan evsel atıklar da İBB tarafından toplanarak bertaraf tesislerine taşınmaktadır. Bu bakımdan İBB tesislerine 2024 yılında **ilçe belediyelerinin getirdiği 6 milyon 585 bin 557 ton evsel atığın** yanı sıra diğer kurum ve kuruluşlardan **309 bin 416 ton evsel atık** getirilmiştir.

İstanbul’da üretilen **toplam 6 milyon 894 bin 972 ton evsel atık** tesislerimize getirilmiştir.
(İlçe belediyelerinin kaynağında topladığı ambalaj atıkları ve diğer değerlendirilebilir atıklar dahil değildir)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Çizelge 32–2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi (İBB, 2024)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi				Hafriyat Toprağı Yönetimi	
			Geri Kazanım Tesisi Adı	Geri Kazanım Tesisi Adresi	Düzenli Depolama Tesisi Adı	Düzenli Depolama Tesisi Adresi	Döküm Sahası Adı	Döküm Sahası Adresi
İstanbul Büyükşehir Belediyesi		9.641.446,68					Şile	Sahilköy
							Şile	Sahilköy
							Arnavutköy	Bolluca
							Eyüp	Çifalan
							Silivri	Beyciler
İl Geneli (Toplam)		9.641.446,68						

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

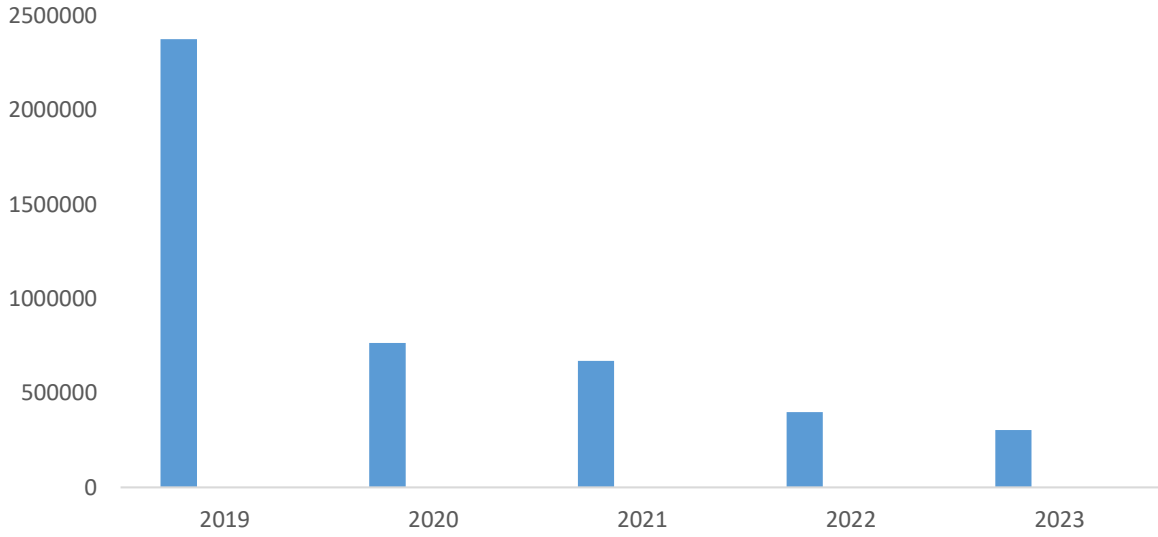
İlimizde, Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında, Atık Getirme Merkezlerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Sıfır Atık Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında hedef kitlelere yönelik eğitimler, ilde yer alan atık getirme merkezleri ve mobil atık getirme merkezlerine ilişkin bilgiler, sıfır atık sistemini uygulayan ve temel seviye sıfır atık belgesini alan belediyeler ile bina ve yerleşkelerin sayıları çizelgelerle verilmiş ve yıl bazında karşılaştırma grafikleri yapılmıştır.

C.3.1. Eğitimler

İlimizde 2024 yılında Sıfır Atık Yönetimi kapsamında verilen eğitim sayılarına ilişkin bilgi verilmiş ve yıl bazlı karşılaştırma grafiği yapılmıştır. (Grafik 127).

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 303.478 kişiye eğitim verilmiştir.

Yıl Bazlı Eğitimler (Kişi/Yıl)

Grafik 127– Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezlerine ilişkin bilgiler verilerek Çizelge 33 doldurulmuştur.

Çizelge 33– 2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Mobil Atık Getirme Merkezi	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Depolanan Atık Tür Sayısı
Mobil Atık Getirme Merkezi	Ataşehir Belediye Başkanlığı	1	1000	8
Mobil Atık Getirme Merkezi	Canpark Gayrimenkul Yatırım Turizm ve Taahhüt A.Ş.-Canpark Alışveriş Merkezi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Esenyurt Belediye Başkanlığı	7		49
Mobil Atık Getirme Merkezi	Silivri Belediye Başkanlığı	12		96
Mobil Atık Getirme Merkezi	Şişli Belediye Başkanlığı	3		7

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

İlimizde Sıfır Atık Yönetim Sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve Temel Seviye Sıfır Atık Belgesini alan Mahalli İdareler ile kurum/kuruluşlara ilişkin bilgiler Çizelge 34 ve 35’de verilmiştir. Yıllar bazında karşılaştırma grafiği (Grafik 128) oluşturulmuştur. Yıl bazlı ilerleme grafiği hazırlanmıştır.

Çizelge 34– 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi,2024)

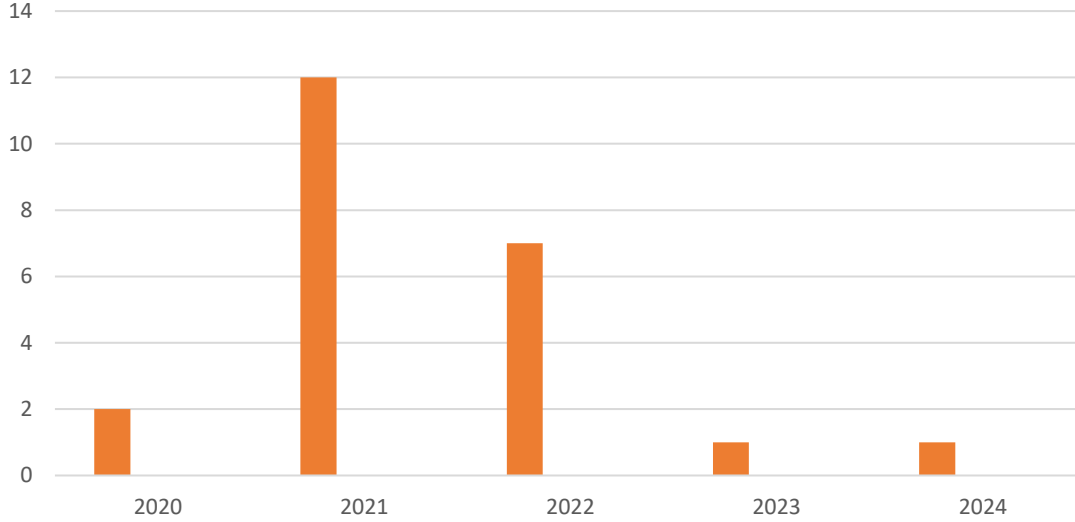
Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	31	1
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	8	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	-	-
Belediye Birlikleri	-	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	-	-
İl Özel İdareleri/Mücavir Alan Dışı	-	-

Çizelge 35– 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	654	2
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri	755	18
Alışveriş Merkezleri	150	2
Belediyeler	39	1
ÇŞİD İl Müdürlüğü	-	-
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	4907	105
Havalimanları	3	-
İl Özel İdareleri	-	-
İş merkezi ve Ticari Plazalar	3673	26

Kamu Kurum ve Kuruluşları	7200	100
Konaklama İşletmeleri	674	402
Limanlar	25	-
Organize Sanayi Bölgeleri	8	-
Sağlık Kuruluşları	1400	32
Tren ve Otobüs Terminalleri	63	-
Zincir Marketler	9000	439
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri	10	3
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar	1000	180
Kafeterya ve Restoranlar	10000	62
Kargo Şirketleri	650	34
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	300	6

Sıfır Atık Sistemine Geçen Belediye Sayısı

Grafik 128– Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen Belediye Sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

“Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında ambalajın üretimi, ürünlerin ambalajlı olarak satışa sunulması, ambalaj atığının oluşumu, ambalaj atığının toplanması ve geri dönüştürmesi aşamalarında yer alan bütün paydaşların yaptığı işlere sayısal değerler de belirtilerek değinilmelidir.

Çizelge 36–2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	7.077.669	52.618.009
Metal	368.863	2.252.946
Kompozit	11.037	0
Kağıt Karton	99.961.911	161.277.224
Cam	31.429.020	19.389.890
Ahşap	4.742.857	19.171.782
Karışık	187.981.694	0
Toplam	331.573.051	254.709.851

*Ambalaj Bilgi Sisteminde 2021 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2020'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

İstanbul ilinde, ambalaj bilgi sisteminden alınan verilere göre 9425 adet piyasaya süren (bir ürünü paketleyen veya ambalajın üzerinde adını ve/veya ticari markasını kullanan), 998 adet ambalaj üreticisi (ambalajı üretenler ve/veya ambalajı ithal edenler) ve 896 adet tedarikçi (kendisi ambalaj üreticisi olmayıp piyasaya sürenlere ambalaj tedarik edenler veya piyasaya sürenler adına fason üretim yapanlar) kategorisinde kayıtlı ekonomik işletme bulunmaktadır. Bir işletme aynı zamanda iki veya üç türü de kapsayabilir.

Çizelge 37- 2024 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	9.425
Ambalaj Üreticisi Sayısı	998
Tedarikçi Sayısı	896

Grafik 129– Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Kaynak, yıl)

İstanbul ilinde kayıt altına alınan ambalaj atığı toplama ayırma tesisi (TAT) ve ambalaj atığı geri kazanım tesisi (GKT) sayıları e-izin portalından 2024 yılı içerisinde faaliyet gösterebilen lisanslı ve geçici faaliyet belgeli tesislerin konu ve tarih aralıkları seçilerek derlenmesinden hesaplanmıştır.

Sistemde TAT sayısı için ek kapsam maddesi 8.1.1.4 sayısı 271, ek kapsam maddesi 8.1.1.1 sayısı 7 ve ek kapsam maddesi 8.1.1.2 sayısı 5 adet bulunurken ek kapsam maddesi 8.1.1.3 için herhangi bir sayıya rastlanamamıştır. (Çizelge 38)

Ambalaj sistemi 2022 yılından itibaren GEKAP Sistemi ile entegre olması ve Ambalaj Geri Kazanım Tesislerinin 09.10.2021 tarihli 31623 sayılı R.G de yayımlanan Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik'e istinaden, farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bu yüzden Çizelge 39 ve Grafik 129 verileri 2021 yılına aittir.

GKT toplam sayısı ise portalda 2022 yılı içinde faaliyet gösterebilen Atık Yönetimi Yönetmeliği Ek 4 listesindeki yıldız işareti olmayan 15 başlıklı kodların seçilmesiyle ulaşılan değerlerdir. Diğer sayılar ilgili 15 li kod seçilerek elde edilmiştir. (Çizelge 39)

Çizelge 38-2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesis (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
271	7	5	-

Çizelge 39-2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2022)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesis (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
259	246	34	29	41	28	29	30

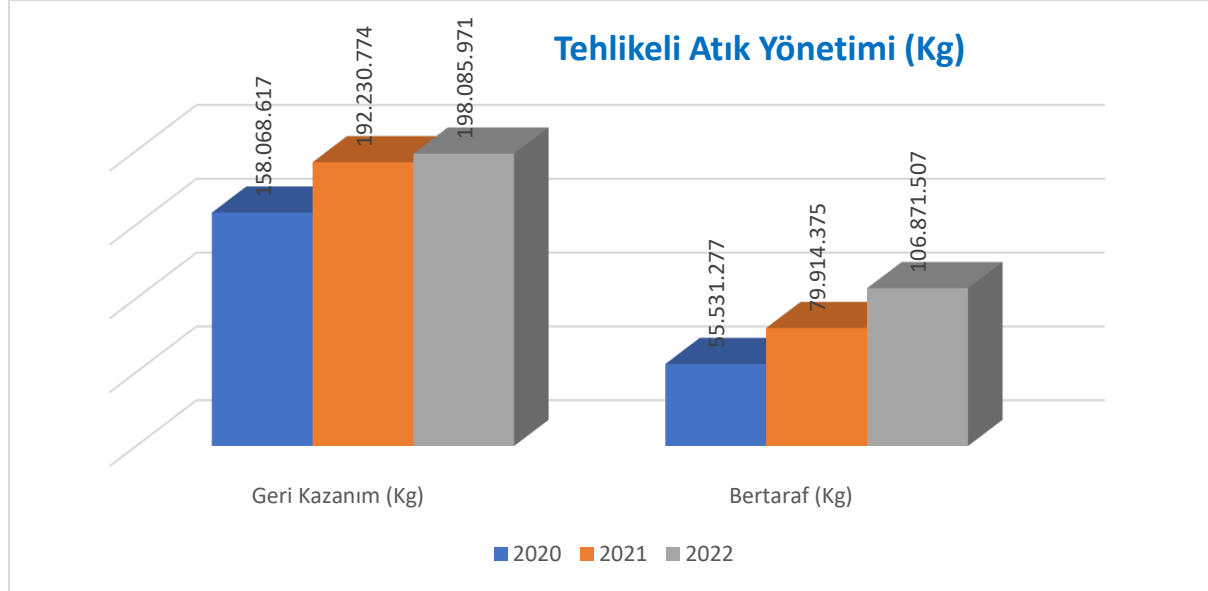
*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik 130– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-izin Uygulaması, 2022)

C.5. Tehlikeli Atıklar

Bakanlığımız Atık Yönetim Uygulaması verilerine göre, 2024 yılı içerisinde İstanbul ilinde toplam 573.314.081 Kg tehlikeli atık oluşmuş olup; bunun 246.782.197kg geri kazanım, 326.531.884 kg'ı bertaraf yöntemi uygulanmıştır. İldeki Atık Yönetim Uygulaması sistemine kayıtlı tesislerden elde edilen veriler doğrultusunda Grafik 132 ve Çizelge 40 oluşturulmuştur.

Grafik 131– 2022 yılı Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge 40-2024 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*

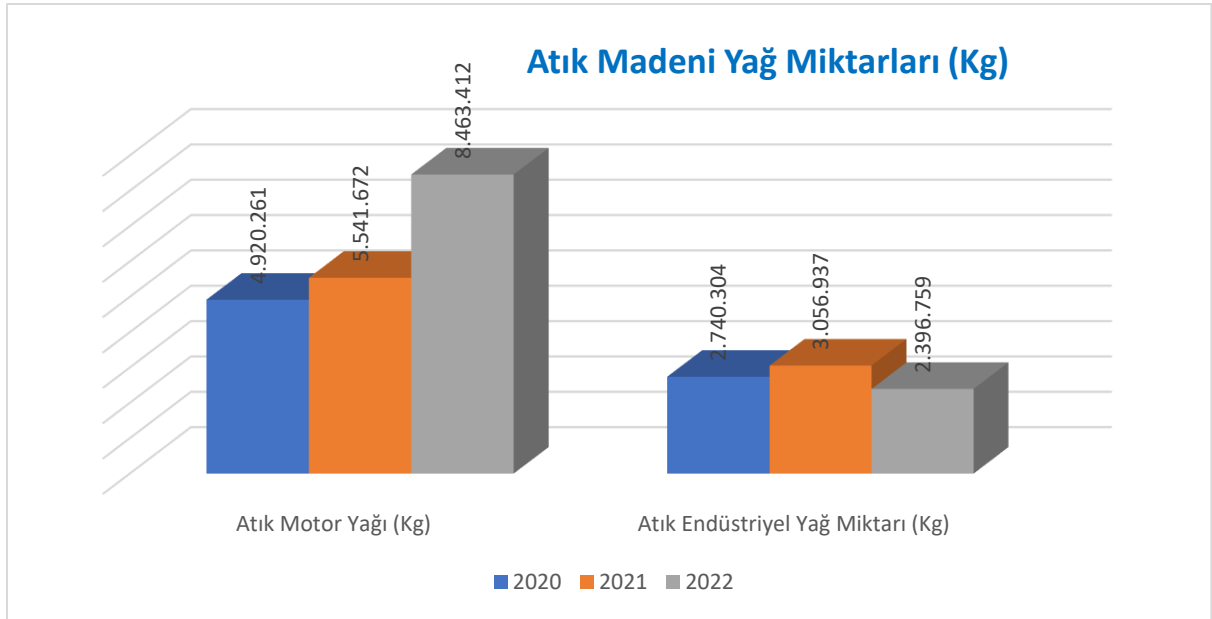
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTARI (kg)
Geri Kazanım (R)	198.085.971
Bertaraf (D)	106.871.507

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup beyan edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Bakanlığımız MOYDEN verilerine göre, 2024 yılı içerisinde İstanbul ilinde Akaryakıt istasyonu sayısı toplam 156, Araç servisi sayısı 964, Kamu kurumu atölyesi sayısı 55, Maden işletmesi atölyesi sayısı 62, Sanayi tesisleri sayısı 258, Özel moyden sayısı 21 dir.

Grafik 132– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

(& Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği'nde yer alan B grubu yağlar; atık motor yağlarını, A grubu yağlar; endüstriyel yağları tanımlamaktadır.)

Çizelge 41–2024 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*)

Geri kazanım* (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
10.855.304	4.867	0	29.334

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge 42– Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*)

2020	2021	2022
11.361.555	11.971.203	12.247.680

***Atık kodları:**

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge 43–2024 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(ecbs, eizin, 2024, Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg)		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
12	7.516.054	33.794	1

Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dâhil

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

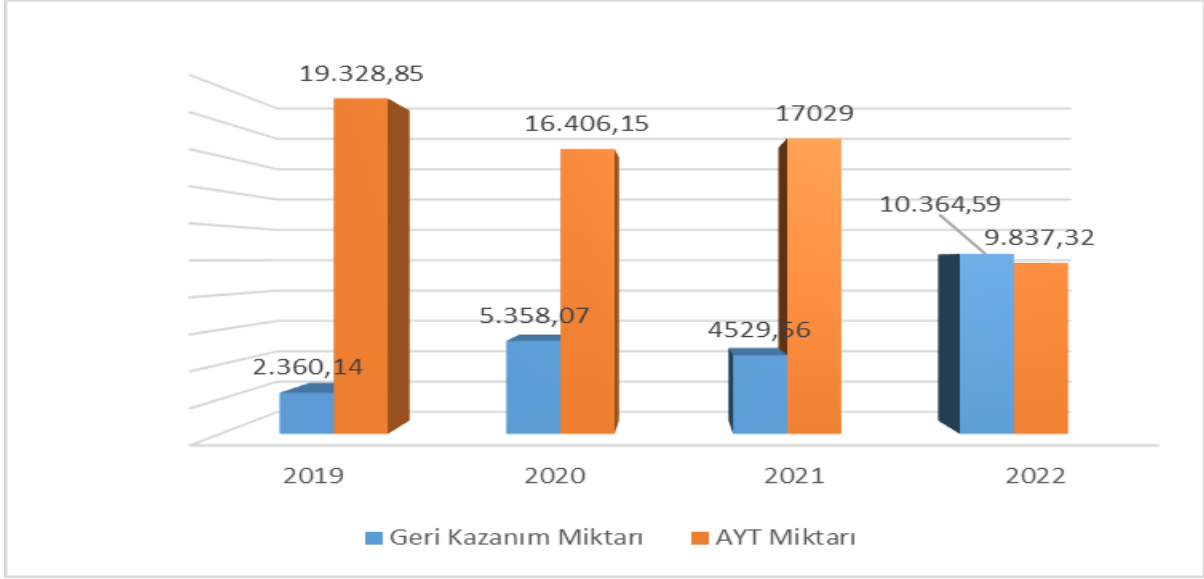
İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında faaliyete devam eden 3 adet ÖTL Geçici Depolama Alanı bulunmaktadır.

Çizelge 44–2024 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Entegre Çevre Bilgi Sistemi, 2025)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesis Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
3	-	3*	27.090	-	-

Çizelge 45– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*,2022)

	2019	2020	2021	2022
Geri Kazanım Miktarı	2.360,14	5.358,065	452,956	10.364,59
AYT Miktarı	19.328,850	16.406,15	17,029	9.837,32

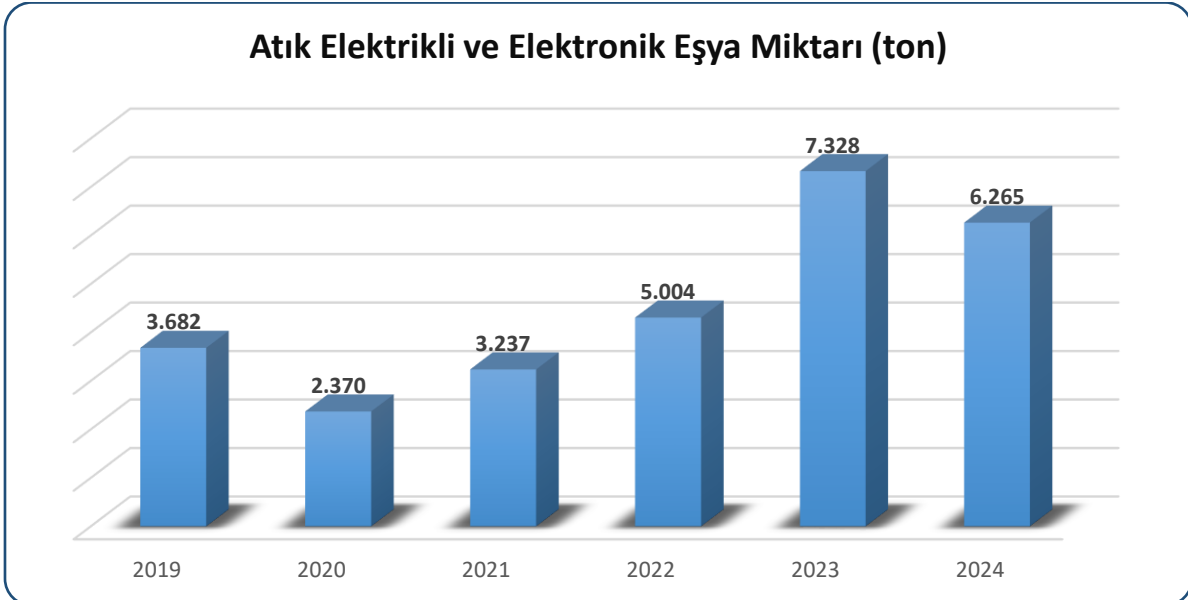

Grafik 133– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*)

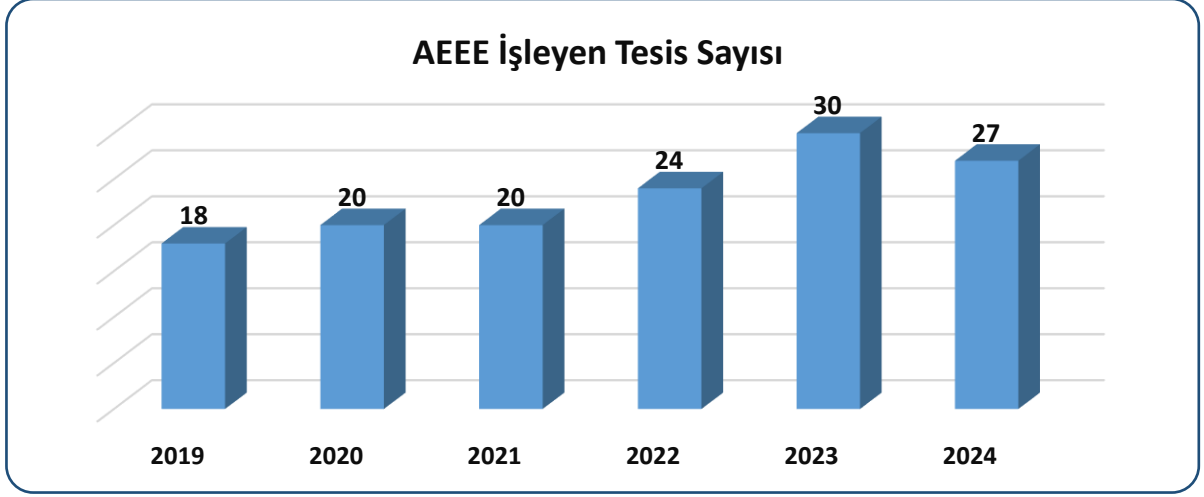
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

İstanbul İli sınırları içerisinde faaliyette bulunan 27 adet atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme tesisi bulunmaktadır.

İlimiz genelinde 2024 yılında 6.265ton elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır. İlimiz sınırları içerisinde bulunan Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme tesislerine ise 9.704 ton atık kabul edilmiştir.

Grafik 134- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Grafik 135- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(Entegre Çevre Bilgi Sistemi, 2025)

Çizelge 46-2024 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Entegre Çevre Bilgi Sistemi, 2025)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Transfer Noktası Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde, Mobil Atık Getirme Merkezlerinde ve Transfer Noktalarında Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	1	27	9.704	9.704

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge 47- İSTANBUL İlde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)
(<https://ota.cevre.gov.tr/Istatistikler.aspx> , 2025)

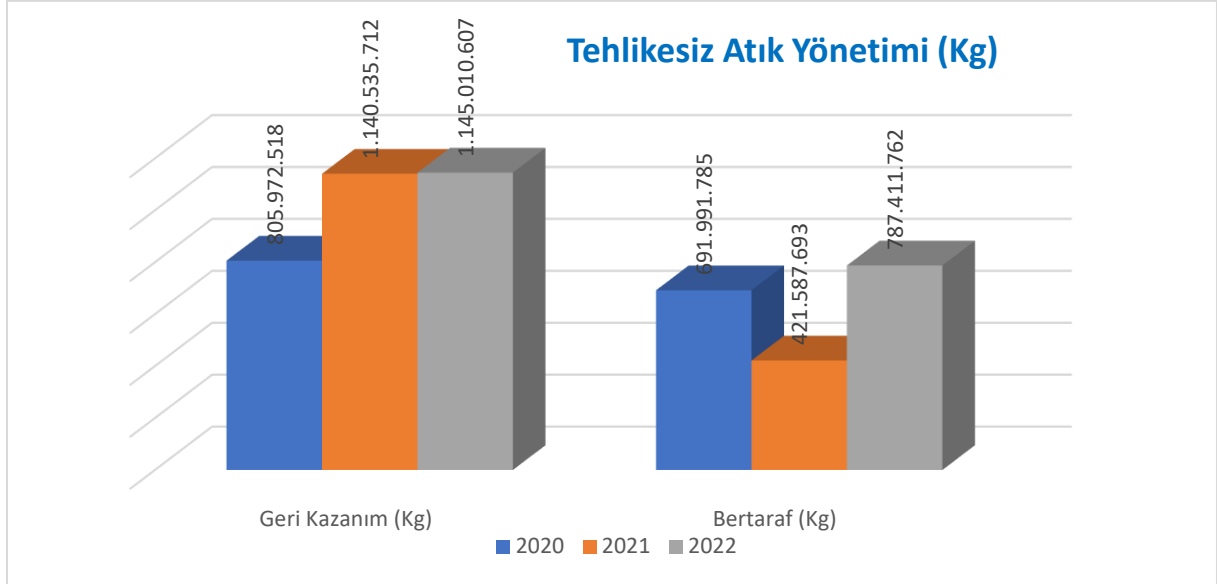
ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı
3	7	0

Çizelge 48- Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2025)

2019	2020	2021	2022	2023	2024
8.242	1.098	578	885	1.121	1.331

C.12. Tehlikesiz Atıklar

2022 yılında toplam tehlikesiz atık miktarı 1.709.400.466 kg olarak beyan edilmiştir.

Grafik 136– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Çizelge 49– 2024 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2025)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTARI (kg)
Geri Kazanım (R)	1.145.010.607
Bertaraf (D)	787.411.762

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, Atık Yönetimi Yönetmeliği Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Çizelge 50– 2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Atık Beyan Sistemi, 2025)

Atık Kodu	Atık Adı	Atık İşleme Yöntemi Kodu	İşlemin Yapıldığı Yer	Toplam (kg)
100202	İşlenmemiş cüruf	D5	Tesis Dışı	329770
100202	İşlenmemiş cüruf	-	Stok	120

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İstanbul sınırları içerisinde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde belediyenin sanayi/evsel/kentsel atıksu arıtma tesisleri kaynaklı oluşan tehlikesiz arıtma çamuru 2024 yılı için 196.615.734 kg'dır. Belediyelerden kaynaklanan tehlikesiz arıtma çamurlarının yaklaşık %0,18'i düzenli depolamaya giderken, yaklaşık %49,02'i çimento fabrikalarına ek yakıt olarak gönderilmekte ve yaklaşık olarak da %50,1'i geri kazanım amacıyla işleme alınmaktadır.

2024 yılında Belediyelerden kaynaklanan toplam tehlikesiz arıtma çamurunun yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

BERTARAF YÖNTEMİ	Miktar (kg/yıl)
Düzenli Depolama	356.784
Ek yakıt olarak gönderim	96.371.690
Tehlikesiz atık ön işleme	99.887.260

C.13. Tıbbi Atıklar

İlde “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalardan söz edilerek aşağıdaki çizelgeler oluşturulmalıdır.

Çizelge 51–2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı (İBB, 2025)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon + Düzenli Depolama	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
ADALAR	X		1		3,3	0,4	2,9		3,3	İstanbul
ATAŞEHİR	X		0	1	1.370,9	164,5	1.206,3		1.370,9	İstanbul
BEYKOZ	X		0	1	222,5	26,7	195,8		222,5	İstanbul
ÇEKMEKÖY	X		1	1	150,6	18,1	132,5		150,6	İstanbul
KADIKÖY	X		1	2	1.576,8	189,2	1.387,6		1.576,8	İstanbul

KARTAL	X		1	1	1.603,2	192,4	1.410,8		1.603,2	İstanbul
MALTEPE	X		1	1	1.005,1	120,6	884,4		1.005,1	İstanbul
PENDİK	X		1	1	1.331,9	159,8	1.172,1		1.331,9	İstanbul
SANCAKTEPE	X		1		564,4	67,7	496,7		564,4	İstanbul
SULTANBEYLİ	X		1		276,0	33,2	242,8		276,0	İstanbul
ŞİLE	X		0	1	17,4	2,0	15,3		17,4	İstanbul
TUZLA	X		1		487,3	58,4	428,9		487,3	İstanbul
ÜMRANİYE	X		1	1	979,2	117,5	861,7		979,2	İstanbul
ÜSKÜDAR	X		0	1	1.776,7	213,2	1.563,5		1.776,7	İstanbul
ARNAVUTKÖY	X		0		118,8	14,2	104,6		118,8	İstanbul
AVCILAR	X		1	1	325,5	39,1	286,4		325,5	İstanbul
BAĞCILAR	X		1	1	1.477,6	177,3	1.300,3		1.477,6	İstanbul
BAHÇELİEVLER	X		0	1	1.232,9	148,0	1.085,0		1.232,9	İstanbul
BAKIRKÖY	X		0	1	1.058,1	127,0	931,1		1.058,1	İstanbul
BAŞAKŞEHİR	X		1	1	1.800,2	216,0	1.584,2		1.800,2	İstanbul
BAYRAMPAŞA	X		1	1	734,0	88,1	645,9		734,0	İstanbul
BEŞİKTAŞ	X		1		718,2	86,2	632,1		718,2	İstanbul
BEYLİKDÜZÜ	X		2	2	656,3	78,8	577,5		656,3	İstanbul
BEYOĞLU	X		1	1	313,7	37,7	276,1		313,7	İstanbul
BÜYÜKÇEKMECE	X		1	1	376,1	45,1	330,9		376,1	İstanbul
ÇATALCA	X			1	44,1	5,3	38,8		44,1	İstanbul
ESENLER	X		1	1	245,4	29,5	215,9		245,4	İstanbul
ESENYURT	X		1	1	742,4	89,1	653,3		742,4	İstanbul
EYÜP	X		1		232,1	27,8	204,2		232,1	İstanbul
FATİH	X		0	1	2.172,4	260,7	1.911,7		2.172,4	İstanbul
GAZİOSMANPAŞA	X		1	1	1.289,6	154,7	1.134,9		1.289,6	İstanbul
GÜNGÖREN	X			1	143,1	17,2	125,9		143,1	İstanbul
KAĞITHANE	X		1	1	397,4	47,7	349,8		397,4	İstanbul
KÜÇÜKÇEKMECE	X		0	1	1.606,8	192,8	1.414,1		1.606,8	İstanbul
SARIYER	X		1	2	1.432,4	171,9	1.260,5		1.432,4	İstanbul
SİLİVRİ	X		0	1	231,2	27,7	203,4		231,2	İstanbul
SULTANGAZİ	X		1	2	750,1	90,0	660,0		750,1	İstanbul
ŞİŞLİ	X		1	1	2.323,0	278,7	2.044,3		2.323,0	İstanbul
ZEYTİNBURNU	X		1	1	624,9	75,0	549,9		624,9	İstanbul

Çizelge 52- Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(İBB, 2024)

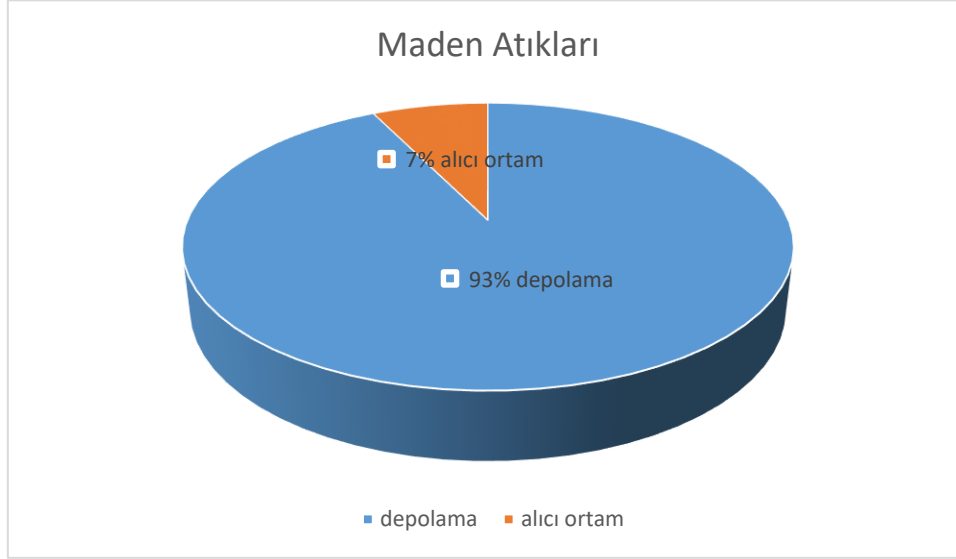
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	24.002	26.443	27.652	27.960	30.586	34.500	31.440	31.674	32.411

C.14. Maden Atıkları

Çizelge 53– 2024 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Kaynak, yıl)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
-	-	-	-	-

İstanbul İlinde maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

Grafik 137– 2024 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(Kaynak, yıl)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilitasyon Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2024	209	38	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İstanbul ilinde yapılan madencilik faaliyeti ile ilgili; açık ocak işletmeciliği ile kuvarsit, kum, çakıl, kil, kömür, kuvars kumu, kumtaşı ve kalker çıkarma faaliyeti yapılmakta olup, pasa ise doğaya yeniden kazandırma kapsamında ruhsatlı sahada pasa depolama alanında tutulmaktadır. Kurumumuzca Maden Atıkları Yönetmeliği kapsamında değerlendirilen, maden atıkları yönetim planlarının tamamında oluşan maden atıkları, inert maden atıklarıdır.

Toplam atığın %93'si pasa sahalarında, atık barajlarında veya düzenli depolama tesislerinde bertaraf edilmiş, %7'i ocak içine geri doldurulmuştur.

İlimizde maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 54– 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Kaynak, yıl)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	-
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluştaki bulundurmak ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

Çizelge 55–2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(Kaynak, yıl)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	31
Üst Seviye	15
TOPLAM	46

Çizelge 56–2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	7
Üst Seviye	16
Kapsam Dışı	13
TOPLAM	36

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğümüzce; işletmelerde BEKRA özelinde konu bazlı denetim yapılabildiği gibi şikayetlere istinaden yapılan ani denetimlerde hava, su, toprak, atık, kimyasal, BEKRA gibi pek çok konu aynı anda incelenmektedir.

Kaynaklar

- BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 57– 2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	-	-	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	341	542,1	1.222.208
			-

(ÇŞİDİM, 2025)

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yetki devri yapılan ilçe belediyeleri tarafından katı yakıtlara ait 341 adet piyasa gözetimi ve denetimi yapılmıştır.

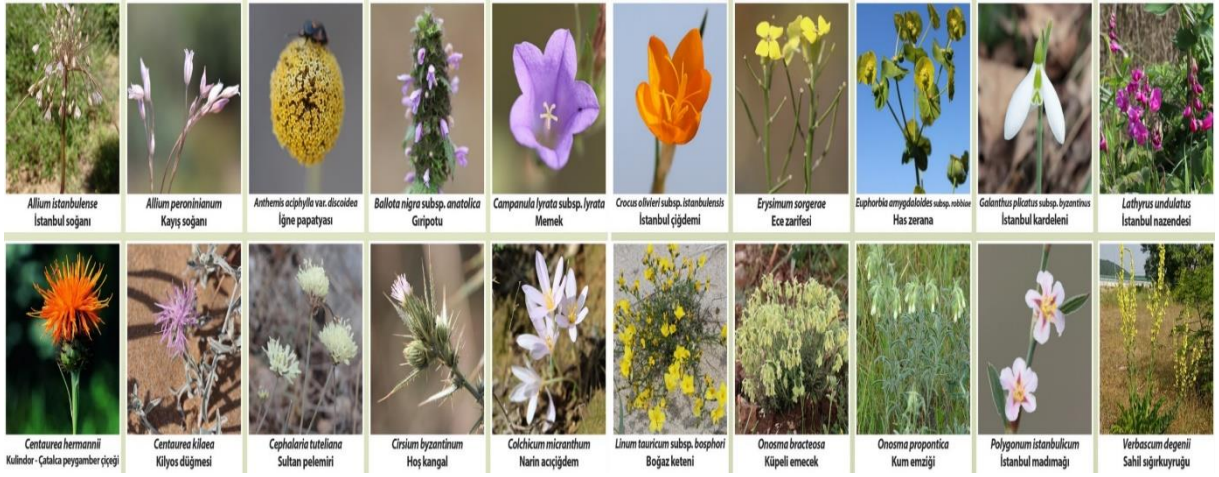
Kaynaklar

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde ülkemizin biyolojik çeşitlilik envanterinin çıkarılması ana amacı ile gerçekleştirilen “İstanbul İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” tamamlanmıştır. Çalışma sonucunda 2.267 damarlı bitki türü, 197 tohumuz bitki türü tespit edilmiştir. İstanbul İli sınırları içinde yetişen toplam endemik bitki çeşidi 62 olup, bunlardan 27’si sadece İstanbul da yetişen dar yayılışlı endemikler, 35’i diğer illerde de yayılışı olan geniş yayılışlı endemiklerdir.

***Centaurea hermannii* F.Hermann, / Kulindor**

ENDEMİK FLORA ELEMANI: Dünya’daki yayılışın %66’sı İstanbul’da olan türler arasındadır. Fundalık ve ormanlık alanlarda yayılış göstermektedir.

-IUCN KRİTERİ VE BERN CİTES SÖZLEŞMELERİNE GÖRE KORUMA BİLGİSİ:

NE: (Tehlikede) (Vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi *çok büyük* olan türler)

Bern Sözleşmesi’ne göre korunan bitki türleri arasındadır.

GÖZLEMLENDİĞİ ALAN ADI:

- Sancaktepe, İstanbul

Polygonum istanbulicum Keskin/ İstanbul Madımağı

ENDEMİK FLORA ELEMANI: Çalışma sırasında belirlenen 5 lokal endemik türden biri olan İstanbul madımağı; Terkos ve Çatalca bölgelerinde yayılış göstermektedir.

-IUCN KRİTERİ VE BERN CİTES SÖZLEŞMELERİNE GÖRE KORUMA BİLGİSİ:
NE: (Belirlenmedi): Şimdiye kadar yukardaki kriterlere uygunluğu değerlendirilmemiş türler

GÖZLEMLENDİĞİ ALAN ADI:

- Maltepe, Başibüyük, Göğüs Hast.C-Blok Altıları
- Maltepe, Başibüyük, Ferhatpaşa yolu, Piknik alanı

Allium istanbulense / İstanbul Soğanı

ENDEMİK FLORA ELEMANI: Proje kapsamında yeni keşfedilmiş bir türdür ve dünyada sadece Türkiye’de endemik olarak bulunan İstanbul Soğanı, İstanbul ilinin Terkos kumulları çevresinde yayılış göstermektedir.

IUCN KRİTERİ VE BERN CİTES SÖZLEŞMELERİNE GÖRE KORUMA BİLGİSİ: NE :
(Belirlenmedi): Şimdiye kadar belirlenen kriterlere uygunluğu değerlendirilmemiş türler.

GÖZLEMLENDİĞİ ALAN ADI:

- İstanbul, Terkos Kumulları

Cephalaria tuteliana S.Kuş & Göktürk,/ Sultan Pelemiri

ENDEMİK FLORA ELEMANI:Proje kapsamında yeni keşfedilmiş bir türdür ve dünyada sadece Türkiye’de İstanbul ilinde endemik olarak bulunmaktadır.

-IUCN KRİTERİ VE BERN CİTES SÖZLEŞMELERİNE GÖRE KORUMA BİLGİSİ:

NE: (Belirlenmedi): Şimdiye kadar yukardaki kriterlere uygunluğu değerlendirilmemiş türler.

GÖZLEMLENDİĞİ ALAN ADI:

- Başakşehir, Sancaktepe

Onosma proponticum Azn.,/Kum Emzikotu

ENDEMİK FLORA ELEMANI: İstanbul Hadımköy civarında *Onosma proponticum*’ un son popülasyonu bulunmaktadır. Kireçtaşı meralarının bulunduğu alanlarda yayılış gösterilmektedir.

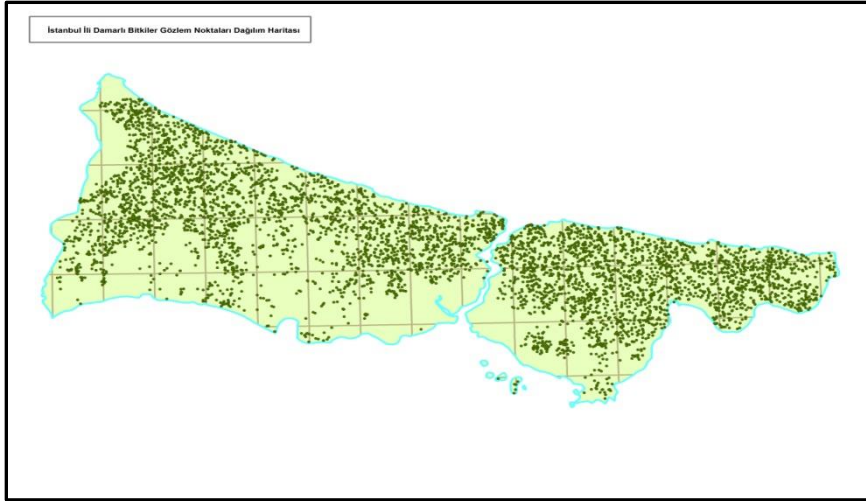
-IUCN KRİTERİ VE BERN CİTES SÖZLEŞMELERİNE GÖRE KORUMA BİLGİSİ:

EN: (Tehlikede): Vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi *çok büyük* olan türler.

Bern Sözleşmesi’ne göre korunan bitki türleri arasındadır.

GÖZLEMLENDİĞİ ALAN ADI:

- Harita 5 - Hadımköy, General Gazi Akman kışlası karşısı
- İstanbul İli Damarlı Bitkiler Gözlem Noktaları Dağılım Haritası

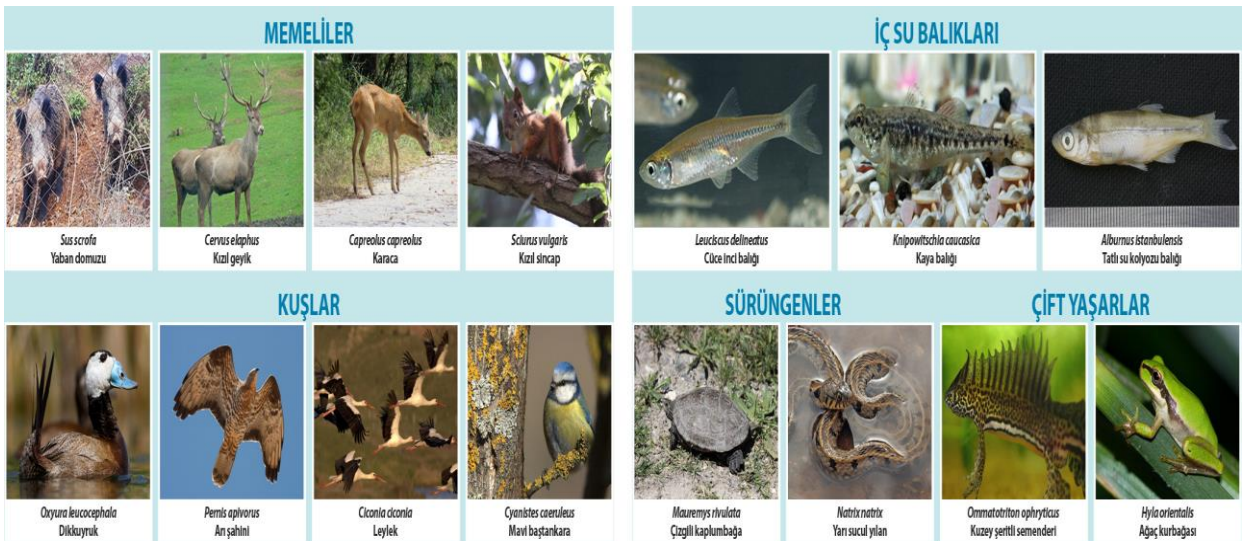

TÜR EYLEM PLANLARI ÇALIŞMALARI

Türkçe Adı	Latince adı	Türün Dağılışı
Sultan Pelemini (Tamamlanmıştır)	<i>Cephalaria tuteliana</i>	İstanbul
Kum Emziği	<i>Onasma proponticum</i>	İstanbul
Çatalca Peygamber Çiçeği	<i>Centura hermanni</i>	İstanbul

E.2. Fauna

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde ülkemizin biyolojik çeşitlilik envanterinin çıkarılması ana amacı ile gerçekleştirilen “İstanbul İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” tamamlanmıştır. Çalışma sonucunda 52 memeli, 361 kuş, 38 iç su balığı, 9 çift yaşar, 29 sürüngen, 1.449 omurgasız tür tespit edilmiştir. 38 iç su balık türünden 5 tanesi, 1.449 omurgasız türünden 8 tanesi endemiktir.

Şah Kartalı (*Aquila heliaca*)

İstanbul ili Silivri ilçesinde yuvalama alanları mevcuttur. Doğu Avrupa, Türkiye, Rusya ve Kazakistan'da üreyen Şah Kartal'ın Türkiye'deki popülasyonunun 50-80 çift olduğu tahmin edilmektedir.

Şah Kartal Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından "hassas" olarak nitelendirilen "kırmızı" listede bulunmaktadır.

İzlenen Türler

Türler	Açıklama
<i>Allium istanbulense</i> (İstanbul Soğanı)	Terkos.
<i>Polygonum istanbulicum</i> (İstanbul madımağı)	Maltepe, Başibüyük, Göğüs Hast.C-Blok Altıları; Maltepe, Başibüyük, Ferhatpaşa yolu, Piknik alanı.
<i>Onosma propontica</i> (Kum emziği)	Hadımköy, General Gazi Akman kışlası karşısı.
<i>Capreolus capreolus</i> (Karaca)	Belgrad Ormanı.
<i>Aythya ferina</i> (Elmabaş patka)	Küçükçekmece, Terkos, Kamil Abduş Gölleri.
<i>Emys orbicularis</i> (Benekli Kaplumbağa)	Göksu ve yeşilçay dereleri(Ağva).
<i>Leucaspius delineatus</i> (Cüce inci balığı)	Durusu Gölü.
<i>Ommatotriton ophryticus</i> (Şeritli Karadeniz Semenderi)	Şile, Ağva Göksu Deresi.
Özellikli Alanlar	Açıklama
Özellikli bitki toplumları BAŞAKŞEHİR, Halkalı Altıntepe (Altınşehir)	Toplamda 5 yıl, ilkbahar ve kış aylarında 1'er kez, yaz ve sonbahar aylarında 2'şer kez olmak üzere yılda en az 6 kez.
Özellikli bitki toplumları SARIYER Aşağı Ağaçlı kumulları	Toplamda 5 yıl, ilkbahar ve kış aylarında 1'er kez, yaz ve sonbahar aylarında 2'şer kez olmak üzere yılda en az 6 kez.

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

İstanbul ilinde 2015 yılında 222755 ha. normal kapalı, 15275 ha boşluklu kapalı olmak üzere toplam 238030 ha. orman alanı bulunmakta iken 2024 yılında 225413 ha normal kapalı, 15275 ha. boşluklu kapalı olmak üzere toplam 240688 ha. orman alanı bulunmaktadır.

Ormanlar alansal olarak İstanbul ilinin kuzey kısmında daha fazla yayılım göstermektedir.

İstanbul ilindeki ormanlar Meşe, Sahilçamı, Fıstıkçamı, Karaçam, Kayın, Kestane, Kızılçam, Diğer Yapraklı , Diğer İbrelî ve Karışık (yapraklı+yapraklı; ibrelî+ yapraklı; ibrelî+ibrelî) ağaç türlerinden oluşmaktadır.

E.3.2. Milli Parklar

İlimizde milli park bulunmamaktadır.

E.3.3. Tabiat Parkları

- 1. Avcıkoru Tabiat Parkı:** Şile ilçesinde yer alan 649,00 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; orman alanlarıdır. Alan, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Avcıkoru Tabiat Parkının bitki örtüsü genel olarak geniş yapraklı ağaçlardan oluşmaktadır.
- 2. Ayvadbendi Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 50 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ve iki adet sulu dere ekolojisidir. Ayvadbendi Tabiat Parkı zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir.
- 3. Bentler Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 16,30 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ve Valide Sultan Bendi ile II. Mahmut Bendi'dir. Bentler Tabiat Parkı Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir.
- 4. Büyükada Tabiat Parkı:** Adalar ilçesinde yer alan 4,45 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Tabiat Parkı'nın Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ile doğal güzellikte deniz manzarasına sahip olmasıdır. Tabiat Parkında kızılçam, erguvan, çitlembik, meşe, kocayemiş ve defne gibi türler bulunmaktadır.
- 5. Çilingöz Tabiat Parkı:** Çatalca ilçesinde yer alan 17,75 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Tabiat Parkı'nın Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ve zengin bitki örtüsünün yanı sıra doğal güzellikteki plajıdır. Çilingöz Tabiat Parkı deniz, orman, göl ve sazlıkların iç içe geçtiği bir koydur. Planlama alanı içerisinde çeşitli flora ve fauna türleri bulunmaktadır.

- 6. Danamandıra Tabiat Parkı:** Silivri ilçesinde yer alan 381 hektar saha 16.12.2015 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak Değerleri; Orman alanları, Büyükkokmuş ve Küçükkokmuş Gölleridir. Alan genellikle yaprak döken orman ağaçlarının (Quercus sp.) hâkim olduğu bitki örtüsünden oluşur. Bölgede yapılan gözlemler ve literatür taraması sonucunda iki yaşamlı, sürüngen, memeli ve kuş türleri saptanmıştır.
- 7. Değirmenburnu Tabiat Parkı:** Adalar ilçesinde yer alan 12,28 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Tabiat Parkı'nın Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ile doğal güzellikte deniz manzarasına sahip olmasıdır. Değirmenburnu Tabiat Parkı, ismini 19. yüzyılın sonuna kadar un değirmeni olarak kullanılan yel değirmeninden almıştır. Değirmen, aynı zamanda güvenlik amaçlı gözetleme kulesi olarak da kullanılmıştır. Tabiat Parkında hâkim ağaç türü kızılçamdır.
- 8. Dilburnu Tabiat Parkı:** Adalar ilçesinde yer alan 6,88 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ile doğal güzellikte deniz manzarasına sahip olmasıdır. Tabiat Parkının tamamı orman olup hâkim ağaç türü kızılçamdır.
- 9. Elmasburnu Tabiat Parkı:** Beykoz ilçesinde yer alan 13,34 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; denizi ve kumsal alanıdır. Genel olarak maki vejetasyonu bitki türlerinin hâkim olduğu alanda kumul ve orman ekosistemi görülmektedir.
- 10. Falih Rıfki Atay Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 16,33 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Alan içerisinde korunması gereken kültür varlığı olarak tescil edilen kilise kalıntısı da yer almaktadır. Tabiat Parkının tam karşısında Geyik Üretim Sahası bulunmaktadır.
- 11. Fatih Çeşmesi Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 29,5 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Fatih Çeşmesi Kaynak değerleri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü meşe ve gürgendir.
- 12. Fatih Sultan Mehmet Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 111,85 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; ormanlardır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir.
- 13. Göktürk Göleti Tabiat Parkı:** Eyüp ilçesinde yer alan 79,16 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; Göktürk Göleti ve doğal orman yapısıdır. Göktürk Göleti, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) kontrolünde olup alan çevresinde sulama suyu olarak kullanılmaktadır. Tabiat Parkı zengin bir flora ve faunaya sahiptir.
- 14. Göztepe Tabiat Parkı:** Beykoz ilçesinde yer alan 59,03 hektar saha 03.10.2013 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; ormanlardır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Genellikle ibrelî meşcerelerden oluşan alanda hâkim ağaç türü sahil çamıdır.

- 15. Hacetderesi Tabiat Parkı:** Tuzla ilçesinde yer alan 16,01 hektar saha 07.08.2012 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; ormanlardır. Planlama alanının kuzeybatı kesiminde alana ismini veren ve alanın başlıca kaynak değeri olan Hacet Pınarı bulunmaktadır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve faunaya sahiptir.
- 16. Irmak Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 10 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü meşe ve gürgendir. Tabiat Parkı içerisinde Kırkçeşme Su Yolu'na ait çeşitli su yapıları bulunmaktadır. Büyük Bend, bunlardan biridir. Bir diğer su yapısı da Çiftehavuz'dur.
- 17. Kirazlıbent Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 19,14 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; dere ile orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü, meşe ve gürgendir.
- 18. Kömürcübent Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 2,9 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ile saha bitişiğindeki Kömürcübent'tir. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü, meşe ve gürgen olup dere kenarında dişbudak ve kızılgağaç türleri de bulunmaktadır. Alanın bitişiğinde de Geyik Üretim Sahası mevcuttur.
- 19. Marmaracık Koyu Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 27,37 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; orman alanı, deniz ve kumsaldır. Tabiat Parkı, Feneryolu Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içerisinde yer almaktadır. Alanda ibreli ağaç türleri hâkimdir.
- 20. Mehmet Akif Ersoy Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 23,14 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü, meşe ve gürgendir.
- 21. Mihrabat Tabiat Parkı:** Beykoz ilçesinde yer alan 20,12 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Tabiat Parkının Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı ile İstanbul Boğazı manzarasına sahip olmasıdır. Tabiat parkı zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir.
- 22. Neşetsuyu Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 67,47 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin bir flora ve fauna varlığına sahiptir. Hâkim ağaç türü meşe ve gürgendir. Tabiat Parkı'nın güneybatısında Kırkçeşme Su Yolu'na ait bir su yapısı olan Büyük Bent bulunmaktadır. Alan içerisinde korunması gereken kültür varlığı olarak tescil edilen su sarnıcı (Belgrad Köyü'nden) kalıntısı ve namazgah mihrabiyesi de bulunmaktadır.

- 23. Türkmenbaşı Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 5,6 hektar saha 07.05.1998 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri; orman alanlarıdır. Tabiat Parkı, zengin flora ve faunaya sahiptir.
- 24. Park Ormanı Tabiat Parkı:** Sarıyer ilçesinde yer alan 148,12 hektar saha 04.06.2008 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri orman alanlarıdır. Zengin bir flora ve fauna varlığına sahip alanda iğne yapraklı – yapraklı karışık meşcereler hâkimdir.
- 25. Polonezköy Tabiat Parkı:** Beykoz ilçesinde yer alan 2.931,32 hektar saha 15.07.1994 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değerleri; doğal orman yapısı, zengin flora ile faunası ve zengin tarihi yapısıdır. Tabiat Parkı, çok zengin flora ve fauna varlığına sahiptir. Zengin doğal güzellikleri ve geniş bir imkana sahip tabiat parkı, kentin yorucu temposundan uzaklaşmak isteyen halkın ruh ve beden sağlığı ile rekreatif, kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak planlanmıştır.
- 26. Şamlar Tabiat Parkı:** Arnavutköy ilçesinde yer alan 335 hektar saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Kaynak değeri orman alanlarıdır. Tabiat Parkının zengin bir flora ve fauna çeşitliliği vardır. Tabiat Parkı, sahip olduğu orman ve baraj gölü ile rekreasyonel faaliyetlere olanak veren bir alandır.
- 27. Kağıthane Hasdal Tabiat Parkı:** Eyüpsultan Sarıyer Kağıthane ilçelerinde yer alan 362.64 hektar saha 23.03.2024 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Gelişme Planı onaylanmıştır. Alanın kaynak değeri; orman alanlarıdır. İstanbul'un kuzeyinde bulunan alan zengin bir orman dokusuna sahiptir.

E.4. Çayır ve Mera

4342 Sayılı Mera Kanunun 4. maddesinin 3. bendinde “Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak kullanım hakkı kiralanabilir. Kiralama ilkeleri yönetmelikle belirtilir”, hükmü ile yine aynı maddenin 4. bendinde ise “Amaç dışı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kışlakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir.” Hükmü yer almaktadır. Yine Kanunun 14. Maddesinde “Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz.” hükümleri meraların statüsünü belirlemiş durumdadır.

Çayır ve mera alanları; toprak verimliliği, erozyon kontrolü, toprak ıslahı, küresel ısınmayı engellemesi, su kaynaklarının beslenmesi, evcil ve yaban hayvanlarının yem kaynağı olması, küçük ve büyükbaş hayvan beslenmesi, hayvan sağlığı ve etiği açısından önemli rolü olan eşsiz doğal kaynaklardır.

4342 Sayılı Mera Kanununun yayım tarihi olan 28.02.1998 yılından günümüze kadar 11.115 hektar mera alanı tespit edilmiştir. Kanunun 14. Maddesi kapsamındaki tahsis amacı değişikliği işlemleri (imar planı, kamu yatırımları, enerji yatırımları, yol yapımı ve diğerleri) ve 6704 Sayılı Kanun kapsamında Kanal İstanbul Projesi Alanı içerisinde kalan mera parselleri ile mahkeme

kararı sonucu yapılan tapu iptalleri nedeniyle 2024 yılı sonu itibariyle 5.935 hektar mera alanı kalmıştır.

Kanuna aykırı olarak yapılan amaç dışı kullanımlarla ilgili yasal işlemler yürütülmektedir.

İlimizdeki mera alanları koyun merası özelliği göstermekte olup, mera sınıfı olarak orta ve iyi vasıflı mera özelliği göstermekle birlikte Mera Islah ve Amenajman Projesi uygulanan mera alanları iyi ve çok iyi vasıflı mera özelliği göstermektedir.

E.5. Sulak Alanlar

İlimizde Genel Müdürlüğümüzce oluşturulan Ulusal Sulak Alan Envanter Bilgi Sistemi (SAYBİS) veri tabanına kayıtlı 93 adet yapay, karasal 147 ve denizsel 3 olmak üzere 243 adet sulak alanlarımız mevcuttur. Bu sulak alanların toplam alanları 13.443,21 ha'dır. Sulak alan onay/tescil ve yeni alan belirleme çalışmaları devam etmektedir.

İlimizde özellikle Büyükçekmece Gölü Sulak alanı (5.128 ha), Küçükçekmece Gölü Sulak Alanı (2.035,75 ha), Terkos Gölü Sulak Alanı (3.828,45 ha), Ömerli Barajı Sulak Alanı (2.277,53 Ha), Darlık Barajı Sulak Alanı (578,45 ha), Sazlıdere Göleti Sulak Alanı (687 ha) gibi önemli sulak alanlar bulunmaktadır.

İstanbul sulak alanlarında su varlığı yıllık yağışlar ile artıp azalsa da; Karadeniz iklimi ve yağış rejimleri etkisiyle kısa vadede kuruma riski taşımamakta olup; kontrol ve koruma sağlanmazsa uzun vadede kuraklık yaşanacağı ön görülmektedir.

483 kuş türüne ev sahipliği yapan ülkemizde yaklaşık 352 türün İstanbul'da gözlemlendiği görülmüştür. İstanbul bu açıdan Afrika ve Avrupa'nın en önemli Kuş Göç Yolu üzerinde yer almaktadır. İstanbul, kuş göç yolları arasında en önemli mevkide olduğundan; bulundurduğu sulak alanlarla birçok kuş türüne ve su canlısına yaşama ve konaklama imkânı sunmaktadır. Ancak son yıllarda görülmeye başlanan kuraklıklar nedeniyle İstanbul'un sulak alanları tehdit altındadır. Buna bağlı olarak göç yolu üzerinde bulunan bu sulak alanlara konaklamaya gelen, barınma ve beslenme yapan kuş sayılarında azalma görülmektedir.

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

Şubaşı Havuzlar Çınarı Tabiat Anıtı: Çatalca ilçesinde yer almaktadır. 0.25 ha dır.

Doğu çınarı (*Platanus orientalis*) olup Yaş: 800 Gövde Çapı: 310 cm'dir.

Alanın kaynak değeri doğal güzellikleridir.

Şubaşı Havuzlar Çınarı Tabiat Anıtı

Tabiat Anıtı olarak tescil edilmiş Mağara alanları ise Şile’de Hacıllı köyünde bulunan İnkese Mağarası ve Gürlek Mağarası olmak üzere toplam 2 adet olup mağaralara ait fotoğraflar aşağıda yer almaktadır.

Gürlek mağarası

İnkese mağarası

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Beykoz Gökmarlık Tabiatı Koruma Alanı: Beykoz ilçesinde yer alan 46 hektar saha 02.12.1987 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı ilan edilmiştir. Kaynak değeri; orman alanlarıdır. Gökmar, kestane, ıhlamur, gürgen, fındık, kocayemiş gibi bitki türleri ile; tavşan, sincap, köstebek, sürüngenler ve kuşlar gibi hayvanlar bulunur. İstanbul Beykoz İlçesi Tokatköy Validesuyu mevkiinde İstanbul ve çevresinin tek tabii göknar meşçeresidir. Tehdit altında bulunan nadir bir ekosistemdir.

Beykoz Gökmarlık Tabiatı Koruma Alanı

E.6.3. Anıt Ağaçlar

Tablodan da görüleceği üzere, 1224616.25 ha doğal sit alanı yer almakta olup, 2863 sayılı Yasa ve ilgili yönetmelikler gereği bu alanlardaki her türlü fiziki müdahale ve inşai faaliyetler ile ilgili işlemler ilgili Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Komisyonu ve İl Müdürlüğümüzce değerlendirilmektedir. Aynı zamanda var olan sit alanlarının ve potansiyel sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi yapılmış olan ekolojik temelli bilimsel araştırma raporları komisyon gündemine alınarak doğal sit alanlarının yeni sit kategorileri tanımlanmaya devam edilmektedir.

Anıt ağaçlar ve doğal sit alanlarında yer alan ağaçlarla ilgili tescil, tescil kaldırma, budama, kesim ve bakım faaliyetleri yine aynı komisyon tarafından değerlendirilmektedir.

117 sayılı anıt ağaç tesciline esas İlke kararı mahkeme yoluyla iptal edildiğinden 2024 yılında anıt ağaç tescili yapılamamış ancak ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarınca yeni bir ilke kararı belirlenene kadar Anadolu Yakasında 33 adet nitelikli gördükleri ağaç için yerinde koruma kararı alınmıştır.

Üsküdar, Beylerbeyi, 769 ada 1 parsel fıstık çamı ağacı (pinus pinea)

Tuzla, Merkez Sakız Adası, sakız ağacı (pistacia atlantica) grup tescilli anıt ağaçlardan bir tanesi

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Marmara Denizi ve Adalar Bölgesi, 05.11.2021 tarihli ve 31650 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiştir.

ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGELERİ (ÖÇK)

İstanbul ilinin Marmara denizi kıyıları, Adalar ilçesinin tamamı ile Boğaziçi kıyıları, 04.11.2021 tarih ve 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ve 06.09.2024 tarih ve 8948 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile sınırları revize edilerek 07.09.2024 tarih ve 32655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak Marmara Denizi ve Adalar Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir.

ÖÇK alanlarıyla ilgili mevzuatın başında, 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname yer almaktadır.

Marmara Denizi ve Adalar Özel Çevre Koruma Alanı içerisinde yürütülecek kiralama, kullanma izni vb iş ve işlemler, Tabiat Varlıkları Ve Doğal Sit Alanları İle Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm Ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmelik kapsamında İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzce ve Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

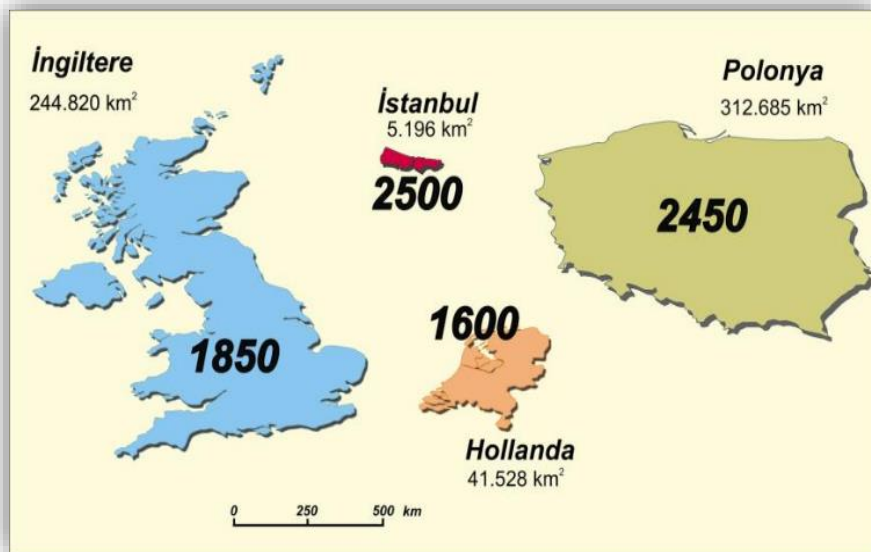
Burgazada Özel Çevre Koruma Bölgesi

Beykoz Riva 2218 ada 247 parsel nitelikli doğal koruma alanı

E.6.5. Doğal Sit Alanları

Tavşan (Balıkçı) Adası, 10.04.2021 tarihli ve 31450 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kesin Korunacak Hassas Alan olarak ilan edilmiştir.

Türkiye Biyolojik çeşitlilik açısından küçük bir kıta özelliği göstermektedir. Bunun nedeni Üç farklı biyo iklim tipinin görülmesi (Avrupa – Sibirya, Akdeniz ve İran-Turan) ve farklı biyocoğrafik bölge bulundurması nedeniyle zengin flora ve faunaya sahiptir. Türkiye, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında göç eden kuşlar için bir köprü oluşturmaları ve 400'ü aşkın göçmen türü barındırması bakımından özel bir konuma ve milletlerarası öneme haizdir. Türkiye'de 3 tane göç güzergahı vardır (İstanbul Boğazı, Hatay Belen, Çoruh Vadisi).

Ülkemizin Biyolojik çeşitliliğini anlamak için Avrupa Kıtasıyla karşılaştırmak yeterli olacaktır. Türkiye florası tıbbi ve aromatik bitkiler açısından oldukça zengindir ve Endemik bitki oranının yüksek olması ülkemizi cazibe merkezi durumuna getirmektedir.

Özellikle genetik kaynaklar, sosyal, ekonomik ve kültürel değerleri ile insanların temel ihtiyaçlarının karşılanmasında vazgeçilmez imkânlar sunmaktadır. Bu kaynakların korunması, etkin yönetimi, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve ekonomiye kazandırılması insanların sağlıklı bir çevrede yaşamasına, refah düzeyinin artmasına ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına hizmet etmektedir.

İstanbul İli Doğal Sit Alanları Dağılımına ait tablodan da görüleceği üzere, 1224616.25 ha doğal sit alanı yer almakta olup, 2863 sayılı Yasa ve ilgili yönetmelikler gereği bu alanlardaki her türlü fiziki müdahale ve inşai faaliyetler ile ilgili işlemler ilgili Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Komisyonu ve İl Müdürlüğümüzce değerlendirilmektedir. Aynı zamanda var olan sit alanlarının ve potansiyel sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi yapılmış olan ekolojik temelli bilimsel araştırma raporları komisyon gündemine alınarak doğal sit alanlarının yeni sit kategorileri tanımlanmaya devam edilmektedir.

Anıt ağaçlar ve doğal sit alanlarında yer alan ağaçlarla ilgili tescil, tescil kaldırma, budama, kesim ve bakım faaliyetleri yine aynı komisyon tarafından değerlendirilmektedir.

2024 yılında sit kategorisi yeniden değerlendirilerek tescil edilen doğal sit alanı: Tuzla Antik Mendirek Çevresi 9. 73 ha.lık alan, Bakanlık Makamı'nın 25.12.2024 tarihli Oluru ile nitelikli doğal koruma alanı ve sürdürülebilir kontrollü kullanım alanı olarak tescil edilmiştir.

Kartal, Aydos Mahallesi, 1. Derece doğal sit alanı

Söz konusu parsel; Beykoz İlçesi (İstanbul Kuzey Kesimi Karadeniz Kuşağı), Alibahadır, Paşamandıra ve Öğümce Mahalleleri Etabı Doğal Sit Alanında Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı içerisinde kalmaktadır.

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

İstanbul İli CORİNE istatistik verilerine göre; 2000–2006 yılları arasında arazi kullanım değişikliği en fazla yapay bölgelerde artış; tarımsal alanlar ile orman yeri ve yarı doğal alanlarda azalış şeklinde tespit edilmiştir. Sulak alanlarda azalma gözlemlenirken, su kütleleri artmıştır. İstanbul’da 6 yıllık süre içinde yapılı alanlarda büyük artış tespit edilmiştir. Tarım alanları ile orman yeri ve yarı doğal alanlar toplamındaki azalış da yapay alanlarının bu kullanımlar üzerinde kurulduğunun göstergesidir. Kurulan yapay alanların bir bölümü kentsel yeşil alanlardır. Ayrıca yapay alan içinde tanımlanan maden sahalarının bir bölümü faaliyetini tamamlamış doğal kullanıma geçmiş, inşaat sahalarının bir bölümünde inşaat tamamlanmamış yeni inşaat sahaları açılmıştır.

Yaklaşık 2.500 civarında doğal bitki türüne sahip İstanbul bu özelliği ile Hollanda, İngiltere ve Polonya gibi Avrupa ülkelerini geride bırakmaktadır.

Kaynaklar

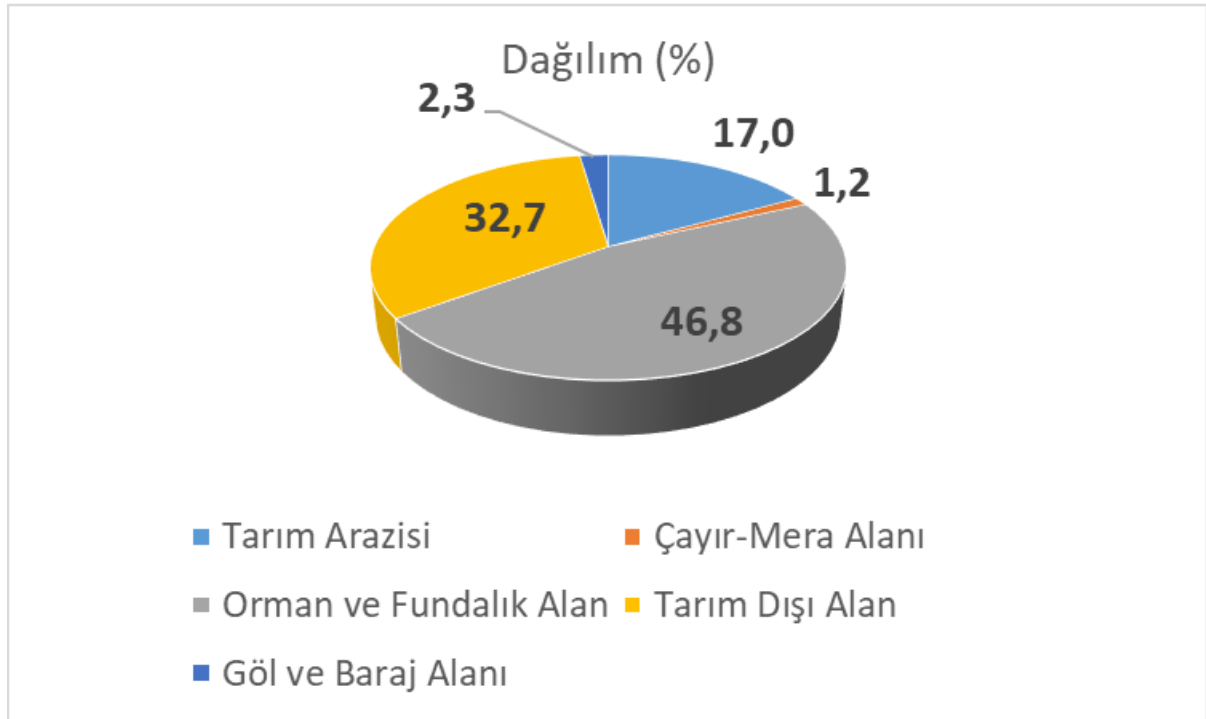
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
- <https://ockb.csb.gov.tr/>

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

İstanbul İli Arazi Kullanım Verileri

İstanbul İli Arazi Kullanım Verileri Alan Kullanım Şekli	Arazi Miktarı (ha)	Dağılım (%)
Tarım Arazisi	86.389	17,0
Çayır-Mera Alanı	5.935	1,02
Orman ve Fundalık Alan	238.030	46,8
Tarım Dışı Alan	166.582	32,7
Göl ve Baraj Alanı	11.738	2,3
Toplam	508.674	100

Grafik 138– Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(İstanbul İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 58– Arazi kullanım sınıflandırması

(https://corinecbs.tarimorman.gov.tr, yıl)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	20...		20...		20...		20...		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar									123766,03	22,65
2) Tarımsal Alanlar									159065,25	29,11
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar									249258,52	45,62
4) Sulak Alanlar									750,15	0,14
5) Su Yapıları									13557,15	2,48
TOPLAM									546397,10	100

F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

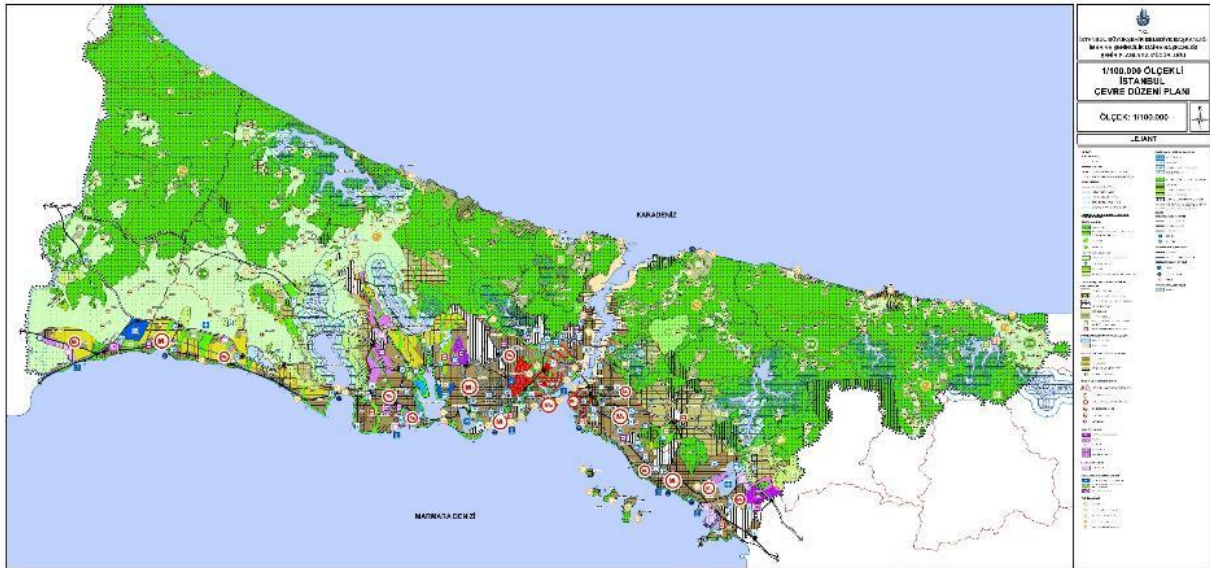
Meri İstanbul Çevre Düzeni Planı 15.06.2009 tarihinde onaylanmıştır. “Çevresel, toplumsal ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda özgün kültürel ve doğal kimliğini koruyarak gelişen, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip bilgi toplumuna dönüşen yaşam kalitesi yüksek bir İSTANBUL” vizyonu ile hazırlanmış olan meri 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı’yla “İstanbul’a; sahip olduğu tarihi, kültürel ve doğal kimlik değerleri ile özdeşleşen, kentin öncelikle kültür ve turizm alanlarındaki üstünlüklerini ön plana çıkartan, çevresel, ekonomik ve toplumsal sürdürülebilirlik ilkelerini mekana yansıtarak yaşam kalitesini yükselten, ekonomik yapısını bilim ve teknolojiye dayalı ticaret ve hizmet ağırlıklı bir ekonomiye dönüştüren, etkin ve katılımcı bir kent yönetimi/yönetişimi yapılandırmasında, kurumsal ve mekansal planlarını verimli bir araç olarak kullanan küresel ölçekte güçlenmiş bir kent statüsü kazandırmak” amaçlanmıştır.

Çevre Düzeni Planları, ölçek itibari ile parsel ölçeğine kadar inen mekansal kararlar içermemekte olup, plan sıra düzeninde (hiyerarşisinde) bölge planından sonra gelen ve ona uyumlu olarak hazırlanan parsel ölçeğinin üzerinde kararlar üreten “üst plan” niteliğindedir.

Nitekim 15.06.2009 onaylı, 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planında Plan Raporunda belirtildiği gibi 50 hektarın altında büyüklüğe sahip alanlar gösterilmemiş, kararların gösteriminde sembolojiye de yer verilmiş, mevcut gösterimlerin sınırları şematize edilmiştir.

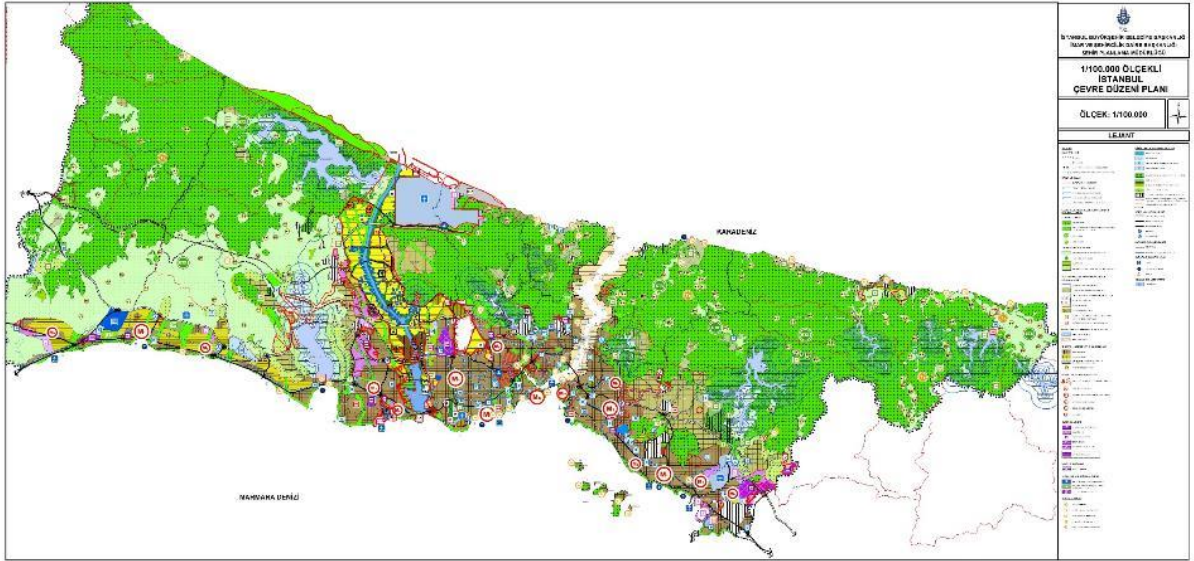
Sürdürülebilir kalkınma hedefi doğrultusunda ve alt ölçekli plan çalışmalarına altlık olması amacıyla; Plan’da sembol veya alan olarak gösterilen ya da bu Plan’da ölçek sebebiyle gösterilemeyen ve/veya uzmanlık gerektiren kullanımların (turizm, kıyı, donatı, ulaşım, lojistik vb.) sektörel araştırmaları ile kentleşmeyi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilecek çevresel konulardaki (küresel iklim değişikliği ve diğer çevresel sorunlar gibi) bilimsel araştırmaların ilgili kurumların/kuruluşların işbirliğiyle yapılması esastır.

15.06.2009 tasdik tarihli Meri İstanbul Çevre Düzeni Planı:

Harita 5– Meri İstanbul 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2009)

Güncel Plan Tadilatlarını Gösterir İstanbul Çevre Düzeni Planı Bütünleşik Bilgi Paftası:

Harita 6-Tadilatları Gösterir İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Bütünleşik Bilgi Paftası*
(İBB, 15.05.2025)

*Onaylı bir pafta değildir, bilgi için üretilmiştir.

İstanbul bütününde 15.05.2025 tarihi itibarıyla 15.06.2009 tasdik tarihli 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planında 95 adet plan tadilatı gerçekleştirilmiştir. Bu tadilatlar genellikle fonksiyon, lejant ve sembololoji değişikliği ile plan notu tadilatlarından oluşmaktadır.

Çizelge 59-Meri 1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Değişiklikleri

TADİLAT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
1	16.07.2010	1394	16.06.2010	İSTANBUL İLAVE BOĞAZ GEÇİŞİ PLN İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
2	16.07.2010	1304	15.06.2010	İSTANBUL AMBARLI PLN İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
3	16.07.2010	1364	15.06.2010	İSTANBUL ARNAVUTKÖY İTİRAZ ÇDP	ARNAVUTKÖY BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
4	16.07.2010	1307	15.06.2010	İSTANBUL SULTANGAZİ İTİRAZ ÇDP	SULTANGAZİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
5	16.07.2010	1383	16.06.2010	İSTANBUL TUZLA OSB İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
6	16.07.2010	1358	15.06.2010	İSTANBUL MSB ASKERİ ALAN İTİRAZ ÇDP	MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI İSTANBUL İNŞAAT EMLAK BÖLGE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
7	16.07.2010	1359	15.06.2010	İSTANBUL SARIYER USKUMRUKÖY İTİRAZ ÇDP	SARIYER BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
8	16.07.2010	1360	15.06.2010	İSTANBUL SİLİVRİ KINALI MEVKİİ İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
9	16.07.2010	1361	15.06.2010	İSTANBUL GENEL ŞAHIS	ŞAHIS	İBB	İtiraz

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
				PR İTİRAZI ÇDP			
10	16.07.2010	1303	15.06.2010	İSTANBUL ESENYURT KIRAÇ SANAYİ ALANI İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
11	16.07.2010	1368	16.06.2010	İSTANBUL PENDİK İTİRAZ ÇDP	PENDİK BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
12	16.07.2010	1305	15.06.2010	İSTANBUL SULTANBEYLİ İTİRAZ ÇDP	SULTANBEYLİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
13	16.07.2010	1306	15.06.2010	İSTANBUL AVCILAR BEYLİKDÜZÜ SİLİVRİ SANAYİ ALANI İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	Tadilat
14	20.12.2010	2213	13.10.2010	İSTANBUL RAYLI S GÜZERGAHI ARNAVUTKÖY ÇATALCA İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
15	24.01.2011	2603	23.11.2010	DEPREM VE AFET PLN İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
16	24.01.2011	2545	12.11.2010	ŞİLE İTİRAZ ÇDP	ŞİLE BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
17	8.05.2011	800	14.04.2011	PENDİK EĞİTİM BİLİŞİM VE TEKNOA İTİRAZ T ÇDP	ŞAHİS	İBB	İtiraz
18	16.05.2011	900	15.04.2011	AMBARLI PLN İTİRAZ ÇDP	DERNEKLER	İBB	İtiraz
19	16.06.2011	946	10.05.2011	BÜYÜKÇEKMECE VE GENEL PLN İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
20	16.06.2011	938	10.05.2011	BAKIRKÖY ZEYTİNBURNU KRUVAZİYER LİMAN PLN İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
21	16.06.2011	1002	11.05.2011	BEYKOZ İTİRAZ ÇDP	ŞAHİS	İBB	İtiraz
22	16.06.2011	948	10.05.2011	KÜÇÜKÇEKMECE VE GENEL PLN İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
23	16.06.2011	1171	13.05.2011	TARIMSAL ALANLARDAKİ YAPILARIN PLN T ÇDP	ÇATALCA BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	Tadilat
24	16.06.2011	947	10.05.2011	TERSANE ALANLARI PLN İTİRAZ ÇDP	ŞAHİS	İBB	İtiraz
25	18.07.2011	1288	15.06.2011	ÇATALCA İTİRAZ ÇDP	ÇATALCA BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
26	18.07.2011	1258	14.06.2011	SİLİVRİ İTİRAZ ÇDP	SİLİVRİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
27	18.10.2011	1598	10.08.2011	SANAYİ ALANLARINA İTİRAZ ÇDP	TÜZEL KİŞİLİKLER VE/VEYA ŞAHISLAR	İBB	İtiraz
28	4.11.2011	2286	13.10.2011	KENT GÖRÜNÜM PLN T ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	Tadilat

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
29	20.11.2011	1919	14.09.2011	AMBARLI PLN İTİRAZ ÇDP	DERNEKLER	İBB	İtiraz
30	23.12.2011	2149	11.10.2011	MESLEK ODALARI GENEL PLN İTİRAZ ÇDP	MESLEK ODALARI	İBB	İtiraz
31	23.12.2011	2729	25.11.2011	TUZLA PENDİK TERSANE ALANLARI PLN İTİRAZ ÇDP	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
32	17.01.2012	2917	16.12.2011	TARIMSAL ALANLARDAKİ YAPILARIN PLN İTİRAZ ÇDP	ÇATALCA BELEDİYE BAŞKANLIĞI, ŞAHİS	İBB	İtiraz
33	5.04.2012	-	-	İstanbul İli, Tuzla İlçesi, Aydınli Mahallesi, 649, 650 ve 655 sayılı parsellere ilişkin onaylı 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
34	25.04.2012	885	13.04.2012	1/100.000 İSTANBUL ÇEVRE DÜZENİ PLANININ TARIM ALANLARINA YÖNELİK İTİRAZLAR	İSTANBUL VALİLİĞİ İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ	İBB	İtiraz
35	12.06.2012	-	-	İstanbul İli, Büyükçekmece İlçesi, Muratbey Mahallesi 793, 801, 804, 805, 821, 822, 823, 824, 825, 935, 936, 1720 Nolu Parseller 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
36	14.12.2012	-	-	AYDINLI MAH. 649, 650 ve 655 NO'LU PARSELLER ÇDP. İTİRAZLARI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	İtiraz
37	8.04.2013	196	18.01.2013	1/100.000 ÖLÇEKLİ PLANA YAPILAN İTİRAZLAR DOĞRULTUSU NDA HAZIRLANAN PLAN NOTU DEĞİŞİKLİĞİ	İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İBB	İtiraz
38	25.04.2013	-	-	MURATBEY KÖYÜ (MAH) 793-801-804-805-821-822-823-824-825-	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECL İS KARA R NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
				935-936 VE 1720 PARSELLER ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ			
39	7.04.2014	-	-	MURATBEY MAH 793-801-804-805-821-822-823-824-825-935-936 VE 1720 PARSELLER ÇDP	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
40	12.06.2014	-	-	İSTANBUL İLİ 3. HAVAALANI ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
41	19.01.2016	-	-	AYAZAĞA GECEKONDU ÖNLEME BÖLGESİ ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
42	2.02.2016	-	-	İSTANBUL ÇDP (BAŞAKŞEHİR İLÇESİ BAŞAK MAH 2125 VE 3637 PARSELLERİN BİR KISMINA İLİŞKİN)	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
43	27.10.2016	-	-	İSTANBUL İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ (ENERJİ ÜRETİM ALANLARINA İLİŞKİN)	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
44	16.03.2017	-	-	ŞENLİKKÖY MAH 276 ADA 3 PARSEL, 297 ADA 13-34-41 PARSELLERE İLİŞKİN ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
45	9.08.2017	-	-	HALKALI MAH İÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
46	21.11.2017	-	-	ALİBEYKÖY MAH OSMANPAŞA ÇİFTLİĞİ MEVKİİ 859 ADA 128,129,130 VE 131 PARSELLER İLE PARK VE YOL ALANINA AİT ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
47	21.12.2017	-	-	ÇEKMEKÖY İLÇESİ TAŞDELEN MAH 461 SAYILI PARSELE AİT 1/100.000 ÖLÇ. ÇEVRE DÜZEN. PLANI PLAN DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
48	21.12.2017	-	-	İSTANBUL 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLAN DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
49	29.12.2017	-	-	İSTANBUL İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ BAKIRKÖY KISMI ÇEVRE DÜZENLEME PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
50	26.04.2018	-	-	İSTANBUL İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
51	5.06.2018	-	-	FİRÜZKÖY MAH 4434, 4435, 5955 VE 6339 (ESKİ: 5951) PARSELLERE İLİŞKİN (REZERV ALAN) ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
52	6.08.2018	-	-	MİMARŞINAN MAH KEMERBURGA Z MEVKİİ 3329-2865-1057 PARSELLERE İLİŞKİN ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
53	26.11.2018	-	-	SARIYER (ESKİ ŞİŞLİ) İLÇESİ AYAZAĞA MAH GECEKONDU ÖNLEME BÖLGESİNE İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
54	10.12.2018	-	-	Arnavutköy İlçesi, Dursunköy Mahallesi Muhtelif Parsellere ilişkin 1/100.000 ölçekli ÇDP Değişikliği	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
55	15.01.2019	-	-	HALKALI MAH 842 ADA 37 PARSELE İLİŞKİN ÇDP DEĞ.	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
56	16.01.2019	-	-	HADIMKÖY MAH 431 PARSELİN BİR KISMI VE TESCİL HARİCİ ALANA İLİŞKİN ÇDP DEĞ.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat

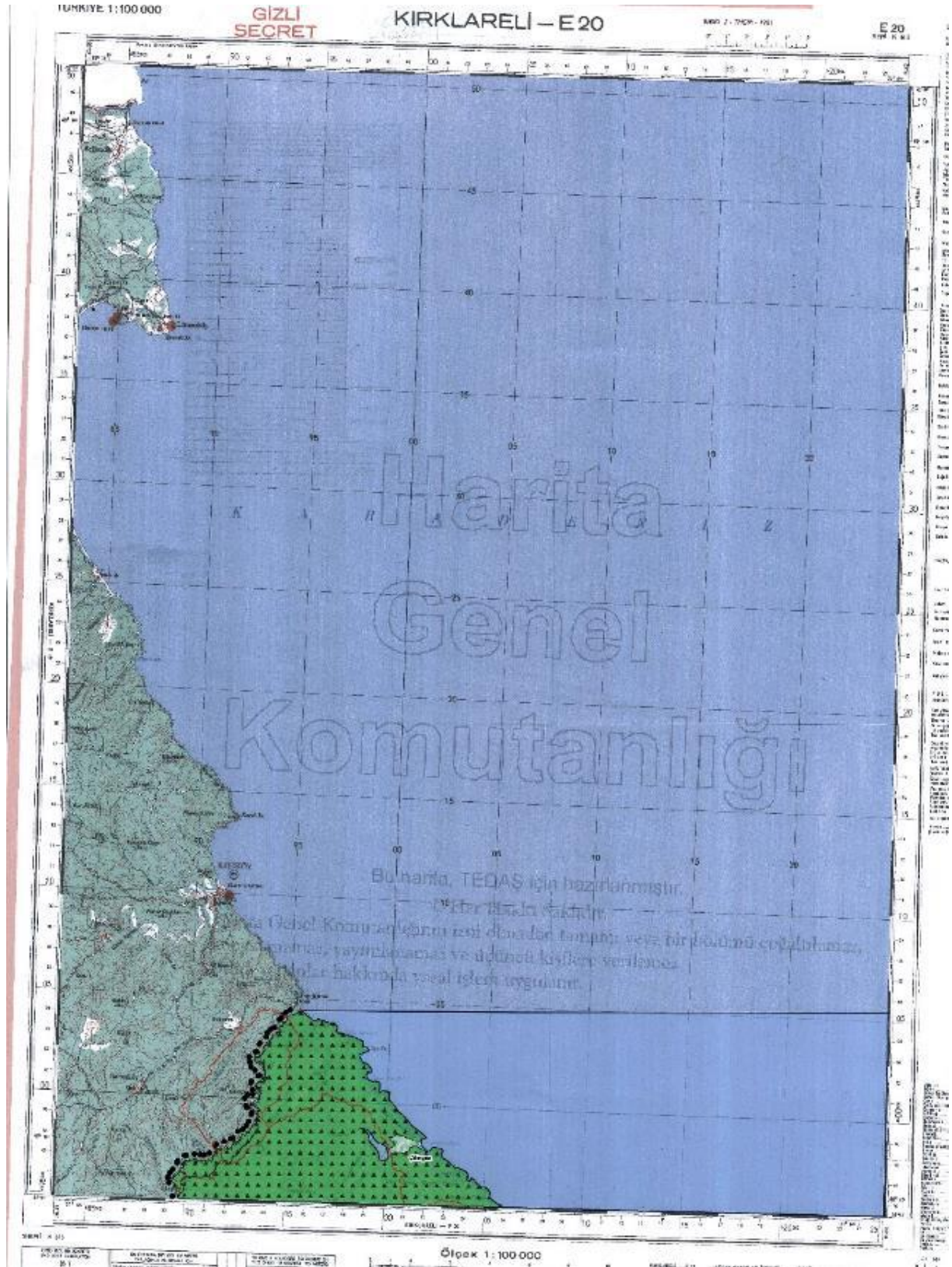
TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
57	22.08.2019	-	-	ESENLER KUZEY TOPKULE-BAŞTABYA REZERV YAPI ALANI ÇDP DEĞ.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
58	22.08.2019	-	-	HADIMKÖY MAH. SANAYİ AMAÇLI ÇDP DEĞ.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
59	11.09.2019	-	-	İSTANBUL İLİ 1/100000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
60	13.12.2019	-	-	KAĞITHANE ARICILAR MEVKİİ GECEKONDU ÖNLEME BÖLGESİNE İLİŞKİN ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
61	13.12.2019	-	-	TEPEÖREN MAH 0 ADA 653 PARSEL, 7128 ADA 2 PARSEL VE BİR KISIM TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN ÇDP DEĞ.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
62	20.12.2019	-	-	TAŞDELEN MAH (ESKİ 461 PARSEL) İLİŞKİN ÇDP	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
63	23.12.2019	-	-	İSTANBUL İLİ AVRUPA YAKASI REZERV YAPI ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
64	9.03.2020	-	-	HOŞDERE MEVKİİ TOPLU KONUT ALANINA İLİŞKİN 2. ETAP ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	TOKİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
65	22.05.2020	-	-	HOŞDERE MEVKİİ TOPLU KONUT ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
66	25.06.2020	718	16.09.2020	ÖZEL ENDÜSTRİ BÖLGELERİNE İLİŞKİN 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	BAYKAR, ÖZAR, TESKOOP	İBB	Tadilat
67	25.06.2020	718	17.09.2020	ÖZEL ENDÜSTRİ BÖLGELERİNE	BAYKAR, ÖZAR, TESKOOP	İBB	Tadilat

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
				İLİŞKİN 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ			
68	22.06.2020	-	-	İSTANBUL İLİ AVRUPA YAKASI REZERV YAPI ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
69	23.06.2020	-	-	İSTANBUL İLİ (AKFIRAT MAH 2443 PARSEL) İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ODAK ŞEHİRCİLİK PLANLAMA İNŞAAT GAYRİMENKUL GELİŞTİRME VE DANIŞMANLIK A.Ş.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
70	11.02.2021	-	-	EYÜPSULTAN İLÇESİ KEMERBURGAZ MAHALLESİNE İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI EYÜPSULTAN BELEDİYE BAŞKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
71	11.02.2021	-	-	ÇEKMEKÖY İLÇESİ ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
72	16.03.2021	-	-	İSTANBUL İLİ AVRUPA YAKASI REZERV YAPI ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
73	28.06.2021			ESENYURT İLÇESİ ÇINAR MAH 250 ADA 11, 12 VE 13 PARSELLERE İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	Tadilat
74	3.07.2021	-	-	TAŞDELEN REZERV YAPI ALANI VE ÇEVRESİNE İLİŞKİN ÇDP. DEĞİŞİKLİĞİ	EMLAK KONUT GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
75	28.07.2021	-	-	FİRUZKÖY MAH. ESKİ4434-4435 PARLELLER VE ESKİ 5955-6339 PARSELLERİN BİR KISMI İLE KADASTRAL YOLA İLİŞKİN ÇDP.DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
76	25.08.2021	-	-	YASSIÖREN MAH.149 ADA 201-154 PRSL VE 161 ADA 4 PARSEL İLE TESCİL HARİCİ ALANA İLİŞKİN ÇDP. DEĞİŞİKLİĞİ	TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI (İSTANBUL KENTSEL YENİLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI)	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat

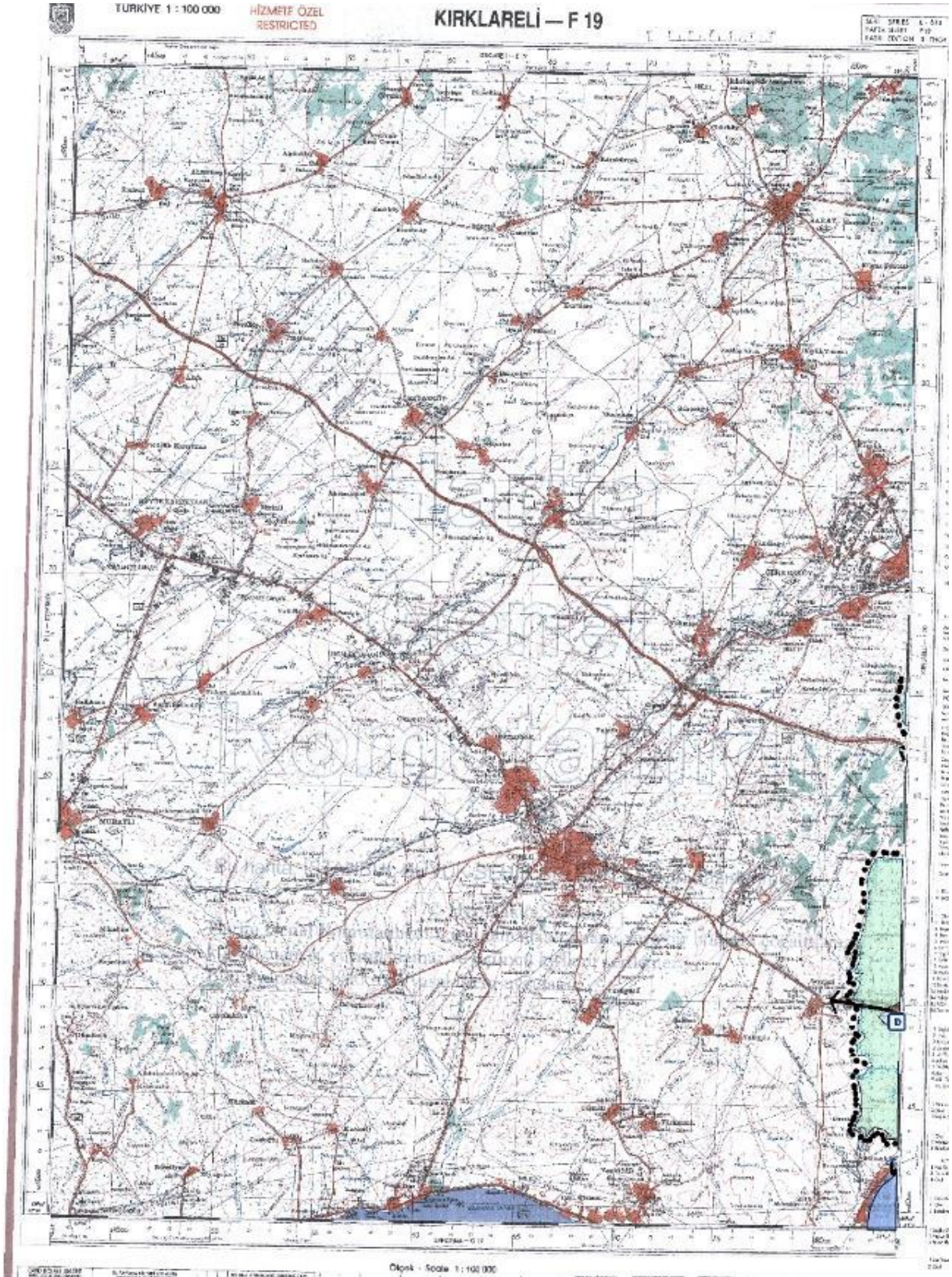
TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
77	23.09.2021	-	-	İSTANBUL, AVCILAR İLÇESİ (FİRUZKÖY MAH) ÇEVRE DÜZENLEME PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	EMLAK KONUT GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	Tadilat
78	29.09.2021	-	-	KAYIŞDAĞI MAH. 1252 ADA 10 PARSEL ÇDP.DEĞ	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
79	23.11.2021	-	-	TUZLA İLÇESİ AYDINTEPE (AYDINLI) MAH 475-479-480-490-3499 PARS VE 113 ADA 24 VE 25 PARS İLİŞKİN ÇDP DEĞ	TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI (İSTANBUL KENTSEL YENİLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI)	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
80	2.12.2021	-	-	ÇINAR MAH. 250 ADA 11, 12 VE 13 PARSELLERE İLİŞKİN ÇDP DEĞ.	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	Tadilat
81	5.01.2022	-	-	ESENYURT MAH.582 ADA 4 PARSELE İLİŞKİN ÇDP.	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
82	17.02.2022	-	-	TUZLA İLÇESİ AYDINLI MAH SINIRLARI İÇERİSİNDE BULUNAN REZERV YAPI ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞ	TİCARET BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
83	29.03.2022	-	-	KEMERBURGA Z MAH. HASDAL KAMPÜS ALANI ÇDP.DEĞ.	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ YAPI İŞLERİ VE TEKNİK DAİRE BAŞKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
84	27.05.2022	-	-	BAKIRKÖY İLÇESİ, ATATÜRK HAVALİMANI, MİLLET BAĞÇESİ VE ÇEVRESİNE İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
85	2.06.2022	-	-	ATIŞOKULU MAH MUHTELİF PARSELLER VE BİR KISIM TESCİL HARİCİ ALANLARA İLİŞKİN ÇDP DEĞ	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
86	10.06.2022	-	-	EYÜPSULTAN İLÇESİ PİRİNÇÇİ MAHALLESİNE	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat

TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS İS KARA R NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİL TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
				İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ			
87	25.08.20 22	-	-	AYDINLI- İÇMELER MAH. 818-824-828- ...4163-4496- 4604 PARSELLERİN BİR KISMI VE 3718-3719- 4494-...6068/1 PARSELLER İLE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN ÇDP.DEĞ.	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
88	27.04.20 23	-	-	BAŞAKŞEHİR İLÇESİ MAHMUTBEY VE İKİTELLİ MAH. REZERV YAPI ALANINA İLİŞKİN ÇDP DEĞ.	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
89	9.05.202 3	-	-	TUZLA İLÇESİ TEPEÖREN MAH. 1244, 1245, 1255, 1256, 1257, 1261, 1262, 1263, 1264, 1266, 1279, 2452, 2454, 2457, 2565, 2568, PARSELLERE VE RESMİ KURUM ALANI (GÜMRÜK ALANI) ÇDP DEĞ.	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
90	9.05.202 3	-		ÇATALCA İLÇESİ FERHATPAŞA VE MURATBEY MAHALLELERİ NİN BİR BÖLÜMÜNE İLİŞKİN 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ		ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
91	21.02.20 24			TUZLA İLÇESİ TEPEÖREN MAH. 9135 VE 9136 ADALARA İLİŞKİN ÇDP DEĞ.		İBB	Tadilat
92	11.06.20 24			HOŞDERE TOPLU KONUT ALANI 2. ETAP ÇDP İLİŞKİN DEĞİŞİKLİĞİ		ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat

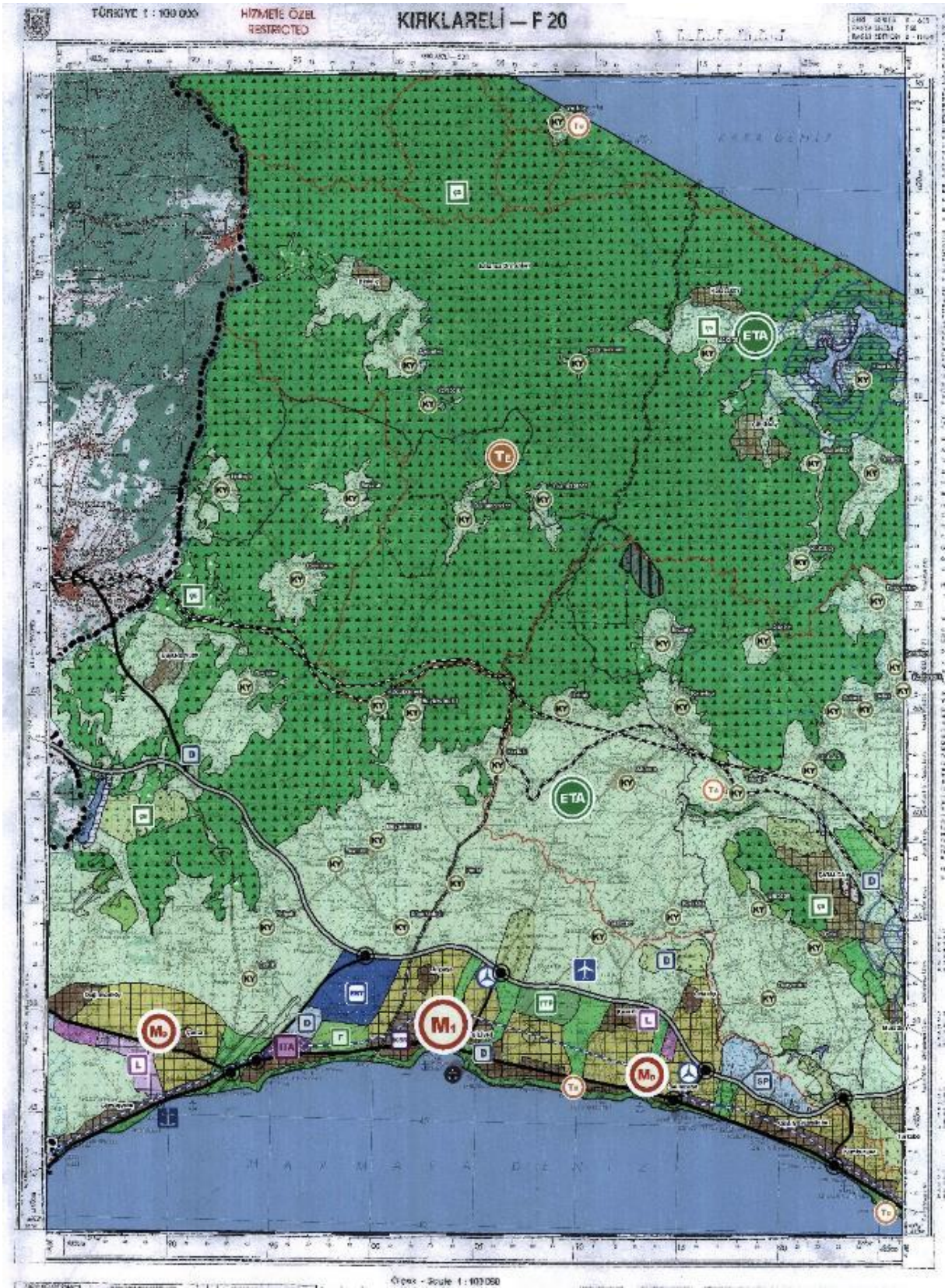
TADİL AT NO	TASDİK TARİHİ	MECLİS KARAR NO	MECLİS KARAR TARİHİ	PLAN ADI	İTİRAZ YA DA TADİLAT TALEBİNDE BULUNAN KİŞİ / KURUM	ONAYLAYAN KURUM	TÜR
93	16.07.20 24			ATIŞOKULU MAH., MUHTELİF PARSELLER VE BİR KISIM TESCİL HARİCİ ALANLARA İLİŞKİN ÇEVRE DÜZENİ PLANI		ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
94	19.11.20 24			ATIŞOKULU MAH., MUHTELİF PARSELLER VE BİR KISIM TESCİL HARİCİ ALANLARA İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ		ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat
95	20.11.20 24			BEYKOZ İLÇESİ, DERESEKİ MAH 2708 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN ÇDP DEĞİŞİKLİĞİ		ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	Tadilat

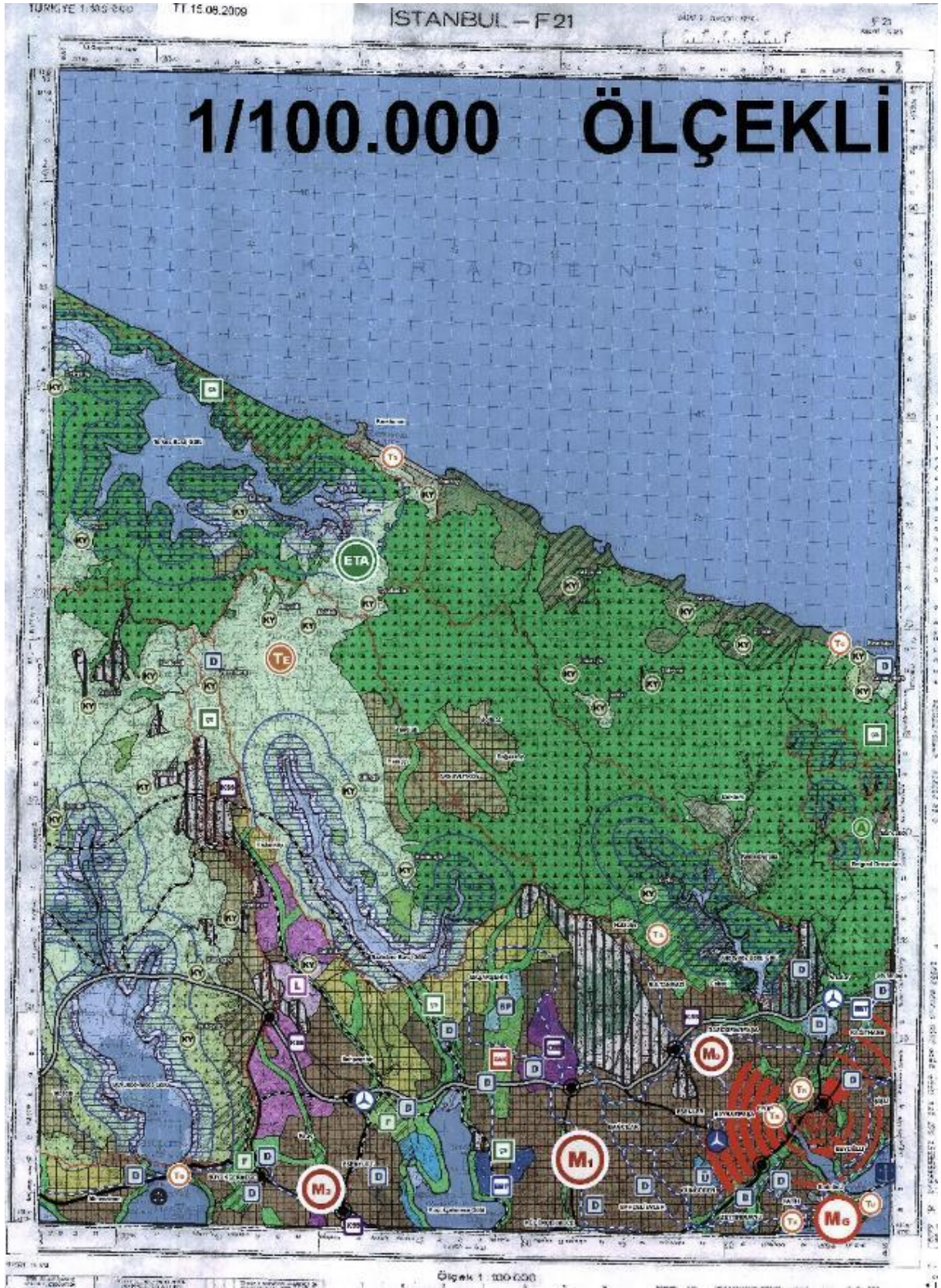
Harita 7– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (E20 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

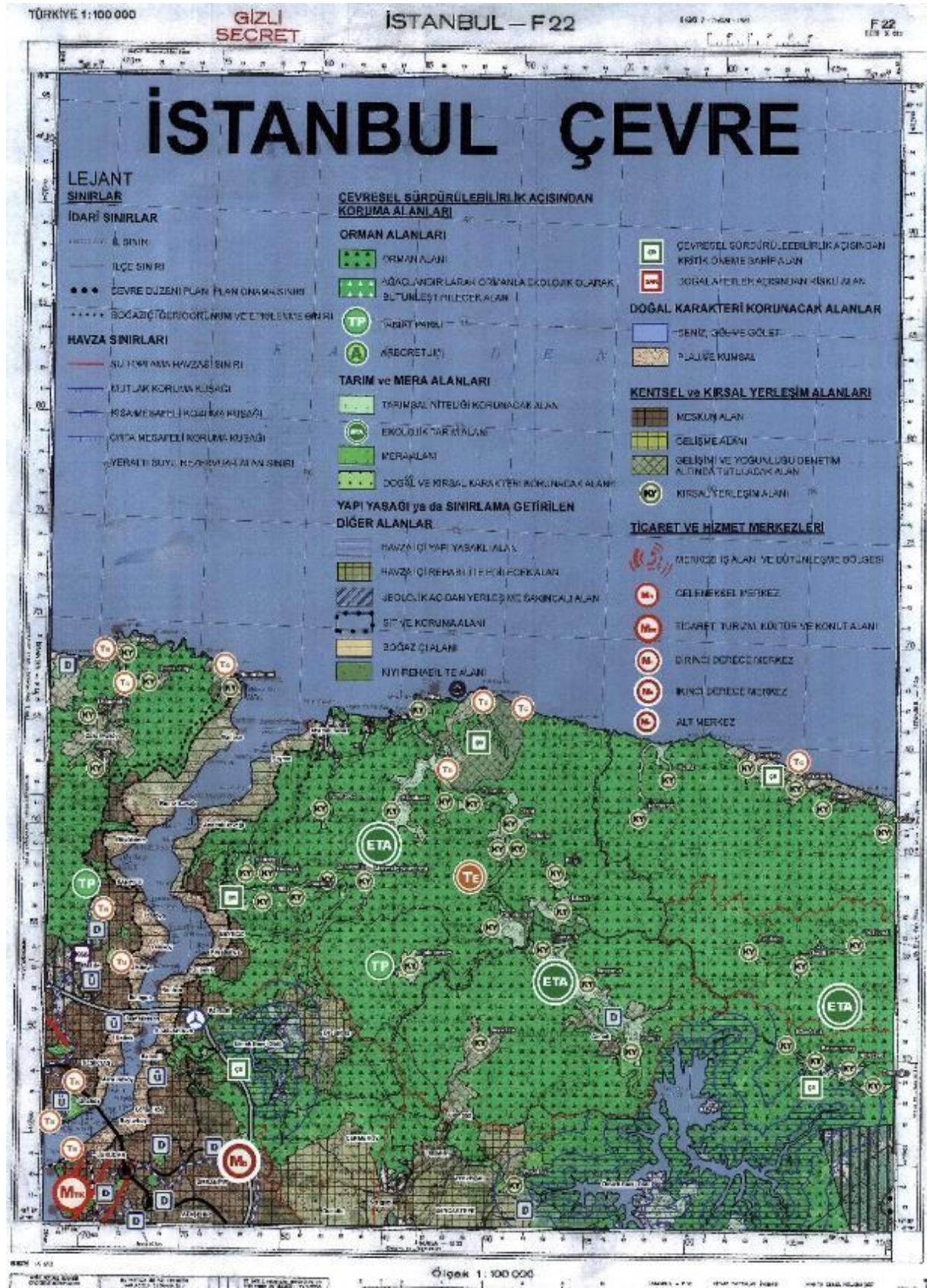
Harita 8- İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F19 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

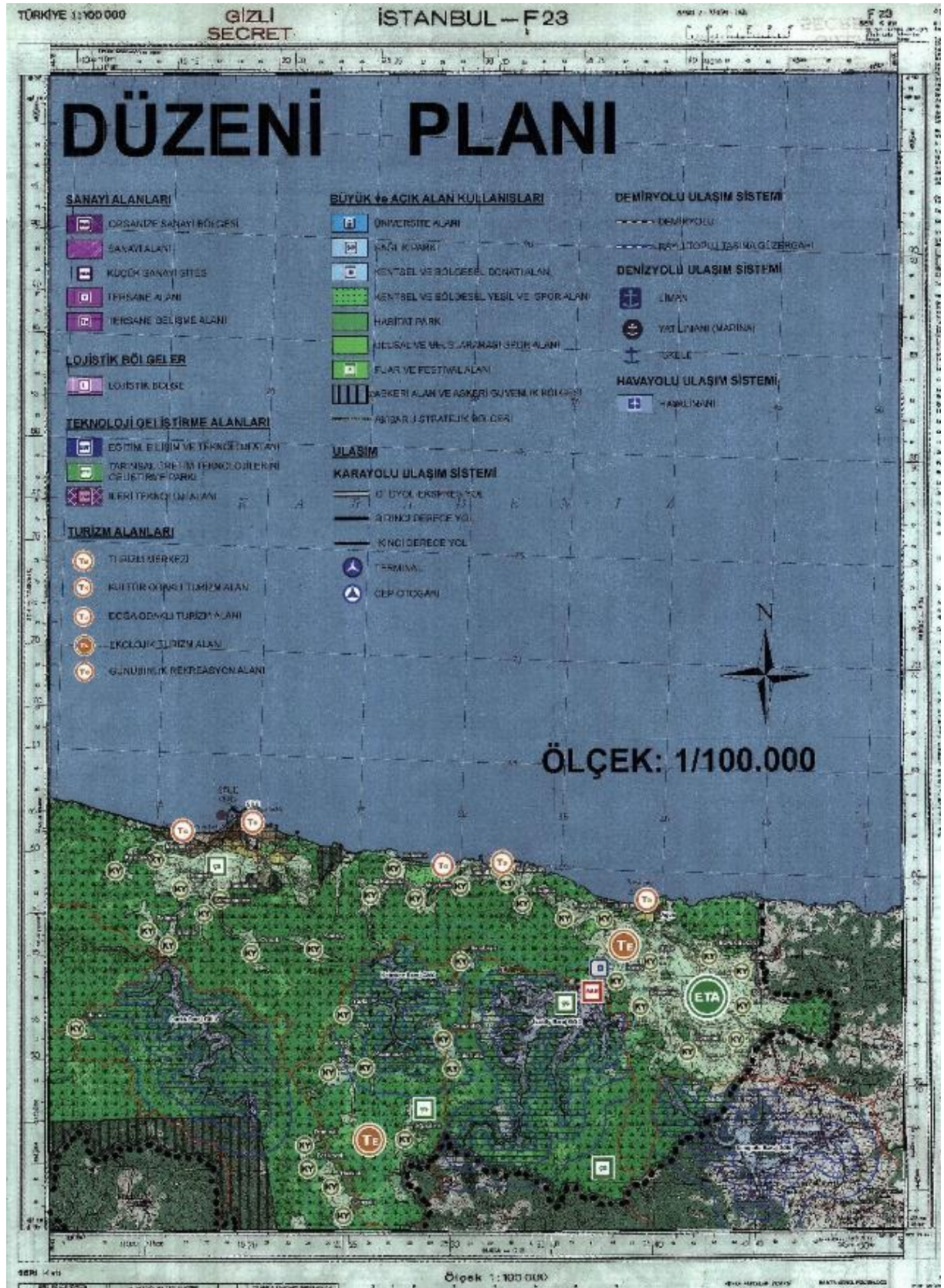
Harita 9– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F20 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

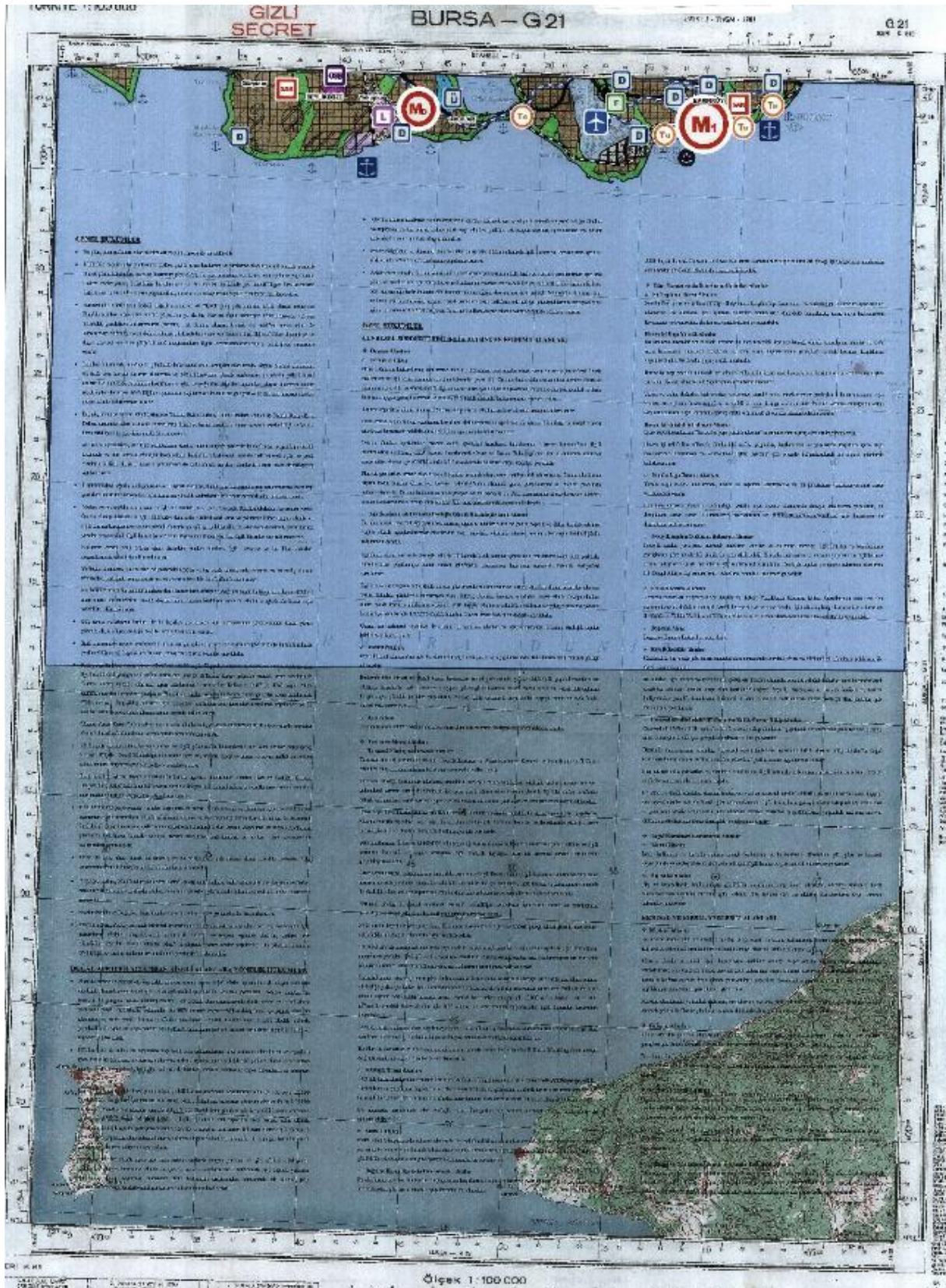
Harita 10– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F21 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

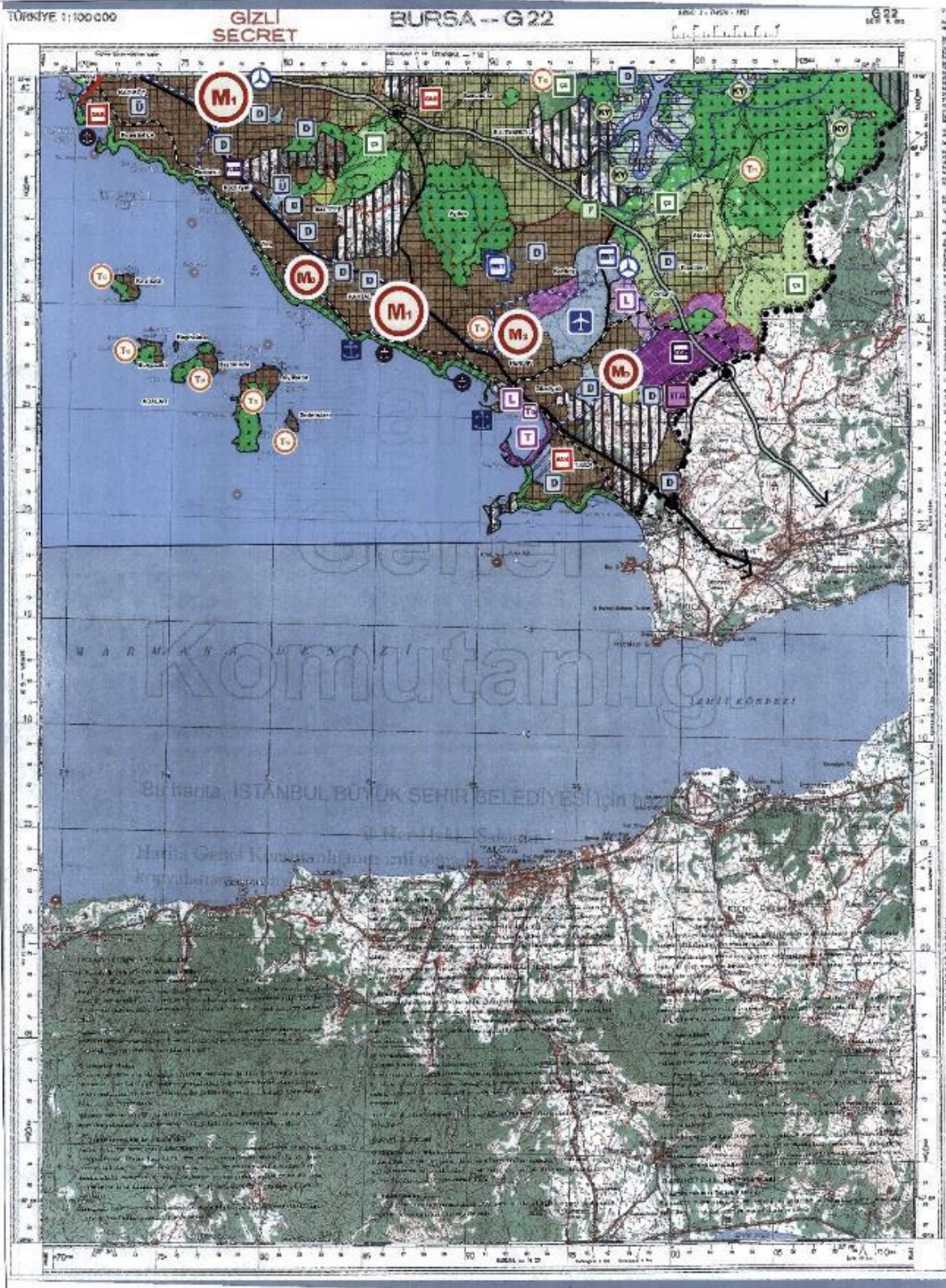

Harita 11– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F22 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

Harita 12– İstanbul ilinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (F23 Paftası)
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15.06.2009)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

- Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
- İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

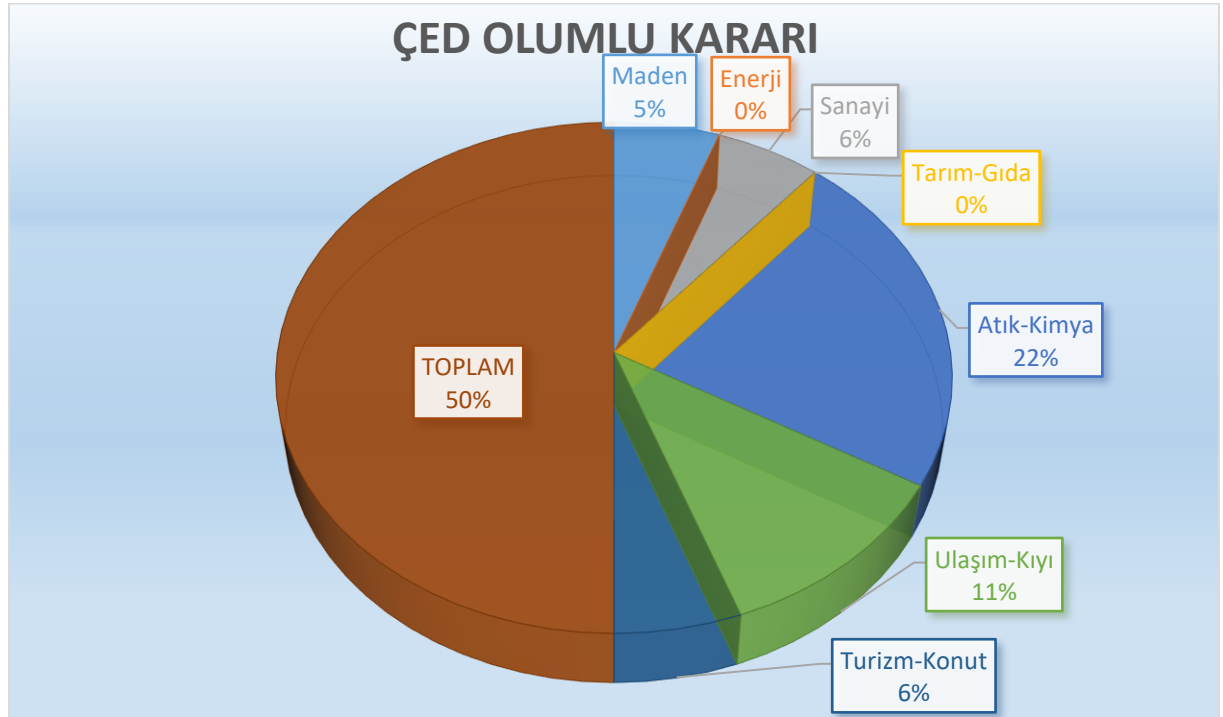
G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 60– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024 yılı)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	14	1	82	8	45	8	49	207
ÇED Gereklidir	1							1
ÇED Olumlu Kararı	1		1		4	2	1	9
ÇED Olumsuz Kararı								0
İade/İptal	5	2	1	1	9		3	21

*ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin bir kısmı birden fazla ili kapsadığı durumlarda her il ayrı ayrı bildirimde bulunduğu ÇED karar sayılarında mükerrerlikler oluşmaktadır. Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin ÇED sürecinin yürütülmesinde Bakanlığımızca ÇED sürecini yürütecek koordinatör il e-ÇED sisteminden ilgili Daire Başkanlığınca belirlendiğinden koordinatör il olarak belirlenen ilin ÇED kararını tabloya işlemesi gerekmektedir.

Grafik 139– 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, yıl)

Grafik 140– 2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, yıl)

Çizelge 61– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 01/01/2024-31/12/2024 tarihleri arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı ay/ yıl belirtilmelidir)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
2	14	1094	46	255	18	23	1452

Çizelge 62–01/01/2024 – 31.12/2024 tarihleri arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı ay/ yıl belirtilmelidir)

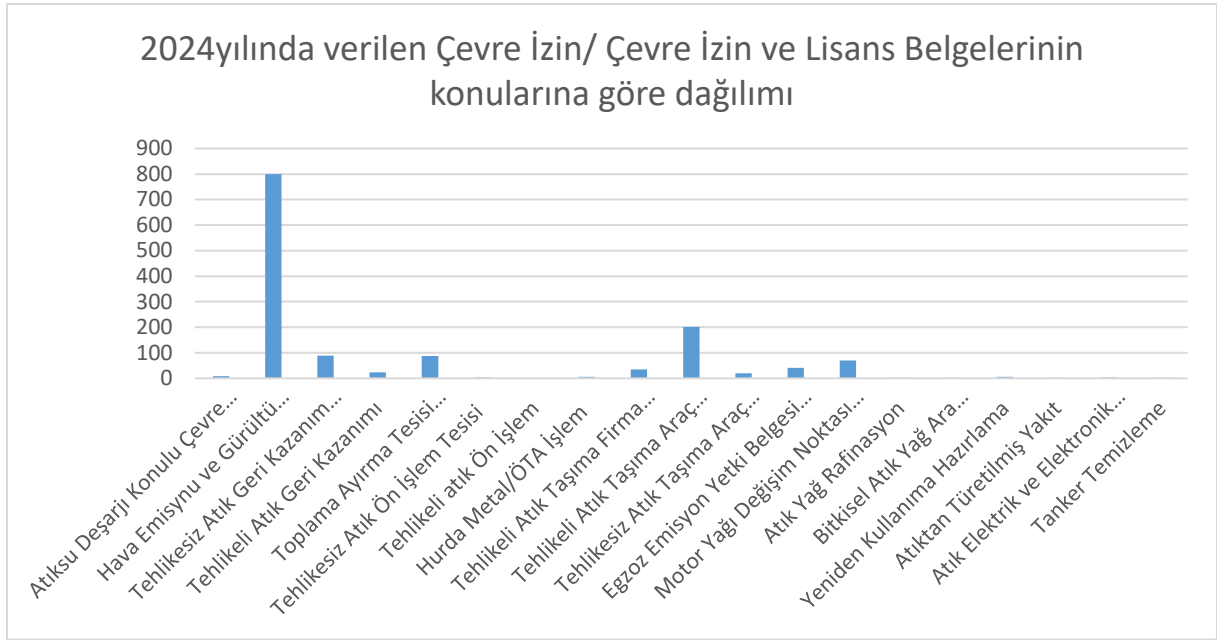
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
5	2	1	1	9		3+157	21

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 63–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları

(e-İzin Yazılımı, 2025)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	73	654	727
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	59	763	822
TOPLAM	132	1.417	1.549

Grafik 141–2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2024 yılı)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü'nün amacı; halkın daha sağlıklı bir çevrede yaşaması için çevreye etkisi olan tüm faaliyetlerin çevresel etkilerini değerlendirerek bu kapsamda çevre denetimleri ve ölçümleri yapmak/yaptırmak, yapılan değerlendirmeler neticesinde yönetmeliklerde yer alan standart ve limitlere uygun çalıştığı belirlenen faaliyetlere izin ve lisans vermek, çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolünün sağlanması ile çevre standartlarının yükseltilmesini amaçlamak, çevre konusunda çalışan kurum/kuruluşların kalitelerinin artırılmasını sağlamak, halka, karar vericilere, araştırmacılara sağlıklı, güncel ve güvenilir çevre bilgisi ulaştırmak ve daha yaşanabilir bir dünya için çalışan bir birim olmaktır.

Kaynaklar

- 2024 Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- e-ÇED Yazılımı
- e-İzin Yazılımı

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

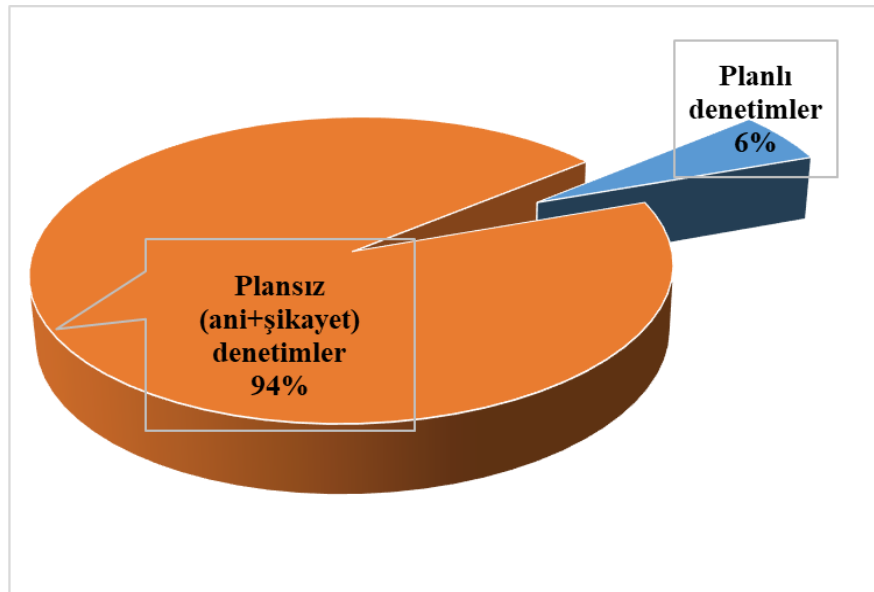
- "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen projelerle ilgili olarak, "ÇED Olumlu" kararına esas nihai ÇED raporunda veya "ÇED Gerekli Değildir" kararına esas proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izlemek amacıyla,
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 64– 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı*
(e-denetim yazılımı, 2025)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	390
Plansız (ani+şikayet) denetimler	6.616
Genel toplam	7.006

*05.09.2025 tarihli ve 13477362 sayılı yazı ile iletilen denetim sayılarıdır.

Grafik 142– ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı,
(e-denetim yazılımı, 2025)

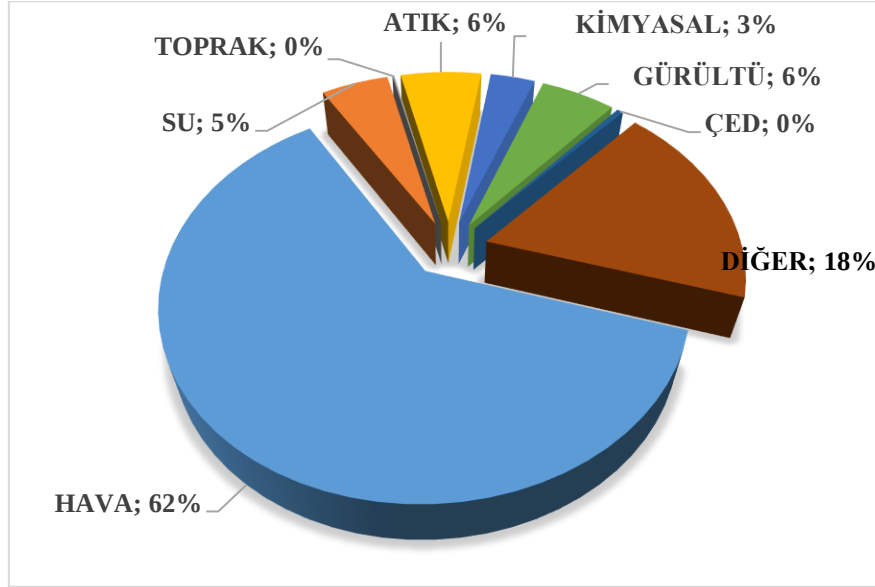
H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 65-2024 yılında ÇŞİDİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	DİĞER	TOPLAM
Şikâyet sayısı	2089	170	5	205	113	189	16	607	3394
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	303	106	2	138	10	20	2	157	738
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	14,5	62,35	40	67,31	8,85	10,58	12,5	25,86	21,74

*Not: Şikâyet sayısına oranla denetim sayılarının düşük olmasının nedeni aynı işletme/yer hakkında birden fazla sayıda şikâyet gelebilmesidir.)

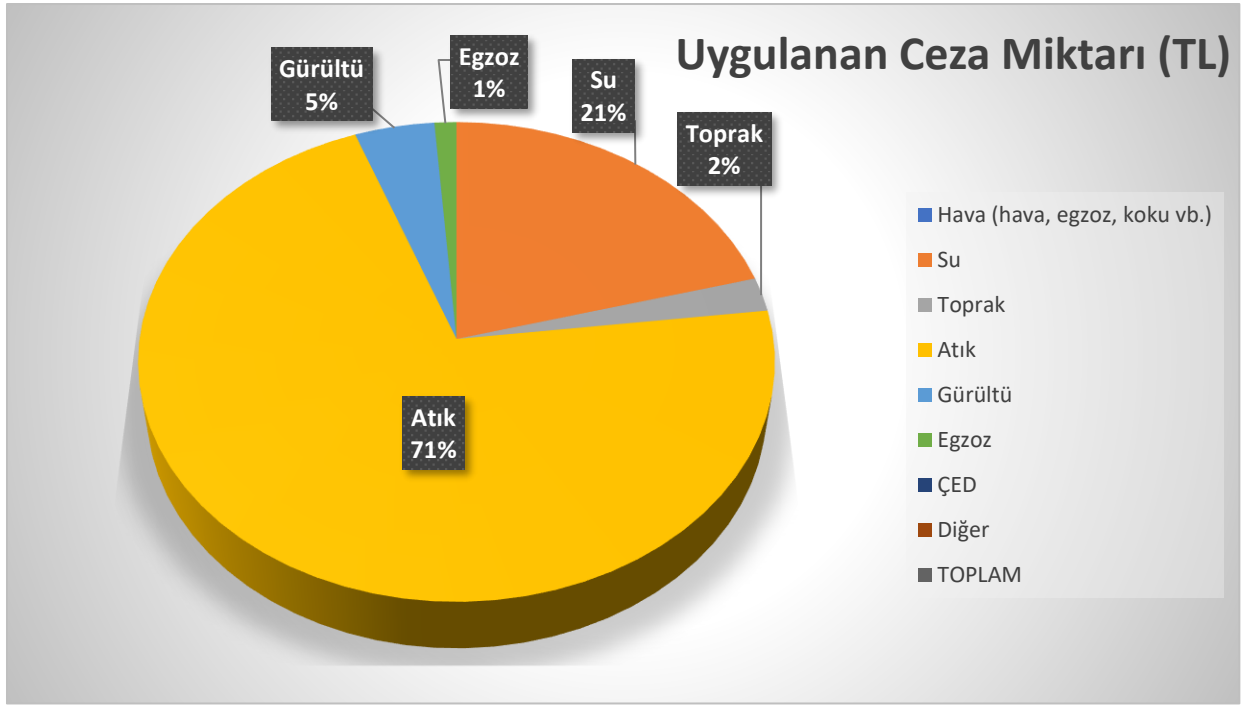

Grafik 143-2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

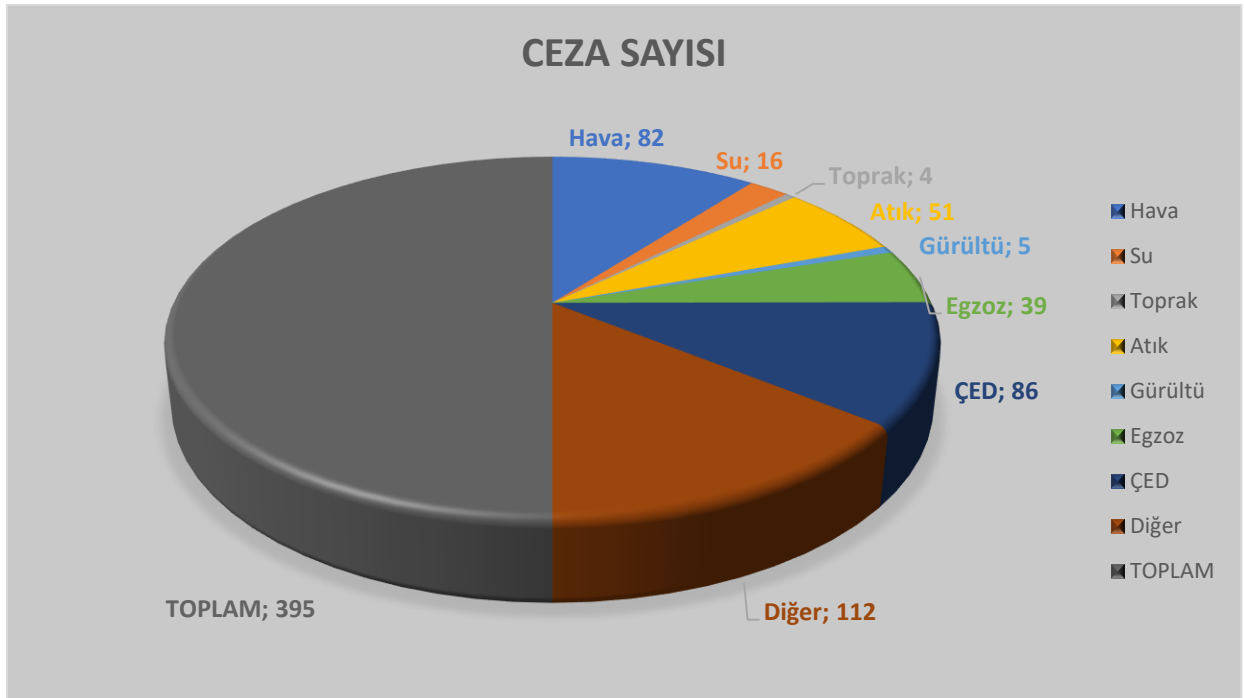
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 66 –2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı (e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Gürültü	Egzoz	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Sayısı	82	16	4	51	5	39	86	112	395
Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	37.374.800,22	10.424.466,00	1.136.520,00	35.708.032,23	2.227.212,00	611.927,00	12.236.877,83	20.532.159,60	120.251.994,88

Grafik 144-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Grafik 145-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2024 yılı içerisinde altmışüç (63) işletmeye faaliyet durdurma cezası verilmiştir.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğümüzce; İl Müdürlüğümüze ALO181 Çevre hattı, CİMER, Kamu Postası gibi ihbar hatlarından gelen veya dilekçe ile sunulan ayrıca diğer kamu kurumlardan gelen tüm şikayetler tek tek değerlendirilerek gerek sahada yerinde inceleme usulüyle gerekse Bakanlığımız sistemleri üzerinden ofis çalışmasıyla Çevre Mevzuatı çerçevesinde inceleme ve denetleme yapılmaktadır. Ayrıca gelen şikayetler dışında habersiz ani olarak veya işletmelere haber verilerek planlı denetimler de yapılabilmektedir.

İstanbul genelindeki otuz dokuz (39) ilçedeki denetimler **40 (kırk) Çevre Denetim Personeli ile yürütülmektedir.**

Kaynaklar

- İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- e-Denetim Yazılımı

I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

KSTK; belirli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve arıtma, işleme vb. faaliyetler için atıksu aracılığıyla taşınmasına ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla tesisler tarafından gerçekleştirilecek raporlamaya dayanan envanterin uluslararası tanımıdır.

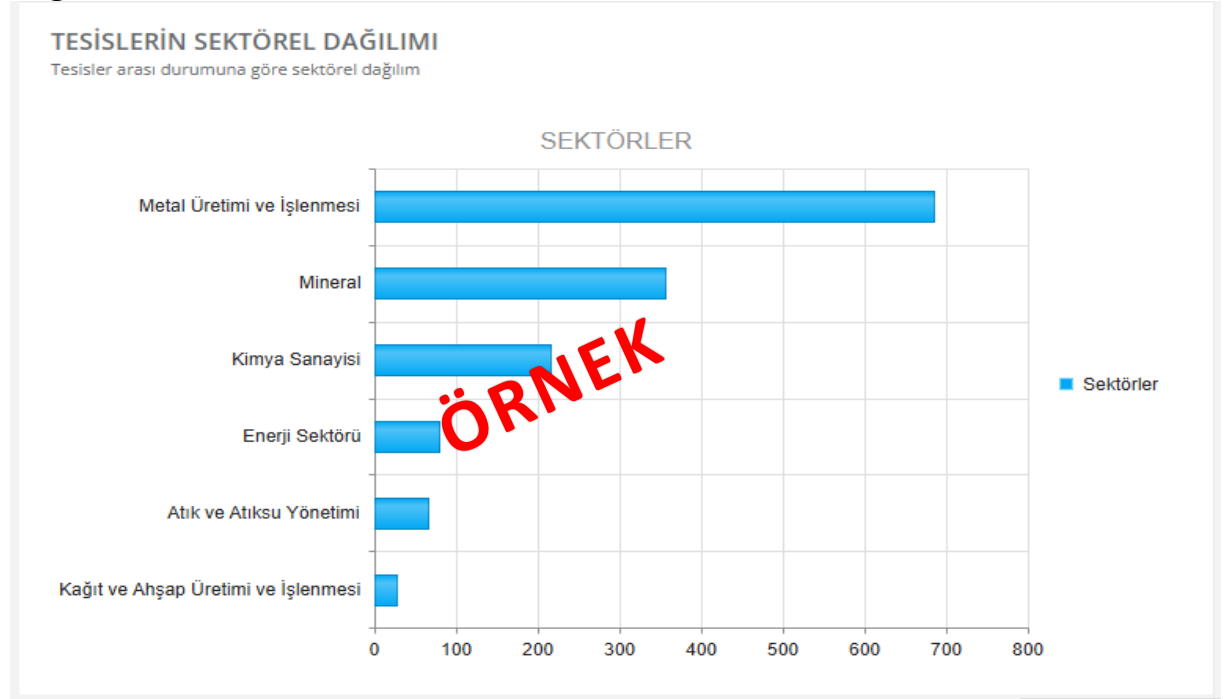
Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

Çizelge 66- İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı*

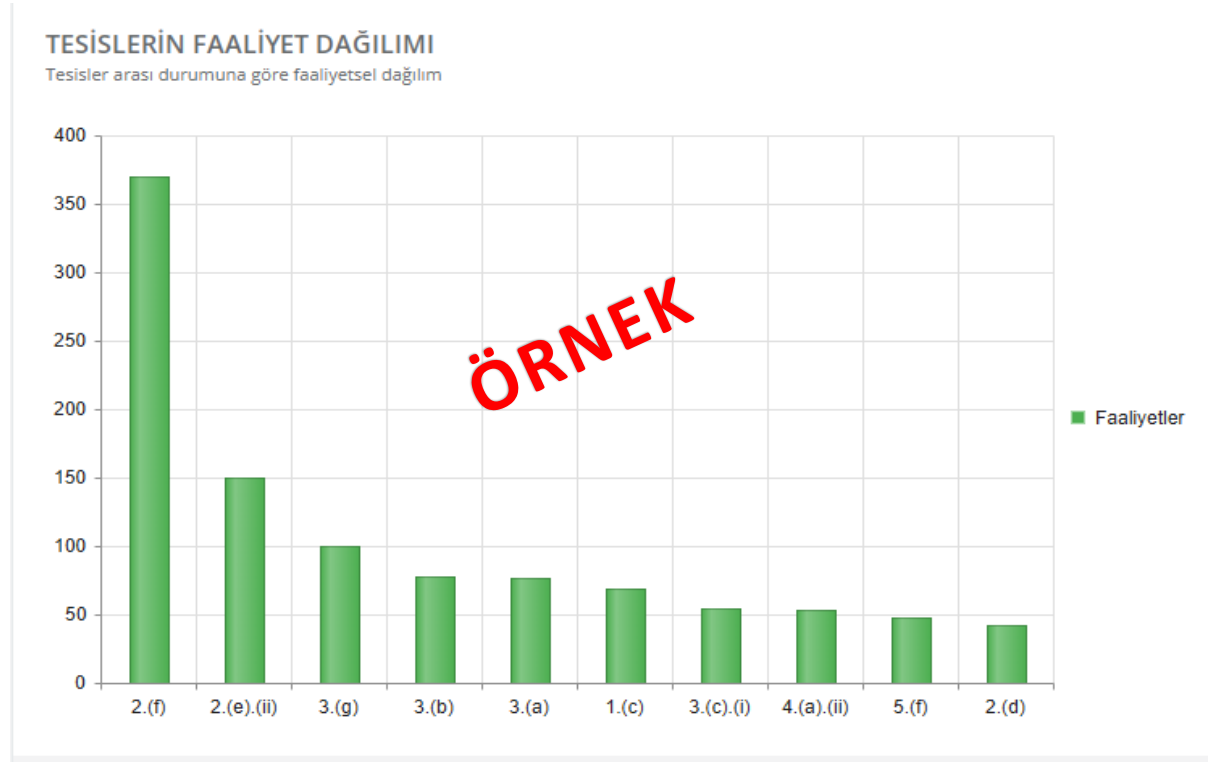
Tesisin Ana Faaliyetinin Dahil Olduğu Sektör	KSTK Tesis Sayısı
Enerji sektörü	
Metal üretimi ve işlenmesi	
Mineral/Maden sanayisi	
Kimya sanayisi	
Atık ve atıksu yönetimi	
Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	
Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	
Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	
Diğer faaliyetler	
TOPLAM	

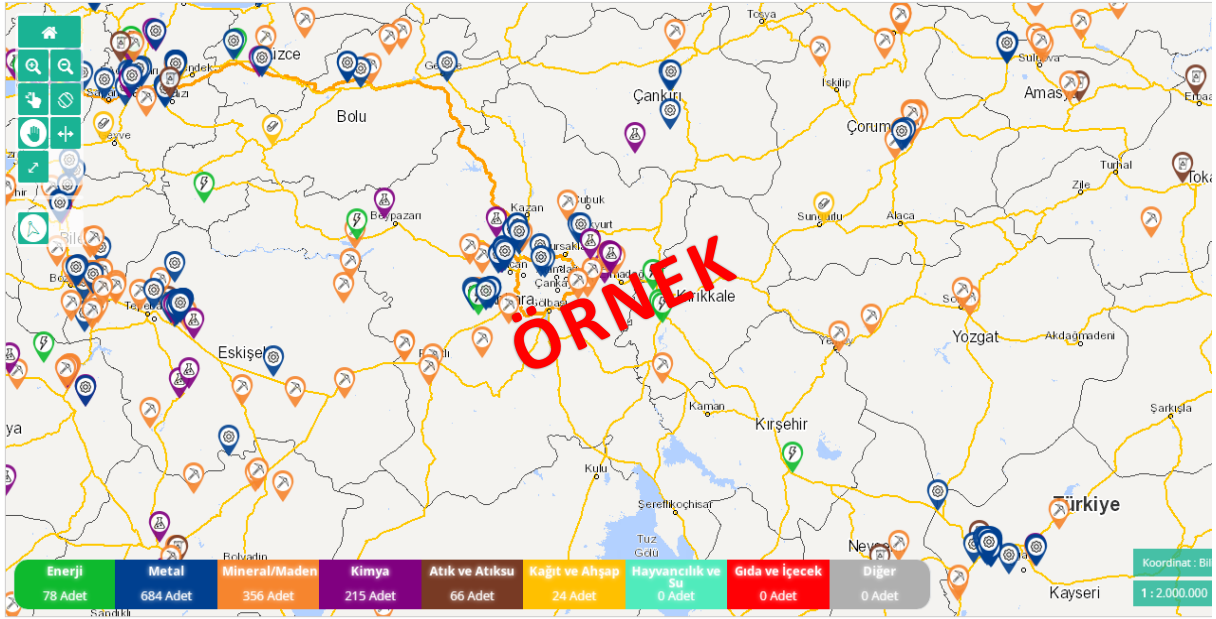
*Veri elde edilememiştir.

Grafik 146-..... İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı

Grafik 147- İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Endüstriyel Faaliyet Dağılımı

Harita 16-..... İlnde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Harita üzerinde gösterimi

Yukarıda yer alan çizelge, harita ve grafikler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezi (<https://sim.csb.gov.tr>) KSTK modülünden elde edilebilir.

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

KSTK; belirli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve arıtma, işleme vb. faaliyetler için atıksu aracılığıyla taşınmasına ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla tesisler tarafından gerçekleştirilecek raporlamaya dayanan envanterin uluslararası tanımıdır.

Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde çeşitli eğitimler verilmiş ve bazı farkındalık çalışmaları yapılmıştır. Yapılan çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

- ✓ Her ay “Denetimli Serbestlik” programı kapsamında eğitimler düzenlenmiştir.
- ✓ Şubat ayında Rami Kütüphanesinde 4 oturum eğitim verilmiştir.
- ✓ Yıl içinde 5 adet KYK kız öğrenci yurdunda eğitim verilmiştir.
- ✓ Haziran ayında “Çevre Haftası” kapsamında, “Teşekkür Belgesi” takdimi gerçekleştirilmiştir,
- ✓ Okullarda sıfır atık atölyeleri faaliyetleri ile bazı kurum ve kuruluşlarda söyleşiler gerçekleştirilmiştir
- ✓ İyi uygulama örnekleri olarak bazı belediyelerin AGM’ne ziyaretler gerçekleştirilmiştir.,
- ✓ Öğrenciler ve katılımcılar eşliğinde Caddebostan sahilde çöp toplama etkinliği düzenlenmiştir,
- ✓ Beykoz İlçesi’nde ağaç dikim faaliyeti gerçekleştirilmiştir,
- ✓ İstanbul Boğazi’nda gece gürültü denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Kaynaklar

- İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü